

K 196 199
3

კეთილი
ვატასი
სტრიქონი

თარგმანი

ՄԱՐԿԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

3 ത്വന്ദിസ വത്സര പരിപാടികൾ

ქართული ლეონტისი გამომცემლობა „მერანი“ ვაჟა-ფშაველას ქართული საბჭოთა პოეტების ძეგლს დაქვემდებარებით, თბილისის ახალ საუკეთესო სტრუქტურის განსრულებული ფაქტის ანგარიშის სახეს კრებულის გამოცემა, რომელშიც პოეტები წარმოდგენილნი არიან განლაგებული აქვს, ასე ვთქვათ, თანამდებობის მიხედვით. უფრო ზუსტად, ასეთი შესაძლებლობა.

ესაა, ვფიქრობ, თანამდებობის მიხედვით პოეტები ერთ-ერთი კრებულში, რადგან წყნარად სადგინებრივად ქართულ საბჭოთა მწერლობის მრავალ პოეტს გვიმართავს მოაზრებით ადგილობრივად, სამშობლოს და ერთი მიხედვით და მიქაბერიძის მიხედვით პოეტები. ამგვარად, ამ გამოცემის არს აქვს ქართული საბჭოთა პოეზიის ანალიზის მიხედვით, სადაც, როგორც წესი, თითქმის ყველა პოეტი უნდა იყოს წარმოდგენილი რამდენიმე გამოცემით დაქვემდებარებით.

ეს გამოცემა ეძღვნება დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის 70 წლისთავს და ამავე ფაქტს, რომელსაც თვითაც შედეგად ვერა, მაგრამ შეუწყობს წარმოდგენის მართვას შედეგის პოეტები შემოქმედებით განხვეწა და, სურთოდ, ქართული ლექსის ამ სფეროებზე, რაც საბჭოთა ეპოქის არს მოაზრებულად.

ყველა შეახსენებთ, რომ ამ დანიშნულების კრებულები, ხელდასმული არ არის გამოირჩევიდა, განსხვავებული შედეგობრივად კარგად, ზოგადად პოეტები ამ სხვა ლექსით შედეგობრივად აქ ვერა, მაგრამ ამავედ ახლათ მათი სახე და ეფექტობა არც ეს ოქტომბრის რევოლუციის განხვეწა აქვს მოაზრებულად.

სამთავრად კრებულს განსრულებული ფაქტის მიხედვით 1987, ასე საუბრობს წილისთვის.

შემდგენლები
სარედაქციო კოლეგია
გამომცემლობა „მერანი“

ՎՃԱՅՆՎԱՆՔԸ ԵՎ ՎՅՆՎԱԾՈՒՄ

1884—1954

Handwritten text, possibly a title or reference number.

Handwritten text, possibly a date or author name.

Handwritten text, possibly a list of items or a short report.

Handwritten text, possibly a list of items or a short report.

Handwritten text, possibly a list of items or a short report.

მზა პირობის

ხომ სარკმელს შექისინა: მზე ამოდის.
 გააცინა ფანჯრის მანა: მზე ამოდის!
 შემომბახა ცახვიფებუ ქორწილია
 და შენ რადამ დაჯდინა: მზე ამოდის!
 მიწამ მიწები გაიშალა ზურმუხტისა,
 ცამ დრუბლები ააფრინა: მზე ამოდის!
 ცის ასული ისე მოჩანს ცეცხლის ნავში,
 ვით ქალწული პაწაწინა: მზე ამოდის!
 დღე ებრძოდა დამის თაყად და ქალწული
 მან საცოლედ დაირჩინა: მზე ამოდის!
 დღე ჯვარს იწერს ცის ასულზე დილით ადრე,
 ლაგვარდს ოქრო დაეფინა: მზე ამოდის!
 ამა, საქმრო მოაბლოყდა დრუბლის ჯარიო
 და მონახა ქალის ბინა: მზე ამოდის!
 ცეცხლის ტუნით ჰყოენს ეგვგავს პატარასღი,
 კოცნამ ცეცხლი გაჩინა: მზე ამოდის!

ტ რ ი ე ლ ე ტ ე ბ ი

მსოფლიო ციხეა საზარი,
 ტყვე არის არსება ყოველი,
 და სისჯელს არა აქვს საზღვარი
 მსოფლიო ციხეა საზარი.
 დარაჯად სიკვდილი მზად არი
 მას მძიმდს ყოველ წამს მოველი.
 მსოფლიო ციხეა საზარი
 და ტყვე არსება ყოველი.

სიკვდილი ყოველ წამს უძახის
 მისგანვე უაზროდ არჩევდს.
 მძიმეა ღლიანი ტუხადის
 სიკვდილი თავის მსხვერპლს უძახის,
 თუღუებს ბრმა თვალი ვრუ სისხს —
 და ძაძი დასფარავს ფარსევდს.
 სიკვდილი ყოველ წამს უძახის
 მისგანვე უაზროდ არჩევდს.

1919

ტ ა ტ ა რ ე ბ ი

სოცმბრის ქარში ცივ ქენამო მოხეტიალეს
 შემაკრთობს ხარი და ტადარმა შევალ შექობხევეთა.
 მოვასმენ ღაღადს. ზეული ვრძინობა უკვებ თაღებს.
 ბუანობ ცრემლით ჩემს წამწამებს და ვუარს ვემობხევეთა.

არ ეცეო ბრძენი ვანდვას ამგვარს თუ რის დაარქმევს
 არა მწამს ღმერთთა და მის საზღმში რა მეტობებსა!

გამოვა მღვდელი, საცეცხლური სურნელს დააკმევს
და ჩემი ფაქრი ცისფერ კვამლში ჩაძირება.

სიყრმის ბურუსში გაბრწყინდება დრო შორეულად
ადღეობს დაბე. სააღდგომო იფანთა ხალათი.
მამის საფლავზე დედანები ცრემლმორეული.
იქვე სანთელი და საგურაბით ხაფხუ კალათი.

სამრალი დედა! ჩემი გრძნობა უხეხავი
შენს შწუბარ სახეს განუწყობელი გარს ახვევია.
კეთილი დედა! ჩქარა გაქრა ჩემი მამი
და მხელი დაბე, ო, რა მძიმე გახარღვევია!

წვრილებს ვერცხლის საცეცხლური, და საემგველი
აღსაყლის გარებს ცისფერ დრუბლად ენარსარება.
მორწმუნეთ შირას უფგავარ უცხო კათაკმეველი,
მაგრამ „განველი“ ზემს ოცნებას არ ეყარება.

თავდება ღოცვა. ახხეხებენ ჯვარზე ნაწამებს.
დამბეიწვდება, რომ შემოეღე მე აქ შემთხვევით.
აჯანთვს ცრემლის ნაბერწვლებით დახრილ წამწამებს.
გადაუღვამ ნაბიჯს მოწაწებათ და ჯვარს უამთხვევი.

სურათული ნაპირი

1

იყო ურვევი და უცარი
 ტის უცნაური აელუარება.
 ცოდან დაეშვა ცეცხლის ზეწარა,
 დასწვა ღოდინი და მდუმარება.
 წუხდა საღამო დაფიქრებული,
 მოხილა ცახფერ მაღრცენის სხივით.
 სერაფიმების თეთრი კრებულა
 იღვა პერში მსუბუქ ნისლეით.
 მოვარდა ქარი ცეცხლის ფაფანათ,
 დასწვავატა ცაში გველა სიშუბა.
 ვარდათცვალა ჰეული ზღამარი
 და გადაფრინდნენ სერაფიმები.
 სივრცე დაეთმო შეფერთიან გველებს,
 ცაში ავარდა რკინის აფრები,
 და პრიპლეერმა მწუხრის ასველოზს
 მოუღოღნელად მოსწვავატა ფრთები.
 და საღაც წინათ, შეუმწვეული,
 მზეს ისრდილეხდა შუაღლით ფაენა,
 იქ აკაკანდა ტყვიისმფრქვეველი,
 პერობლანთ გამონაგზაენა.

2

წემს სიყმაწვილეს ნაღვლიან ჰედმა
 გვეიოლთა ნაცულად დაუფო ნარი.
 შემოსა სეველას შარავანდეღმა
 სიმღერა სხვისთვის ვაუფორანა.
 და რაიცა შავარის თოვლიან უამით
 იღურება შუქი და მკუდროება,
 მე ხშირად შესმის ხატურდის დამით

უცნაურ ხმათა მოახლოება
ათაქო მზის ტვირთა ცამ ვერ აზიდა
და მიწას ვლახ ცის დაბნელება.
და შუქთან ერთად ცაურ თახიდან
იდგრება შიში და სურნელება.
შორეულ წვიმის ხმა ისმის წყნარა
ანთებულ დრუხლას დაა სევანთ,
და იბურება ჩუმა სიზმარა
ბერძნი მცურაჲ ახსამანთ.

3

ანგელოზივით ძირს დაიბრება
ოცნება, სულის ნაზი მხლებელი,
და დაშვილებულ ვულში იდგრება
მოგონებათა სელსაკებელი.
ვახსნის ნაბიჯებს ნაკადი ტყბილი,
მოდის სიზმარი განაცხადება:
დედის ოთახი, ვოველთვის თბილი,
დაბად კედელზე ბუდეო ხატები.
ხატებს წინ ხამი თაფლის ხანთელი,
და ვერცხლით სავსე მატარა ჭიბა.
ხატზე დოღბანდი და შარშანდელი
ფოთოლჯამსმარი წმინდა შტო მზისა.
შუაში ვვარცხა, როგორც სვედარში,
ირველთჲ — მადონა, მარტვა, ხარება.
თაროზე ტყავის გატრეცულ ვლამო
ძველი ფსალმუნა და საბარება...
აქ იყო ჩემთვის გამონარჩევი
ოცნება, დედის ცრემლით ნათესა.
ამ დროს ვუთენის კურთხევა ჩემი
და მოგონება უბვირყვასესა.

4

არ ვიცი, ზეცა თუ რას მიქადის.
 მიჯვავარ ბედის სამიშარი ქარებს.
 წემს ზულში ვიღაც უცნობი დიდის
 და ვძებნე უცნობს აღსაუფლის კარებს.
 არ არის კარი! არ არის კარი!
 უნდა დაიწეს საკანი ძველი.
 მოყარდა უცებ შშის ნიაღვარი
 და ვადარეცხა ათასი წელი.
 ათასი წელი, ათასი ასრი —
 და ერთი წამის დაბამბამება.
 რ, რა საქარია, მწვეული და მგაცრი
 ღრითა საზღვარზე შემოღამებს!
 პირქვეში ზეცა ვახეს არ ვადივრის,
 ეამა არ ცხრება მუდამ მბრუნავი,
 და უკარსკვლავი დამეში მამქრის
 შიშით მიყვული უაფრო წავი.
 და შიშანს შირით ზღვაზე დახრიალი
 ცეცხლით და ნახლით ნაფერი სარკე,
 და ვაწმარულთა ისმის ძაბილი:
 ნამარისაკენ ნამარისაკენ!

5

დასკრავს სათი კერბთა დასებების.
 მარის შოთველის ცეცხლის მოდებს.
 და ძველ ძაყანის რამეოებს არათს
 ჩემი ნაღვლიან სულის ვიდებს.
 იმ, ჩემთვის ძველი მისაღებია
 შურისხმება ახალ შეტოქის.
 ცეცხლის კრანზე ისახებთან
 მუირფასნი ჩრდილნი წარსულ ეპოქის.
 ცეცხლში უიყრად ვადისხვავებდა

ძველი ფიქრები და აზრები,
 და აღეწება სორცაღლიან ერთად
 წარსულ დიდებას აეთია სევტებს...
 და ჩემს ფიქრებში ცრემლი გროვდება
 ვიდაც ჩურჩულებს: არ არის ჰკედარი...
 დროთა მიჯნაზე ხადამოვდება.
 ხადდაც ჰკვითინებს მწუხარე თარა...

6

მუობნის ვანება სარკეა სრულის.
 არ არის მიხთვის სამსობლო კერბოდ.
 კვლევან ერთია მუსიკა სულის,
 და სული პრუნეს მსოფლიოს დერბოდ.
 სხედასხვა ქვეყნის აერსურაში
 მუსიკად ისმის, შექმბარა, შოთა.
 ვრთად ისვით სულის აუნში
 ელუარენანი სხედასხვა დროთა
 მაგრამ სხვა არის – სისხლში უარული
 როცა აელეებს ძველი სხეული.
 მიპროლავს რამი დეგენდარული
 და წინაპართა ისმის ძახილი.
 ჩემი ქვეყანა მივვარს მე მამის
 ვანსხევეებულის ღმობიერებთა,
 და ჩემი სისხლის ვრძელ პოემაში
 პრწყინავენ დრონი ბეირეთს უერებთა.
 ვამქრად სხეებს ფიქრი ვარს უელის,
 მოვინებებთ რამ ავესებთ,
 და იფერება ჩემი წარსულის
 უერვადასული ორნამენტება.
 და მივვარს მამის მზის სამხერკად,
 ჩემი სამსობლოს ეა სხეანათა,
 სული, სიახლის მარად მწვერვალა,
 და ჩემი მიწა, ჩემი სერია;

მივარს ვინყვლილი ნათელ ხელეებზე,
ერი, წარადღნიო განათებული
და საქართველო, ცეცხლის ელიძსზე
ფაშია სერცეში გაქანებული.

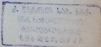
7

აქ უფრო ბრძოლის სექტაგ რაინდებს
მიუვადი გზის ამბურება,
მაგრამ შობილი ხელს ვერ აინთებს
მშობელი ზიზღით თუ ამბურება.
და სძულთ ამიტომ აქ ნაძირალი,
ხული ნაყიდი და გაყიდული.
აქ ვზის აკაფავს ნათელ სპირალით
ახალი ძველიან გადაზიდული.
აქ საინოება უდაბნოელის
ერის წარმართულ გრძნობას არა ვნებს,
და ძველი კომეა მუდამ მოედის
ოქროთ დატვირთულ ზღაპრულ ქარავნებს.
ო, აქაც უფრო თამაში ქართან,
როცა ინგრევა ზღუდე მაღალი,
მაგრამ იციან რიღის სიქვანს ფარდას
და ხად ამართონ მიჯნა ახალი.
ზმირად მახვილი შეუბოვართა
ელვითა სისხლით დაიფერება,
მაგრამ ვრიგალი თუ ამოვარდა,
მას შეკრავს რიტში და ამღერება.
და ნაბირებს თუ აღარ იცდის
საზღვარწამლილი ვნებას ქაობი, —
უცებ მოვარდნილ ცეცხლის დეარისთვის
მზად არის წარმ- ცივ ბრინჯაობი.

ტყბილია ხისხელია შეზარხოშება.
 ვრცელაა ბრძოლის ხმის აბსარუხი.
 შხის ნაფლუალები წითელ დროშებზე
 გადმოუკიდა ჩამქრალ მავარეზე.
 და მამქრის მიწა, ვიფო პლანეტა,
 აღისურვად მოიანს ეს ვაფატრული,
 მამქრის მძებნელი სხვა საეანეთა,
 და სხუანათრი შხის მონატრული.
 ჭყელი ორბატის ოსხეტრევა რეოლი.
 ბურუსმა ბრწყინავს ამალი რეალი.
 ელეთი გაბზარულ ცთა მონატრალი
 მძაფრდება ომში რღვევის ცრიავადი
 ება, ეან იციხ, შორეულს კიდეს
 ეს გაქანება ნახავს თუ არა
 აქნება მიწის სურვალს უღაფესს
 სტანამ ადრე გადაუარა.
 მაშინ ეს შექრავს ჭყელი თაღები,
 და შხის ამოსვლა დაიფვიანებს,
 და სხვა ბორკილი, სხვა არტაბები
 შესცვლის აწვევით მერიდიანებს.
 ეან ოტყვის მაშინ, სად დამშუადდება
 რეინის ვონება აზვიანობული
 სად დაეშობა ბრძოლის დაღება
 და სად ჩაქრება ვხა ანიებუელი

Handwritten notes: X 196.135 3

მონათხრობი თხზულება

რომ არ გამოიყაროვ და უსატყვოდ წახვედი,
შენ სული ასეი ისე რამ შეამისხ
ჩემი გულის სკივრია, გრძნობათა შემსხვედი,
მაგრამ ჩემს თვალებს სველა გამოიჩინა.
და რაც წინათ დავსილე სიტყვები სამისო,
შხამის წვეთად ცამცამებს ახლა ჩემს წამწამებში.
ფიქრი ვარდებს ჩვეული ახლა გულით ახსო
და გველი დამისედა სულის ცივ აკლამებში.
წინათ თუ ვნეტარობდი, შენთან ვოცნა მშვენიდა,
ახლა რა ვარ? — ხაფიფთ: შივ მანა და ვარუო ქვა—
ვამბობ: მას რომ გულისბოქმა თღწავად შერჩენოდა,
ისე არ წავიდოდა, რომ „მშვიდობით“ არ ეთქვა.
და იწყებენ ფიქრები სივი ქხელის შენებას,
და მებრძვის მოვიჩნება ვამქრალ დღეთა აზრდილის.
დღით სადამის მოველა და დამით — ვათენებას,
და არა მატეს სურვილი არც დამის და არც დიდის.
შუადამით დრუბელზე შუქა დავსჯენება
და თვალები შენიშნავს სხვეთა შეტორტმანებას.
ჲ რენებას ნანატრი სხე მოეჩვენება,
მაგრამ ქარი ვადამცვის ციდან სათეთ შხანებას.
დილა მოახლოედება, ცა ვარსკვლავებს მოაღვეს
და დრუბელი შეამწნევს ჩრდილში თქრობ შემოსვლას.
მოქარული თვალები ხეცის წინტად მოივლის
და მოთქრულ ნაპირებს ცრუბლის ნამით შემოსავს.

ჩამკრძალი სანთელი

როგორ მივხარდა მწუხრის წრდილთა წუში ვედრება,
ჩამკრძალი მზის ბრწყინვალეობით განათებული.
საოცარია დასისხლული ცის ვათეორება,
როცა დაგვარდში იძირება მზე ახავებული...

მე აღდიოდა ცისფერ კომკის მარმარადლოზე
საფეხურებზე შუქი ერთი ფერად დვარებად.
სახბლი ჰეყოდა ჰორიზონტის ვეითელ ტილოზე,
და ისევრება დაქანცული მზის ელვარება.

უცებ მივხარდა ქარიშხალი ზღაპრულ დევებით
და ატორტბანდა მწვანე სივრცე ცეცხლის რკალებში.
აიხიო ზემო ბრილას კომკო ცის ნანგრევებით
და ქარმა ხელა მომყარა დაი თვალეებში...

გუჯუნებს ქარი და იცნება თვალს ველარ მბელს.
გამსარულ მანას ხშირად უელს ტანს ერუანტელი.
მარაგანდელი ვვარტებს ბოეტის საბელს.
ვაამე, მქრება ბოეხის წმინდა სანთელის.

1921

სიძინა მანკაძე

ქალაქის მტვერში ვიჯდითვით მარცხვენს
ქვიშაბ თვალთა უღონო ცქერა
ხიფათი მარჯენივ, ხიფათი მარცხენივ,
არ ვიცი, ველი რამ დამისერა,
არ ვიცი ქარმა ხელ გამაჭრაღა.

მეზარდებსა მუდამ მიში და ძრწოლა
და მოლოდინი ყოველ წუთს მარცხის.

ვადავარდებსა ავტომობილი, —
მადლი უჯაჭურო და ცოფიანი, —
და დაუეყოფება გოგის დაყრდნობილი
მგზავრი, სემსავით წყნარი, გვიანი,
ცხელ ტრიტუარზე ჭეა ვაგორდება, —
და გულის წამლებს გრიადს მოვისმუნ-
ქნა იმსხეერბლებს უთუოდ ვისმე-
ცხელ ჭეაფენალზე მტვერი გროვდება
ამ დროს უჯვრად მომავონდება
სოფლის უნახლო და უწეიმარ ცის
აღერსიანი, ტყისლი სიეტარე,
მზე, გადმოსული ანთებულ ზოლად,
ახლად მოთაბულ ბაღახზე წოლა
და სურნელებსა დაუეწყარი
მანაზე ფეხით გასრეხილ მარწყვის.

1924

ღვიწრობისთქვენი

თბილისის დაავარდი შემოედობა
და მზემ უღვევი ოქრო დაყარა.
ახალდუღებლად მყინვარს ეყოფა,
რაც ოქტომბერმა აქ მზე დაღვარა.

აღი ხწვავს ქუჩებს მუშაბანდიანს
და მზე ბანაობს ყოველ მანაში,
და ეჯობრებსა მწუხარი განთიადს
ფართო უესნური დოდის წინაშე.

და ყოველ ხის ქვეშ დღითა და ღამით
გვიხელ უთბლებს გროვდება ზეინი,
აქვს ხელი თაფლიან ნაშით,
დაითროს სული შიშითა და ღუანით.

1926

უამრავლობის შუა

ჭარხის და ღაღის გულს აბარებს დღესასწაულა
სკდება მისსაგან მწიფე ღაღა და ბროწეული,
ფურების ჯამში სჭარბობს ოქრო და მწვანეული,
შუქის ოქტობრის ფარის კას და ძოწეული,
უფრო ვატყებთ შემოდგომის შუე გადახრული,
რომ არ შეშინდეს მაწა ზამთრის მოახლოებით.
სმარსულ ნობივით აფეხდება ქვეყანა თბილი
წაბლით, ფრამენით და ხიმინდის ბაჯადლოებით,
დაბურება ტვე მოიჭრულ სამოსელითა,
უღრუბლო ცოდან შუე წამოყა ყვათელ დეარებად,
სუფთა ქვევრებში ჩაიდურება საქნახელიდან
ფრამნის მარცვლებში დაგროვილი მზის ელვარება;
რომ შეშდევ სისხლში ველაყ აწითოს, როგორც სწითელი
და ვულს მოუნდეს სიყვარულის დასახელება;
აგრამნის სხეულში აღტაცება და გრუნტავლა,
ჩაღვს ძარღვებში მზის სინათლე და გახედება.

1926

შენ და კანონი

მოადგა ღრუბელს თეთრი ნათელი,
 უფრო მორცხვად, მშვიდად და მორიდებით,
 შემდეგ გაიზარა ღამის სარტყელი
 და მზემ გამოძყო ოქროს თიანები.
 მინდა მორიდან მზეს დავეძახო:
 დამკოცროს სხივის თბილმა შეხებამ,
 გადავიარბინო კელი უწალოდ,
 რომ შესვან ცვარი მიშველ ფეხებმა;
 ვაგრძნო, რომ გულში კელავ გატაროსდა,
 მომქმამს მორთი ხმა სასურველი
 და ვგავიღებში მცურავ წყაროსთან
 დავლით წყალი, მზე და სურნელი.

1924

საღვთო თბილბეზი

მზემ უცნაური დაღვარა სისხლი,
 აგვავდნენ ცანი უნაპირონი;
 სურში დაღვა ფარუხის ნახლი,
 ანთო ღალი და საფირონი.

ღრუბელს მოედო შუბი უცები
 და ხაოცარი გაჩნდა ბაღები:
 ყოთღები, თოელი და აუზები,
 თასამანი და ზამბახები.

უცაბ იცვალა ზეცამ ნიღაბი,
 ციხელის უშამა რქები იფარა,

და ღრუხლებიდან ყითული ქაფი
ქაფუნალებზე გადმოიღვარა.

გამოეცადა ზეციდან ქარი
ზღაპრულ ფრინველებს, ცხენებს და ძიღვებს
და ვაგონებულ ფურების ჯარი
მოედო ცუცხლად თბილისის სახლებს.

მტკვარზე დავუცა ნამუჯი მინის,
ნამსხურა წყალში სინთელი შუილი
და ცისარტყელად თუჯის და რეინის
აუარდა ცაში მუხრანის ხედი.

განწირულ სიბუჯა მწუხარე აღმა
დასყარა მოსზე ოქრო ხაღვასი
და გადამტყდარმა იფლე ხმაღმა
ზღუღემწერარულ სიბუჯაღასზე.

1936

3065360 535530

თბილისის ღამეს შიში სწევდა:
ამბუჯი მოიქვს მტკვარის უცხურა, —
აქტილას ცუცხლი შემოსევდა,
ანთებულ რეინის თისის ხმურა.

დაიბრუნა ძიღვი და მკუდროვდა,
შეეცა ღამე ფრიაბულს უჩვევს
სიბუჯის სეპტებს თუარ ურდოვხად
შემოესია თბილისის ქუჩებს.

და დაირაზმა მოშველ ხვეტების
რკინის უხეხებზე შემდგარი ჯარი,
დატყვევებული ცეცხლის წვეთები
რომ დაარვიოს მეტის ხინჯართი.

ის აეჭალიდან ხინაიღეს ელის
და მთელი დამე არ დაიძინებს;
შუშის კბილებით უჭირავს ქსელი,
ხადაც მორჩილი ელვა იღინებს.

როცა ხვეტები გადაიქცევა
ათასი მთვარის ეშაჟოტებად,
სხეული ჩრდილი ცაღ აიწვევს,
იმატებს დამის ვამპიროტება,

ვერას გახდება – ბევრიც იბრძოდოს
და რომ ანათებს დღლა ხისხაში,
წავა და სადმე ქალაქის ბოდოს
თავს წამოიბრძლოს იბიღისის დამე.

1924

წერილი გრეც ნიკიპაძეს

ებრძოდი სიკვდილს შენ ვამელებით,
ვერ დაამსხვრეე მახე მზაკერული:
მოკვდი ვოლგოთის სამინელებით,
რკინის სწილის ჯვარზე გაკრული,
იფე პოეტო მარონცხებული,
ვახდი ჯვარცმულის მონათესავე,
ახე მკონია: ხარ ქრისტესევიო

მეშვიდე ცაზე ამადღებული,
 ვულზე გამნია ნაიარვეი,
 გარს გახვევია შუქის მორვეი.
 თუთრ ეარსკვლავებში დაიარები
 ტყის შეუარებულ ნაიორივით.
 მაგრამ არ არის ზეცაში დამე,
 და ნაღვლიანმა თავი ნაკადუ
 გაწებებს ლექსის სათელი შხამი,
 რაც შეუსძელი აქ დაგრჩია კიდევ.
 ბეშუების ბედიც ვაფიქრებს აღბათ,
 აქ რომ დატოვე ირაი პატარა,
 ამ დარღმა აქაც დრო გაგაფაღმა
 და ბევრ ცაღზე გადაგატარა.
 ნეტავი ერთი ვადმოგახედა,
 გავედოს კარნი მაღალ ცისანი,
 რომ შენს სახლმა ვიცნოს აქედან
 და სისხარული მოგვეს ნაშანი.
 სახელი მაღმარ მოაწმინდის ზღუდეს,
 მოეტია საღვურს და ბნანს მოვეთა.
 შევს შენი სახლი არწივის ბუდეს, —
 ბუდე აქ არის, არწივი მოკვდა...
 რას აფიქრებდი, როს ამ ბილიკზე
 მინის საძებრად წერას ასეუდი,
 რომ ცავედობდა შენთვის თბილი შხე
 და ბნანს მუდმივს სხვაგან სახედი...
 ნეტავი ახლი ვადმოგახედა,
 გავედოს კარნი მაღალ ცისანი, —
 შენს ბეშუებმა ვნახონ აქედან,
 სისხარული მოგვეს ნაშანი.

აღბათ არ არის ზეცაში დამე,
 და შენც მოწყენით თავი ნაკადუ
 გაწეაღებს ლექსის სათელი შხამი,
 რაც შეუსძელი აქ დაგრჩია კიდევ.

ქვისკნულს დაბობრიდნენ შენი ფხვებნი,
 შიშის პოეტად რომ არ ვშობუ
 საქართველოში შენი ლექსები
 მშობერ შეუღებოვით დათარგმობენ,
 და საომარი პოეტთა გროვა
 სადაც დაღლილი დაბანაკებს,
 ეიდან ყოილა შენი იქ მოვა
 და გულს აუნოებს შენს ამბანაკებს.
 და ვრჯვინვა მწველი და აღდართული
 კვლავ ცოც მყინვარზე დაიგუგუნებს,
 რომ ანთებულა სიტყვა ქართული
 ვადაანარცხოს ბნელ სიკუნებს.
 როცა იქცებით დამქრალ ოცნებას
 ლექსების აღი წაგვიღება,
 რა მისცემს ჩვენი ხელს მეტი გაოცებას,
 რა უნდა იყოს მეტი დიდება!
 არ ვაწევს ტვირთი სხვა ამბუღების,
 შენ უფრო იგი, პოეტო ძმაო, —
 ჩვენივეს გარეშე შემოქმედების
 რომ ვეღლაფერო არის ამაო.
 მაგრამ დღეს სხვაა ჩვენი ბერია, —
 დაიცა ლოცვა და პოეზია.
 მოკვდა ბრწყინვალე ბევლი შაირი
 და ახლეს ჩრდილი შემოვსია.
 გაგვიკვირდება ლექსს რათ არ მწველის, —
 რომ კვლავ ამბუღებს რჩეულ ხარისხად, —
 ცოდან ქუხილი ხარათამყოლის,
 მაიდან ვიაროლი ვაფის ხარისხ!
 ახლა ქუხილი არ ისტამბება,
 ხარო არ ბევრის მღელ მთებთან,
 ლექსი დაბბრნი წერილში ამბებს,
 ამონაწერში გახუთებთან.

პატრიკ ვაპინელი

ნამკვლი შხის უცებ ჩაქრა აღი უმბრეტი, —
 შუე გააქციეს ეარსკვლეაფების თეირისი ვმუცებში.
 დავხრი წამწამებს — თათუი ფარდა ნამოფუცება —
 და სადღაყ ტვანისი აწიოება ერთი უჯრედი.

და უმბეზროდ, უცნაურად მომბოვინდება
 წაქცეულ ზეზე დინჯად ადის შივი მიმდელი.
 დობის წყვლეებში გახლართულია შუე ნამკველი.
 დობესთან სხივი და ქაღის თის ერთად ვროფდება.

ცისურად ელავეს ოქროსიმიან ქაღის თეაღებს,
 განქცეული ზელი ატმის ფეაიღის ევლარა სწვდება.
 ვიცი — ისარი თისფერი ველის არ აფლებს,
 მაგრამ მაერსივარ, რომ ევმუველი ქაღის მოყრბადლება.

მბრებს დამლა შტი ატმისა ფეაიღის სწვდება ზელი
 და რიგორც ერთი მოიტყეოს ცის შევარდენის, —
 მოულოდნელად ქაღის ზელი ტყვედ ჩაყარდება,
 და გამწვრად თითებს დაყვებრებს ტუნება ცხელი.

ქაღის სხლასკენ მიბრუნდება და, მიმკვალი,
 ბუხერის დამბლით ატმის ფეაიღის თეაღანებულა,
 ველი ჩატყვიო ფრთებს იღუწავს დატყვევებული.
 წაქცეულ ზეზე დავს და ფეის შივი მიმდელი.

მამის სიკვდილი

მამა წისკვილში გამხდარა აქად,
 აღსათ გაღაღეს ამა თვალვებმა.
 წისკვილმა იცის უფერი სევა
 და უცარი აგანაღება.
 ირა დღე-ღამე ბრუნავს წისკვილი,
 და ხიმინდს ღეჭავს ითხი ვბა ქვისა.
 ბაასყურა ხიმინდის ფქვილი
 უბღება ტომრებს, ვათ ოქრო – ქისას.
 შეასამს ურემს ქედმოძილ ხარებს.
 დაუღებს ტომრებს, თვითონ ხეჯ წევა
 იქნებ ავადყოფს, საბურთო დარბაზს,
 ოფლი მოსჯელონ სახდის ბეწვებსმა.
 არ გაწვლებათ ავერება,
 ტამიკო მარჯველ თუ გადარახვს,
 და ქვიან ხარებს მოსჯელო ურემს
 გადაუბეველად საცნობ მარახვ...
 სახლში დიდმარხვის ორშაბათთა,
 და მამის აქდა ელოდა გუშინ.
 ეხოში ქასთან ცუცხელი ანთთა,
 ცუცხელი უნთთა ღელასე გულში.
 – რათ არ მოვიდა, სეტავ წუხელი? –
 ფიქრობს და ხეხავს გამ-ჭურჭველს ქვიით.
 თანდათან მისი და ვაუმხელი
 აბერობს დედის გულს მგესლაყო შიში.
 შეწიობიანი, თვითწეროხანი
 ბაბუ ხის ჯარკზე და თუთუნს ამრიაბს.
 ჭა ამართული დეკს წეროსავათ
 და იქვე ძაღლი ხბოსთან თამაშობს,
 ძაღლი უვერად მოსიყვას წმუტუნს.
 ბაბუ შურის ვაუჯავრღება.
 შურამ შამსხვე გადაყრას თუთუნს,
 ღელასე თუშში ვაუჯავრღება...

უხანო ღერძის ახმურებით
 მოძვერული შიშის და მწუხარების,
 ზოდის უმამოდ მამის ურცხობა
 და მობღვაობა გზაზე ხარება.
 ტომბებზე მოჩანს შავი ნაბადი.
 კაფითარებული იკავლებს დედა:
 „შავად გათენდა დღეს ორშაბათი,
 კარის გამღება უფრო შავ დღეთას.“
 ჩამოიფანსენ ურმადან მამას
 და დააჩვენენ კარდია სახელში.
 მძვერთან მკობხავს ქიხორა მამაღს
 და მოიტანენ შენაღოც ნახშირს.
 ჩაკურთხი წვალი გაჩნდება ღოქით.
 ვერცხლის ორ შურს წვალი ჩახმარავს,
 და ხატს წულებს ბაბუა ჩოქით
 აბრეშუმს, საფლს და სხვა შესაჩარავს.
 ხარისივეს დიდხანს ბილახის ძარებს,
 ამხობენ ვიძზე თავდადმა ქოთანს,
 მაგრამ სწული ვეღარ იძინებს,
 თანდათან უფრო აბრძვის და შუროთავს.
 დაბოლოს, რაცა მძღვერობს აჩივს,
 დაიბარებენ ურია-ფერმადს.
 მაგრამ წამალი დაგვიანდება
 და ვერაფერი უშველის ზედმავს...
 ივლიოებს დედა მწვანე წებილით.
 მას შემდეგომ ტბუნვას ვერ მოიცილებს.
 და ბრტყალმავარი ბებერ კრუხივით
 თავს დასტრიალებს ობოლ წიწილებს.

ღ ე ლ ა მ ი ო ა

თუ წემს ლექსებში ვლუბურ განცდებს ხშირად ვუხვები
და სოველ მაწას ეუბრუნდება მე დაცინებით, —
არა იმისთვის, რომ ტალახი ვზილო ფეხებით,
ან თვალს ვამო ვჭრედ მინდორზე გასეირნებით.

მე თუ ქალაქის მტკრთან ქვაში ვარ ჩავესახლე
და ვაფურსხვარ უძაერო ქუნას სიმბბოეს,
წარბუღისაყენ ამ ქვეყანას როდი ვეძიებო! —
წემ წინ შორეულ მიწაეღლის ზეცა ცამცამებს.

მე კარვად ვიცი, რომ სოველში მეტია ძველი.
ქალაქი პრწყინავს, რკინას თადით ცას მიბჯენილა.
ვაცი, მანქანას ვზის დაუთმობს უძღური ცალი, —
ვარწმუნებს ყველას, რომ არა ვარ სამორჩენელი.

(ღელეს ხომ პოეტა ძველებურად თვალს ვარ აღევნებს
ჭაობის ვეფილო, უსინათლოდ ამისუღლი ზეცზე,
როცა ყოველ წამს ისერას ცეცხლის შქუხარ შადრეწებს
მიწის სტამბაქი, აღვლუბულ ღიოთინით სავსე!)

მეგრამ მე ვამბობ: უნდა ვეძულდეს ქვა და სკარი,
თუ ვეინდა გულის მღუღეუარება არ ვაყაყიოთ.
წარბუღისათვის ღვდამიწა იყო ტამარი,
ღრია, ის შრომის სახელოსნოდ გადავაქციოთ.

იხარებს მიწა, თაისათა ძედლებით წათხია.
მძღუ სავუენე მარცვადივით მარხია წუთში.
ღურჯი ვარსყვლაფი, შხის თუჯბში უპირატეხია,
ზეციას ვაარღვევს ასხოებულ ვინუღის ზუნია.

შოვეცა ეხოქამ ვადამწვევტი პრძიოღის წამინა.
ვაძქვს გული ვმარის და ხაღისი თვალღია მავშუას.

ახალ სტილში არ შეხედვა ვნა გამოიშავი
ვლერე ტვინის და ძარღვიან კუნთების კეშირს.

ამგვარ ამდრო ხშირად ვარ ვარუშოცული,
და როცა ვხედავ, რომ სიციცხლე მხოლოდ წვეთია,
მე მახარია, რომ მიწიდან ვარ ამოსული
და ბებერ მუხის ვერ უხვდება არ დაწყევტა.

მუნია — ანთებს სამყაროსში ჩარადდანს პარეულს
მიწის კეფაში დავროვილი ვლექტროტიკის
და იტყვის სიტყვას ვაუფონარს და ვამაკეთებელს
ეს სავურე, დადაღული ელვით და რკინით.

1928

3 3 3 3 3 3 3 3

სწამდა ვანგება და სამართლე დეითერ წესების.
უფარდა თვლით ხვსე მიწა და ცა მძრუნთი.
ქონდა ვონება მწელს სამარხულ მუხის უხვების,
და ნებისყოფა — მელტახათი ვაუღუნთი.

გუბდა ავად პარმში შეაღი, მე ერთადერთი.
სიყდილის ღანდმა ჩამომხერა ზეცა მადალი
წარმპოღუმუღმა დაიქება: „მე ხომ დავებრდი!
წესა სოფლას: ძველი ვაქრეს, დარჩეს ახალი!“

გამრო უგბია, შემოირტვა წელზე პიწარია,
მივადა ხატთან და შეკადრა: „როცა წესამ
ნაპი მოეხუჯდა, შუაგვი, და ვარ სიციარია,
შეაღეს მზე სწევრია, მე სამხელე ამარხვეამ!“

ხატის წინ ნოქეთი დაადგენთა თაულის ხინთელი,
 თბილ მიწას ცრებლად დააწერა ვული ზეიადი.
 შემდეგ კადრის ქვეშ ააბლავდა ხმო მარმანდელი,
 და ხატს ხაძყო გაუმართა წმინდა ხშიადი.

ვერ მოახვიდა ამ ევღრებამ ცათა მკერობელი,
 და ვერც ზედაშემ, იმ საღამოს რაც დაიბარჯა
 და მოხდა საქმე, მოხუციისთვის შეუცნობელი:
 მოკვდა საბრალო მამანემა, მოხუცი დარჩა..

მას შემდეგ იმას აღარ უოქვამს ღვთისთვის მადლობა,
 დაგდო წირვა, შეიძულა ცა მატყუარი.
 ვერ ამატია ქვეყნის შემქმნელს უსამართლობა
 და საკვდილის წინ ხიარებას უთბრა უარი.

თავის განწირვა იყო მისთვის ეს შეჭიდება:
 დიდია მსხვერპელი, სუკუნო ტანჯვას თუ ელი.
 მუდამ მამანეებს შე ამ ბრძოლის მკაცრი დიდება, —
 მორწმუნე ვალებს ვაგყავური ღმერთთან დეველი.

და ხშირად ეუთქრობს რას ვაგაწეობ ღვექის ბეჭდეთათა,
 თუ გულში დეველთა ამბობების დარჩა უხმარად,
 რითაც მოხუცი მამანემა ღმერთს შეეჭიდა
 და ქრისტეს მისი წმინდა სისხლი გადუღუარა..

კონტექსტს

(თარგმანი)

თუბე თქვენთან ერთად ეს მეოცე წელიწადია,
 რაც პოეზიის ნათელ ტვირთის მეც ვარ მზიდველი,
 მაგრამ მოგმართავთ, მეგობრებო, როგორც მკითხველი,
 რომ ვთქვა, ამჟამად პოეტისგან თუ რა მწადია.
 ერთ დროს მომწონდა ლექსი უძღურ ცრემლთა ნახანი,
 შიზიზღავდა მწუხრის პოეზიის შავი მანტია,
 ახლა ვა ვაძიბობ: როცა ირგვლივ ცუბული ანთია,
 ბრძოლის მეფურად ატარდება მხოლოდ ჯახანი.
 რა არის ლექსი, თუ არ ვრძნობის ამოციხიში?
 დატყნეთ მზაურ ენერჯითა ყოველი სტროფა,
 რომ წაკითხვის დროს სიბარულის ვაეარდეს თოფა
 და სტრაქონებსა დაიფიფონ გულის თოზზე.
 ნუ იბმარო სიტყვებს სეედას, ქვითინს, ნაჯს და ხიის
 როცა ვრავალი ვანახლებს ვრგვინავს ვარშეშო,
 დღეს ჩვენს ვრძნობაში ცრემლის შუქი ისე არ შუქა,
 ბრძოლის ხელახი და უნარა რომ არ დასწიოს.
 მისდიეთ ქუზილს, სხვა თემისთვის დრო აღარ იყლის.
 (მატრუვისთან ბრძოლა, უნდა თიქვას, არცა დირს იმად!)
 რკინის რაიმეებში დინამიტი ჩააწყვეთ ბლომად,
 მაგრამ... სტრაქონებს ნუ აკუნაეთ პირობარისთვის,
 თორემ არა ჩანს, ლექსში ზონა არას თუ არა,
 დვას რაიმე ვაღუზზე, ან კუტივით წამოიხოქილა.
 ვოველა

სიტყვა

ცალკე

 ვარშის
 დამფრახხად

ჯოჯივით,

თითქო სტრაქონებს ორიტქმეუაღმა ვადგურარა,
 რათ ვინდათ ვანგებ აურათო მკითხველს ვმა-კვალა

და ყასაბიეთ კეპით ლექსი ვუღასარევად!
 მოღუწეთ ხატევა ძარღვიანი, რიგორც მზაკალი,
 მაგრამ სტრატეჟიმა ღვ იფრინოს მჭრულ ისარეთთ,
 უმისნეთ ერთად ყოველდღიურს აუ საუკუნოს.
 ეპოქის ვრევიხეთი შეხვრთეთ ლექსების კარა,
 მუგუნხალიეთ აიცილებეთ ყოველი პქარი,
 რამ მიუღმა ლექსმა ხანსარიეთ დაიკუგუნოს.
 მოწმეთ მერათა უდიდესთა ზეენი თათმა
 და მონაწილე ვახუზომელ აღორძინების,
 მაგრამ ლექსებმა ხშირად ისმის ხმა მობინების,
 ან მეტანრული მკვეხარიობის სეკიადობა.
 ვახომეთ ხატევა, ჯობს ქადელი მორიდებული.
 ეის უნდა ლექსმა ანაფარი „აღმშენებლობა“,
 თუკი თვით ლექსი ბასილიობის ღოფში ეფლომა
 და თუკი აბუხრებს მკითხველს ურიცხვ შორისდებულთში
 ზე სამომართმეთი ამას, ძმებო, ჰკუთის სწავლებად.
 რჩევის უბედავს ცხრამეტ არწივს ერთი მერცხალი
 ზე თქვენზე მეტი დამადრთა ლექსების წყალი
 და მეტერხება დამსელ მტოზე ზელის წავლება...

1939

ვაწუხებს ვული, ამდენ იქეთა თავმესაფარი,
 უამედობას რად მივეთ იცნება ტყვედა?
 მჭკნარ ფოთოდრეთ რად დანება ვაფრენელ დღეთა?
 მიკათრევის რამი და ვახუსხავს თვალებს ფაფარი.

მა, შენი წაენი, ქარხანა და საჯაფარი,
 დორღიან ვსახე ამოსული უღლიან ზედა.

ნუთუ გარშემო სარუგისის ვერაფერს ხედავ,
რომ ფუტკის ოხვრათ ავივსია ორუელეუ შაა-ბარი?

ცამი მზე დადის, მენს თვალეში რათა დგის ჩრდილი?
პუ, ღამათი სუგუნის არა ბარ შეილია –
როგორ ევრ ზიდე დროს სიმძიმე და სიმძიფრენა?

მობხენა თვალესს სარეე ცაეი და გაზზარულა,
რომ დასახო კლდე და ევლი გადასაფრენა,
და თქეა სიმღერა, ეპოქისთვის თანამგზავრული!

1929

●
ბეზანემა მოკდა სწორედ იაბმრეა წლისა
და შიული ეს დრო მოსდომა წერაღმან საქმეებს
დასდევდა მუდამ ჩაღის ჯიხათ ქათმის წაწილსა
და ყოველ შაბათს ნაკვერცხალზე ჰყრიდა საქმეულს.

უღლიდა მოსტანს და ეზოში რეკედა ხეხილესს,
ჯჯარეზოდა მწეანე მტოზე ფათრია და ხეხია,
ახალუხისთვის სუცხოოდ ჰყენიდა ვრცხალებს,
ამბოდა ზღამრებს შიდალ კოშკის მზეთუნახებზე.

ვრიდებოდა მუხობლის ქალს, ანზლს და კამისსა,
თავის ეზო-კარს იშუათად მომორდებოდა;
კაქლის ზანდუკში ინახედა ფარხას კამისა,
რომ თვინ კუბოში უვარისწერა მოსტონებოდა...

ვრისხელ გასეოდა აბი კვერცხი ციმებ შიურად
და აქესი წყილი სუფისკვერა შიუდეულს ჩაბარა.

დაბრუნდა სახლში, წიწილესთან გაიხმურა,
დაწვა და ტყვილად დაიძინა... და არ ამღვარა.

აღმათ, ყოველთვის სანატრელად შემახსოვრება
მიწის ეს კუთხე, სად ბავშვობა ჩემი დაუფავა,
სადაც სკელოდა უდარდელი ჩემი ცხოვრება,
შემდგომთა დროთა სიბრძნის განგით დაუგანგავი...

და ვფიქრობ ახლა, არ დაეძებ დიდრონ საქმეებს,
იქნება უბედეს, ჩამოვწიო ქუდი ვერებზე!
ხანდახან წემად ნაყურცხალზე დაეგრი საქმეველს,
რომ ვიოცნებო ზღაპრულ კომკის საფებურებზე.

რა საჭიროა, ვადავაგელე ურს მოკაშათეს,
შქამოს ათასმა თეორიამ და ღებულუბამ,
როცა მზე ჩემთვის მხოლოდ ერთი წუთით ანათებს
და სხვა სივრცხლე მიწის გარეთ არ შვეულუბა!

რად ნავამწარო დარჩენილი წელი ირთოდ,
უადრე მიხმობდეს ცხოვრებული ჩემი ბეზა?
ოთხმოცა წელი გაატარა უთეორიოდ
და მისი ბედა, ვატყვი, ბერევერ შემზარბეზა!

1939

ახალგაზრდობის

მეც რათ ეტანებო, — ამ სვედურს ვიცილობდი
ახლა ეს დამცინიანს კაობში რათ ვდებაროდ
ნაგრივალეუ ხესავით უნდა წამოვიბარო,
აორემ კაღამს უდონის ხრამში ვადავისბროდა.

საწყვია უთუოდ და თან ვაბეჯიარაღა:
 შოწინავე არ ხარო, მტკუქსავე და მარცხვეწ.
 მუხარჯვეწ არა ვარ, იქნებ არც შემარცხვეწ,
 მაგრამ შრომის დიდების ეყავ და ვარ მყვარაღი.

წარსულში ვადამრიცხუო, მაგრამ ერთი მაძხარაღა:
 ვანა ჩუმა წარსული საშარცხვანო რამ არი?
 ვერ არ შემოგვევითათ ყმარწვადობის ქამარი,
 ამატომ ვეშუქრებით ვაუგებარ სიტხარაღი.

წარსული მაქვს, არა ვარ პოეტო უთარაღო,
 მე ჩუმი ვხა ოღლით და სისხლით ვამბანია.
 არასოდეს შწვევია ვანდიღების მანია:
 მელიღური ვივიღი ჩემს დექსებში არ იყო.

თქვეწ მისხნევეთ თუაღში ბეწვს სეკუთარის დირეთო,
 იშუათად მადიმით და ხშირად იქბანებთო.
 მუარფასო მვეობრებო! ერთი კითღინებუთ
 და ბრძოღაში სიგვარულს ვხა დავიმბუთ მცარედა.

ნუ იქნება ჩვენ შორის თქვენობა და ჩვენობა,
 ვხა ერთი გე-ქვს, ერთმანეთს ვიბბ მოგვებრით სოთუთად,
 სულ ერთია, უჩვენოდ ვეღარ დაისეკუთროთ
 ქართული პოეზიის ბეწვმადღაღი შენობა.

როცა მესმის ვრმათაგან სიტყვა ზოგვეწ შმაგვეწ,
 მინდა, ვყითხო მათ შორის მეტად მოგანგამეთა:
 ვს ბრწეწარეველ შენობა ნუთუ ისე ამუნდა,
 ჩუმი არ ურვეთა აღარც ერთი აგურია?!

პასუხიღ ხომ მსმენია, ნათქვამი თუ საწყვია:
 „წარსულასთვას მადღობა, დღეს კა- სუაერაგადო!“
 მოღია, თქვეწს წარადღებთან ჩუმი ქრატეკ ავანთო, -
 იქნებ მეუ ვაეანათო მიწის ერთი ნაჭვერა.

ბუნების ფართო ვზას არავის ეღაფება,
საცდლეობა ბილიკი შემთვის ამბარსევა.
თქვენ ვგონიათ გამსწრებთ? შური მე არ მწვევია
შწერვაღზე გამომწდება დადაუნული თავები.

შეგობრები სადაც ვცაოთ, მეც იქ მათგანამოთ
თქვენი კარგი მახარებს, თქვენი ავიც – წყენია.
„შეიღი მამს რომ სჯობდეს, მამულს ის ურწმუნია!“
თღონდ რამე ვვანეწეთ დაბარების ვარეშე.

ათხვერ დაბარების სჯობს ერთხელ შესრულება.
თქვენ თუ ფიქრობთ – მოფრინათ, წახეთ, არც ჩვენ ვგვაწობთ.
შეგარებულ ქაღვიათ მუდამ წე ვცვაწობთ,
მარწახე რიგებში მტრები წე ვეგულებათ.

საერთო სიმღერებით ამოვივსოთ ცელება.
სიგარულით შევმოსოთ გული, ჩრდილით წახურა.
ვაგონეთ, მიიღეთ სიტყვა ამხანაგური
და საერთო ბრძოლისთვის გამოწვდილი ზელება.

1929

პ პ პ პ პ

აქ შენი სხე ანათებს იხე,
როგორც ღაფვარდში მთვარის მოქცევა,
როგორც მუნჯარი, წახული მზისკერ,
და ცაფარებზე შენი ოცნება.

წარგერს რომ შენი ცრემლი დასცვივა,
შუბი იელეებს თვალებში წამსვე.

დგას საქართველო ოქროს თახვით
შენი ლექსების ნექტარით სავსე.

გულა აიტანს ვოვლელ სიმძიმეს,
თუ პოეზიას შუადი კანი,
თუ ლექსმა ცრემლი ისე ციმციმებს,
როგორც ვეჯილმა ჩამდვარი ცვარი;

თუ ვულში ზეზად სხივები სხედან,
როგორც ბარტყები ზიტის ბუდეში,
თუ ზედაე შეივარს უქულო მხედარს,
მცურავს არაგვის მქუხარ უბეში.

ამ დროს სხვა იყო ქვეყნის წაღველი
და ვულს სხვაგვარი სახშილი სწევდა.
შენ იყო ჩვენგან როცა წახველი,
სამშობლო ვებრა სისხლიან სვავთა.

იყო ვოდება ხეივანების წესად,
სსმოდა ვმსნეა ჩანგრულ მკერდთა
და ქარს მოქონდა წესტანის კვრება
ქავეთის ცხახს დრუბელთან ვრთად.

ცახხლმა ის ვამი უკვე აღაგმა
და ძველი ქვეყნის სასტაკო ძლეწი
დრომ თან წაიღო, როგორც არაგვის
პამი-არგის დამხრწეალი ცხენა.

და დღეს რომ ჩონგურს ცრემლი დასცვივდა,
შუქა იუღეებს თვალეებში წამსვს,
დგას საქართველო ოქროს თახვით
შენი ლექსების ნექტარით სავსე.

თ რ ვ ლ ი

ბ ა ლ ა კ ა ბ ი რ ე ტ ა ბ ი მ ა მ ა

რა უცნაური მოაქვს ცახცახი
მღუმარ ჩრდილებში ჩადვრალ სინათლეს?!
თითქოს დამცხრალი მთვარის ნახახი
ღამის გახელილ თვალში მზინავდეს.

თეთრი პეპლები ცახ დამხვევია,
დვას თეთრი ფრთების კორიანტელი.
მღლა მთა არის, დახლა ხევია,
ორგულივ რბიხფერა შუქის მჟინტეელი.

ეს რბილი შუქი ნეტავ რისია,
ახე წყმად რაიმე მკვავის ვამლივიით?
მღერივ მაერში თეთრი ნახლია,
ნახლში მთვარვა თითქოს გამლილი.

რა უსახოო ფრთების ცახცახი
მოაქვს გაღუგულ მთვარის სინათლეს!
თითქოს ნათელი ღამეს ვახძახბახ
უშარავანდი ღამეს წინანდელს.

ხევა შროშანი და ხამბახია,
თუ ვარსკვლავებს თეთრი კრებულები?!
თითქოს ვამლის და წემის ბაღია
რძიან დრუბლებში აგვავებუდი.

თითქოს ვრთვადი ცაში მძვინვარებს,
ბაღი იმზებრვევა და ილუნებსა.
უბე აუვებს მარჯახ მძინარეს
ჩამოცვენოდმა ცოდან ღერწმებსა.

და მთელი დამე თუთა ვეფილის
ისმის სწი და წეში ვედრება,
რომ არ ვათედეს მძინარ მთა-ველის
ვასაკვირველი გადათუარება.

და რომ ვათუნდა, ცემ გადაილო,
სადე ვრთეაღა, იქ რომ მფითაყდა.
სადე ცურმა ქარმა წაიღო
და ვეფილუბის ცვენაც მოთაყდა.

1938

მამოი მარცხალო

დაეფრანავ ჩემთვის ერთი მერცხალი,
წერიაღა სმებთი მერცხეხებული, —
მარადიული მზის სანერწყალი,
წუთიერ ურთებში მოთავსებული.

უნახე სრულქმნილი ჩემი მახანი
და წლეხსაც ვაღი ვადამინახდეს,
მეგრამ არ ცხრება ვულა მახანი
და კიდევ ახალ ზეობს მაქადის.

როგორ დაიტევს ეს ვული ამდენს, —
რა უნდა უნახო კიდევ ისეთი,
რომ მის წინამე ფერმკრთაღად ჩანდეს
სბიჟმაღლიანი ჩვენი მხისეთი?

წეოდე, დაეობი სამშობლოს მიუბო
და ჩემი ქვეყნის ტყბილა სხუელი,

დამძინეს შხეილი გაფრენილ ფრთებს
და შირ სიმღერის გამოსახილი.

1939

ა კ რ ი ლ ი

გამობარ ველიდან სხეუბ ამოვითან,
რომ ვაენათო ჩემი ჭადარა,
რადგან ამრადლის ხაბბო მოვიდა
და ვევილები ვადმოძაყარა.

სხეუბმა შინას თოული ვახადეს,
წყალო წერილით აჩვენს ვაღობას,
ვახარებული ველი დადაღეს
ამ სიხარულის ვარდუჯაღობას.

აჭმის ვევილი ვენდოეთი მღერის
ხამბრის ღვეშისთვის ვაბბრილ ხაროზე
დამისახელებო თუნდ ერთი შწერა,
რომ ვახავებული არ უხაროდეს!

და ჩემს ვულშიაც მღერით შემოდის
წყაროს ჩხრაილი დაუცხრობელი,
ენ დაინემებს წვერეილს ჩემოდენს
კაეო, ფრანველი ან ხე რომელი?

ხავებულის პირზე მუდამ ასე:
შემ ვარსულ ფრთები თუ შვარხია, —
შინას სურნელით სოჯრეუ ხავება
და ვარსკვლავებზე თათქოს ჰადია.

სულის კვარტებს თვალს ახელენ,
მზე არ ენახათ თათის აროდეს.
თუნდა ერთი სიტყვა დამისახველო,
აძრის მისვლა არ უხაროდეს.

მეც ხომ ამ ზღის ერთი მწერი ვარ,
ვთავილია მტვერით ფრთამეფლებილი,
მეც სუმი ქვეყნის ცაზე ვწვრთვარ
შეიღწევიანთა ფრად ლექიეთ.

მუდამ შრიალა მწვანის მკვებელი,
მეც ხომ ამ ზღის ერთი სიტყვა ვარ?
ვგალობ სინათლის მუწეებელი,
რადგან წველიაღათ მუნაქიდი ვარ.

და დღეს სუმი გულსაც ეს უხარია,
რომ ეს სინათლე ასე დიდია,
რომ არც თოვლია, რომ არც ქარია
და მზეც სამშობლოს ცაზე მკადამ

1939

ახალ სამშობლოს

მინვარწვერის თოვლის თეთრი თაველი,
ღურჯო სისლი, მტვერიდან ცაზე ასული,
ვუფხის ტყეად დაფენილი მთა-ველი,
იშბის ფრთების სრდილით გადახახული!

კახუხულის ოქროვანი წვიმები,
შხის ვთვლი, ციდან ძირს გადმოჩვეული,

შოთას ქნარის მოფუგუნე სიმებო
და აკაცის ხმაწკრიალა ჩონგურის

ბედლო ფუჭე, მრავალ ქარის მსახელო,
ოფლდადურადო, ბევრჯერ სისხლით ნაბნო
წინასართა დარსეული სახელო
და გზარების მუდამ თბილო აკვანო

ხედლო მარჯე, ერთი ხელის დადებე,
გამბლეობით უმტკიცესო რვაღისა
ელვის ღვართი და მსოფლიოს საფებე
ამ მარადის ამოვარდნელ აღისა

ვანთადის ცეცხლის შემოკიდებე
და ხაღამოს მოვარევე, ვახეის რქიანო
აღმართ-აღმართ აღმავლო დიდესე,
შენ ახალი საქართველო გქვიანო

1941

სახალხო ლაშქარი

მთა ბარს მოუხბობს, ბარი – შოთას,
ნაქუხი, ნავანგამარი;
აიხუ ხაღზის ჯართათა
სამშობლოს ქვეყნის დამქარა.

თბის თორნიკის ძახილო
და ხაკატის ხმაურა;
ხმალს ღესავს მისმედ დაბრილო
ხეცურა ხიმიკურა.

თვალთვან ნაქრჩქელს შინი
გაუტაცნია წაღღისა,
შუმუხროს მტერი, ვისე ზერი
მიწის ნაძირი წაბღწია

— ზვეს ველზე მგღერი სირბილი
განა შაგრნება, ცბიერი
სისხლი სისხლის წილ, სიკვდილი
სიკვდილის სამაგიეროდ!

მთებმაც კი ვაიმეორეს
ფიცა ნათქვამი შეგახედა,
თელეა, თითქოს შეომრებს
სამშობლოს ზეკამ დაბზედა.

სისათლე ჩაღვა ლაშქარში,
სხივი ასათებს იარაღს;
სამშობლოს ცაზე გაშკამით
არწივსა ვადათარა.

1941

არ მოუშვა, ღაკაბარი

საქართველოს გუმაგო, გვესმის შენა ძიხილი,
ენახეთ შენმა მარჯვენამ მტერი როგორ დაღღია.
ნახე შენმა ქვეყანამ, რომ მოიმეე სიხელი,
უფრო მეტი დიღუბის მოსახეველ შხაღა ბარ.

ზედაც მტერი რას სჩადის, როგორ მოგიაბლოდებ?
შენს მიწახვე დავცა წრდილი შეგი ფრთებისა.

შენი კრა აქ არი, პაპაც აქვე საბლოდა,
დღეს შენი ხარ დარაჯი ამ დალოცვილ მთებსა.

შენი თაყიბუფლების დედბობი აქა დგას,
შენი შეილის აყვანი, შენი ფუძე აქ არი.
მტვრი მოდის, კისერზე რამ უღელი დაგადგას,
უაჯაყურად დაუბუდი, არ მოუშვა, დამკარი!

თუ მოუდა, სავეიქრობს კრას მამასბუღელს,
პარში საგვეშრიტება სიტყვა რუსთაველურა.
მონურ უღლის ტაბიკზე შემოგვიჭერს ანგურს
და ნესტანს ტყვად წაიფანს ქაჯი უფრო ვალურა.

ნუგე გენახოს მკინუარქვებს მტრის მახვილი სწედებოდეს,
მტვრი ხანძარს უნებღეს საქართველოს ცხს კიდეს,
ამბრანის სადგომზე ქონდრის კაცო ღვებოდეს
და არწივთა საბუღარს ფავ-ფორანი სიძმენადეს.

შენ, ქართველო უაჯაყო, სამშობლობთვის შიბილო,
ხაღხი მისთვის ვადაღებს და თავს მისთვის გვეღებს,
რომ რუსთაველის სიმღერა მტერს არ ჩაახშობინო.
რომ ნესტან და თანათონ მტერს არ მისცე მხველესიდ.

შენი მანის ორიქლი და კრის კამლი აქა დგას,
შენი შეილის აყვანი, შენი ფუძე აქ არი.
მტვრი მოდის, კისერზე რამ უღელი დაგადგას,
უაჯაყურად დაუბუდი, არ მოუშვა, დამკარი!

სხრა წყარო

ჩვენ რატომღაც ყველაფერი ცხრა გვიყვარს
ცხრა მზე, ცხრა ზღვა, ცხრა მუხა და ცხრა ვარი,
ავეყურებს და ცხრა მათს აქით წავეყვანს
ცხრაფელა მზის ცხრაყრთაში ზღამარი.

ფეხენ შოთა, ჩხრუხაძე, შეუთელი, –
ბოეზია ანათებდა წინათაც.
ჩამოეთოეთე მე ცხრა დიდი სათელი,
რაც ჩვენს ცაზე სხვადასხვა დროს ბრწყინავდა.

მათ ჩვენს ველში ყველას თვეს წილი აქვს,
ჩვენი არ ვაქლებთ დიდებს და ვამსას –
გურამიშვილს, ორბელიანს, ილიას,
ბარათაშვილს, აკაკის და ვაჟას.

ყველაფერი ქართულია, ჩვენია,
ქართლის ბაღში რაც იზრდება, რაც მხარობს,
რუსთაველის მაღლი ვადაძუენია
საქართველოს ბოეზიის ცხრა წყაროს.

1945

ს ი გ ა გ უ რ ღ ი

ხანდახან ფიქრი დამბურავს,
ვწევარ და არ შეტანება.
უიტყვი ცხოვრების სამღურავს
და ცრემლი დამუდინება.

გზას რომ ვავხედავ ნიხლიანს,
სავეჭრება, სავიშიტიცხო:
გზაზე რომ ვრბა — ეთხა
ფრთამოტეხილი ნიტება?

ნუთუ ეს წემა ლექსების
მწარე ხვედრია ასეთი?
ამაოდ ვუაღერსები, —
არ აღრინდება არც ერთი.

მე ამ გზას რისთვის გავეცები,
ჯადოქარ ხმითა მძებნელი?
დავად და ლექსებს ვავევი, —
არეინ მეცხეც წერისმგებელი...

ან ეყოფილიყავ მეურმე,
ან შავი მიწის მხარველი.
მე არ მეოღია მეურვე,
არც ანგელოზი მეურველი.

ვერაფერს ვაუბდო მზისაყენ
მუდამ ხელეების ამვერით.
რაც ვუღს უნდოდა, ისა ვქმენ,
მავრამ ამაოდ დავმეურია...

ვედაჩიკა გაფრინებულთა მემორიალი

1889—1911

Չորսերան յայտնաբերում

Երկրորդ
հատված

Քո Չորսերան ձեռք, Չորսերան
բաժնյա, կրկն սեղան Չորս.
Չորս, Չորսերան Չորսերան.
Չորս Չորսերան Չորսերան.

Երեք Չորս, Չորս Չորսերան,
Չորսերան Չորս Չորսերան.
Երեքերան կրկն Չորսերան
Չորսերան Չորսերան Չորսերան.

Չորսերան Չորսերան Չորսերան,
Երեքերան Չորսերան Չորսերան,
Չորսերան Չորսերան, Չորսերան Չորսերան
Երեքերան Չորսերան Չորսերան.

სახტომხატალში ტაძრებში

ვარ მოწყენილი, ვთა ზამთარში ნაზი ზღურა,
 ვთა შეპოფეობის დამეებსი თეთრი ვერსალი.
 შენს სიღამაზეს ჩემი ტრფობი ესაფეებურა.
 ვარ მოწყენილი, ვთა ზამთარში ნაზი ზღურა,
 მე განშორების ცივი თრული დიდხანს მეზურა.
 ეტარიდი ხარისდ – მარტობითი ნაღერსალი.
 ვარ მოწყენილი, ვთა ზამთარში ნაზი ზღურა,
 ვთა შემოფეობის დამეებსი თეთრი ვერსალი.

ნახტალშიც დამოფსალე

ვარღერობიდან იგი გამოდის
 როგორც მარათ, ასურის ზღურს.
 მის უფარს უფრა ჩემი გამოდის
 და მეც დამეებს ზამთარს ზერსხელებს.
 ის ჩემს ხინამ დიდს უბროდ,
 თვის ყოფნაში მან დამეყურა.
 მეგრამ დამლეე კადეე მოასწრო,
 რის დეკამიზე მისი დამეურა.
 ჩემი თათის მის ხინდი უფარს.
 სხევეან ჩემსაეთი არ მოუღიან...
 უკანსხეულიდ მე აღარ ვწეებარ,

რომ წემი ბინა ასე მწვლია!
 მგდარ ღუდოფულების კბებს ატარებს.
 უბღება მოყარის ქირსაბურავი.
 მაგრამ მადონას ნუ შეადარებს
 მას ათრიაოღებულ რწმენით ნურავინ,
 ეს ცბეურია, თუ წაეიფტე,
 მაინც მწწვევა მაღალ ხურწვლით.
 ის წემს ფლსახვევს ხშირად იკვავებს.
 და არას ქურდი განუკურწვლი.
 ეს მვედრება, როგორც მანბოუელი:
 „ო, წაფტადონის მეუფე გახდა
 და ფაღბი თოვლით მოიქროვლი
 გაწიარე შენ წემი ტახტა“.

პმარის კიბა

არას ვერაზე წემს ბინასთან სეცქეო კიბე,
 დაგვიანებით თავის ფანდებს თუ ვამყარა.
 მოუიდა დამე, ვარსკვლავებით აივსო ჯიბე,
 უწდა ჯიბეებებს ეთამამოს წემი ბაქარა.

სწანს ღუდოფადო და შლეიფი მისი გვიანი
 მოაქტს ღუომაზღს, რომ წვეული წესი არიოს,
 სწეული მოყარე, ვით მისრავო შლეიფიანი
 დაეძებს სკრამკას – გასარებულ სტრადიუარიუსს.

მოუდოდწვლად თეით ქენაში ამოვა მტყვარა.
 ფრთებდამტკრული ანგულისი კბეზე მორბის,
 მას თეისმგედული სეგანული აწოდებს მორფის
 და სთავისკენ გაიტყვებს ირავებს ქარა.

ვინა თქონებს მოიგებენ ერთ უბეჭირებს
და მდღელ მტკვარში გადისერიან დამეს ცაროელს.
ზედოტ ასამებს გასტუმრებს კიხე ირბო –
ვლას მტკვარიდან ღუღოეიკოს – პრანც მავარიელს.

სევას კიხის თაზე სევედიანი, ერთ საბრწობელა,
უცდას პოეტებს მოიძინებთა, როგორც ვადა
ვორანი მისჩასს საქიოს მახარობელად,
თავისმკვლევლები ყირამაღას სწრაფ ვადაღან.

თეოდორე საცორელი

საფარონებს ატარებს
ჩემს თეორა სევილო.
აღტაცებით მადარებს
ამე ვარკვესტადორებს,
ტრუობს რომ დავაცადო.

ნაზი, როგორც მარაო,
ნაზი, როგორც მესველა,
ხშირად ამბობს – არაო,
ნეტა მანეტარაო
თეორად და უჩებელად.

სორს ქაღბატონს ხწვეურია
ნემთან ვასეირნება,
დად მამას ვურია,
იფ ვეცნაურია –
დაუღვიართ ვეირნებად.

მეაფს კოლაბრი, უინია,
თუთაეუმა ხნეურაო.

ფრინველს დაუფინია,
რომ მე მიყვარს ვინა —
ვადილა მშვენიერა.

სატრფო არ ჩამიკონებს,
მაგრამ ცეცხლი შეღება
ნემი ღვესის სტრაქონებს
იგი ახლა ფონებს,
და მეც შეიბუღება.

კანკალებს ნადრებად
შუღამების ფერებს;
მისთვის კონის კადრებს,
და ზეწყ მოვეკნატრება
თუთრი ჯვარისწერებს.

ქალს ნაჯივონ თხალოთ

რად სხენაირობს შენი ცქერა და რად მარჯალებს,
ველი, პარსადით დახინღული, რად მენავსება?
იღუმალ თროთლეთი მე ვუცქერა შენს ცისფერ თვალებს,
მამინებს მუდამ ხაყვარული მათი მსგავსება
და ამ თვალში რომელთა ვაღში, მართალი,
ნემსა ოცნებსა ვერასოდეს ვერ ვაარნია!
არ ვიყვარს შეგარე — ეარსკვლაეების ნაზი ხარდალი,
არ ვიყვარს დამე — ხასიკვდილი შეგი არმია.
შენს თვალს ნაუენიღს მზის სხივებში გათბობს, აღმათ
კედის პროფილით დაიბონებს ბევრ მამაკაცებს.
ო, რა უცნობა შენი თვალი, მზიხლავი ვაღშიად —
სტაფი ამას, ვინც ამ თვალზე ნაზად ვაკოცებს!
თვალის მავიურად შენ შეარუას ქვას მუდამ ატარებს,

რომ მე ყოველთვის ვაოცნებო ხელოვნურ თვალზე;
შემლოდ ქალაქის ავზორიას სფინქსს შევადარებ
და ვუღო ღვექსში ატარდება თავის ფრიალზე
შენ რაცა ეძინავს, გაღებულა გაქვს თვალი ერთი,
მაგრამ მე მაშინ... მე არა ვარ შენს ხარეკელზე
და მე არ ვაი შენი ცრემლი, ხმა გასადმერთა,
მხოლოდ სიზმარში ევამსორე ბეჭედს შენს ხელზე
მე არ მიაყვებს შეეგერების შენი ღღიათი,
და კლავიშებით მოთენთილი გრძელი თითები,
მე მათრობს, მათრობს გამოუცნობ თვალთა ნიათი,
მაგრამ ყოველთვის მედიდურად მომეჩივლებს
რათე შეეერთა საფირონა, თვალში რომ ბრწყინავს,
ო, როგორ მინდა, შენს წამწამებს შევეხო კბილით
და შენი თვალი დანუღობი ვუღბს გამოყინავს,
და შენი თვალი იამყებს ჩემი ტკივილით

მარტინის მარტინა

ნინა მკემელი

ღოდ სასახლეში განმარტოებით
თუ ცხოვრობდა, როგორე ანუანტა,
ტყე მრიალუბდა გრძელი რტოებით,
მადალ სერეკზე რომ დათუნტა.

ღურე აივანზე თავის ბროლიდან
გამოდიოდა ის მხოლოდ ღამით,
და ძვირფას ბეჭედს გაისროლიდა
ღამის ურსკრულში უცხო სღამით.

თითქო უხშიბდა თავის სქმარის
გასროლილ ბეჭედის ამრიალუბით.

მაგრამ ხალხობ ვეღარ აკმაროს
ქალწულ დედოფალს მუდამ ღაღუბი.

შეცურდა ზღვაში მზე — ქაპირუსი,
უკანასკნელად იგრძნო ტკივილი.
დედოფალს ღარსა ერთი ფარეზი
და მას გადაჰყვა ხრამში კვილით.

მამია მუხომელი

იხვე მოცუბს დაღუშებულ ღუქსთა ზრახვანი
და ვითღაღ მზობლავს მოქეფეღ ღოთი მამია,
მისი მარადი საკუთარი მაკადამია
სახედისწერო, სისივედილო ვრუ ბაღაბუანი.

იყო ორგია და საზღვრების გადაღაბუანი:
რიონის პირად რუხ უაყსაში მნული წამია,
წევს და არ სძინავს გაფიორებულს იქ ადამიანს,
რადგან ძვირფასობს ღაღ-ფეაღუბით გამზდარი ტანი.

დაწვევლილ მკობანს მოვედინა სრწეინეაღე ქალეპი
და ის გადასცა საოცრების კეთროვან ბეღებს,
რომ ეღეარებღეს მისი ბეღლა ამონაჭეჭა.

მტრედისფერ სატროოს უდაბნოში ვერ მოიშვეღებს.
მას, როგორც ვერღენს, დაუბუჭავს თვაღებს მუძევი —
მისი წელღუღების სამინღლი მიწათესევე.

პ ა რ ო ლ ი ა მ ა

დღესასწაულად ეს ცხოვრება აქცეო გინდა
შენში ზებორობს ავხნიანი ზღვის მღვლეარება.
გააღიღებსა შხით დაცხრიღულს აელუარება
და შევობრობა გააღმერთე, ვით ხატე წმინდა.

მეტამ მარადი ზემობა შენს სულს მოწყინდა,
როგორც ჯეირანს, მოვითაცებს სხეა შევეარება.
ტყვილად თურქვეთა განთიადო წითელ ღვარებად,
ახლა შენ სულში იბოუვის მზე ამობრწყინდა.

განწს მოგაწოდებს ავალმედიით ხარბი სკანდალი,
შენი მავარი უეპსედი ცეცხლისფერ ღრომიით
და ძვირფას კაფეს შენ დაამსხერვე, როგორც ვანდალი.

მოგუნატრებს ამამებთან ცეცხა, ზარბოში.
დაუფრომედლო როგორც რემზის ვაბმობს პარიზი —
შენი ვოფიდა იაღალი და ასბარება.

1928

პ ა რ ო ლ ი ა მ ა

ობრდება, როგორც ქაღწეულის ხალი,
სამარადისი მუღანქილია.
მაღლა დღეებზე უფრო მაღალი —
ეს პარასტეა ზემი ტოლია.

ღიღი ქაღაქის თეთრ ვატრინაში
შე გამოუაფენ წაქაფულ დღეებს.

აყვლვარებ ავალთა წინაშე
დამხლადაცემულ იმთა სიხვევს.

მე ვეღა რიცხუებს ერთ რიცხვის გარდა
სეაწყოზ, რთვორც კარტის შველობელი.
მაგრამ მაშინებს სიკვდილის ფარდა
და პარასკევა დაუნდობელი.

წვიმის ხმაურში მინდა რომ ვთქულებდე,
მინდა ვიგეში ზეშუობა, კვეი.
მაგრამ წამებულ იფოს შემდეგ
უმაფოტიეთ დეას პარასკევი.

დღე საღელაინი და მეწამული,
როშელსაც ახლა შიშით, ვოდებით,
მე და სწყალი ჩემი მამული,
ვით სხბრნობელას, მოველოდებით.

1922

ზ ღ ე ა

ზღვას ენატრება იფოს პატარა,
ვით უნაზეხი ჩიტა კოლიბრა.
თავისი თავი ვარსკვლავს აღარა,
ცაზე რომ ბრწყინავს დაუბრკოლებრთ.

ზღვას მოეწინა თავის ხიშიამე,
მუშბერაზობა, ვრიგალი, მუხი.
სახე ხიზმარში ტას მოციმციმე
და ჩინედ ქალის მტკოეანი უღბი.

ზღვას აღარ უნდა თავის ხისრულე,
თავის წერბელა ველზე მოება
უღონო ტრევისთა აქ დისბრულა —
სურს ბეჭდის თეაღში განსბრტოება.

რომ ქანძისთავის ავრძნოს ხინაზე
და თავის სმუნთ გასეფს სეკაღულს,
რომ სქანელას მსებუქ რყინაზე
ჩამოკეღოს, როგორც კაკაღუ.

მაგრამ მოვიდა ამღლით ქაღა,
თავის სხელი წყაღზე დაწვრა.
სიღასთანი, როგორც ვრთავლი,
იღამებოდა ის აღმაკვრად.

ტაღლა ავარდა მჭეფარე სეკტაღ,
ტაღლა — აფთარი და კიფულა:
თავისი თავი ზღვამ ვამეჭტა,
გასევა ჯეღოფაღს, როგორც შლეიფა.

1932

რუხელიას მღმისასწავლელი

კვირა, მკვლავანობა

მოლოდ ვრთი დეე წელაწაღში ვიუქში მინდა —
იფელაას დეე — სიყენბო, როგორც მარაგა.
შემოდვამსზე ვაფთობრდება სიერა წინდა.
მჭეფუნსბავე ვამობრდება ეის ღაბრამბა.

წყობის ახელი – სედიანი და უწყინარი –
 აედარის წვეთებს ჩამოჰყვება, ვით ანგელოსი,
 იმის მიიღებს აღტაცებით ღურჯა მდინარე.
 დაივრემლება ვანგისი სხე მღვდლისი.

ეს დღე აუქმეთ სემიან ურთად – თქვენ, პოეტებო!
 პრინციის საცოლოს გაგზავნულს ეცით თავიანი,
 განმეორებულ იორდანეს ბრბო მოედება:
 იქნება ქალი ტალღებიდან ამოსაყვანი.

კახლუ იმეროროშას

შეე ქანურის ანრდილს ვადარებ...
 ხარ დაფურულული ცეცხლის ნაცარი,
 შენ გაფიარებულ სხეეს ატარებს,
 როგორც ახალი ელვაზარი.

იყავი, აღმათ, გაკრული ჯვარზე,
 როგორც ვანაღა და მთვარეული.
 და ოცნებობდი სხსტყ აედარზე
 მანახლის მიყარით ვადარეული.

შენ ჯოჯობეთი მიღად ვაიარე
 და ვაყოცხლე მარადი დანტე.
 ახლაც გამშვენებს ბერი იარა
 და იმ სივრცეთა სიანდაშატე.

შენი ოცნება – თუორი მესხია –
 მარტოობაში დიდბანს ქვაიდა
 და ესაღმება თვით პოეზია
 შენს დაბრუნებას საიქაოდან.

მავშის დიმიტრ წმინდანის ცეცხლი
მეტ სიყვარულით ვიყვარს ჩატეხი:
მოგაჯადოებს მათი სიმღერა
და ღურჯ მგებლას გაცილებს.

მეგობრობა

მე მინდა ვთხოვა, ო, შემოდგომა,
რომ მიყვარს შენი ვნახელი სიმღ.
რომ ნახ ფოთლებს ცეცხლი და ერთობა
ველაზე ადრე მე დავინახე.
შენ ძველი ციხის ვაგხარ ნანგრევებს.
შენს ხელებში ვოცნებობ ხშირად.
მხოლოდ მე მახლავ თუმალ რჩევებს,
როცა თვრქვევს დამე ნახშირად.
ამოუღებს ხელში მკრთალ მოგონებას
და სანახლის ცრემლი მატარებს.
მე დაუკარგავს ველის ქონებას,
ვექვითინები ხედავს შთარებს.
შენ ვარვარად იგი კაცული
დასწრულბუღლ, დამსილ მავარიდან.
ზემთან არ ვარდა შენ მაჭანკალი –
ფაქრებსი თვალის ვერ აგარიდონ,
ველი ფართხადებს, როგორც ფოთილი,
ხეხულის დოლა არ ვათენდება
და ქარვისხევი შენა ვოდოლი
არ ვიცი, რატომ, ვახთვის შენდება.
ათცილებელ ხამხამ მუქარად
მიმედანდება ვიწრო სველი.
მე შენს ბალებში დავდივარ მარად,
რომ შენა ფართს კვდავ ვახსებელი.

მე ხსის ეყოლებ შენს ღამურ ვენებს,
 ისე ვით ძაღლი, მოცული ბრახით.
 და მუდამ ვეჭრეო, როგორც პრინცესა,
 მეტა წვადებია, მეტა სინახით.
 შენი წვიმების ტყბილია წვეთი.
 უცხოურ თვალებს ქვეყნის აელუბ
 შენ ხარ ყვითელი, ვით სავიფთა.
 და მთვარეულებს ისევე ამრავლებ.

იპპონანა სამხელეოვიძე

შენ, სულს ხეში, სვედით დაღაღდა,
 და ვენატრება ღამის მღვართო.
 თუ გებრახ, გაფიქრებ, როგორც ქაღალდი,
 მხოლოდ ორეულს არ შემეფართო.
 თუ შევხვდებიდა ტყის ნარკვალთ,
 მის გაურბოდა, როგორც ფარვანა.
 დღე მასსობდა ნორჩი, სბეკალი,
 ცამ სურვილები აქარავანა.
 არ კახულობდა დაწვევად მეოსნებს:
 ღოტრეამონს და ფრანსუა ვაონს
 არ ატარებდა მეუ კრიაღოსნებს,
 ვხადმებოდი მხოლოდ აღაონს.
 არ ვამსნებდა ბრწვინებად სარტე.
 დაღაქას თუთრა სამართლებელი.
 შენ ახველობი უკვე დასკარტე,
 ორეულია შენი მხლესელი.
 ნორჩი ქაღწეულის ვიფთარდა ბინა,
 ახლა კი ქალი სავენად თვადით,
 ვით სიღამაზე შენ მოვედონა
 და ამის უკმარ ავი ვანკადით.

უნან უსმენდი ტყბელ ადონებს
და იყო ტყბილა შენი ღირანი,
ახლა ადიდებს წითელ ბატონებს,
ღუღაღღაეი ვახილავს ყოვანი,
ღამის სიღაფში, ვაი ღოკოცინა,
შედიხარ და იქ იკონებ ჭივებს,
შავი ძონძებიც ვაყვარს ღოვინად
და ვახაუზულზე შედამ ვაყვარებს.

აქლი არსამეობნობის

სეოუ ქახუცია ვერასოდეს უღარ ექნებია,
ახლავსარდობა მშვენიერი სეოუ ვადავდი?
იყო მოსკოვი, ბტუღვტობა, ღუღი, წივნება,
სეუბ, ირ აბგეღონს, პოვხა მხრებზე ვეათოვდა.

ძეარფასო აღნი შენ უთუოდ გეშახივრება,
ზამთარს ქურუმში ხეტიალი, ეწრო ბინება,
ვერძობდილი სიცივს, მარტობის, უცხო ცხოვრებას,
მაგრამ ვაყვარით შაყვონებით ნაყვინება.

რა დამეიწყებს შენს ბატარა ოთახს პრეხნაზე,
იქ ტყბილი იყო უძილობა და ჩაი ბერიო,
როცა სეუბ ვრთად ექნაობდილი ღექსების ზღვაზე!

სეოუ წარბული დეაწყებამ დახვარა ბერიო?
არა, სეუბ გეშახივს ვეღაუფარი თოვლში კოცნება,
ბეშკანის ძეგლი, სეუღანოვას ხმა ნაოცნები!

0633663

ა. ქ. - ზეზ

კარში იყო კანონდებელი,
იყო უთუოდ მოყარის გავლენა,
როცა სადამო - ნაზი მხლებელი
შე გამოეგზაენე თქვენ მოსაუღუნად.

შორ ვარსკვლავებზე თქვენ აწონეთ
და ჩამობრძანდით, როგორც ღიანა
ცაზე დასტოვეთ მძიმე ბისონი,
თქვენი მაღალი სადადიანი,

და ტრამვაების სქარი დასწრებით
ზიდზე შეზვედრა მოხდა პირველი.
თქვენ გამოცხადდით ცისფერ მასრებით,
უთ ბეატრიჩე გასაკვირველი.

ქუჩის კლავიშებს თქვენ ეხებოდით
ფუნთ თითებით, თვალაპყრობილი.
და გაფუფების სხეში თბებოდით
შედარებული წვიმის პროფილით.

შე შეგაზვედრეთ თქვენ შეტყობარი,
მიმინოს საცულად - ქათინური.
და თქვენ წინ იდგა სოცრებარი
ცრუ პოეტა და ცრუ აზნურა!

წ ა ვ თ ა რ ი

თოვლი მობრძანდა ტენორის ყვლით
 და უსხვტაკეს ხელთაიმსნებით.
 შეხედა ქალაქი ვუჭყვიან ხელით,
 შეხედა ხსენებით და მოაიმსნებით.
 ვრთივლი მოდის ურაცხე ვარებით,
 როგორც ზიგურაღი და მერეღი,
 მოდის ყინვებით – კვრამ დარაუღებით –
 და ვამოუღწრობ დამის მკლანით.
 ზამთარი მოდის თავის ტენორით,
 მან დოკავა ყველა ქუჩები.
 ზამთარი მოდის, ვით კომანდორი,
 მათხოურებით და თუთაყუშებით,
 დამურასხეთი დაფრინავს ქარი
 დაბრნი ბავშვი მან უბატრონი.
 როდის ვადნება ეს თეთრი ქერი
 და წამოედება დამე ოტრანსა.
 მე ვარ ვაგრული ცოც ბავსანზე,
 მაგრამ არ მოდის ჩემი ინფანტა.
 მწარედ ვაოცნებობ ვის და რაიმანზე
 და თოვლისაგან მოღად ვაუბანტეტ.
 თუ მოვესწარი მე ვაოცნებებს,
 თუ ქარიშხლის შეწყედა თარეში,
 თუ დავადწივ თავი ანთებს,
 წავალ, რომ ვაუბებ, ზეალ ოპერაში!

პირველი თოვლი

პირველი თოვლი მე მგონებს პირველ სიყვარულს
 და პირველ დამეს,
 როცა მე ხარბად დავეწიფე მშვენიერს ქალურს —
 ახალ სიამეს.
 ციდან დასვდა რევისიონმა ფარდა უსწირო,
 ფარდა მთოველი,
 და მთელ ქვეყანას დაგვამორა მხოლოდ ზეც ორი.
 ხელებდა ვოველი.
 განსარტყვისი ხმურობდა საღვაც ხარავი,
 შრიალი ქხელთა.
 და იღუ თვალს — სამტყიო თეთრი დარავი
 ზეცს სარჯველთას.
 მერამ შეიარხა თოვლიანი ფარდა მრავალი —
 ცა იმედების.
 მოვიდა ქარი და გამართა სხვა კარხვალა
 თეთრი ვედების.
 სარჯველადან დავისახეთ მთელი თვატრი,
 ზეცთან მოხელა.
 ველა გმირები ვილოყაყენენ და პეატრატე,
 ბოლით მოკული,
 იყო ხარვანი და ვრივალის სმა დაკორბილი
 წითი და წვალესით.
 პირველმა თოვლმა ვადამბადა ზეცნი ქორჩილი
 მეტ ბრწყინვალეობით.
 ო, რაჩვ არის სანეტარი თოვლი პირველი
 პირველი თოვლი!
 ჩათვლ ბეშუობის სიყვარულის გასაკვარველი
 პირველი თოვლი.
 პირველი თოვლი მე მგონებს პირველ სიყვარულს
 და პირველ დამეს,
 როცა მე ხარბად დავეწიფე მშვენიერს ქალურს —
 ახალ სიამეს.

საქართველოს ეროვნული ბიბლიოთეკა

სადღაც დუქანი სექვეთ ბინით.
შავ ჰაერსანი ვაჭრობს ფარულად
თუთიუშებათ, შამკებათ, იხით,
სადღესს ნაჯარს უფარ-უწმინდულად

იჩი ქაშვრა, იჩი მოვეტა,
დილათ ჯადოქარს ვეჭვრებთან.
მათ უცსურთის უნდათ მოვეტა.
ურახიბილად სისხეაყნ ნოხს ნაჭრებთან.

ზექლას თუაღიდან ქალი ტობალო
მოვედისებს დუთის ანამარებს.
სერაპკის მავაერ ერთ ვამეოდელო
ნამოთის მამხს მათ უგამარებს.

იჩ წაოდე ვართისს სწრაფ დაბვეტს
იქ ტოტისი ენტი სეულოთ.
იჭრობ თავეტით თესებს ხატეებს
მაილა - მუდამ თუაღდასეულო.

და ქაღირისნი ქნის ისტოვებებს,
სადღესს სიმხს ქაინურებს.
მავრამ წასელოს დროს თქერს მოვეტებს
და ნამოხინინოსს, ვით ქაინურებს.

**ტიციანე ტაბიძის შეხვედრა წიგნების
რუსთაველის კარნაჟებზე**

ძველა ობიანი შეგობრობდა მის წინაპართან.
მის ფანტაზიას წყობიანი ახსოვს ქაობი.
კვლავ აფინია აიშართა, როგორც ხადაჩვი,
დაფეიანებულ ანრდილებს სხედასხეაობით.

ქუჩაში მოდის ტყეიანი, ხანტა, მსუქანი,
როგორც სოფელი მაღალური და მოზიადლი...
წითელ უარღებს შეაჩერებს პოეტს დუქანი
და ერთი წუთით აგონდება ფშანის შრიალი.

წვიმის ახული ფერგამკრთალი დღეს მოდის მასთან,
სღამის მოაჩრბეებს ორბიანიდან თავის კაქალერს.
პოეტი არის წვიმიანი და ახალგაზრდა,
ის პოეტბილებით წვიმისაგან მიიღებს აღერბს.

წვიმის ინფანტას მაწილა ცეცხლის გვავილი,
წვიმის ინფანტა შეაართილა მან დამოქებით.
ცოდან უცქირდნენ ამორღია და რუსთაველი,
ცოდან ეარბკულალებს დარკავენ კრბელი ქოკებით.

მიხევდა ახულს ტყეიანი მძიმე ნაბიჯით,
წაულენ თეატრში პოეტი და მაღალი წვიმა,
ხელბათ, ღაფორგო ცეცხლან მწეანე აფიშით.
თავის ორეულს ტყეიანსა თუ კაუღიანს?

ღ რ ო შ ა

ღმერთო, მამაცაჲ უმბზნო ცხოვრება!
ღმერთო, მამაცაჲ ჰოეტობის სურვილა.
ღღეს ჩემო ოცნება შენ ვემათხოვრება
ზუსხიან უერყმლო ქვათინია დაბურვილა.
უეცს და უბედურს მე დიდბანს მვეონა —
საჭირია დიდება, ბრწყინეალე სახელა,
ახლა ჩემო სულე ღოცებას ჩაეკონა,
მეგარეულ ანგელისის მომესხა ძახელი.
შენ, სულე, ღმერთისკენ მუდამ მიდიოდა.
ქვეყანა ცოდვიანა, უყნობი კამინებს.
მეცხეცქერა მსოფლიოს, როგორც იდიოტა,
ირიბი საშყარო მილად ვადამამუნებს.
თუ ვერ მოვაბერებ, მანც ხომ მწვეროდა,
მანც ხომ მინდიოდა ქრისტეს ხივეარული,
მაგრამ მაწეალებდა სარკის ფუღუროდან
ვიწრო ფელსამჯვეთი ანრფილი ფარული.
თუმცა მე ჰოეტად თაფი ვაჯახად,
თუმცა ვამოუკუთვ თრთილვა იქითური,
არ თუი სემს ვოფაში სიმართლის ნახახა,
მუხბღისებოდა ცხოვრება ბიადური.
ვაფაუი უკმეხი, როგორც რამბივალა,
და ახლა ვათაგებს ისევე მონანობით,
მიიღე უფალო, ჩემო ღოცების ტყავალა,
კამბედნიერე შენივე ხმანებით.

ქ ი მ უ ნ ა რ მ ა ნ

თქვენს ტანულ ხსოვნას აღტაცება ჩემი ერთგული,
 თქვენი ვმართობა შეწამული თუ დაუფასებ-
 ვათ ზეატრანე, ვაფული და ტუბერკული,
 თქვენი ძირდილი აიძარია ცოვი დაფასებ.

პარიკაღებით დახასხული უცხო, პარიზი.
 ყოველი მზიდან მარტოობით ნაღვერსადი.
 რეინის და ცეცხლის ვამადღებს აქ ასპარეზი.
 მოდის ჯარებით ემუთან, თუარი ვერსადი.

და თქვენი ბრძოლა, სამისელი ვით ავითია,
 არის ღაღებს მასკარადი სხვა პრწყინეაღებთ.
 და თქვენი ტანი პარიკაღზე – ღაოკოონია,
 ვეღებს რომ ებრძვის, დაკლაყნილი მტეი წყაღებით.

ის თქვენთან არის – კატასტროფის ხარბი მკოხანი,
 თუთი არტურ ჩემში ვაფივებულ ბრძოლის უნარიით
 მთურადი ზომადღის კასიტანი და ვეპოხანი
 შორ სიერეეების მყოყნებუ და კომუნარი.

სახტიეო მტერი ამ ბრძოლაში უღმობეღია.
 თქვენი ძირდილი ვადიხრება წელში ქალურად,
 და სიედილის წინ დახიებს სისხლში აღურად
 საიძარება, მშეენიერი ვით იფულია.

მთა დას და

აი, ამ ხაღამის ტრავზრულ ღამასთან
 მუ უფაქრობ აქვენზე -
 მისს ლუა ლუა
 როგორც ეფუანო თუეს ღუნოსაზე,
 თუეთი, აღბათ, ქრა და მადუღო -
 ქალი თხელთხელა.
 სუტუ ვამუცონა თქვენ ხის მრავლა.
 ევამბინახელი
 თქვენს ვაქრო თათებს.
 ვუმბ დავინსელი ქუხის მოსამევემა.
 თქვენ მოველათ ქამურობის აზრდიღუესი
 და კოლომბინა - თქვენა თრეველი.
 ხარო სუამბს ფერა და სინა,
 როგორც მარყუტენა ხელა.
 მისს ლუა ლუ, ლუა ლუა
 თქვენ ვარდიფუღაღუო პოეტის მუხლავ -
 მღუეი - მღორა სრულად თბოღა.
 თქვენი რეკავენი ვინ ვამოიტინა?
 ვინ მუეკინათ მაცახე ხელთათმინა?
 ვინ ვავაფიღათ ხელდაუამდე?
 აღბათ თხვენამბათი მუღღღბს ვუწრღათ,
 ვათ უცხი სავშუი.
 რა სუქინათი მუტუგინათ
 მუ მინდა მხოლოდ ვამუცინო
 თქვენი სხუელი მისს ლუა ლუა
 თუ თქვენი ღანდი მობინძურება სუშს თათმბა,
 მუ სუავაქობთუო „მღუღუღბ და მადანათს“,
 სუღუ ტუყანსა
 სარეღად დავენესა მისს ლუა ლუა

ნანი სიხარუნი

მე ვაღაფივარ ერთ ბინიდან მეორეზე –
 და ისევ ახლოს დავებებ ბინას.
 ბინის ქუჩის კომპარია
 დამბრია სტუდენტობიდან
 უფრო ხშირად ვეხივრობ
 მკვარევეტე ესრადღიან,
 რომელსაც ქალაქის ცენტრში
 აქვს აფთიქის მაღაზია.
 არ ვიცი, რატომ – ბინიდან
 ვაღაფივარ ქურდულად –
 რათხი სესხა მარტოობით,
 დაუღაგებელი ნივთებით –
 წიგნების მავიერად ჭიანჭურები –
 თიქის მე ვიცი სტრადივარიუსი,
 აღი არსენიშული ვაივებს ლეშ ტრადედიას,
 ის დიდხანს იყო ბინების აღაფერი –
 ნეტავი შეიძლებოდეს დაწვა ვეღა ბინის,
 ხადაც მე მიეხივრია
 ცხადში და სიხარუნი.
 წებულ ვეხივრობდი ერთ ბინაში –
 ის ვეღა მეორე სართულზე,
 როგორც ვაღაფ
 და მაგ მე ვერხიხადლებდი თუთიყუშით.
 ეს არაფერია – ჭიანჭურები...
 მერამ სიხარულია დაეცედილი ბინა,
 რომლიდანაც ვერ გამოდიხარ.
 ვეღლი ბინებს ერთ ბინაში დამბრია კამზე,
 მეორეში – საცეღები, მესამეში – ვანდილი ლექია,
 რომელსაც ვერახვით ვერ მოვივონებ.
 ნეთუ ვერ მოყნახე ისეთ ბინას,
 რომ არ მკვარევეტოდეს მისი ვასადები.
 უნდა ვაგამიხილო ერთი საიდუმლო –

ხშირად მავწყდება პინის მახამართი.
 შერევა ერთმანეთში ძველი და ახალი ბინები,
 იქნება სეიობდეს ქუჩაში ცხოვრება,
 დამწვარ გოდლებში დამბს ვაიყვებ,
 ხანდრო ცარცვამის შიფარეულეით...
 როგორი ბინა დამეხიშმრება ამაღამ?
 ვინ იქნება ჩემი მეზობელი?
 კმარა ამდენი ბინების ცეცხა -
 მე დავიღალღე.
 ყოველი ოთახი საფანეია -
 მე თავვა, მოვა სახლის პატრონი
 და ვადამაგდებს მეოთხე სართულიდან
 მტკვარში.

ბრძანა ნატარტრე

(1782-1770)

ბრეინციელის ხანახით ეწეია ღონდონს - ბრისტოლიდან,
 თერამეტო წლის ბეშეა,
 მოშეაღლი თაეისმეღლეღლი და პოეტო,
 გენიაღური სტეშითი
 აღეღგინა მეოთხმეტე სოკუნის არარსებულღ
 პოეტო რიულღა, -
 თაეისი ფანტასტიურღ წინასარი - ორეულღ...

უფრო ძნელღა გამოკონება პოეტის,
 ვიდრე მხსურის;
 პოეტღბო ძღღღღს მსაღღღღენ თაეის თაეღს,
 როგორღე კახღღღღღ.

ღონღონის კაფეებში ნახეს ჭაბუკი –
 ესკერიალის მწვდი, რომსტაულ შეყვლიურათ.
 სურდა დაუფლებოდა შექსიანის
 და დედოფალ ელისაბედის ქაღაქს.
 ცხოვრობდა საეჭვო ოთახებში.
 დასახლისები იბრალებდნენ, როგორც მახოვარს.
 ის დადიოდა ვით უცხოელი და ჯამუში,
 ტემზის ნაპირების ბოვეში,
 დაღ ვატრინების გინიანი მკურნებელი.
 ქმნიდა სათურებს „ქარის ოქერა“, „წვიმის ამოთეონი“,
 „ნახელუნგები“.

ერთ დამეს გამოეცხადა როული
 და დაემუქრა მიზრავის წიწხით.
 თან დაუტოვა თვითმკვლელობის რუკა.
 ამარებდა პრეინციამი დამარუნებს,
 მერამ არ მქონდა შესაფერი ტანისამოსი.
 უკანსკელად მოიწვია თვის პინაზე
 ღონღონის ნახლევი.
 ეპლით შემოსილი, როგორც სერონი – ავრობარბი,
 ამსობდა ლექებს.
 ესატრებოდა პრეიველი, ხანძარია, ცირკო,
 ბოილში ამოსული ველებია,
 კარისაღინა.

მან მოიგონა დამის ადრეხი:
 ქუჩა – მიზრავი, დებურტარი უკნობი სერამკის,
 სადაც ჰედი და ექანეს
 დანობს პრინცი – ელისიონის მეფური მხებერპლი.
 წამოიუღა მარადისობა, ვით სეფურე მკატრინეს,
 როგორც ქარვასლა, სადაც ხსნიან ანგვლობებს
 ამრიაკელ ტოვებს.
 ის კოფე ერთხელ შეასერა
 საფარულ რომის გამოჭრალესამ.

მაგრამ მოისმის ექსტრენისტების დროის ხავერდი,
მაგრამ შუაღამებში შეასრულა თავისი ცნობა
და მოითხოვს იოქანაძის თავს.

ა-გო-ნი-ა!

უკანასკნელი კომპარების აუი დადმართი
კარიალეისონ

მის ამტყუნებდნენ, როგორც ვაღბი უფლის მკვიდრებს –
ვარდაიყვალა ჭეშმარიტად.

აფთიაქებს დათვლოვენ თავისი მსხვერპლი
და შუგ კატაფაულეს მიბეჭვებოდა სოსტრადამუსი.

კადეუ არ არის სიმფონია „ნატერტონი“,
მაგრამ იქნება:

მობილეს აფანქვსა ორყვებტრის,

რომელეც გამოაცხადებს დიროფორად დადუბულ მგობას,

და სკრაკებს, ვადამცრულნი ქამერებს,

დაერევიან მოკაშმულ უილისტერებს.

ხომ შეიძლება დასწვა ღონდონი,

რადგან იქ თავი მოიწამლა შიმშილისაგან

ნატერტონში?

ეს იქნებოდა დიდებული მურასბიება!

ღარა მხოლოდ პოეტების კაზინო,

რომლის სასტოო თაემუდომარეა

ტომის ნატერტონ და მის ამრდილს

წელიწადში ერთხელ ურიგებენ კარტს.

და ვადერაიან გაურინდაშეილი –

სამუღების მარადიონი და პარანქში

„პოეტის კარიერაში“ სეამს

ნატერტონის სადღევრძელოს.

სარკვევო მუშაობის განმარტება

მე ქანდარიდან დავფურვებ სვერას,
ვით თუთიყუში, რგოლზე მოვლემარე.
ცეცხლი ეღება ჩემს დამწვარ ხმენას,
უფრტყურის ამოდის მოვარე.

მე არ მათყუბებ პარტყრა მავა,
რომ იცდაცხება ქვეით ხიდრძეში,
სწეწავს რყენებს ერთი საყრავი
ავარდნილ ხსებს ხესხიან ტყეში.

და ეს საყრავი წერია ნაზი,
იხერის ნისკარტით ბგერებს ვარეულს,
რომ გაავიფოს შიგლი დარბაზი
და მისცეს იგი ვხას სისმარეულს.

თავისი გრება თიბჭოს სპირიტებს
აქ გაუმართოთ ორკესტრის ფსკერზე
და მაგანის ვაიფირობებს
მხზრუფიანი და მოაღერსე.

თავის არიას ვრგვინავს ფაუსტა,
მას ოქროსფერი უხმენს ქაღწეული.
მე ვაღბურგობს დამებს დავუედი –
ამღერებული და ფერწახული.

რადაც სურნელი მატარებს ღურჯაღ,
ვით მოვარება გამქრად წეროზე,
და ორკესტრიდან ამოდის ურსად
მადალი ია მადალ ღეროზე.

ვებები ვთავილს სველ წამწამებით,
მე რომ შეწყვიტო ბნელ ქანდარაზე.

სუბი ოცნებით, სუბი წამებით
ვარ სოფლისხის მოასხარებზე.

1930

მ რ ა მ ა რ ა კ ი

მატარებლებს დადიან დაძლია,
ირველთა ვანებს და კალღებს,
ღლე ილენათსა ოქროსფერ თაფლად,
შავრამ ვრიალია ეპილის რტოები.
სუბით მადლომზე სფეას აგარაკა,
მოაგარაკე სვერავს სუნესს.
ის უსაქობის არას სუარაკა
და მისცემია სრულ მოდუნებს.
მის ავონდება ღლე პირეანდელი,
როცა ის ავი სავშეა წეტარი.
აგი იწეოდა, როგორც სანადელი,
ანთათლებული, გაუბედარი.
მუდამ უფარდა წემა მზიანი,
ცქერას ოტეპობდა ქრულ ჰეპელათი.
მიძინო დინჯა და ვიფიანი
მისი ფიქრების ავი ჰელადი.
აგებდა მამებს ჰურის კალღზე,
რამ დაეჭირა თეთრი ჰედურა,
ფიქრობდა ჰეშეი სატრფიალოზე,
სუბე ტემელ სანად გადებურა.
ტოტეულ კალღითი სისის ცხენის-წყელი...
აქ სანათა, ტანი სოცელი,
და ტარიფების სინაზე მჭრიალი,
თეთრი და მანკე დუთოცელი.

სოფელს შემდეგ დღმა ქაღაჩმა
დაიხრო იგი — მხეურძლი შირიჯი,
თავისუფლება მისი აღივსა,
ეთი ხალხარმა მკითხე ბოვარია,
ზის ავიანზე მოაგარაკე
და ეერ აფრებს გულს მონანებულს,
ის მოვიანების არის ზვარაკი
და ვდლოობს სოფელს — სოფელს ხმანებულს,
გაქრა ბავშვობის კეთილდღეობა,
ისევ და ისევ ხმანობს მტკვარი,
ომებს სისმარებაში ხედავს ზვობა
და ებრძვის სისხლს აქ ტამის-კარი.

როგორა ხმ.

წმინდა ამბობი და სიყვარული
ხეს — ჩემს მეფობას ბავშვობიდანვე
მან შემეყვარა ეს სოფლისის
და ეს სიციხეზე ვაუგებარია.
ზე კეთილია ისე, ეთი პური
და ჩვენ არ ვეიბდის სამეფობის.
ის ვრთადერია — უკოდეულია,
წმინდანი, ჩვენთან განსამება.
ის აყვებეს სამობის წყობით
და ვარსკვლავების თვარია სინათლით.
როდის მივადწვეთ ზის სისხეტაკეს
ჩვენ — ტარანება, ჩვენ — ვადათებში
ღიღი მადლობს ხეს, რომ ამშვენებს
ჩვენს დედაბნის დარბაზ უდამნის.
ო, დედასევეთხო ხეებს და ბავშვებს,
თუ ვეინდა შეხედა სისუფეულში!

განმარტოვებით, როგორც ფაქტი,
 სივს და ამბოვსებს ხე იღუპადა.
 იგი ახლავს სევის მარად სევიას
 და ევკარსისებს ფარულ გამბობს.
 როგორც ფრანკული ფრანკოტეხილი
 ხე მუდამ ეტრის ცას რომსტივებს.
 ეს მთაჭველი ამბობს
 და ელოდება თავის შესხას.
 იგი სხია, როგორც პარულევი,
 იგი სხია, ვით სტრადიკარი,
 და მრისხანვა, როცა ხანძარი
 მოულოდნელად მოვევლისება.
 ხმარად ხე ქალის თრეულია
 და მის ქამუცა ეაღვრება.
 მაგრამ არ იხდის ხე თავის წიღებს, —
 ეს სევის წინამუ მუდამ სეისქია.
 მეფარდა მხობა და ტაროვობა
 თაისუფლებს ხე მეფარს ახლა.
 ადამიანი ხე — ახველანი
 შეს აირსე, როგორც მეფარული,
 რომ მხოვლითა არ დაეკარცა
 და იგი დარსი ქეშმარტების!

საქართველოს სოფელი

ვახტანგ დიმიტოვი

უხმარებსო! დროთა დროებამ
 ველით შემობა შენი თავისი.
 დღეს აირსე განმარტოვება
 ესე, ვით პირა ამბარტეანი.

შენ გეზმანება ძველი დღეები
 და ძილში უსძენ ბრწყინვალე არაყს,
 რის დედოფლები და მეფეები
 წარჩინებულნი გწირავდნ ზეარაყს.
 შენ გეზმანება სულ სხვა წარყები
 აბჯანასხმულია ჯარების შეხლა
 და სარკინოზნი გასაკვირებნი
 დაღუპებულნი მიწაში ეხლა.
 შენ გეზმანება თვითონ თამარა
 და მშენებერი მისი ამაღა.
 ო, ვინ ვახიხარა ლენი სამარე
 და შენა სანუ ვინ გადამაღა?
 შენთან მოვედა, ვით მოციქული
 გამოგზავნილი ხმურთ უახისით.
 მცირე მსახურად მაინც მოველუ —
 ესენო შენა სანუ უძვირფასესი!
 მე ცისფერ ცეცილს არ შეგადარებ
 უსპეტაცესი ხარ სუფირონი,
 დროთა დარებს მუდამ ატარებ,
 მაგრამ ტყბილია შენა მირონი.
 ცრუ მსოფლიოში ბევრი ვიარე
 და ვერხად ვსოვე მე დამშვიდებსა.
 შეუღრველი! მეც მახიარე
 შენს მარადიულ ციურ დიდებას!

თიანეთი თევზანთხვამილი

მე მომაგონდა „ფიქრი“ როდენის,
როცა თქვენ ვნახეთ, თბოა, პირველად.
ო, თქვენს თვალებში მარად ღოღინის
სინის მწუხარება გასაკვირველად.
როგორც ტირიფი, თქვენ იცრემლებით,
მარმარის მზგავსად პირმოშეცინარე.
თავზე გასხიათ თვითი ტყვმლები
და მთვარეები ჩქარი მდინარე.
თქვენა წარბები და წამწამები —
ტანაღუნული შექმნებრბია.
თქვენა ზრახვები განაწამები
გამოუოქმედნი ობლიდ კედლებთან.
არის თქვენს ხმაში კვნება ვედურა.
მარადი ღტოლვა ვის არ დაღლიდა
როგორც მამოზა, სდუმს სვევედური
და იცქირებით მუტ სიმაღლიდან.
იქნება იცით თქვენ სულ სხვა რამე
და ჩვენზე უფრო ხარო ბედნიერი?
და თუ გადმოვყაო ფაუსტის დამემ
თავისი ვადო, თავის იერი?
ასწია ქარმა თქვენი სხეული,
რომ ვარსკვლავებსზე დაიქრათ ზედი.
უკან ბრუნდებათ ცრემლმორეული
და გაღატყდება ქეთიანმა ველი.

ს ი შ ლ ი ს ა კ ვ ე

მუხმის ძახლი წინაშე ვლუხია,
 განუადო სვედის დაგვიანებულს.
 რკინის ქალაქი ვის არ ვატყვია
 და ახლა ევტრეიი სოფელს ზმსენებულს.

ფოთლებს ბარათ მიიღეღის ბუნება
 – რად დაივიწყე სამხედის ვანაში
 დამე სიყვარულზე და ფურცლებზე,
 მოდი, უმღერე მინახ ოსახა! –

წყველი ივის დავი ქალაქი,
 წებვას ვით ციხე უაწყოფილი.
 მე მარწყვანა ქუჩას ქალაქი –
 წება სამშობლო არის სოფელი.

და ცხარტყელა სვიმია კანის,
 სრდაღს სამღვდისის – ქადარის სრდაღს.
 ავტომობლის მჭექაც სარანოსს
 სვიმს უსაუიოდ ურბული ტყბილი.

მომხატრება კვრა და სხვენი,
 აქედან ვესმენ მოზარდ პაღასებს
 და ევტრეი, როგორც დასმული ცხენი,
 ზამთარის შემდეგ მთრ ადღადებს.

ტყე მუღოღებს, როგორც სუფარია,
 სმზარებლად – სხეტაქო წყარო
 და ღრუბლებთან ცის სეტბეტარა –
 მთა უმადღესი და სხეტარა.

სმზარდ ვოყენობ დეკარტულ ქიბზე,
 მარაგზის ევტევი წებს გულისხნადებს

და, თუ გვიყვალე კაღში თონზე,
მშობელი შინა არ მადიდებებს.

1936

ს ი მ ე ს

ხარ ფაღვანი და ჰედაურა,
შენი ტალღებს მივევარს თარეში,
შენი ნანისა, შენი ხსურა
ნამწყვეთებოდეს თუთი სამარეში!

სუსხიან სველით დეზურაჲ,
მუდამ დამტკნარი ისიფერ მთებთ,
აღტაცებული ვიფიჲ მკურაჲ,
ვერთობებოდე შენს ტალღებს ენებთ!

თუზე ტირიფის ვერგუინი მელა
და ვედიოდი კაღში მარულთა.
შე შეუტყველი შენს ტალღებს მივევარს
ახალგაზრდობით და სხიარულთა.

ზევიდან ჩქერებს გამოვევებოდი
და მივევარაფდი ხილქვეშ სიმღერითა.
როგორც ისარი, წყალზე ეღვებოდი,
მეგრადი, ანთებულ ძანღუებს ძვერითა!

როგორ მივევარდა შენი ტოყემა,
მათი შეზუფდრა და მათი დეგნა,
სრახვარის ტანზე წყლის მძიუემა,
ღრმად ვინთობდა და შენიან ხეუენა!

მახსოვს სიბრძნის დაფუძნისთვის,
 ზედ გაშლილ ქილავით უცნობი ქალი,
 შემოხეშხეფა სოფელი მტყვარი,
 სულა სესხა ტრფობით და წყალით.

პირველი ვრძნობის, პირველი ფიქრის
 შესაძლებლუ შუდა იფიქი.
 ჩემი თქნება ზღვისაკენ მიქტრის,
 ვით შენი ტალღა შირს გამრეყავი!

მე ვსარგებლობდი შენი არეუთ,
 თუბებს ვიქვერდი ჳიან ანკებით,
 შენ ერბ მთვდებსდი მეუბნობით,
 როცა ვითხარი პირველი ლექსი.

დაუმრეტელი მწკარე ვალებით
 მხამლავდნენ შენი ხანაპირონი;
 მოქონდა დიდი სანახელებით
 მღერეე მაჭარა, ცის საფირონი.

მე ითრდანე შენი მივეარდა
 თუბი ოღარებით, ბნული ბრბოებით.
 და, შენს მშვენიერ ტალღებს გარდა,
 ვეღარფერს ვუძებრ ამოუბით.

როგორც დედასთან, მე შენთან მოვად,
 პატარა სეშვას ტარილით ვებჯობ
 მომიაღერებ, დამიტკებ ვლოცა,
 გმარა სიცილებლუ სიციუთ, სეტყუთ!

ო, საყვარელო, კიდევ მწილია
 შენი ტალღები, შენი ფაფარა,
 ჩემო ემპრო, ჩემო ვადია,
 მომეცო შენთან თაყშესაფარა!

დაუდგროშელი მუ ისევ მანდა,
ენახო უკუდგე მუნი თარეში,
ეიგემო მუნი ძახილა წმინდა,
რომ გამოეფხიზლდე თუთა სამარეში!

1916

პ რ ე ზ ი ა

არ ესეი ცხოვრებს მუ აღმცერად
და არ ვაწუბებს მერე ებედობით.
როგორც პირველად ლექსის დაწერა,
მხარებს თავის უცნებდობით.
წყობის მიუდგარ და წებვის ემღერს,
მშენიერია ვხე უაღვილო.
მხარებს ტვის და ხიხობის უფრო
კაცკასიონი ნიღბია მფრქვეველი.
მუ უკუდგე სიტყვის, ეთო ცხოვერ ვაუფილს,
დაეძებ ყოფნის ვიწრო არეზე,
არ ვედავები მოთა რუსთაველს,
რომ ვაუბდე მისი მოსხარეზე.
გომეო სიტყვისა დანამურება
მანდა აღმართი აღურთავენებით,
და ეთო სურამის ციხეს ზურამი,
მუ თუთაონ ლექსში დაეცტანება.

1918

კვირე კალტო

საზნაურო პალტო მეც ფაღვანულით
ფეხურტარებაზე უფიქრე ერბოვლ,
მას მოეცილე დიდა ლაქები
და ხეიტაღინა მარჯად გამოუფერობე.

მე ახლა პალტო მაყვია სხვისა,
ამყვიატა ვიხევა ვეიანი:
წინათ უნ იყო პატრონი მისი –
მოხელე, მკლაველი თუ ავზნაძი?

ათქვამს ვატარებს სხვის ცოდვეს ტანზე
და უცხო კრწინობებს დღეს ვიზიარებს:
მე ვიხელება ქენაში განზე
და ელოდები ქურდულ ბარებს.

ადუფიარებელი მუდამ ერწმუნდესი –
პალტო სენს ბედზე ახლენს გულურსს,
სახლში დამთავრე ადარ ვებრუნდესი
და მორიგე დამეს მოვაყრობ სენსს.

დამებუდებს სურვილი ხშირად,
რომ გაეათო ხიფის ქვეშ დამე,
ვახეტაღლი ვეღურ სიღირად
და ვინადრობს ენათ სიამე.

თუ ეკუთვნოდა ეს პალტო პოეტს
ახლა ეღებტომანს შემლილ თეატლებით?
მე ახლა ეტტრფი ზღაპრულ ანდოვას,
სემგან მოყონილ მტერს ვემბლესი.

მოდლოდ ეს არის სენი ოცნება
მთველი ვისმე პალტო ცხოვრა,

რამ არ დაეკარგო სტეროსენსა
და ვაგი ხელთ ვლავ ბუდნიერა.

1931

წინათმის ბზაზა

მე წყნეთის ვხაზე შემომადგა
და ვოველთემ თუალა უფრო:
თათქის ბარადან ხეცის თადამდე
ვახსენა მიწის ველი და უსკერა.

მღვევსად დაღვსენ არველოვ ველეები
და ვამოვიდნენ ვონეები ვხაზე.
ქვევთა - უღრანი შავი ტყეები,
ერთი ვარსკვლავი ცივ აწველოვ შთანზე.

დაუარულ ვანძებს ედარავთ იბღად,
შირის არახელთა დაძრა ხეავი.
სამის ცხენების ჭიხუნის სოფლად
და ნახელუქვად მე ვაგრძენ თავი.

ვინ ჩამბარა ამღვნი ვანძი,
თქრო და ვერცხლა, ღალი მრავალი?
მაგრამ არღვევენ ვარცხი მანძილს,
ჩქარობს ღამქარი, აქ მომავალი.

ბოვარც ტოტები, სხანს შუბები,
თ. ვოველოვ ვაქარდა მუხი.
თუ არ ვათენდა დაფორუქები,
ხეცის მამოვის წყნეთელი ვლენი.

1933

წესე ვარ მხოლოდ დამშრალი წყარო
 და დავესგავსე სწეულ ბუთხოვნს,
 წესე ლექსებით ვერ გაუიხარო
 და პოეზიას გამოვეთხოვე?
 ვცხოვრობდი წინათ სიტყვების ძვერით
 და მე რაობებში, ვით ნემსის ვერში,
 ვადურენდი სახეს, რომ წემ სიმღერით
 ვადაშეღახა ცხოვრება ურში.
 და ერთადერთი მე მქონდა დარდი,
 რომ თვე უღიქვით არ წახულიყო,
 რომ წემ სიტყვა, ქარივით მარდი,
 ქარის სიმღერის საცდელად თქმულიყო.
 ლექსით ვზომავდი მე წემს კაცობას
 და ბედნიერი ვყოფი სონეტით,
 მუდამ მერნია დიდ კალმასობას
 წემ შთავონებით დამწყარა ბედი,
 თუშეა დაუღუშდი და გავჭადარდი —
 მე ვიტყვი მაინც ბედის სიმღერას,
 რომ არ მახრბობდეს ლექსების დარდი
 და ვეზიარო ბარჯანდელ კერას.

1933

063000 ლექსი

ვიყავო მხოლოდ ლექსით მდიდარი,
 არ მიძებნია მეტი ქონება
 და ლექსის ვარდა არავითარი
 მე არ მხიბლავდა სხვა შთავონება.

ისეთი ლექსი დავწერო მინდა,
რომ არ დამჭირდეს კლავ ლექსის წერა,
მზურს, დავიფერყლო, ვით ცაცხლი წმინდა
და ეს იქნება გულის სიმღერა.

ჩემი სიყოფილე არის ღოდინი
ამ ავინიას და ამ სიმღერის.
რამდენი წელი, დღე რაოდენი
ვაყვებ მძებნელა იღუმელ უფრის.

მე აღარ მინდა მუტა წყაღება,
სულის და ხორცის ყოფასზე სრუნვა,
დღეთა კომპარა ცაცხლისთეაღება,
რითმების ძებნა, სიტყვების სრუნვა.

ქმარა, ვათაღებს მწველი ამბავი,
უკანასკნელად ვამღერო, მინდა
ლექსი, ჩემს შემდეგ დასასტამბავი –
ჩემი ანდერძი და სიტყვა წმინდა.

და მიმინ ვატყვი გულგამობილი
– ბედო, შეყმარო, ვამბოვი ახლა,
გულში ჩამიკრავს მიწა მშობელა,
დამიტარებენ ვარსკვლავნი მადლა...

ისეთი ლექსი დავწერო, მინდა,
რომ არ დამჭირდეს კიდევ ცხოვრება,
და მჯერა, ჩემი სიმღერა წმინდა
სამშობლო მხარეს ემსახურება.

წარწერა ანთროპომორფიკულ ფიგურაზე

ანთროპია თაყობაზე რად მისილავს ასე?
 ოქნებ იმატომ, რომ მიკონებს ის სისხლდარს,
 ხადეკ ვეითხულომ წარწერების ვულსაგლავ ქაოსს,
 თარღებთი და მწველ ცრემლებთი თვათუელ ქვაზე.

მა წიგნისა დუეიწვარ მშვენიერ ხმისზე,
 ვთა ირფეთისა, ვერედისას, — თავის ვიღარობს, —
 მიუყვესა ხსოვნის გაუითარებულ ნაზ საქანობს,
 ეღაზიუმბის რომ აღმოცნენდგ ხანდიან ცაზე.

ანთროპია პანობტიკუმს სჯობთა მანცე
 თათქოს ჯავშნიან მეომართა მქრის ასმარეზი,
 სვენ მისში ეხედავთ ოღომისურ სრბოლათა რაანდს,

რომ იტყუებდა გამარჯულებს თავის მხარეზე.
 ანთროპია უკვდავების არის თაუღება
 ოქნის ვერბის და ოქნის სიტყვის არვინაეტებთა.

A

ՈՒՍՏՆԱԾ ՐԵՍՈՒՅՈՒՄՆԵՐԸ

1880—1965

საქართველოს საგარეო ურთიერთობები

სიხრად უნახე – საქართველო სიხლდის ზღვაში ბანაობდა
და დროში კი, დაუღუწიოდა, ქარის ურთებსზე ქანაობდა.
და მეც ვითომ დრუბლებიდან დავეურებდი იმ საძირებს,
სადაც ნამთი ჩაბხეუდა მყვრდგამიბილ მებრძოლ ვმირებს;
დავეურებდი ძველ მოსასტრეებს, ძველ აკლდამებს წინაპართა,
სადაც ერმა ივერთის სიხლდის დროში ზე აღმართა,
და ეუიქრობდა: ნუთუ ხაღხი ისე დაჰქენა და დაეწინადა,
რომ სხუას შიაცხს ზეენი ხელის საძავე, წმინდათ წმინდა?!

ო, სამშობლო, შენს ერთგულ შვილს, მყვრამ მყვრადღესა და
უბედურს,

ნუ, ნუ დამღებს პრადს წაუშლავს, ნუ მომასმენ შენს

სავეედურს,

ნუ, ნუ მეტყვი, ზემო შენა რომ ვოვედლოთის ერთსა სინაბავს, –
მამ, რა უნუთ ვენაცვალე, სად ვყოილდვარ, რა შინაბავს?!

შინაბარ რამე, მე შედითი კრულს, უაზროდ უაღლოდ უქმად

შევიღეს,

შინაბარ რამე, რომ ვავეცირო აწმუობ, წარსულს და მომავალს.

შინაბარ თვით მეც ვარდუიქმნება, შინაბარ მეზაც თვალს ვახებულს,

მყვრამ უერ კი, ვითოვ, სამშობლო, ნუ წამართმევ შევისნის

სიხლდეს.

დაბნელება! დაბნელება!

და ის, ვინც ვაქებდა... და ის, ვინც ვაღებდა,
 ნუთუ ერთმანეთს მისცა აღარ გაგისხენდა?!
 ნუთუ ვახდის ისე ცრუ, ბოროტა, მავნე, —
 რომ წერილი ერთმანეთს აღარ გამოეხაუნე?!
 დასქარე, ვესმის? — დასქარე მალე,
 თორემ იმ შენს დობილს ვერსად დაეცხადე —
 თავს შევლებს ისე, ეთი ბეჭელის ეარდა,
 თითქმის შემთხვევარდა, თითქმის შევევთხარდა,
 და წამოვივანს ხაღმე შევრდზე მასხარდნობლად...
 და დამბნება მარტოღ, უნუგეშოდ, ობლად...

ეხლაც, რაცა თვალს ცრემლითა მატებს ხველი,
 შენგან დანაიწყო შენს წერილებს ველი,
 ეხლაც! ეხლაც-მეთქი, ის შენი დობილი
 წემს მავნის უხის იდაყვიდავრდნობილი
 და ცეცხლისიერ ხმითა ვერში ჩამწერს-გულს:
 „ჩემსიეთითა, ვწამდეს, ვერვის ვაეროვებულს!“
 აი, ვადაძრო თავიდან თავშილი,
 აი, ვადაყარა კახტად იმა სისილი
 და ცრემლები თვარი, და ცრემლები წმინდა
 ხელ ამბოხის ვიფით დაწვზე მომიწმინდა...

სქარა! სქარა! სქარა! თორემ შენს მზეს ეფიცავ,
 იმ შენს დობილსგან თავს ვეღარ დაეცავ —
 ხაღურსოდ მიწვევს შენსა დექსთაწყობელს
 და წავარამვეს წემს თავს, და წავარამვეს მკობელს
 დასქარე, ვესმის? — დასქარე მალე,
 თორემ იმ შენს დობილს ვერსად დაეცხადე —
 თავს შევლებს ისე, ეთი ბეჭელის ეარდა!
 თითქმის შემთხვევარდა, თითქმის შევევთხარდა,
 და წამოვივანს ხაღმე შევრდზე მასხარდნობლად...
 და დამბნება მარტოღ, უნუგეშოდ, ობლად...

რა კარგი ხარ, რა კარგი!

რა კარგი ხარ, რა კარგი! კობეა ზღვისფერივალეზა,
თბილისე დაჲ ვაყენის, პირზე – ღღის ბრწყინვალეზა.
რა კარგი ხარ, რა კარგი! მუშაირა და მჭეფარე!
როცა მოკვლავ გენაცო, ძველად გადამეფარე.
სიომ ძლივს ინახულა, სიდაყ ვახსენს, თხ ბინა
და შენს ტეხსე ვულსარის ვარდი აბობინა;
სპლოომ ძეღეზა დიფეშენა რამდენიმე წერილ კხილად
და მარჯნებში სიყვისა მარმარადლის პირვილად,
რა კარგი ხარ, რა კარგი! კობეა, ცელქა, მჭეფარე...
როცა მოკვლავ ვეოაცო, ძველად გადამეფარე!
სუნქიე – და მეგ სუნქიეზგან, რომ მიბრძინო შენს მწერალს,
ფსალმუნს დავწერ, ღვთის ფსალმუნს, სავალბებელ-სამღერალს.
მზე შამიობს, რომ მახზე წინ თის არ შევეარიო
შენს სიარულს აჯიურებს დარბეულა შიის წყარო;
რა კარგი ხარ, რა კარგი! კობეა, ცელქა, მჭეფარე,
როცა მოკვლავ ღამისი, ძველად გადამეფარე!
— თუმე ქალის სიჯიარულია, შიის წყალივით სინქიანა,
თხ სწრაფად ვაირბენს, თხ სწრაფად და სქარა;
ეთ სარკვე სიორიქლი, ეთ სრიალი ტყის გველის,
არ ეთ თითი ელავიმზე რამდენიმე დამკვრელის.
ეთ არ ეხვალე შენს ვერდიო, შენსა ვარეშემოსო,
ეგ სიტყურვე, შიისხარო, ტეხთო ეთ არ შეშოსო,
ეთ არ უნდა, შენს გულში ადგილი დავიქვოს,
ეთ არ უნდა, შიისხარო, შენსა ტრფობა იგვიოს?
მე კი რით ვაგვიყარეო, რომელ ქათისურით?
მე სემა ვარ, ვენაცო, ეურ მოვხამლავ სპორითა,
ეურ მოვხამლავ სიტყვეთო, ეურ მოვხამლავ და მყინა,
სიტყვა ეურ არ არსებობს შენავს ეთისხარო!
და მიტომაც მე შინდა, რომ ეგ სპე, ღამისო,
წყების ფრჩხილით დავუყარო, სემის კაღმით დავხარო,
ლოვესზე დავუჯღამინო რაღაც უცხინურება,
რომ სარკვეთიე შეგზარდეს შენი სიამს ეურება, —

მაშინ ბრბო შეის დაგტოვებს, ბრბო წუთით მანათობლად,
ვავეცლება, როგორც ხეს შემოდევობის ფილოლი,
და დამრჩება მხოლოდ მე, ეთი სიცოცხლეს სიწუთრო,
და შევიძლება, რომ ერთმა ერთი დაეცასკუთრო.
მხოლოდ ჩემთვის იცოცხლებ, მხოლოდ, მხოლოდ და მხოლოდ,
და გახლება მგონისთვის გამოუცნობ სიმბოლოდ!
რა კარგი ხარ, რა კარგი კობტა, ზღვისფერთალება
თქვებზე ღამე ვაყინის, პირზე – ღღის ბრწყინება
რა კარგი ხარ, რა კარგი მუშაირა და მქეფარვ, –
როცა მოკვდები, გენაცა, ძეგლად გადაიქვარვ.

1914

გლარჯის მიწი

ნუ სწევ თუთუნს! ნუ სწევ! ნუ სწევ! ამა რად ვხურს აბოლო?
ეპიფანობს! და შენს მგონის მომედება ეჭვით ბოლო.

როცა ქალი დივანზე ზის, ზის ჩანაფიქრ-ნაღვრემილი,
როცა პირში უკავია სურთვანი ვლარჯის მიწი,
როცა თვალს მუქად უჩანს, როცა ღოცა უჩანს ბიკად,
როცა ფეხი ფეხზე უძევს კაცის თვალის მოსატყუად –
და სწევს თუთუნს ხამუშ-ხამუშ, და სვამს ირთქლას

დაყოლებით,

და სწევს საგრძნობ-საფაზითა, სწევს ვაფურად... ფანით...

ენებით...

მაშინ გულში ეპებოთა ჩემს იქვს, ვეცმ ნაღარას, ვეცმ ვაფონსა
ვამბობ – სნანს – მუცლად, რომ ჩემს ნაცვლად ამ თუთუნზე
იკლავს ფანს!

ნუ სწევ თუთუნს! ნუ სწევ! ნუ სწევ! ამა რად ვხურს აბოლო?
ეპიფანობს! და შენს მგონის მომედება ეჭვით ბოლო.

1918

ბაბაიო ზა პარსამპლასპობი

ვარსკვლავებსა და შეიტყვებს, რომ ქართული ხალხი სულა
უცხო ხალხის ვახახარად დაყოფილა, დაქსაქსულია –

თქვენს „მამ, უნდა შევადრთოთ“ ივანეძეს სულითაჲსა,
ივანეძეს და – აკაკი წათევანეს თავისთაჲსა.

1918

მ უ რ თ ი ბ ა ლ ი ბ ი

ჩაეაქრე სანთელი, ოთახში ბნელიდა.
და გულა დაგულა გულიდას. გულიდას...
ჩაეაქრე სანთელი და იყო, რა მოხდა
ჩაეაქრე ბაღიშში – გულს კრებსა აღმოხდა.
ვტარიოდი მომქეუდა ცრემლები ზღუაურია...
ცრემლებით შეესაძე ბაღიშის სურია.
ვტარიოდა, ვით სტარის უდაბნოს ხით და
საფურისხოდენა ცრემლები მცვიოდა.
ვამბობდა: ბაღიშში მუნ იყო, მუნ, თუ მე
რამდენჯერ აეხსენა ვე შენა სინემქ
მუნ იყო, რამდენჯერ ვათეთრე ეს დამე,
ან ცრემლით, ბაღიშო, რამდენჯერ შეგნამე –
და თუ, რად ვტარიოდი ცრემლებით, ღიუცილით
ბაღიშში ეს მხოლოდ წვენ გვესმისს... წვენ ვიცით!

ჩაეაქრე სანთელი, ოთახში ბნელიდა,
არ მოხვეულა მამ, გულა რიღისთვის გულიდას
ჩაეაქრე სანთელი, და იყო, რა მოხდა
ჩაეაქრე ბაღიშში – გულს კრებსა აღმოხდა!

„არ მოვა“ – ეამბობდი და თვით არ მჯეროდა,
 „არ მოვა“ – მასუხად ხაჩუმე მჯეროდა.
 ვარჯი კი სულ წვიმდა... სულ წვიმდა... სულ წვიმდა...
 და ვეღო უფრორე დამეხმო, დამძიმდა.
 წვიმა კი მჯეროდა: ხან მაღლა, ხან წემაღ,
 ხან სარკმლის მინებზე როკავდა ძაღუნად.
 და ღღვსოე, რომ სით მინებზე წანწკარებს:
 შვინია, მოსულხარ და ადებს ზემს კარებს.
 მაღაშირ! თუ რატომ ეტყარიდა ღიეღღაღით:
 ეს მხოლოდ ჩვენ ვეესმის... ეს მხოლოდ ჩვენ ვიყავთ...

1916

მთაბრის ქალე სუბსარქობეში

სოცალი

შენს ვასარამ უცხო ქოში ვერ შეთოეხა,
 დაღიხარ მუდამ სუბსარქობში, ჩემო ღამაში,
 ინახე წენსა, რომ სიხმრებთა შემოიკახში,
 მაგრამ რად ვიფიარს შენ, თათრის ქალს, ხატებს სხვისა?

შენი კბილები მძივებთა სუბსარქობისა,
 თვალი – მამხალი, ფეხი – ყანჭი, ხმა – მუხამბაზი,
 შენს დასაყრობად ვეღარ მოვა აქ მამ-ამაში,
 რომ ტყბილი წეღლით ამოიკახოს მჯერდა ქობისა.

როცა ვიფიარებ, შენი თვალი არ ტოკავს, არ თათრის,
 ღვთისმშობლის წინ კი შენ ვყოლდეხი, ვით ღოში თათრის, –
 ო, შენს ხადრმა ვეღო ჩემი ირად ვახია.

მეგეტერ შენს წარბებს – სხარების წამლივ სტრაქონებს,
შენ მკოსნებასგან მოკამზადებს წემწათ მონებს,
და რაც მოძევა... დე, მოვიდეს, წემზე ახად

1918

ტრიონუმტაპი ვეითანსაზარში

შეითანსაზარს რომ ვასყდებს თათრის ფილორცა,
ტრიონუმტაპი დაუვიადობ ვადმა-გამოდმა.
და, ვთა ამოდლანს ვტმსსნესე ქალი ახორცა
(შეითანსაზარს რომ ვასყდებს თათრის ფილორცა),
არც მე მასყენებს საქაროელოს დარდი და ბოდმა:
სიტყვა – შხას სადმით საროელოს ნამოზე სატეორცა?
შეითანსაზარს რომ ვასყდებს თათრის ფილორცა,
ტრიონუმტაპი დაუვიადობ ვადმა-გამოდმა!

ამ ქენასანდში მე მინახებს ძველი ამქარი,
ხელში დროშებით ვადქლობოდ-ვადანამწერაია,
უსტაბამს მშენის მოფარფარე შხას ვადამქარი
(ამ ქენასანდში მე მინახებს ძველი ამქარი),
და ჯვადობს ზურას დიდის საარს სანგლეოეობრია.
დღეს ეს ამოტყდა მეგეტეულად ვრაცელა-ქარი
და სდდა არა ვარაზოლედი ღზანი თუ ვრაცეა?...
ამ ქენასანდში მე მინახებს ძველი ამქარი,
ხელში დროშებით ვადქლობოდ-ვადანამწერაია.

ძველ პოეტებში მეც შეივს წესი გულის მურაზი,
მაგრამ ქეროე რაიმის არ ვაუყუებს არასდროს ქსარად!
არ მომწონს რაიმე მესიყისა „ვახო“ თუ „რახი“ –
(ძველ პოეტებში მეც შეივს წესი გულის მურაზი).

რითმა ვოუელთვას ზმალში აწვევს აზრს სათმარად,
 მოწონს მაჯამის ამარბარი თეიმურაზი
 და მოთას სიტყვის პარამხანის ვდარაჯობ მარადს...
 ჭველ პოეტებში მეც შეავს ზემა გულის მურაზი,
 მაგრამ ქერივ რითმის არ ვაუყვები არახდროს ქმარად!

მივეარს თბილისში არაკლვიით მუდამ მშფოთარი!
 და მსურს აქ მოვკვდე, რომ მისი მზე სწვაუდეს ზემს კუბოს,
 ან მსურს მტყვრის ტალღამ ორთაჭაღის ხრამს დამაგებოს
 (მივეარს თბილისში, არაკლვიით მუდამ მშფოთარი!).
 და მე არ მინდა სხვა ანდერძი არაეითარი;
 ახდინეთ მწეადს... სოქეთი ღუქსები... ავდერეთ თარი...
 რომ საიქიოს საითონოვა არ წამენსუბოს!
 მივეარს თბილისში, არაკლვიით მუდამ მშფოთარი
 და მსურს აქ მოვკვდე, რომ მისი მზე სწვაუდეს ზემს კუბოს.

1918

მეფე მახტაგზი

კოჭლი სოფელი

„და იყო ღირსება მისი და განუცხდა
 სამართალი მეორეთა და დიდებულთა
 თანა“.

მე შემიჯარდა ჭველ წიგნების ნესტი და რანგი.
 ვატრია ვოუელთვარ ჭველ დანაშთობს, ჭველ ნატამაღსა.
 ახ, ნეტამც იმ ღროს, როცა სწერდა „დასტურლამაღსა“
 მეფე მახტაგვი!

ხელში — კალამი, წელზე — ხმალი, მკლავზე — დისტანცია.
ის არც სტამბაში თავილობდა ღურჯ ფეხსტამბისა.
თვით ყაბახხვდაც მტერს ასმეუდა თასით წამაღისი —
შის ჩოგან-ჩანგა!

აღარ ხარ, მეუფე! და, თუმც იყო, სად არს მსურველი,
რომ კვლავ დარბაზით ხაღის ვადასცე ხმა უმურველი,
რომ აღუადვინით სახე შენი შეუმწივლავი?

ღღეს კი შენს „დარბაზს“, სიმარდიისთვის აღნავ-ანავებს,
სხვის „საჯინისოდ“ ვადაქცეულს მტერია განაცებს,
და... სამსახურად აღარ ვეყოფნის სიტყვა და მკლავი.

1918

ც ა ლ მ მ ა ლ ა ნ ი მ ე ლ ს

ნაო, შენ კობლერი, შენ!

აბ, ნეტამც ვიყო ან ექიმი, ან დობტაქარი —
ვაშოვიწერდი ქვეყნის წამაღის, წაორწარხა
ხუთოს, მურდასანგს, უაუხს, ვარამფილს, ინდუსვაირსა,
რომ ასეუდინა მეგ თვალისთვის სიკვდილი წქარა.

შითხარ: რაღა გაქვს არტამანით თვალი აკრული?
რაღ იშხირები აგრე ქეშად, აგრე ირისად?
შენი შემგურე ვადაეიქეც მტარაღ ტირიფად.
წვეუღამც იყოს ეს ვისმათა ზეაი და კრული!

ერთმა მიაშხო, — და მე მაინც ვწუხუარ ამ ამბით, —
როს ბრძოლის ვულზე სუფედაო ხმღუბის სიბაბრე,

რომ დაჭრილ მხედარს უხევედით ჭრილობას ბაშბით —
მოხედა მტრის ტყვია და ცალთვალა დასტოვა ახრე!

მეორემ მიიხრა: ძილი უფერს მას ზარმაყული!
როცა ჯაფარამ იხილაო შწოდარე ზანტად:
თურმე ეს თვალს სწევნებოდა მისი ბრძლიანტად:
ჩაკერა ჭარგი და — დაგტოვა თვალგაძარცული!

მე კო მუნს მახურს! მე მუნ უნდა გამიზიარო
რად მხურავს მაც თვალს არტამანის თეთრი ბაღიძე?
აბ! ნეტამც უფო ექამბამის კარამაღამი,
რომ დღეში ცხრაჯერ სამკურნალოდ წემთან იარო!

1918

შაგო შაქო

შენი ველი... ამბობს, რომ შენი სწორი ველი
ღერწამია შარბათისა ბეული, შამრთეული,
არა! უფრო ამსგავსებენ — რას? არ ვიცო, თუ რას:
მარმარაღოს ცისარტყელას, თუ სადღის სურას?!
მე კო — მე კო გამოუტყენი სურათს ჯერ არუფილს:
შენი ველი მე შავონებს გედის ათლად პროფილს.

ორჯერ ვნახე! და ორჯერვე ისე თვალებუგლა,
რომ ბუნებრივ სიყვდილს, წემი, რა ვქნა — აღარ ეუგლა.
მსურს ვამზიარო და ამ მშურათ ვაგარჩიარო სხვამს,
რომ ვავტყავლავ, როგორც ბუზი მარგალიტის ქვამს.

აი, ეხლაც თვატრში ზარ... და თვატრის სკამებს
შენი ველის არემარე მორცხვად აკამკამებს!

ისე ნახად აძლევ სიღამს ვეუღას... ვეუღას... ვეუღას...
 რომ წარბების მათრახებით მატყავ ცისარტყელას
 და ღონბეჭის ორი მინა ისე ხარბად შვეურავს,
 რომ არ ვიცი, რით ვაუბლო მე ჯადოსნურ შვერას.
 ისე გმუენის მძებ-გულქანდა ყელზე მონარათავი,
 რომ... ახ, ნეტა, მე შენს ველზე ნამოციხბნაო თავი.

1919

გაგუთნი მახილვაზე

საქართველოს წარმუდგარ

აღმოსაყდლომა ეს ბებუთა შამით შემოსა.
 სისხლი დასწურა საქართველოს ტყველ საწმამელმა.
 მათხრეს: თბილისში რის იხილო მტრების შემოსევა —
 იბრძოლე ახერის დაყვირამდე ბებუთით ხელმა.

არ ვიცი, ჩემი ზურვადემა სად დაივანებს —
 ვისუნაქო კაღმის ხანოეერთი, თუ სისხლის ომით?
 დღეს მე ჩიტები შემოვარტყა ჩემს ავანებს
 და შუე ავავზე გამოუყნობ პოეტურ ნდომით.

ანტონიოსმა მარგალიტა გახსნა ღვინოში
 და კლეოპატრას მაწოდა ტანწვრილი ჭიქა.
 ვაირღვა ვული, როგორც ზარი შიომღვიმისა,
 და სიყვარულმა სამარეში ვეღარ იტყვა.

რა ექნა ანდერძი წინასართა ვერ დავაფასებ.
 უმოქმედობა შემომყდლო, როგორც ღრუბელი.
 რა იქნებოდა: ამ ბებუთით კუბოს დაფასებ
 გამყვრა მანცე ერთი მუწე დასაღუბელი.

დავიტე გულში? მეგრამ ვშიშობ სისხლი არ იფრთხილება.
სიბრძნის მერანვი გადაფრთვა გველოვით ჭრულად?
ვობრძილი? ზეზუნის აღარა ხურს ბინდი ვარჯყობს
სუმს მაგიდაზე ასვენია წიგნის საქრულად.

1919

ბ ა თ უ მ ი ს თ მ ი ს

რა შურა ზეენა? რომ სამშობლოს სხვას არავის ვედავებით,
რომ სხვა ერთა ამატ წინგურს ერთ ტვხილ ხმაღ ლეენ

აუბით,

რომ უხსნევათ ვედა ერთა ხმას, ხახის ფურს, კბილს თუ
კბილს...

და ამტომ საქართველო ვანა უნდა ვაიცილოს?

დღეს ზეენს არგველივ პრულმა ძალამ დარაზმა და დაამზადა —
ვედა ვურის მოღალატე, ვერავი და აჩამზადა.

ვედა-შეოქი ვისაც გულში არ უდევთ წმინდა ვრძნობა,

ვინც საკუთარ ტვინის ბოვირს ვერასოდეს დავერდნობა —

და უნდათ, რომ საქართველო — ეს პატარა ნატვრის თვალი —

კლავ ვახადონ სხვისი მონა-მორჩილი და შენაშკრათლი.

არასოდეს! ვიძრე ზეეა არ შეხწვეტავს მის ნანქერებს,

ვიძრე მტკვარია თავის ზეტბუტს არ მოხობს და შეაქერებს,

ვიძრე ერთი ქართველივ ეს სამშობლოსთვის ასე ბრუნავს,

არ მოკდებს საქართველო, მაინც ბრუნავს... მაინც ბრუნავს...

საქართველო ვითილია, უწინარა, ზუბი, წრულა, —

მეგრამ თუ მის ამაღ ვულში აუთერებს ბილწი ზედა...

საქართველოს ვედა უფარს, იგი ვედას შეიბზნებს, —

მეგრამ თუა ვედასუებს ზეენ შენატვრით ვედაურ მიზნებს

აუზავლებით ასე რისხვით, ასე მწვავედ, ღრმად სავრძნობდად,

რომ მტერს ვრთ ვაქც არ გადუქრწენთ შათი ამბის

შისათხრობლა!

არ იცით, რომ იაღბუზი შეშოსილია ყანვის ღოდით,
საიღანაც ცეცხლის ხორბლებს წვენ არახდროს მოცულოდით,
დღეს აზგაუდა, დღეს ცეცხლს ასერის, დღეს ყანული დნება—
ქრება...

და ყველაფერს, რაც ხელს უშლის, გადალევავს, ეზუქრება! —
წვენს აგრე ვარძ წვენს ზღუა გულში წუბი ცეცხლი ბუდობს
წერვ

მეგრამ თუკი ვაგვაბუღებს? მაშინ, მტრებო, დაგვაფურავთ,
რომ დავანთებთ ცეცხლის კაცონს, ვაგვანაღებთ ცეცხლის
რკალებს

და შივ ჩაწნავთ ყველა ერის პოლიტიკურ მატანკალებს.
და, იყოღწენ სხვის სამშობლოს წვენ არახდროს შეეებებით
და წვენსახაც არ დავუთმობთ, რომ გაქქვლინ ტღანქ უფებით.

ა ზ კ ა შ ნ ა ნ ი ს კ ა ე

2. ქაჯრუღ

ამბაშხანსეკენ, სადაც კლდის ქაშზე
დგას სარყალა ჯაჯრით მხირაღი,
ჩაეიული დაღმართს და ერთ საღიშზე
შემზუღება ორი საჯიბგირაღი.

„დაგვლოც, უირუზ!“ „ეაბ, გამარჯობა?!“
მეც მიმიწვიეს, მეც დამსახმეს...
ხოლო, თუ ღუანომ რომელს გვაჯობა —
განმარტებისთვის ყვითხით ამ დამეს.

მოქიფენო! ძველმა თბილისმა
შეც ჩამომართვა უძარღუო ხელი, —
მაგრამ სად არის ძველი ღვინის სმა,
სად არის ძველი ყარაჩოდელი?

გაძინობა ცაღბი აქეთ, ხმა — ნაქურდალი,
ბრახით შევეურვებ ამ სურათს უწყვეს,
და მერიქიფე, ღლით, შურდალი,
ტურნე დამადებს გაქონილ ტურებს.

კავტახევი ქიქას, რომ ვათქვეყნო
ახლებში არ მჯავს ძმა — მოფარული,
და აუტანდება, როგორც ეს ღვინო
კანტოს ჰერანგზე ჩამოდვარული.

1939

კორწილი ნაწილ უბანგო

ანთავი სქარა შეშხუნები და მამხალება.

გამაღეთ სუფრა, გადმოიხინეთ ბანზე ხალება.
უძარით ღლითებს, რომ აკურობა მღვდელმა ალფა,
რომ სიძეს მისცეს ფადუსტაჟი დაუხადავი,
რომ შხათვის მიჭებს ჩამოართვეს ტამტი და სარკე.

ხოლო თუ დღეს აქ რომელიმე ვადევა ცალკე
თუ დღეს არაფერ არ ვადიქვა ჩემებრ კორწილად —
მას ახამმარა შევესაჯით კოლეგ იორწილად,
რომ წითელ ვამლმა არ მადიფებს თეთრ უხადუნებს.

აი, გამოსყავთ პატარძალი ღამებ ხათუნებს,
 ის სველსავეთა უმძრახია, მზესავეთა ღია,
 და თუმც მის ბეჭებს არ ამშვენებს ქალღალთა
 და არც სახე აქვს თეთრი ხრადლით გადაფქვილული —

მეგრამ ის მუთხანს თუთა ხიზმარშიც არ ჰყავს ხილული,
 ისე კრძალულობს ცის ნიხეულა, აქ დანახადი,
 თათქოს მის ტუჩებს არ ეგემოს აღჯახნახადი,
 თათქოს დიმილით მზის ქრილობა არც კი ვანკურნა

და ევასო კი სულ დრიაღებს: „სად არი ზურნა
 ღუთი და ზურნა! სხვა დღეს სეფეს არა უნდა რა!“
 ბანზედ: ხან თარფა, ხან შამაში, ხან უზუნდარა,
 ქვეშ კი შწეადისთვის ამომინდა ცეცხლის მუყადი.

გათუნდა! მისწყდა ვრიამული, აყაღმაყადი,
 ჭეიშისფერ მუღნით აიწინჩკლა აისი ნაზი.
 ღუღუკმა ბანზე ვრთბულ კიდევ დაკერა შამნაზი.
 და „მშვიდი დამე“ კვლავ უსურვეს სეფეს და ცოლსა.

და როცა სეფემ შამაურა თაყის ხაწოლსა —
 პატარძალს მხოლოდ ეს აღმოხდა „ახ, აქ რა ვეინდა!“
 მეგრამ შეის ტუჩი პატარძლისა კოცნით აღუინდა
 და გათფანტა მარგალიტი ბადაბმული.

სამის ნაოჭში დაიბნა მათი სხეული.

პ ა ტ ა რ ა ს

შენ კი მეტრევი, პატარავ, მაგრამ ახა, რაღა დროსი
 ღამის ხედავ ეს გული ამოხსნეს და დაღადროს.
 ღამის ეხოდ გადმეცეს ზეცურა თავანი,
 ღამის მზეე კი დაწვეწლო, მოვარის ავანსავანი,
 აღარა მაქვს სეშხე, აღარა მაქვს ხალისი
 და ღოთი ვარ ღვექსისა, ღოთი შესაბრაღისი,
 ჩემი ძველი ალერსი დრომ თან გადაიყოლა...
 დამიფიწვე, პატარავ! „ყო... არაყო რა!“

და დღეს, როცა ეს გული, გამოზრდილი თავლითა,
 მტრის მხამის ბარდებსა დაფლიჯა და დაფლითა;
 როცა ხედავ შეგრაგნა რუკა ჩემი სხისისა
 და მამინებს სინემე ჩემივე ოთახისა;
 როცა გამოვეთხოვე ძველ მეგობრებს, ძველ მიზნებს,
 ვხლა ვის რად ვწდივარ, ვხლა ვინ შემხიხინებს?
 ჩემი ძველი ალერსი დრომ თან გადაიყოლა,
 დამიფიწვე, პატარავ, „ყო... არაყო რა!“

შეგონებსა ჩემს რაიმეს რაცა ენება დაღლიდა —
 ამქვესიურ სიგვარულს მოყუხშიობდი მადლიდან
 მამინ თვალის ხევერდზე ნამო ჩემად დნებოდა
 და ქვესიე კი, დამერბინი, ვარდად მტრეწეწობდა.
 ხად თვათა შენ ამ დროს? სათი იღუშალობდი?
 ჩემს სიცილის ზეივანს რატომ არა სწეადლობდი?
 დღეს კი ჩემი ალერსი დრომ თან გადაიყოლა...
 დამიფიწვე, პატარავ! „ყო... არაყო რა!“

ქუარდული ალერსი

გარეთ ვინა სუფუდა, გულში — დავიდარაბა
შემოვანე ოთახში, სამკეტე დარაბა,
მოიშარვევ ალერსის მოჭედილი სათა
და ამბორი ტუნებზე დამყარე ტყუიდა, —
თან ამბობდი: „გარეი ხარ, გარეა, ვახახარელი,
როგორც ქმარი ეს არა, როგორც სხვა... ხავეარული“

ერახელ ვახახარ მომბეზრდა ეს ალერსი ქუარდული.
მხურს ჰარდაბარ მოვიტყე, ვით დავითის შურდული,
გამომვევი, ვაგიტყევი, მიატრევი ქმარი და
შეექმნათ სულ სხვა მყობადი საოცნებო მხარადან.
შენ ამბობდი: „გარეი ხარ, — თუმც ამ ბასუნს არ ელი, —
როგორც ქმარი ეს არა, როგორც სხვა... ხავეარული“

წებელ მაგრად დავითვერ დეინომ ვნება დათვნთა.
დავდიოდი ქუჩებში. და, როდესაც ვათენდა —
ცულქა, შეუშინარა შენს ბინაზე მოვედი:
„ჩემი ქმარი მის არა, მან ვაიყო ყოველი“
მოიხარო და სანქაროდ მოსახებე დარაბა...
გარეთ ვინა სუფუდა, გულში — დავიდარაბა.

1928

ნების მახას

იწოდებოდით: „ცაღია ვრიშაღი“
ვაჯვარდა მხოლოდ ქალი და ვრავა,
და თუმც ცოდები ვეყუდა დავრიშაღ,
მაგრამ ყოველთვის თვალი ქვრავა.

როცა სვრავდა მწეალებს ანაგებს —
 შენ ღვინის სმის დროს არ იფაე ღვინი,
 კრავში მხიბლავდა შენს ამხანაგებს
 მკლავი — ცაქია, თავი — მუღოტი.
 შენი მაზანი, შენი სავანი
 იყო სიმართლის შექმნა ნამდვილად.
 და იფაე ერთი იმითაგანი,
 ვინც ხომამყვს გზავნის მარტვილად.
 და მეც შენსაგით ბრბოს ტლანქს და ზარმაცს
 ჩემი თამბანი მიუეც ვიარად;
 არქამდღვით ვაძვს აზარმაცს,
 რომ ღუდამბნა აუყვარათ
 ასეთ ბრძოლაში ჩემს სულს რა მოდლის
 მან დრო და სიერეც ბრძოლით განჭვრიტა,
 და თუ შეიღა ვარ მე ვარამოდლის
 ჩემს კალამს მუდამ ექნება დერატი.
 როცა შენს გრძნობას ლექსებს ვატანდი —
 მამაცი მტერს მკლავდა სიტყვა წვობილი.
 და ვხარობ: რომ მე ვარ პროტესტანტი,
 ვაძრე ადხავსე და კმაყოფილი.
 და თუ სიციცხლემ მეც გამბარაზა,
 და თუ გამიფა ალერსის ვაფლი —
 წერტილის ნაცულად დამრჩება ფრანა
 და ჩემს მგონსობას სხვის შევასწავლი.

პ ა ვ ზ ა

მუშებთან აივებ, აისხებ
სურვილი ვეღარ ვაღიანებ
კასიი კიღლი ძარღვი გაღისქერ,
რამ სიყოფილება კიდე ამერი.

გზა სიკვდილისკენ არ შემოცდებია.
მწამს სიყვარული ცოცხლების მიძინა.
ამდამ ბერი მგზავრი მოკვდება,
ჩემი ლეილი, დიდება იმამ!

ქუჩა მოუღოს მთვარეს ნახევარი.
სულის სარდღიში არ დავის ქარი.
შე დავჩუკე ლექსის დაბეჯის,
ვინაწინი ციხე ნაქალაქარი.

დამწიფდა წიგნი სიტყვა ქართული
ვეღარ ავსებ, ვერ ავამბივე.
შედეგი უაქრებშემოკართული,
როგორც ამ ლექსში დასმული შიძე.

1933

პ ა პ რ ა კ ზ ე

და არ ვიცი, რა ბიჭები მიუვიდა, —
შენზე მოთბრეს „თავის წახული დამდამ“
წიგნი წიგნი — ვიქტორ მიუვიდა,
წიგნი „ქიღული და დამანი“.

ხომ აყოფი, ვე ძვირფასი წიგნები
შეადგენდა ჩემი ხახლის კუთხეულს.
აღბათ სტყებები ღამის რითმის მღვანობათ,
აღბათ უბღერ შიწისა და გუთხეულს.

რად მიფარდა აგარაკის დღეობა —
პერეუთი, მონასტერი, დედურა.
შენს ხსოვნაში დამჩნა მუშვიდრეობა
და შუბაზე — ორი ასო მთავრული.

და რომ დექსში ბევრი ოქრო მქონოდა,
ჩემთან მოსულა ბევრჯერ თუკადრისე.
— მემსქანევი! მოხსენ შენი რთნოდა,
წაღვერამი ვარი აი, ჩემი ადრესი!

ტყის დუბელში კვლავ ვინახავ ნაღვერდაულს,
ჩემი დექსი შენთან დათმუხლება.
აღბათ ვბღა თუადი ავიწაღვერდა,
აღბათ წაძვებს შწეანე კაბა უბღება.

იწვებ ვრო დროს შენში გულმაე მინატროს,
თუ დექსებში სადმე ვროად შევეყარა.
ჩემს მვერდში ხომ ხადი გული ბინადრობს:
პოეზია, შენ და ჩემი ქვეყანა.

მ ა მ ა წ მ ა ნ ა ზ ე

მე არ სამოუხუცესოა თქვენ საითათოდ,
 იქმარეა მხოლოდ ეს სათაურია.
 დე, ისტორიამ მერე იღებს —
 ისტყელს კაღმებს აურზაურა.

მშვენიერებს თქვენ არა ერთხელ
 აღმინათა ხულის აღმატეობა.
 მაგრამ ვერ ეპოვე ღვილა, ვრეოხენ,
 უცხოა თქვენთვის მგობნის სერობა.

ღვილა — ენების ამომშინათაი,
 ვრეოხენ — ხინაზის უცოდელობა,
 რითამ სტრატეგიაში დაიხრჩო თავი,
 ვეღარ შეიძლია თქვენი მცველობა.

მინდა დაგტოვოთ ვეღარი ერთად
 და მოეახლოთ ვრო დღეს უარი!
 მოსაწყენია სეა მშვენიერთა,
 აღურბი, ვრებს, აქსესუარია.

ღამის დაღატოა ვული ივებსა
 თქვენე გაიხივლებია, თქვენე სხეებს გასყვებია.
 ვრაში ვერ ეპოვე ვეღლა დარსება
 და მინდა ნაკლა შევაქვსო სხეებია.

ო, ნებო ქცევა ვის ვაარისბებს?
 ეინ კაღმომივდებს ხელთათმის მძაურად?
 არ დავებებდი თქვენში ხარისბებს,
 ეანაწილებდი ვრძნობის თანამრად.

ვეიჭრობდი... ხსნა ეი ვერ მოშვეონა,
 „ათას ერთ ღამეს“ ეწურეღავედა, ეშლიდა.

ახ, რად არ ვახდით ერთმანეთს,
ახ, რად არა ვარ მარჯნ-რამიდი!

თქვენ არ ატარებთ სენს ფსევდონიმებს,
ვეთაქილესთ ცოლობა მგოსნის,
თუმც სათითაოდ არივები ხიმებს
და ტუნს ნატუნარს სუველა ლოყნის.

ო, თქვენა ხელის ნატუნარადან
სენს წიგნს ამშვენებს სუქურამა ბეგრაი
მაგრამ რაც იყო – შორსა, წყავდა,
ღვინის ქაშიკმა ვაძზარა ქვერა.

თუმც თქვენთანა ვარ ნაწილობითად,
რაცორც სივარა ზღვაში ვაგებულაი,
მაგრამ მე შიშვე ვითილება ქვრავად,
მე, სენს ლექსებზე შევეარებულაი.

1923

ბეჭდვისის პოეზია

მეჩას მოუნდა დრუბლებს დამლა
მზე ბარს ჩამოწვა ლანქრად, ზუავად,
ღაღამ მძლევტავთ ადგი დამსა
ღამის მარმრუტის მოსახიზავად.

მაგრამ თუ ამრი ვერ აჯავარდა,
მეჩავ, ეს ვულში ამოთხიხარე
არ არის ქვეყნიდ ტფილისის ვარდა
სხვა უფრო მსიფრა და ნაზი მხარე.

ტფილისის გუნტებს ფებს რომ ვახევედრებს,
ბედნიერი ვარ, თამაში მაშინ.
გულში ვიხუტებს მოეტებს, მხედრებს,
რომ ბედას უფრო ეკვრის თამაში.

მწამს სხეულები: თამარ, რუსუდან,
ღამა ვიორგომ ფრთა ვადამიწვა, —
დამაცობსინე რძე მაგ ბუბუღან,
ია, ტფილისის დღეათ მიწავ!

მეგრამ არ მწყალობს ბედი ფიცხელი,
მინა გამსკდარი, ცა მოდრებლული,
და პოეზიაც ისე მიცქვრის,
როგორც ძღვას დაჭრილი შუბლი.

1923

გაგორთსონაშაა კაპულ თბილისისთაე
367
დუღუბის სპარი შარს ალარ მონაშს

I

შენ ავიხსნია ბეერი ქარაგმა,
ქორინიკონის გუნტი და ღუწია, —
მეგრამ არ აცია, ჩვენმა ქალაქმა
რა სურათები მოქარვა უწინ.

თუ ჩავივლია სირანხანისკერ,
დასკვარეუბებთარ ამ ქუჩებს კარვალ —
გავაოცებდა რუმუბებს სისქე
და ქანთუჩზე დაკრული წარვა.

სიძველისადმი გრძნობა, პატივი,
თუ შენში მაინც ოდნავ ელვარებს —
მიხედები ასე ანდამატივით
რისთვის უღარაჯობ თბილისის კარებს.

მიხედები, რატომ არ დაერიდა
ჩემი ლექსები პოეტთა კიდეას
და რატომ ვედილობ ამიერიდან
ასე თამამად წარსულის ხიდეას.

აი სეირი ჯერ არნახული!
ხაღვლა ეშმა და სილამაზე!
არ სჩანს ურმები მიწარდახული
დამისმთქველებით ბოლნისის ვხაზე.

ღვინოს საფლავზე არეინ მიკიტანს,
სამოიხია ბაღდადის ფონი, —
ეს, ხაღვა ნახავ უღამ მიკიტანს
თავის დუქანიან მიბმული ვინიან!

კრავი, ამქარი, ცეკვა, ართურმა, —
ეს აფათები ძველიაგან ძველი
გადათვიწყა სიტყვამ ქართულმა
და დამრჩა... ხვედა წაუბამველი.

2

აი, მარმადზე ვწევარ გულადმა.
ჩემი ოცნება ფრენას ვერ იამენს.
აი, აფეთქდა აიხი ნაღმად.
აი, ლექსისთვის ვწვევი რითმებს.

ძველებურ განცდით უღარაჯობ ნიავს,
რომ მოჩუქდი ასევე მომწერნოს —

მაგრამ ზურნის ხმა ვიღაცას მაძიებს,
ვერ აღწევს წემა სახლის ღორფინოს.

ღუღუგას საცელოდ – ქარხნის ზაფხირი,
ღუმბო და ხილი დაახმო რკინამ.
ბუღბუღს – ყაფაზა, გრძინობს – აფხირი,
აღარც ღუღუგა... აღარც ყიფინა...

და მე არ ვიცო ვიღას ვეძიონო,
ახუა ყოფაში თითქოს მოეპყრდა...
ერჩები ოტკელო უღუზღუმონოდ
მე, სხვა ცხოვრების წინამორბედი.

ძველო თბილისით დღეს ისე მკვებარად
ვეღარ შეგაქვბ... არ მაქვს უნარი...
მაგრამ ვამაყობ, რომ წემთან ერთად
ღარჩები შედამ გაუზუნარია.

ძველო თბილისით წემა მიზნები
აღარ მაქვს, გულში რომ ვინახავდი...
ვაღაწყდა, უნდა შევეცვალო გზებო...
ძველო თბილისო... ვტოყებ... ნახვამდის...

1923

ბანიონების ბაღი თბილისის ბაზარზე

მკვით, ბაზარზე, კვირადღით, ვანქთან,
მტკვრთან ქუჩებში, დამსალს მკვებზე.
წონით ვიყიდვ ვეცხე ვირეანქა
შოთა, აყავა და ქაეჭკვაძე.

„მე თველასი ვარ!“ – ასე ეწერა
ერა წიგნს, დაბეჭდილს ვახტანგის თვეზე;
და მეორეზე – ვრუდ, აღმაყვრად;
„ნუღარ ვიფიქრებთ ილიას თერვზე!“

სხვამი – ცხესიდა ქართულ რომეოს
და ხულიეტას წმინდა წარსულა;
ერთმიც – თუთუნი იღო, რომელსაც
ქმინდა მუშკამბრის ქაღწული სუნა.

და ვიფიქრე ვინ არი, ნეტა,
ამის პატრონი ან გამომდევლი,
რომ პარკებისთვის გამოიმეტა
დავით რექტორის ნაწერი ძველი?!.

აქნებ მის ბედი ბეწვზე ჰკიდია?
ან დამთხოვრობს, ან ავად არი –
და ვრომის ფახად ვაუვილია
წიგნი სათუთი, ნათავადარი.

აი, სად მერია წეენი დიდებამ!
ღამის სირცხვილით ამწევას ღოყამ
აი, ქართლის ხმა სად იუაღება, –
ჯავახიშვილი და ინვიროფამ!

და მე არ მჯერა ის მწარე აზრი,
ის ბედისწერა დაუღვრობელი,
რომ ნუშ წიგნებსაც ვაქვის პაზარზე
ეს სამწუხარი ბედი მოედის!

მე დაედიდი, როგორც შამილი,
მერძობის ფიქრი კაღდაკვალ მხედვდა –
და იზრდებოდა გულში მშამიკათ
ბესიკის პაღში გაზრდილი ხედა.

მეგობარი

ვხლა შენ წემთან აღარ დადიხარ!
ამბობ: „შორს ცხოვრობ, აღმართი მღაღავს!
შენ რაღაში ხარ, როგორც ხადისა,
და წევს სიყვარულს არ უხდი დაღას!

როცა ვიყვარდი, ვგავდი თა-ქარღს,
მე არ ეიცოდი, რა თუა ღარღი!
ღექსად ვუჩინებდი ფერთა ნიაღვარს,
როცა ვიყვარდი... როცა ვიყვარდი...

როცა ვიყვარდი, წემი ხარფუხი
შენს შესახებრად ფეხზე ღეგბოდა
და სუბხარქისის შკაერა ქარბუქი
უნაზეს სიოდ ვეჩვენებოდა.

როცა ვიყვარდი, ბერევერ შევაქეთ
წემი ტუჩების შირაზის ვარდი;
წემი აღმართი მიგანდა ეყვედ,
როცა ვიყვარდი... როცა ვიყვარდი...

1938

საბრძოლო თბილისეო

მუნათის არქივთან ამბობს შენვე,
როცა სერში ვახვებულს სენი ტრია-
ღულა.

რად ავიხარე არქივი
სულის და გულის მღაღველი,
ან რაღა უმრობობ ამღუნსა,

ვანა ცოტა მაქვს ნაღველი?
მინდა ავივლქდე, ვით უწინ,
მაგრამ რომ არა მცალია?
ხოხო, რა კარგი დღე არის!
ხოხო, რამდენი ქალია!

რად ვეჭიდები ამ გუჯარებს, –
ამ ცხრათიეთიან მღვეებსა, –
ერთ კარგ რითმაში არ გავივლო
შე ამდენ გამოკვლევებსა!
მაგრში ოქრო ღივლივებს,
მთებზე – ხურმუხტა, დაღია...
აფსუს, რა კარგი დღე არის!
აფსუს, რამდენი ქალია!

სადა ხარო, დამაზმანებო,
მოდიო, დამათერეთ ბუნებით,
ამივხეთ ტუჩის ყულაბა
მაგ კოცნის უზადუნებით.
თორემ ვბერდები... და გულმაგ
ღოდინის შხამი დაღია.
ჰუ, რა კარგი დღე არის!
ჰუ, რამდენი ქალია!

პირი დღე სოფელში

1

შგალობლიშვილი დიად იღიას
„ხალხში არ გახელის“ უკოვინებდა.
რა ვქნა, სოფელი არ დამიფელა,
სოფელი თაგის ვისმათ მინებდა.

ვინახავი კოჭლი ქალის ქაჯაქვი
და სიარული სულ სხეანაირი? —
ასეთი იყო იმ სოფლის ხევი —
ჩემი ემბაზი და უახაირი.

მე ვინახულე სოფელი ზებდა,
მაგრამ ვერ ვნახე მე იქ თანხმობა
ახალგაზრდობა ამ დროს აქებდა,
მოხუცებს სურდათ მათი დამხობა.

მე ვნახე კაცი, ჭადარა, ქოსა,
ვაოგნებულნი სადღაც წნორებთან,
დედუის ფითილი ტანზე ემოსა
და შემშამიფით თეაღს მისწორებდა.

შვერდზე იღებსა მატარა უაყვას,
შადღა ჰეოდებდა, ვით შვერატდიდი:
„შებორნეს ხალხი აღარ ვადამყავს,
„წყალზე ააგეს ახალი ხიდი.

„ვერ ავიტანე მე ეს სხეაობა,
„გულში შემიჩნდა გუშანის ჭია,
„მოსულა უდაც ახალთაობა
„და ძველი მუხა ვადანუჭრია! —

და როცა ვკითხე ვოფილ შარნიელს
 „რატა ხარ ასე ეულად მყოფი?“
 სიტყვა: „არაფერი არ შემარჩინებს,
 გამწმინდეს, როგორც ყინობის თოფი!

„ახალი სიტყვა ვეღარ დავხაზე
 „სხვა ნააზრევით გაუცულოელი;
 „თი იხილე სახის ჩარდახზე
 „ჩამოშდინარე სიხლის წვეთები!“

2

და მათ როდესაც გამოიტანეს
 თვისი წარსული უსაფუარლესი,
 მე თვალს მოვკარ ქაბუც მესტვირეს,
 რომელმაც ტკბილად დამღერა ლექსი.

იგი მღეროდა მღუმარე ხეზე,
 როცა მიდამოს ღვარი აბრზობდა;
 როცა ფაროსმანს თვის მეთევზე
 ვადმოვეყანა მხატვრის ჩარჩოლან;

როცა წარსულში თავადი ბარამ
 ამართახებდა თვის ყმას წყებლით;
 როცა სწოლში მან დაიბარა
 პირველი დამის ღამაში მსხვერპლი!

როცა სინათლე სოფელს არ ახლდა,
 სიხელეს ვხერა უარეუმი შეინდის;
 როცა ხალველი ისე ამაღლდა,
 ეთი სიბრძნობელა უარეუმიშვილის...

სად იგი ყამარ, სად იგი ნესტარ,
 ეან ატარდება ძველის ლოდინში?

თვით სუბიექტი ლექსშიც ამ მწყობრის ლექსთან
ამზარებოდა, როგორც ბოდიშა.

რა დამაჯიწყებს ამ სეტყარ სურათს,
იმ ვრძობის ვიციონს, იმ მზის ხაღღებს, —
მე მივესალმე მწყობრებს მწყობრურად
და მათი მუხლი ვავიზიარე.

ჩახქანს, მუხარადს, ვრეყდეს თაფას
მწყობრი ლექსებში აღარ ახსენებს,
იგი უფროსს მკლავსა და გაფას
და მოუწოდებს ახალ არსებებს.

1934

პეტრე ივანიშვილი

მარტინი

მ ვიღაცა აკონცეპტოდა სიღარი
მე დამოა ასინოა უხსენს?
ვჩ. იანკელიანი

1

ბოძიარო, ვუბ, რატომ ამომბო,
რატომ არა სჩქეუ იმვე ხმაზე?
ვახსოვს ვუბიარო ყრმა სომარევეანი
როცა მესს ბროლში ამოიხამე?

ვახსოვს, ხობობი ქუ ნატევეარი
დავცე ვუღზე ამოსაწველად,

ბერი იარეს, ცოტა იარეს –
კლდისუბნის ველში გაბოვებს ძველად.

აი, კეთიბულობს ჩვენს მატთანეს,
მხოლოდ ისღა მყავს სუვეშის მცემა.
სოქვი, ასე რაფორ ვაგატიალეს,
რომ შესიტყვებაჲ არ ვინღა ჩემა.

სტარო და მოსოქვამ, მოსოქვამ და სტარო,
შენმა ცრემლებმა მეც დამალამეს.
თითქოს სიციუნელეს იღებდე ქართო,
უბილოდ სვეთოჲ დღესა და დამეს.

შენს ჯანში მდილი რად დამანკდა,
რისივის დაიხმე შვების კარებს,
რად იღვენდები სიმწრის ნაკადად,
რადა ვღის ცრემლის ოხშიუარება?

ვოვირდის წყარო აქამღა უბმოდ,
ცხელი წინწლები შეატრიალა,
სიტყვა ღარაზმა ჩემს სასისუბოდ
და წინ დამიდვა ცრემლის ფაღა.

2

ძველი ტფილისი – დაიწყო ვეძამ –
თანდათანობით მიარჯლებს ტკივილს.
ძველი ტფილისი – ჰგავს საცემ მუქეს,
ტკივილებისგან მწარედ რომ ჰკაივის.

გულის შესიტყვე არაუინ მამღავს,
ვაიზიაროს ობლის ფიქრებს,
აბ, რას შევესწარ ამ ვოფას – მამღასი –
რა ვარ, რა ვოვაჲ და რა ვიქნება.

მე მავთონდება ჩემი წარსული,
ჯერარჩანახული, ფასდაუდებია,
ტფილისის დამე თვალდაყურსული
და მამში-მელქის ვარაუდება.

მახსოვს თაღებქვეშ ბევრი მოყვარუ,
მახსოვს ქორწილი ჭაბუკ წყფეთა,
ვათენებამდე: „ახ, მთვარე! მთვარე!“
და ვრიაბული მოქეიფეთა.

აქ დაბიერზე, ზემს შორიახლოს
შემოსხდებოდნენ მანდილოსნები,
ნახად იხსნიდნენ წელზე იახოს,
ინას ღუსავდნენ ფრჩხილის თიგნებით.

რა კარგი იყო, რა საამური
ქალთა მარაქა ამოხშიანი,
მათრობდა ტანის სიასამური,
ღიმილის ჰეწი თახახიანი.

ვეღარ ვიხილავ იმ ღროს, იმ ხანსა,
გული მიცენესის, გული ეღალაებს,
ვერ ვშერუტ მანინას ვაწყებოდ ტანსა,
სოლოდაშვილის გამღილ ღალალებს.

ვანა არ მახსოვს კარგი დღეები?
ვანა არ ესტირო წარსულს ნიადავ?
შემომგვსიენენ ეღალაეები
და ძირში სიბრთიან ბეჭარუას ნიადავს.

მეგრამ, პოეტო, რაც მთავარია –
მე სიბრძოლედუდად არა მიქვს ძალი,
ჩემი წინწყალი – შხის გაყარია
და მე – ტფილისის ბეჯადლო თუალი.

რამდენჯერ სცადეს ხემა დაწრეტა,
მაგრამ ვერ სძლებდნენ ხეშს სიახლოვეს.
ამდენი წუწი სადა აქვთ სეტა?
ამდენი ხინძლი სად შეაგროვეს?

ერთხელ შეწყია სპარსი იბნ სად,
აბაზანაში იძუნდა ღონეს,
მაგრამ სენა რომ ვერ გადიბანა,
ხეში დასვრევა უბრძანა მონებს.

დღეს თვით მონა ვარ უცხო მშარიხა,
ვიღევი. ვჭრები. მოეკვდი. გავთავდი.
მირვეს წყაროს ნატახტარისას
და მაყხელეებენ თათრული ნეთათ.

შინდა მოუხში თამარს, რუსთაველს,
მაგრამ სად არის? ხევიდამ დამფერა,
დღეს ხეშს ღულისქვეშ მკერდს ახუფთავეშს
ვიღაც მატრონა, ვიღაც ხამფერა.

აი, რად ესტარი და რად ვაწვამდა
ეს ხეში თვალი ბევრის მნახველი;
ან რად არა ვარ ანკარა, წმინდა,
ან რად წამურათი ძველი სახელი.

ვიღრე დაჭრილი ხეში ძარღვესი
ახე ძარს ყრია მტრის ვახახარად,
უნდა მდიოდეს ცრემლის წარღვენესი,
ხეში ჰოვტო, მარად და მარად.

მ ს გ რ ლ ა

„მედად... ასანში წამხუდელი ქაღვი-
ბი დღეადრანად ხახმაზე მიდოდნენ
და სდამოთა სინდისს ბრუნდობდნენ,
რომ მათი ვამბუხურეს მამაკეთს თვალს
არ დაქნას“.

„მე თ. ლ. ბ. სოქო“

შენ ასანოდან გამოდიოდი,
მარტო ეს არა, ქმარიან – ხელკაეთი,
და პოტანიკურ ბაღის ხაოთი
ვერდილებოდა ხეჭუქა თავი.

მე შეგაშინე! და მკერდის ტალღით
ვაეაბე ხაღბი და შენ წინ შეედეა:
მწიფდდა, როგორც წიფლდესა ბაღლი
საკუთარ დედის დატუქსვის შემდეგ.

არც ეს ვრცხვეჩიანს ვით აღამდარი,
აფენ შენს სხეულს ვაეის მახლობლად.
ასანის ბოხლით მოგდეედა ქმარი
და ზედ ეწერა: „ჩემი სახლობა!“

როგორ მივეჩრდი! ასჯერ, ათასჯერ,
მიიტყვამს ეს სიტყვა ჩემს ვულში წინდად:
ახ, ვაეისრებდი ვოველგვარ სასჯელს,
ოდონდ მის თთაებს შევეხო წინდად.

ვხლან? რა შეოქმის? ვნების ონავარს
ვატბევი, რომ უადა დეჟშეო ტაფობს.
ვატქერ საჯაროდ ნაამანოუარს
და ეს სიწიფლუ ვველაფერს ამბობს.

მიიხარ, რად იყავ შენ აღუწილი?
მიიხარ, რად შეკრთი იგრე ბაღლიან?

შენს სიწითლეში მე მიღვეს წილი?
 თუ ეს აბანოს თრთქლის ბრალია?

1935

შროს რუსთაველი ნახს ბიბლიოთეკაში

მე თვალს დავხუჭავ... და ჩემს წინაშე
 ამპაროვსა რუსთაველის ლანდი:
 შემოდის იგი მკობნის ბანაში
 და თან შემოიქვს სიძობი და ყარდი.

აი, ჩამოვდა ჩემს ტახტრევანზე
 ჩაკეცილ ქედით, დიმილის გმევით,
 თითქოს კედლები ვასწიფს ვანზე,
 თითქოს ეს ქერი ავიდა ზევით.

ჩახრუხობე არ იყო მასთან,
 არც შეთულს ვპერეტდი მის შერმაღინად,
 ვამალა წიგნი და რიამის დასტა
 მარჯალატვსად ვაღმთადანა.

კობულობს... ლექსი მიხეცებს ლექსსა,
 ეთ კრიალოსანს მძიევებზე მძიეა,
 მაგრამ როცა სიტყვა: „სჯობს ხიციებლესა“...
 წიგნების ღრეა ახთი სხვიით.

მის ხმაში სჩანდა რაღაც იდუმალ
 უცნობი ძაღის გამოძახალი:
 ხან თითქოს ზარმა ხმა დაიდუნა,
 ხან თითქოს ასხლტა, როგორც მამვილი.

თითქოს ხმა მოხვდა ტალღას აფრიანს,
თითქოს დაქრილი ირემი მორბის, –
ო, მისი ლექსი ისე მძაფრია,
როგორც სურნელი გაღვწილ ხორბლის.

მე ამის სამეს გულში ვატარებ,
მე ამის სიტყვებს ეხლაც ტყველ ვევერ,
თამარ დედოფლის თითებს ეადარებ
სტრუქტურაში შებმულ რითმების ყვეარს.

დიდხანს ეუშვრდი... იმის ტყბილ ხმაზე
ვიგრძენ სინორცე, გარდვაქმენ სრულად.
მან გადასტვა თითები თმაზე
და გადმოძხედა დარბაისლურად.

აღარ მესმოდა ხმა გამყოვარი,
სიბრძნე, სიუხვე, ლექსის დანება,
ის დამეურებდა, როგორც შეინჯარი
და ზემი ქვეყნის აღორძინება.

1937

მ თ ა წ მ ი ე ლ ა

ოქ, სადაც წინათ იყო ფარდული
და ხახურების მწედი ხეხულა,
დღეს მზის ჯაღება, ელ ამაროული,
ოქროს თბილისზე გადმოხურულა.

ოქ, სადაც წინათ არა ქვეოდა
ხრაოე მიწაზე ბუჩქი და ხარცვა,

დღეს მცენარეთა სხვადასხვაობა,
ჩემო თბილისო, გამშვერებს ირველივ.

„ეზუდაე მთის შუბლს! გავხედავ ფერდებს!
ყველგან შრიალებს ნაძვი და ფიჭვი...
და კრიშაშვილივ ლექსს რომ არ წერდეს,
რის მაქნისია იმისი ნიჭი!“

1938

ს ა მ შ ო ბ ლ ო ს ა ლ მ ი

„ეს მთა ჩემია! ეს ხე ჩემია!“ —
მე ვიმეორებ ყოველ ცისმარე.
სხვის მიწის ხეცია არა ვერვგვია,
ჩვენ საკუთარი ჩვენიც ვიკმარეთ.

„ეს მთა ჩვენია! ეს ხე ჩვენია!“ —
მე ვიმეორებ ყოველ განთიადს.
თუკი რამ კარგი ვადამრჩენია,
ისიც სამშობლოს დროსად ანთია.

სამშობლოს დროსა, როგორც ფოლადი,
ერთი მიზნისკენ ჩვენს გულებს იყრებს...
გული! მეტრობილებს გავტოლადდი,
თოფის დულაზე აწვობდე ფიჭვებს!

ჩემს სიციუბლეში ზამსახზე მძიმე
არ წარმომიტყამს სიტყვა და ლექსი,
ბებუღას ფროფებზე გამოვიძინე,
მანანაყებდა სიის აღერსი.

როგორც მუბრძოლი, ეს მართალია,
მე არ ეყოფილვარ, მჯარფასო, წინათ;
ჩემში რითმამ და თოვის ფაღიამ
თანამოსანგრედ ვერ იჭორწინა.

მაგრამ თუ ასტყდა თმა ფაცხელი,
შემოანვრიეს მხა ჯებარები,
კალმის მაგიურად ხმაღს ვტაღებ ხელსა,
პოეტებს აქაც ვაფიქობრება.

„ეს მთა ჩემია! ეს ხე ჩემია!“ –
მეც ვამეორებ ყოველ განთიადს,
და თუ რამ კარგა ვადაპრჩენია, –
ისაც სამშობლოს ღრმად ანთია.

1928

სახალწლო სარდაპრკმელი

შენს საღღევრძელის, ახლო წელი,
ესემ მაშინემის შევერტბლოდ გულით.
მაღლად მაიღე ეს საღღევრძელი –
ამონათქვამი ანკარა გულით.

საღაც წახვიდე – ქვაც აფიშწანდეს,
ვლიორტები ვეძიეს მუბრძოლ სიჭეხად.
იარო – დევის ნამუზღარს ჭკავდეს
შენი ყოველი ვადაბიჯება.

გულში ჩაინთე ერების ძმობა,
იდიდებოდე დიდის დიდობით.

იფაც მდიდარი, ვით „გამარჯობა“
ღარიბი — რაფორც სიტყვა „მშვიდობით“

მტერი ვერ ამჩნევს შენს თვალს ახელილს,
ვატყვის თამამად! იფაფი ფრთხილი
კენჭებს ესვრათ ხშირად იმ ზეზილს,
რომელსაც ბლომად ასხია ხელი.

აფხუ თახი შეხუი გამოსი
აფეხსოს ღღენი, ახალო წელი,
რომ ქვეყნის დუშმანს, ბნელს, უღამღამოს,
ეს გამარჯვებაც დაუსახელი.

იდიდოს შენი ნორჩი სახელი,
შენს საღვფერბელის ფოველ წელს ესვამდე,
ერთად ვიართო, — ჩამკიდუ ხელი, —
გამარჯვებიდან გამარჯვებამდე.

1939

მ ბ რ ი ჯ ა ნ ს

მოკველებით მიწას ჩუუთესლებით
ახეთი არის სოფლის თუთხება.
ვერ ავაქანებთ ტურებს ლექსებით,
თუალებიც მიწით ამოთხება.

და თუ რამ კარგი ვეჭონდა ორთავეს
შენ — ვიშრის თუაღი, მე — კურდღლის ტუნი,
სამარის მწკანე ზეხით მორთავენ,
როცა წვენს კუბოს დაკრავს ჩაქუნი.

მაგრამ რას დავუღწე ვაბასორულ სიტყვას
წიგნში შევეჩვენით რიგში თულებად,
და ჩვენს ლექსებზე რაც უკვე ითქვა,
ხალხში დარჩება ღამაზ თქმულებად.

და, სივდილი თავისი ცელით
ჩვენს ტპილ სიგოცხლეს მკაფეს და ჰგვიდეს –
მიჩამა მიტომ ჩადის ფურცელი,
რომ უკეთესი ხე ამოვიდეს.

1939

ყველა ხალხის მიიღების

ყველა ხალხს მიიღების, ეს გულს კი შინ არი.
ხვეს სასტყურის ჩანსქერი, მხვს თხუტებს ფრიალი.
მეცნარეს ენატრება თავის ფოთლის შრიალი, –
მე კა რომელ ღამაზის გულში შევიშრიალი?

ისმის სიცილ-ხარხარი, ღაღი, შეუშინარი:
„შენ ერთს ვეტრფი, – მღერიათ, – მინდა შენთან ვაარო!“
მუხასაც ენატრება თავის ფოთლის შრიალი, –
მე კა რომელ ღამაზის გულში შევიშრიალი?

1939

ღაპხპარლი? – არა!

ცხოვრებისაგან წაღწალებული
მე შენს სიყვარულს ჩამოვეყოფე
გამარჯვებული, გაღაღებული

მიყვარხარ კიდევ!

დაებრდი? არა! ლექსების ფერებს
დაკრავს სურნელი ხუცუთესო,
ნამდვილ სიყვარულს რა დააბერებს,
სულზე უტკბესი!

ვინ დააწყნარებს მეტეხის მორცხვს?
ვინ შეაწერებს ლექსს ნიაჭარულს?
მტკვარში ცოცხალ თევზს ვერაინ გამოიღვებს,
გულში — სიყვარულს.

და თუ ხანდახან ფშატის ზესხუით
ვერცხლის კადარას მეც შევერვი, —
ვწამდეს, შენს თვალებს დაუკუნესავი
ვარ შეველვი.

დაებრდი? არა! ლექსების ფერებს
დაკრავს სურნელი ხუცუთესო,
ნამდვილ სიყვარულს რა დააბერებს,
სულზე უტკბესი!

მეისტორიევ, წიგნი დაბურე!

მეისტორიევ, წიგნი დაბურე!
კმარა წარსულზე თქმა ამჟღურაი
თავი აიღე, მზეს გადასვურე
და ახალ ვშირებს შიამყარ ვურაი!

მიმოიხედე, რა ხდება ირველთ,
რა ვეაწყნებარებს, რა ვეანეტარებს, —

ყოველი ხე და ყოველი ჩირკვი
უამრავ გმირის სახელს ატარებს.

ძველმა გმირებმა დაგვხარდეს კაცად,
ვეწამს მათი მხერა და მითითება,
იმათ მარჯვენას და იმათ ნაცად
ბილიც მივუვართ, ვაშა! დადებს!

მაგრამ რამდენა გმირია ეხლა —
ჯაფარიანი ხალხის გენია!
მათი საქმენი, მათი სახელი
დაგიწერია? დავიდევნია?

დასომე დროებით ძველის ძიება
ფილიანტებსში ჯაფით და ქსენია!
შეაშვიდროვე მეორე სიებად,
მეისტორივე, გმირები შენა.

ნამოხსვერე, წიგნი დახურე,
გმირა წარსულზე თქმა ამაურა,
თავი აღუ მოჭირსახუდე
და ახალ გმირებს მიაპყარ ვური!

1941

ორი სიტყვა

მე არ მითქვამს, უკვე იბეჭა
დავიხსომით ორი სიტყვა:
„სამშობლო“ და „გამარჯვება!“
კრებლს დავუდგეთ დარაგება!

ღღესბი უცდავ მცნებად რჩება
 „სამშობლო“ და „გამარჯვება!“

ნემს სამშობლოს მზიანს, მთიანს,
 გამარჯვება მუდამ პქვიან,
 და რთომების სათვალღემი
 ორი სიტყვა ვეჭონდეს თაემი,
 ორი სიტყვა – ორი შუება –
 „სამშობლო“ და „გამარჯვება!“

არ არსებობს სხვა სიტყვები,
 მას მიუენდუ, მას მიუეყები;
 სადაც ეს ვარ, მზეში, ქარში,
 ხმაღს არ ვაგებ მე ქარქაშში,
 ორი სიტყვა წინ მიძღვება:
 „სამშობლო“ და „გამარჯვება!“

1941

თბიღლისის კრებტი

შეგმა ღრუბულმა ჩანთქა მნათობი,
 მზე აღარ ძკეცეცავს ღრუბულს ფარშებად, –
 აღმათ, მეც უნდა ავიღო თოფა
 ნემი თბიღლისის გაღასარჩუნად.

სამშობღოსათუღს, როეორც რივითმა
 მებრძოღმა, უნდა ვიხადო ვაღი!
 ამინ დუ, ნემი სათუთი რთიმა
 ომში ავარღვს, ვაი ქარიშხაღი.

1942

ელისაბედ ჩერქეზიშვილის იუბილეზე

წინათ რა იყო, ეს მე არ ვიცი,
მე იმას ვაზნობ, რასაც დღეს ვხედავ.
ქართული კაბა როდის ჩაიცვა –
ბავშვით, მიჯნურით, ღათ და დედავ!

უბერებელი! რა ხარ? ვინა ხარ?
შენზე არ ითქმის: „დროსგან ნამუსრო!“
შენს კაბის შრიადს ვულში ვინახავ,
თავდაბურული ხალხის ნამუსით!

დასარაკობენ თვით შენი ძეგლები,
როცა ხეცნაზე ვწევს სიბაღისე-
ათიათასჯერ გარდაიცვლები,
ათიათასჯერ ცოცხლები ისევ.

სიტყვის თავთუხით დეკლემბის წეობავ!
ქართული ხეცნის სული და ვული,
ერთი სიციცხლე შენ არ ვგოფავ
შენ, რამდენჯერმე დასაღებელი!

1943

როცა ხარუხის ვხედავ

როცა ხარუხის ვხედავ
ფეხებში მხედება ქვეტი,
ეაღვ და გვარდით ვაგდებ –
შწამს, დამლოცავენ სხვები.

ახლა ყოველ დამე:
ქუნიდან დორღებს ეხვეტაუ--
ო, მომაუალო მგზავრო,
გზას გასუფთავებ, – ხედავ?

1944

ღაგოგოი მონაგაგო

წამო, მითხარ, სადაურა ვაცო ხარ,
რას დაფრინავ ცაში კამარ-კამარა!
შეზე – ადვილს ნაომარს და ნაცობარს,
რა ატლასი შემოუკრავს ქამარად.

რომ ახაროს ახად ნერგებს მათურს –
„არ არისო ძველებური ქარუასლა“, –
აქ მერცხაღსაც უშვიტყოფ არა სურს
მთიდან მთაზე გადაფრენა, გადასვლა.

მხარბეჭიან იბნის აღმართს ემხრობა
ეს ფოლორცო – ხიბარულის მთოვარა,
აქ ფიცს იღებს საქართველოს მხედრობა,
რომ დაიცვას ქვეყნის მონასოვარა.

საქართველო ზეჭვდია ზაჯაღლი
და თბილისი – შიგ ჩასმული ზაღახში.
გავსცემარ არეს უხინჯოს და უნადულოს,
წერეთულის დინჯ შუბლაყით ვადამდიღს.

ასეთი ცა მე ჯერ არსად მინახავს!
ასეთი მზე მე ჯერ არ შემხვედრია!

ეს ჩუქურთმა ჩამოთლილი ანახელ
თავისუფალ საქართველოს ხვედრია.

ველი ზემა, აფეთქდა და დაიძარ!
ჩაეზარდე მშობელ მიწას უცხვებით,
ახელ თბილისს – ახელ კოკორს წაღვიძარს –
უგალოზე ნამუსიან ღვესებით.

1946

6 5 2 0 3 6 2 3 0

ჩამოვბერტყე წლები ქვიდან,
თხეე მონა ვარ ძველი კოცნისა,
ვახილე და ეთქვი: „ო, რას მერჩოდა?“
და ხელმეორედ გაეხდი თვისა.

მოვარე ხარ – ვიყვარს ცად მოვანება,
თავთუხის მნა ხარ ვაუღუნელი,
გნახე და მეიხეე ზემს წღოვანებას
ჩამოეწერა ორმოცა წელი.

რად მომიუღინა ხეცამ სახეული?
ახალი ეშხი რად მაგრძნობინა?
რად დამიშაქრდა ფიქრი მტანჯველი
და ვაეიღლებო ამეცხო მინა?

ასეთიარ მგოსნების ბედი,
მათი ეკალიც ჰყვავის ვარღებად.
მაშ, წუღარ ამბობთ: „ხოხო დაბერდი“!
და აღარავინ შემეფეარდება!

მე ჩემს იღბალთან კიდევ მხურს შეხლა,
 აკაქის ლექსი წინ მიდგას მცველად:
 „თითქოს ჭაბუკი ვიყო შე ეხლა
 და ეყოფილიყავ მოხუცი ძველად!“

1948

ნატა მანნაძის პარტიპრიღან

შეიღ მაისში მოხული
 თვალშეგუნა წეიმა ხარ,
 ხილამაზით მოცული –
 სხუა ქალებზე წინა ხარ!

გული ვიგავს თეთრ სურას,
 თვალებს – მერცხლებს ვადარებ.
 ვინ არის, რომ შენს სურათს
 გულით თან არ ატარებს!

რაც ნაზი და მწველია,
 შენს სულში ჩაისახა.
 ოცდახუთი წელია,
 სულ 17 წლისა ხარ!

მე ბედს როდი ვუწიე –
 გაუბსენ გულის კარება...
 მინდა შენა ტუჩებით
 შეგვარა ლექსის პწკარება.

მინდა ცისკრის ციმციმზე
 შენ ვრთს ვამბუნა თაყვანა,

და დავლოცო ქართლის შვი -
ღამაზების აყვანი!

1949

**თბილისი იყო ჩვენი
ღამისის მასწავლებელი**

დავბერდი ამ გზას შევამსნიე მე დაფერდეს,
მეუბნებთან, ორ მთას შუა ზიდს ვერ გასდებო!
ო, ნუ დამცინით, ჩემი უბნის ახალგაზრდებო,
ვაი მას, ვინც რომ არ დაბერდეს!

ჭაბუკობის ღროს, მეგობრებო, ვიყავ ჭაბუკი.
მოუხუციდი, მაგრამ ჩანჩაკი მაინც როდი ვარი
პოუზიამში მე თბილისის მიწით მოუდივარ -
სიტყვის წყრიდლით, რითმის ჩაბუქნით.

ორი ჭერანგი თქვენზე მეტი გამოიკეთია
და კარგად ვიყვი, თუ რას ნიშნავს ავი და კარგი.
თან რა წამყვება? ბევრი რამ მაქვს აქ დასაკარგი
ჩემი ლექსებიც ზღვაში წვეთია!

თავს დამცემციმებს მშობლიური ცის კამარები,
მრომის ფერხულმა ამოუვავა ეს მწერანე ველი.
თბილისი იყო ჩემი ლექსის მასწავლებელი
და აღბათ მის გულს ვესამარებო!

1954

विद्यावती तिरुवैरुवा

1891—1959

۱۳۰۹

بسم الله الرحمن الرحيم
 این سند در روز پنجشنبه
 مورخه ۱۳۰۹/۰۵/۰۵ در
 محضر آقایان ...
 ...
 ...

...
 ...
 ...

[Handwritten Signature]
 ۱۳۱۶

რა მხელს საათია?

ეხლა, რა თქმს უნდა, ძლიერ გვიანაა.
 გულში მწუხარებს დამე ვაათა...
 მაისე არ მახვერებს მწარე ხინანული –
 რომელი საათია? რომელი საათია?
 უღვევარ ფახეარასთან, დამე არ იცდლება,
 მთელი შემოდგომა თავზე დამათია.
 ეხლა მხოლოდ სამი იყოს; შეიძლება?
 რომელი საათია? რომელი საათია?
 სამის, შეიძლება, არის შესაძედი,
 მაგრამ გათხედავ, მაისე წველიაღია,
 ჭრის სადგურიდან ხარი შეკამბეტი –
 რომელი საათია, რომელი საათია?
 ფიქრში ვახვეულა ბნელი ღერეფანი,
 დამის შეიტლუ რომ ედარ დაატია,
 ისე სერეაულად რეკავს ტელეფონი, –
 რომელი საათია, რომელი საათია?
 დემართ, რიგორ მოხდა, წეძა მოსახხარი
 თითქოს შეუნყეობა კუძრის საკადია,
 აღარ გათხედება დამე საზამღარი!
 რომელი საათია, რომელი საათია?
 იყო მარტ ბოღღურია; მწარე და ძვირფასი
 თრობის საათია, ღვიზის საათია!
 ასე იძლეოდა პირებს შეკითხვაზე –
 რომელი საათია?

მთავრიძის მთხარა

ჯერ არასდროს არ მოხილა მთვარე ასე წყნარი!
მღუმარებით შემოსილი შეღამების ქნარი.

ქროლვით იწვევს ცისფერ ღანდებს და ხეებში აქვობს...
ასე წეში, ასე ნაზი ჯერ ცა მე არ მახსოვს!

მთვარე თითქოს ხამხამა, შექთა მკრთალი მძივით,
და მის შუქში გახვეული მსუბუქ სიზმარივით

მოსხანს მტკვარი და მეტეხი თეთრად მოედვარე...
ომი არასდროს არ მოხილა ასე ნაზი მთვარე!

აჲ წეშ ახლოს, მოხუციის ღანდს სძინავს მეფურ ძილით,
აჲ მწუხარე სასუფლაოს, ვარდიოთ და გვირილით

უფინება ვარსკვლავების კრთომა მზიარული...
მარათამუილს აქ უეფარდა ოხლად სიარული...

და მეც მოკვდე სიმღერებში ტბის სეველიან გედად,
ოღონდ ვიქვა, თუ დამეშ სულში როგორ ჩაიხედა,

თუ სიზმარმა ვით შეიხსხე ციდან ცამდე ფრთები
და გამაღა ოცნებათა ღურჯა იაღქნებთ

თუ სიკვდილის სიახლოვე როგორ ასხვაფერებს
მომავლადეი გედის მანეთა ვარდებს და ჩანჩქერებს,

თუ როგორ ვერძნობ, რომ სულისთვის, ამ ზღვამ რომ აღზარდა,
სიკვდილის გზა არაა არის, ვარდისფერ გზის ვარდა;

რომ ამ ვნაზე ზღასარია მეოსნათ სითამამე,
რომ არასდროს არ უოფიდა ასე წეში დამე.

რომ, ანრდიღწი, მე თქვენს ახლო სიკვდილს ვეცდები,
რომ მეფე ვარ და მგოსანი და სიმღერით ვეცდება,

რომ წაბეჭება სუკუნეს თქვენთან სემა ქნარი...
ჯერ არასდროს არ მოხილა მოვარე ასე წყნარი!

1915

ლურჯა მხარეში

როგორც ნისლის ნამჭერი, ჩამოვალ მზით ნაუერო,
ელვარებდა ნაპირი სამუდამო მხარეში!
არ ჩანდა შენაპირი, ვერ ენახე ვერაფერი,
ცივ და მოუსაფარი მღუმარების გარეშე.
მღუმარების გარეშე და სიცივის თარეშში,
სამუდამო მხარეში მხოლოდ ხიმწეხარეა!
ცეცხლი არ კრთის თვალეში, წვეხარ ცივ სამარეში,
წვეხარ ცივ სამარეში და არც სულს უხარია.
შემღილი სახეების ზონზიანა ტყვეებით
უსულღებულო დღეები რბიან, მიიჩქარიან!
სიზმარიან წვეწებით – სემა ღურჯა ცხენებით
სემათ მოესვენებით! ყველანი აქ არიან!
სიქარიან წამები, მე კი არ შენახება:
ცრემლით არ ინამება სამუდამო ბაღში;
ვაქრა ენება-წამება, როგორც ღამის ხმანება,
ეით სულის ხმოვანება ღოცვის სამზურჯაღღეში.
ეით ცეცხლის ხეციაღა, როგორც ზღვის ტრიაღა,
ჩქარი ვრვეინვა-ვრიაღით ქრის ღურჯა ცხენებით!
ყავიღნი არ არიან, არც შუება – სიზმარიან!
ებლა კი სამარეა შენი განსახევენებით!
რომელი სენობს შენს სახეს, ან ვინ იტყვის შენს სახელს?

ვინ ვაივებს შენს ძახილს, ძახილს ვინ დაიჯერებს?
 ვერაუთნ განუცემებს საოცრების უბეშო,
 სძინავთ მხელ ზვეულებში გამოუცნობ ქიმირებს!
 მხოლოდ შექთა კამარა ვერაფერმა დაფარა:
 მშრალ რიცხვების ამარა უდაბნოში დღეღება!
 შემღვლილი სახეების ნონჩხიანი ტყეებით
 უხულდგმული დღეღები ჩნდება და ქვესკნულდება.
 მხოლოდ ნისლის თარეშში, სამუდამო მზარეში,
 ზევით თუ სამარეში, წყველით შენახევენება,
 როგორც ზღვის ხეტიალი, როგორც ზღვის ტრიალი,
 სჭარი ვრცეინვა-ვრიალით ქრიალ ღურჯა ცხენები!

1915

3360

შენ ვუარს იწერდი იმ დამეს, მერსი
 მერსი, იმ დამეს მაგ თვალთა კვდობა,
 სანდომიან ცის უღუა და ფერი
 მწუხარე იყო, ვით შემოფეომა!

აფეოქებული და მოცახცახე
 იწოდა ნათელ აღთა კრებული,
 მაგრამ სანთლებზე უფრო ვგ სხე
 იყო იღუმალ ვაფითრებული.

იწოდა ტამრის გუმბათი, კაღთა,
 ვარდთა დიოდა სელა სურნელი,
 მაგრამ ღოღინით დაღაღულ ქაღთა
 სხეა არის ღოცვა განუკურნელი.

მესმოდა შენი უფრო ფიცა...
შენი, ჭეირფასო, დღესაც არ მჯერა...
ვაიცი წამება, მაგრამ არ ვიცი:
ეს კლოვა იყო თუ ჯვარისწერა?

ლოღებთან ვადაც მწარედ ვოღებდა
და ბეჭდების თულებს ქარში კარგავდა...
იყო ობლობა და შეყოფება,
დღესასწაულს კი ის დღე არ მგაედა.

ტამრიდან გახულს ნახევი ჩქარი
სად მატარებდა? ხელვა მიმბომდა!
ჭურჭში მძაფრი დაქროდა ქარი
და განუწყვეტლივ წვიმდა და წვიმდა.

ნახდი ტანზე შემოეხევი,
თავი მიეანდე ფიჭვის შეუწყვეტელს;
რამ შენი სახლი! მე სახლიან იქვე
ღონებისბილი მიეანქვ კაფელს.

ასე მწუხარე ვიდევო დიდხანს
და ზემს წინ შავი, სწორი ვერხვები
ამრიალებდნენ უოთლებს ბნელბმიანს,
როგორც ვაფრენილ არწივის ფრთები.

და შრიალებდა ტოტი ვერხვისა,
რახე – ვინ იცის! ვინ იცის, შენი!
ხედა, რომელიც მე არ შეღირსა –
ქარს მძავეებოდა, როგორც ნამქერი.

სოქვაი უეცარი გასხვივისნება
რად ჩაქრა ასე? ვის ვევედრებო?
რად ამრიალდა ზემი ოცნება,
როგორც ვაფრენილ არწივის ფრთები?

ან ცას დიბილით რად ვაუცქეროდი,
 ან რად ვაჭერდი შუქს მოკამკამებს?
 ან „მესაფლავეს“ რისთვის უმღეროდი,
 ან ვინ ისმენდა ჩემს „მე და დამეს“?

ქარი და წვიმის წველები ზშირი
 წყლებოდნენ, როგორც მწყებოდა ვული
 და მე ატყარდა – ეთი მეფე ღირი,
 ღირი, ჯედასგან მიტოვებული.

1918

შ ე რ ი მ ე ბ ა

ტოტებს ქარისას ვადაყვია მარტი,
 თუთი ტანსაცმელში მე მოვიაროვები
 და წავალ ქარში, როგორც მოცარტი,
 ვულში სიმღერის მსუბუქ ზეაროებით.

დღეს ჯედასგან მზეა. ეხლა ამ ზღვებს
 და მყინვარს, მაღალ ზრახვათა მეფეს,
 მათი აღით ახამშახებს,
 ეთი შეჯვარებულს და მეოცნებეს.

ჩვენ ვეარევივები ვეიქეს ოღნავ მსგავსი,
 ღამაში შუქთა მარადი ნათებით:
 მე – მსუბუქ დაფნის ფოთლებით ხავსვ,
 მყინვარს – უმძიმეს იაგუნდებით.

ამდღა, სულ, თეონ აქლდამაზე
მშვენიერების ლექსით მქებელი:
ღღეს ვეღვან შხეა და სიღამაზე
სიკედლითან ჩემი მუხრთებელი!

1915

მ ა მ უ ლ ი

ერთან ბაღასზე თუ ფეხშიშველა
არ ვაყიარე – რას მამულნი?
წინასართავან წაეიდა ვეულა,
სხეა ხაღხის ისმის აქ ერთამულნი.

ვაშლა ველი სელმა სიყმა
და მუღანღება მე მის წიაღში
მოხუცა მამა, მოხუცა მამა,
სახხლაეთი ხელში, დადის ერახში.

აქ თითო ღერწი და თითო ვლორტა
მასზე ოცნებას დაეშვეანება
ისეე ამწეანდა მღულო და კორდი..
დაედივარ... ვწუხებარ და მენანება!

1915

მ. ჯ.

ქალაქში, მტვერში, წაიქცა ბავშვი
 სურის თვალებით, თმით — მიმოზვებთ.
 და მწუხარების, მალენიაეში
 მოფრინდნენ ღურჯაი ანგელოზები.

შემღალი სახით კიოდა ქუჩა,
 შორს კი მზე დარჩა და მშობლის კერა
 მზეზე ქვეაოდა სოფლად აღუნა
 და გაისმოდა დების სიმღერა.

1915

გაფრინების დღეები

გაფრინდა ბავშვობის დღეები,
 მინდვრები, ქაღებსა, ტყეები.
 უცრად მოვიდა შავებით
 სხვა ბავშვი შორეულ დაბიდან.
 მწუხარე ფერხულში ჩავებით
 და თვალთ ცრემლებმა დაბინდა.
 ზღაბი, მდინარე, ხეები,
 დღეები, ბავშვობის დღეები.

1915

ჭ ა რ ხ ა ლ ი

ეზოში ვეუდა მამბურა შურა,
ეზოში მწვანე ჰევაოდა ბაო,
ვაზის ბარდებსში სცურავდა სურა,
შენ ბანცაღუბდი, ბურულაი ცაო,

ბობრი ჰელავდა კახამხალს, ეოღას,
ბირკვილს ბატეხა ქარმა მორეკა,
ცა წამოიწყებს მსხვილ წვიმის სროლას
და აბლაბუდას კრებს ბობორიკა.

ვეერი, ვალტაში მოქრილი ხამზარს,
ნახირი შოდის ხადამო დროის,
უცებ მოძვედა ჭარხალი ხარზარს
და ქალი ჭკეცის ამ „ღოი-ღოი“-ს.

ვევთა ქარი ბარდებსა და რტოს,
უცებ ამყოთდა ისლი, ხელტეხი.
ო, ხიყმაწვილუ! აწი არასდროს
იმგვარად აღარ ამეტყველდები.

1916

თ რ ვ ლ ი

შე ძლიერ მივეარს იხსვერ თოუღის
ქალწულუხეით ხიდიდან ფენა,
მწუხარე ვრძნობა ცივი ხისოუღის
და ხიყვარუღის ასე მოთმენა,
ძვირფახომ სული მვესება თოუღით:

დღეები რბიან და მე ეხერდები!
 ჩემს სამშობლოში მე მოველე მხოლოდ
 უდაბნო ღურჯად ნახევრდება,
 თქმ ახეთი ჩემი ცხოვრება:
 იანვარს მომხედ არ ვუძნელები,
 მაგრამ მე მუდამ შემახსოვრება
 შენი თოვლივით მკრთალი ხელები,
 ძვირფასი ეხედავ... ვხედავ შენს ხელებს,
 უღონოდ დახრილს თოვლია დაუნაში,
 იულებს, ქრება და ყვდავ იულებს
 შენი მანდილი ამ უდაბნოში...
 ამიტომ მიყვარს იისფერ თოვლის
 ჩვენი მდინარის ხაღიდან წუნა,
 მწუხარე გრძნობა ქროლის, მიმოულის
 და ზამბახების წყებად დაწვენა.
 თოვს! ახეთი დღის ხარებამ ღურჯა
 და დაღაღული სიხშირით დამთოვა.
 როგორმე ზამთარს თუ გადაეურნა,
 როგორმე ქარმა თუ მიმატოვა!
 არის ვხა, არის წელი თამაში...
 და შენ მიდიხარ, მარტო, სულ მარტო!
 მე თოვლი მიყვარს, როგორც შენს ხმაში
 ვრთ დროს ფარული დარდი მიყვარდა!
 მიყვარდა მაშინ, მათრობდა მაშინ
 მშვიდი დღეების თეთრი ბროლები,
 მინდვრის ფოთლები შენს დაშლილ თმაში
 და თმების ქართი გამოქროლები.
 მომწვერდი ეხლა, ასე მომწვერდი,
 ვით უბინაოს – ყოფნა ბინაში...
 თეთრი ტყეების მიბვეება ვერდი
 და ყვდავ მარტო ვარ მე ჩემ წინაშე.
 თოვს! აშნაირ დღის ხარებამ ღურჯა
 და დაღაღული წაუქით დამთოვა.

როგორმე სამთარს თუ ვადავურნი!
როგორმე ქარმა თუ მიმეტოვას!

1916

ცამეტნი წლის ხარ

ცამეტნი წლის ხარ და შენა ტყვია
ჭაღარა ვულის ზმანება აუ, —
ჩაწვეთ რიგში ცამეტა ტყვია,
ცამეტჯერ უნდა მოვიკლა თაყი!

ვაიულის კიდვე ცამეტა წელი,
მოახლოვდება ვნა ოცდაექვსი,
მოცედავს მაღალ ზამსახებს ცელი,
ატირდება ღრიო და ზემა ლექსი.

ო, როგორ მიდის ახალგაზრდობა —
დაუნდობელი სურვილი ღობის!
და ვოველთვე როგორ ნაზდება,
როცა ახლთა მზე შემოდგომის.

1916

შემოსილნი გამჭვირვალე ბლონდებით

შემოსილნი გამჭვირვალე ბლონდებით,
ერმოვის ქარსო, ნეტა რად მაგონდებით?

ტყდება ველი, ერთხელ გაიბზარა რა,
არარა ბედს წემთვის არ აქვს არა რა.

სასტიკაა სული უამინდოთა,
ვანა ქვეყნად ბევრა რამე მინდოდა?

შემოსილნი გამჭვირვალე ბლონდებით,
ერმოვის ქარსო, ნეტა რად მაგონდებით?

1916

ატმის რტოი, დაღაღულნი რტოი...

ატმის რტოი, დაღაღულნი რტოი,
ატმის რტოი, ხამშვიდეა შორა.
ქარიშხალი შიღის საიღროო,
ფაეილების ქარში მიჰქრის ტბორა.

მოყდა არ ღირს, თუ ისევე უყდა,
ამ ვრთვალში დრო არ არის სხვის.
დაღაღულნი ფაეილი ხარ სუსტი.
ქარი კეთის, ქარი კეთის, კეთის.

ნაპრალეშე გადაამსხვრა ნარეა,
ეხლა ხლეა, ეხლა ხისხლის დროა,
თუ ვადარნი, ხომ ვადარნი, კარეი...
ატმის რტოი, დაღაღულნი რტოი.

1916

იმ ატმებს გავმარჯოს, იმ ატმის ვვაჟილებს

ვარსკვლავების თოვლი იას შეღვტოა.
შესძის რულში, როგორც ერთ ელვება,
მატარებლის დამდაღავი ხმაური,
რადაც მღერავ, რადაც არ-აქაურა.
მე ვაჯონებ ვნებას სივსაწვილის ღრის,
მე ვაჯონებ ატმებსზე მოვარის წრდილებს,
იმ ატმებს გავმარჯოს, იმ ატმის ვვაჟილებს!

ველაფერი სიხმარივით ვათავდა,
რასაც ვული სივრშით დამიხატავდა.
შესძის რულში, ვრთხელ ვაიშხარა რა,
მატარებლის: რა-რა-რა-რა, რა-რა-რა,
არა – არას, მე ვისმენდი მხოლოდ პო-ს,
მე ვაჯონებ ატმებსზე მოვარის წრდილებს,
იმ ატმებს გავმარჯოს, იმ ატმის ვვაჟილებს!

სარკმელიდან – მოვსის უბეში წაეს
არეინ ვტყვისი იყავ, ნუ გეშინია!
ყო დამე, იყო უდაბნოვით,
ოღეს მშვიდი და უცნობი პოეტა
თვითოველ წრდილს შეუხაროდი, თითო შტოს
და ვაჯონებ ატმებსზე მოვარის წრდილებს,
იმ ატმებს გავმარჯოს, იმ ატმის ვვაჟილებს!

სილაშხარში ანუ პარტი სილაში

დედაო დეთისაჲ, მზუი მარიაჲ!
როგორც ნაწეიმარ სილაში ვარდი,
ნეში ცხოვრების ვნა სიხმარაა
და შორეული ცის სილავეარდე.

შემოიღამებს შიის ნაძრალევი
და თუ როგორმე ისევე ვათენდა, –
ღამენათევი და ნამთერალევი
დაღლილ ქალიეთი მივალ ხატებთან!

ღამენათევი და ნამთერალევი
მე მივეყრდნობი ხაღოცავ კარებს,
შემოიჭრება სიონში სხაე
და თუთარ ოღარებს ავეღეარებს.

და შიშინ ვატყვი: ასი მოვედა
ვედა, დაჭრილი, ოცნების პაღით!
შეხედე! დასტები, ვმაწვილურ ზედის
დაღლილ ხელებით, წამებულ სხით!

შეხედე! დასტები! ნეში თვალებო,
წინათ რომ ფუტქლენ ცრებით, იებთ,
ღამენათევი და ნამთერალევი
სავსეა ცრემლთა შურისხმევით!

დასტები! ასე ვეღა მგონებო?
შენს მოლოდინში ასე ვეღა?
სული, ვედრებით განაოცებო,
შენს ფერბო ქვეშ კედება, როგორც ჰეხეღა.

სად არის ნემთუის სამავაერო?
სამედნიერო სად არის სული?

ეთი სამთხიდან აღვივნი,
მე ვაოჯოხეთით ვარ დაფარული!

და რაცა ჰედიო დაწვეულად გზაზე
სიკდილას ღანდი მიმეშვენება,
ვანსახევენებულ ზიარებაზე
ხეშთან არ შოვა შენი ხეუნება!

დაეიკრეფ ხელებს და კრიგადლით
გამაქანებენ სწრაფი ცხენები!
ღაბენათევა და სამთერადვეი
ხეშს სამარეში ჩაეხევენები.

დედაო დვთისაე, მზუი მარაამ
როგორც ნაწეიმარ სილაში ვარდი,
ხეში ცხოურების გზა სიზმარია
და შორეული ცის სილაგვარდე!

1917

შეშორებომა „შხანკო ნახახიბის“ მავათა სავანეში

ამ შიისს, ამ თენისს, ამ თელისს
ვადირეცხ ნოემბრის ბაღები.
მხურეალე ენებებო გამივლისს,
სასახლის ნაქრება ჭაღები.
დაჩნება აუზთან სანდალი
და ძველი ფოთლები, ყვითელი...
რომანზე ისეუნებს შანდალი,
რომანში – შემღილი სეუითელი.

ვეწვევი განდევნილ მამათა
 „უმანყო ჩასახვის“ საფანჯს.
 იქ შავი თოვლივით დამათოვს
 ჭვარტლი და ბურუსი თაფანის.
 სიძკაყრით შემხედავს საშუენი
 თვალები შეკრული კამარის
 ჯვარს ეცვი, თუ გინდა! საშუელი
 არ არის, არ არის, არ არის!
 დასქრიან უდაბნოს ქარები,
 მტანჯავენ და ვიცი: გახსოვარ!
 სამრეკლოს ანგრევენ ზარები...
 წმინდაო! წმინდაო მაკხოვარ!
 გრივალთა საღაურ შებერვას
 მიხედვენ ფოთლების შეკვება...
 თებერვალს უხმობენ, თებერვალს,
 სამრეკლოს ჯვარიდან ვეკვები
 და ვიცი, დედუაა სავანი,
 როდესაც დამეა უკუნი
 და წემი მღუმარე სავანი
 და ცეცხლის მფარველი გავგუნი.
 ერთგვარად მიიტანს ამ სახის
 ლოცვისთვის ზმანებატყვიანი:
 ვაშელებს – მგოსანი სასაბლის,
 ბელთათმანს – სასაბლის მღვიანი.

მზეო თიბათუხა, მზეო თიბათუხა,
 ღოცეად მუხლმოყრილი გრადს შვეედრები.
 იგი, ეინც მივეარდა დიდი სივეარულით,
 ფრთებთ დათუარე – ამას გვეედრები.

ტანუეა-განსაცდელში თუაღნი მიურიდენ.
 ხული მოუედინე ისევ შენშიერი,
 დიდა გაუოენე ისევ ცურიდან,
 სული უმანკოთა მივე შეენიერი.

ხანმა უნდობარმა, ეხა რომ შეედება,
 უხეად მოიტანა სისხლი და ცხედრები,
 მძაფრი ქარტეხილი მას ნუ შეეხება,
 მზეო თიბათუხა, ამას გვეედრები.

1917

დროშები ჩქარა!

გათენდა ცეცხლის მზე აენთო, აცურდა...
 დროშები ჩქარა!
 თაეისუფლება სულს ისე მოხწყურდა,
 ეით დაჭრილ ირმების გუნდს – წყარო ანკარა...
 დროშები ჩქარა!

დადება ხალხისთვის წამებულ რაინდებს,
 ეინც თაეი გახწირა, ეინც სისხლი დაღვარა,

მათ ხსოვნას ქვეყანა ხანთლებად აინიებს...
დროშები ჩქარა!

დიდება, ვინც კიდევ გვაბრძოლებს იმედით,
ვინც მუდგრაღ დახვედბა მტრის რისხვა-მუქარას...
გათუნდა! შევრადით, შევრადით, შევრადით!
დროშები, დროშები... დროშები ჩქარა!

1917

რამდენიმე დღე კატრობრადში

დაეშვა თოვლი, ფრინველი ღიბრი,
ბოლოდაწყობილ ფრთების ქაღარით
და წონსებთან ხეების უბერი
დაუარა ნაბდით ნაყანადართ.

რა სულიერიც არის ეს ქარი,
ვიცი, მოვეწყობდა ბაიათებამ
გარეთ ატლასთა არტყია უარი,
მივწია შავი აქვს გულისნადები.

ქუჩა ხავეის ვრძნობამ შეუიფქა,
თან შეუიყვება მშობას და დობას
და ყორანთით უცნობის სერობკა
ჩემს მზართან ტარის უამინდობას.

კარგია ძალი რკინაზე მბიბე!
ან უცხოეთში უკზოდ დაკარგვამ
კარგია თოვლი, კარგია წვიმა,
მგვრამ, უცნობი, შენ რა დაგარქვამ?

და, როგორც ყოჩანს დააქვს ბრჭყალებით
პერში ნაზი ხელები ქალის, —
სიმეხი სწეწნ შეუწეალებით
ამ გაფიფესის, ვედრებას, ხედისს.

წევბათ დაღუწილ ზარების დარდო,
დაღლილ ცხენების სუნაქვა და შურა,
მე, ნოემბერი და პეტროგრადი —
ასეთი კარგი და უდაბურა.

და მარტოობამ სხვა ქადაგებით
გაიგო სემი: ვარ გამარცხული
ამ უცხო ნაღლის ბარბაქალები
შე მიფარს, როგორც სემი წარსული.

ათვის გამეღუღლებს და ვაღლივ ბაღებს.
სად უნდა ნაზი აქ თავის თავი?
ვიღაცა დაქრის და ცეცხლს ანადებს,
მეც ვანადივით ვარ გამბედავი.

მაინც სად ვაქრა ეს წერეთელი,
სხვაბეც ვაქრა, როგორც ასეთი
ვაყავი სემთვის, — ეხლა — წერტილი,
საკვდილი ერთი და უცაბედი.

და როცა ცეცხლში ქანობს ღაერა,
ბრძების თუნუქებს ტეხენ ღოთებს,
ღაერაში ღოცვა ვერ დაემათერე
და კალუგისკენ ვზებს ველოდები.

თან ასე ვფიქრობ: ეს ბავშვი ტირის!
შე ვა, რადგანაც გამმარცხებს ვუმან,
ვაყვიდა ვაზუის, ვაყვიდა არისს,
ანდა რეჟოლუციას დაფიქრდა ველში!

შენ ერთი მაინც

საქართველოში შენ ერთი მაინც
 არ იტყვი, როგორც იტყვიან სხვები,
 შეგებრალება დეითონ კენიცი —
 თუკი პოეტის გქვია სახელი.

ოჰ, ჩემი სული ბევრს დაიმონებს,
 შეგობრები კი არ შეგვარება —
 სხვაგვარ თიბათვის დღეებს იგონებს
 ჩამოვალ მშეთა მგლოუარება.

ვიგზავნი ამ წიგნს... — როგორც ოდესმე
 მომქონდა შენთან წიგნი პირველი,
 შენსა დიშილმა უბოროტებსმა
 დაინდოს წიგნი და შემწიარველი.

1918

დანიის მკაპრაკლუბი

სადაც უნდა მივდიოდე
 უცხო ქვეყნად მარები,
 უკანასკნელ შეიდიოდე
 წლის თან მომდევს ქარები.
 სადაც უნდა შევიართო,
 დანის დამაძალებენ,
 მწუხარება ვერ დავუართო
 დანის დასბრალლებენ
 ო, ჭვირუასონ ვეარზე მაგებს.
 ვაქრა კივი ოცნება.

ჯოცნი, ვჯოცნი მე შენს ბაგეს,
მაგრამ რა მეჯოცნება?

1918

●

ვაჯონდება თუ არა
კარაღუთის დღეები,
მთების ღურჯო კამარა —
უცხო სამოთხეები?
კიდევ შეგჩინა თუ არა?
მზარული თვალები?
თუ დრომ გადაუარა
და სიუქრო ადლები?
მიუდიოდათ მზარდამზარ
და დრო გვეუარესა,
აწ არ ვიცი, სადა ხარ
და რომელსა მზარესა.

1918

მ მ მ რ ტ ი

ვლუარე თოვლში მიბჭრის მარხილი,
რომ მოიბეიოს თუთრა ავღარა,
ამ სიურცუბში მეაფს დამარხული
ზამთარი ცუი და ნახეთარა.

მისი ელამ მზის თვალის ხილვება
 ემორევა ზერს არეულს,
 მხოლოდ ტყეებლის აყვავილება
 ხეებს რაღაცებს ფენს სიზმარეულს.
 ფერ-უმარულის ხაზით ცხედარი —
 მარმარილო დგას, როგორც მუშია,
 გაყინულია, თითქო, მხედარი
 და იღუმაღ სწუნს: რა სინემეა!
 რა სინემეა! როგორ ანნია
 გზებს ნაკვალევი არ საამსოფლო,
 რომ სხვა სამშობლო არ გამაწნია...
 რომ ეს თოვლია წემი სამშობლო.

1918

გეგო „დაღანდი“

გამოხადვიბა დამის აღმა, წელმა და ქურდმა,
 ზღვი ყელამდე ზამბახებით იფო ნამური,
 ირველივ ვვარა დანგრეულთა წრდილთა წუქურთმა,
 ზღვს აქით მძიმედ სმურობდა ზღვა უდაბურა.

მე მიუდოდი, მაღლა იღვა გემა „დაღანდი“,
 როგორც წარცხის თავის ღანღზე შეფარებულთ;
 წემი დაუნისთვის მიტაცებდა ღურჯა მანდილი,
 ჰვეწად მოვარეულ ზამბახებში შეფარებული.

გემით „დაღანდი“ მოუდოდი სამშობლოსაცენ
 და მოვარისაცენ გაღვობება ვულს დარდად მქონდა;
 მაგრამ სამშობლოს მუელი გზებით ვეღარ მოვაცენ
 და არ მახსოვდა: მქონდა იფი, თუ მომავონდა?

გახსენებების მომახილა მტანჯველი ღანდი:
შენ და მოსკოვი, პეტროგრადი, ლენინი, კრემლის
შაჟი ზღვის ხეირთებს შიასობდა ვეში „დაღანდი“
და თჳალზე მაღვა განმორების მსუბუქი ცრემლი.

1918

მიპარდნილი აივანი

ამპარტავანი თათარი —
ეზოში ღადის მამალი,
მახსოვს მოხუცი ჭადარი
და ძველი დასტურ-ღამაღი.

მახსოვს მივარდნილ აივნის
ჭრელ-ჭრელი მანდილ-საკაბე.
ეხლაჲ ხანდახან გათელის
ჩვენი კნენი, კაკაბი.

სიძინდის ანაქურჩალით
კოცა, შედეშული ვაროზზე,
მაღალ ტანით და ჭურჭელით
კაკაბი შიდის წყაროზე.

ვახში ბოსტანში მწეანიღლი
და ობრავეს ჭმუნეთი მოცულა
თავადი უამლოვანელი,
ხანდახან ჩემთან მოხუდა.

რა უბედური ქარია!
წამოველ... კოცა, შედოღი!

დავლიეთ, ვაგებართია...
 (ვამაყობ საქართველოთი)

ოქტაველით ვწერ მოემას,
 ვხუც საქმეა თუ არა?
 და სოფლის უდაბნოებს
 ამ ზარმაც გადაუარა.

და მეუობარაც ხანდახან
 უთუოდ მოეა, თუ ვლი:
 ტფილისში მეფობს თათარხან,
 დეინო, დუელი, დუელი!

სახახლე ვახდა თილისში!
 არ არის არც სამინელი:
 კარგად გაიყნო ტფილისში
 ჩინებულეზა ჩინელი.

რა უხედური ქარია!
 წამოყელ... ვაცა, მუღოდი...
 დავლიეთ, ვაგებართია...
 (ვამაყობ საქართველოთი)

1918

მსხ. მახმედოვი მარტა მისაქვიძე

მზეო თბათვის, ყოფნა უმზეო!
 მზე მიიცვალა ღია თვალებით
 ის მიიცვალა რაღაც უმწეო
 და სიოცარი ვარდაცვალებით

მას გახვლილი დარჩა თვალები,
ოპ, გახვლილი დარჩა თვალები
ის უცხო მხარეს გარდაიქვალა
და გახვლილი დარჩა თვალები!

და ეს თვალები სადამოთა ხმას
უსმენდნენ ტანჯვით და მოკრძალებით:
მას გახვლილი დარჩა თვალები,
ოპ, გახვლილი დარჩა თვალები!

რა ხდება იქით! საიდან ისმის
მგლოვიარეთა ქნართა: „მწუდილობთ“?
უგვრად სწვევებენ სიმები სიცილს
უამინდობით... უამინდობით!

საიდან ისმის წუმი გაღობა
და უღირობა სურთქვის შემწყდარის,
წამების წყნარი წარმყვალობა
და მოგონება ძვირფასა მკედარის?

მიდის ზაფხული... ბადში, მგუდოში
სიხინებს ხარ, შრიალებს წუმი,
მე ისევ აქ ვარ... საქართველოში
რისთვის, ძვირფასო რისთვის, წუგეში?

და ეს თვალები ზერაფიშთა ხმას
უსმენდნენ ტანჯვით და მოკრძალებით,
მას გახვლილი დარჩა თვალები,
ოპ, გახვლილი დარჩა თვალები!

მოკალ, მიმგვება მე შენი ცხვრა
და ხაერდებზე ვეცმა სრდილი,
გაღვან უჩინრად ტარის ცერერა,
თვალები ცივა და გახვლილი.

ღირდა თუ არა სხვა სიცოცხლეზე
 ოცნება ჩუმი და ფერმიხდილი?
 შე გზა არ ვიცი უახლოესი:
 ერთადერთი გზა არის სიკვდილი.

მას გახვდილი დარჩა თვალემა,
 იმ, გახვდილი დარჩა თვალემა!
 ის უცხო მხარეს ვარდაიყვალა
 და გახვდილი დარჩა თვალემა!

1918

მომავალ... მამრამ როდის?

შორეული ქალის ეშმა
 მოუა... მამრამ როდის?
 სიყვარული სასახლეში
 მხოლოდ ერთხელ მოდის!

ასეთია სახე ბედი,
 ბედი რჩეულ ფერისს
 სიცოცხლეში თვითი გედი
 მხოლოდ ერთხელ მდერის!

ფაქილები უბეად არის
 დენდის... მუფე მონის.
 ქარში ათრობს არემარეს
 ოხერა ტრიაანონის.

და ღანღებსად თუთარ სარკვეზე
 სწდება სახე მკრთალა

შუაზედი ესტერეხი
და ავით დუდოფაღი.

ზრდილი, ნაზი და მეფურა,
ჩემი ძველისძველი
ლექსი არის უნებურა
საზმრით შეშმობეღელი.

მხოლოდ ავთარი შადრეუნებით
მე კერხალის ბროლი,
მაკდურ ავადის გადვენებით
მტანჯავს მსუბუქ-შქროლი.

დუდოფაღის ღურჯი რაში
მიქტრის საშემ-ჩქარა
და ბილიყთა ღურჯ ქვიშასი
მიატეს მძაფრი ქარი

მიქტრის დაღაღგადაფრადღი
ღოუნ, ღოუენ, ღოუნღა—
თოუნღა, ფოფქა და აბრიღი,
ვარდისფერი თოუნღი.

1918

ღღეს მათხი ფურში ნირ-ნირშია,
თუ დრო არის, დროს ისეუ შუნ შეხფერა
და ვით ქრისტემ ვაღიღუა აირშია,
მე ტფიღისხი ავირჩიე ბებურა.

მაგრამ ქრისტეს გოლეოთა ხედა წილადა,
შე კი წყენა დამიფარავს მთაწმინდა,
მანდილი ჩანს ისევ იმ მანდილადა,
შხამსაც შევსვამ შენგან მოწვეულ სსმისა.

1918

კ ი რ ი შ ე

დავიწყებული ჭაშვრის კარბასე
სავსი, ვაერებს და წვიმის წვეთთ
ვაქტრა ათასი თეთრი დარბაზი,
ვადარსა მხოლოდ ცამეტა სვეტა.

კუბო კი დამით სავსეა იით
და წაქცეული სვეტები დგება:
ამოდის მოვარე და სამაით
ფერმერთაღ ქალების მიმოდის წყება.

ცეცავს სამეფოდ საქარგი ქოში
და ხელხაზოეთა ქრთან ზღაპრები
და მუხაბიან მშვიდ სამეფოში
მოება, სიზმრები და წინაპრები.

დილით დამქენარი არის ბაღაბი...
ზედისზედ ისევ ვიქნა სვეტა.
ვაიფებს ძმებსა მოხუცი ბაღი
და მწუხარება დამრჩა ასეთი.

1919

სახლი ტუის პირად

უზღაყ ზემს თვალწინ არის
თქვენი შინა ტყის პირად
და საღამო მდინარის,
გახეული ცისფერად.

მთაეზობდით დევი ვარდთ
და ამბობდით ლანღებით
„თქვენ ისეთი ვარდი ხართ,
თქვენ პოეტი ბრძანდებით“.

და ვეიდა თელისი,
და მოვიდა, წამებო,
მუთათიანი ტყილისი:
პოეტების სამეფო!

1919

სადღევრძელო თუის შინსი

სადღევრძელო თუის შინსი,
ვინც ოცნებით იწოდა,
ვინც პოეტის მარადისი
აღტაცება იყოდა.

მოდიოდა ერთზე ასი,
გზა ვშეწოდა დიდების,
ზენ დაეცალოთ ვეღამ თასი
ბედთან არ დარიდების.

სადღევრძელო იყოს მისი,
 ეინც შიშმა ვერ დახარა.
 აუღვეო ფეხზე! სვენ თბილისი
 ვადღევრძელოთ ქადარა.

აქ საცოცხლე და ხაღისი
 ვას სხეად არ ესვენება,
 სადღევრძელო იყოს მისი
 და დიდებათ ზსენება!

1919

თხორი კაღიკაგო

ვადმოფრუნას ეს ყორანი
 მადათოვზე ამარებს,
 ვანათებს რესტორანი
 ტივებთან ნაპირებს.

ასე მიღის ეს ზამთარი
 სიზმარაფით მღვეარი,
 ასე რეკავს სიზანდარი
 უქში, შემატყვეარი,

რომ თსმოღეს სათათროვას
 დავანგული მანგები,
 მიუთოვოს, მიუთოვოს
 კედლებს ფარშეანგები.

სულე ტარის და როს ნანას,
 კოჭლო სამე, მხარდება,

დასწებუ ფაროსმანას
ხუდღიანი ტვირთუნი,

რომ წავიდეს ეს სამთარი
სიხმარითა მდევარი,
რომ რვეყედეს სახარდარი
უწი, შამაქივეარი.

ოცნებო, ჩემო ძველო,
ვართ დამეთა მოვედო,
კიდევ ბერი სადღეგრძელო
დაგერსა დაუღვედო.

1919

პოეზია უპირველეს ყოვლისა

სული ვეჭონებს უსტეტაკს თოვლისა
მგობრებო, საკვდილამდის მეტნება
მზოდოდ ერთი სიხარულის შეკრება:
პოეზია – უპირველეს ყოვლისა!

თავდადებულ ბრძოლებითვის ნახევარ
გზად დაღლილი არვის არ ვუნახივარ,
მარად მანებებს შუქი სექტაციზოულისა:
პოეზია – უპირველეს ყოვლისა!

სიკვდილივით მარადია სურვილი
მაული ქვეწიხის სიმღერებით მოვლისა,
ვედაუფერში შუქით შემობურვილი:
პოეზია – უპირველეს ყოვლისა!

თუ სამშობლო მაინც არ მოპყვევროს,
 მე მოცუდები, როგორც ჰიეტს შეხვევრის.
 სიმღერება ხაღისის და ბრძოლისა:
 ჰიეტა – უბირველეს ყოვლისა!

1929

მს. მუხომელოვარი ძარია

1

შეგმა სისღმა დანისღა
 მოემა დაღესტანისა,
 აიმათინენ კოშკებო
 ცისა და ნესტანისა.
 გასოღს? ტოტა ქარისა
 აქანებღა მოეარესა...
 „ნეტა ეზღა სღა ხარ
 და რომელსა მზარესა“.
 შეღოვიარე პინდებოთ
 აბურებსა ვვარულა,
 ეაზოთ და სიმინდებოთ
 მიღის ვზა სეგვარულა;
 ნანს შორეულ სრდიღესის
 კიდებზე მოსოებსა
 და ოპგადახდიღესის
 ოხერა მომევიინდებსა.
 შეგმა სისღმა დანისღა
 მოემა დაღესტანისა,
 ეცემიან კოშკებო
 ცისა და ნესტანისა.

2

ეს მშობლიური ქარაა.
 ეს სოფელია მძინარე.
 არ ვაყი, რად მიხარია
 ვაზი, ყანები, მდინარე,
 დღემ სისლი შემოსხვია,
 ვზაც ხაჩრულმა დაღია,
 ის – ძველისძველს ციხეა,
 აქ კალეე წინანდალია.
 წინანდალს ვაზი ამშვენებს,
 ახშეტას – ვაშლი წითელი.
 როგორ რააცხ, როგორ ამუნებს
 აკადოებს შკიდელი.
 აქ ტყა, მთვარით ქსოვილი,
 ვათ ღოვანების სიხმარია,
 დაჯვარდით ვადათოვლილი
 და ვერცხლით სათლისმარია.

3

შექი ვაშაღა,
 წყალი დათვერა,
 სით დათხერა,
 ხელა ვაშაღა.
 სიხმარს ასარია
 ეელი შენაფერი –
 ებლა ვილაფერი
 თქროს ზღამარია.
 არც ხმა, არც სურჩული,
 ბინა – მინიხები,
 თვალვხდაღურჯული
 თრთთან იაღქება.

ძალი შევინება:
უცებ ქაობიდან
მაფარებ ამოზიდა
ღურჯი მოვინება.

1922

შაპოთი შემოსილხარ, როგორც ელევია

შაპოთი შემოსილხარ, როგორც ელევია,
მუხლით დაცემულხარ, როგორც ანუელისი,
საბოლოის ელვარება ხატებს მუღუცია,
იგი იცნება მიქელ-ანუელისი.

მაგრამ მწუხარებას ნუღარ ეფარება,
კიდევ ამბარულე ერთი სათხოვარი,
უფრო დაიდება ყველა შენდარება,
შენლა დაგმონია გამოსათხოვარი.

1923

ე ზ ე მ ე რ ა

ცხენია შეჯიბრებაზე წები ღურჯა ცხენები
პკროდნენ უფამურული და ფერადი ქარებით,
იყვნენ საუკუნენი, მაგრამ შე ვიხსენები
გაურუნული პარველი წყების საუკარებით.

ვწუხებარ: ერთადერთი ვარ და ზეცაზე სწვრია
ჩემი გზა და ახალი ღაღას კართავრება,
ბედა – ქრიღვის ვარემუ – ჩემთვის არაფერია,
ჩემთვის ვეღაფერია ისევ ღურჯა ცხენები.

მე, ქაოსში დაკარგულს ქარი დაბუღვრება
ძახილით: გაღატაკონს და ძნელის მივცნება,
სადაც ახლა უფარია და გვიანი მტევნება,
ოქ უკვდავი მაგის მარმარადლი იქნება.

რამდენი ქარაყანი, მივებზე ვადამართული,
ვათმდება – მცნობელი მღერაე უღამბოეთის,
წყაით სისხლას არ არის ჩემში არაქართული,
ძაღვი წერვის არ არის ჩემში არამოეტის.

ო, რამდენი დაეხრება შურთან თვალები,
რომ მარად იმარჯვებენ იღუმალი მშუენებით,
ღექსით შეუცბრებაზე – მხოლოდ ინტეფრადება,
ცხენით შეუცბრებაზე – ისევ ღურჯა ცხენები!

ასამ შორით მოისმის ქვეყნიური ვეფენი,
ენდა ენდას გუყრა, დაღუჯა ცას ღვარი,
ვაქრა, რაფორც ღებელი, ცოდვით ვადამუეული,
გუანსტრედ ტებნათა ხედიანა სხლუარი.

გოდუები შეშლილი, დამუები ვდღური
დაიტეირთონ წამებით, დამე მიფარეს მოცას.
ხელს სწვრია სხლუარი ისევ ეფემარული,
ხელს სწვრია სხლუარი, რაფორც უსახღეროებას.

სოქვი, რას ნიშნებს ზენიტზე მღვარა შორი ძაღმები?
წანს იმ უსახღერობაში მწუხარებას აიტან.
ჩემებრ დიდ საიდუმლოს მე იქ მიუცხადებები,
ყოველ მხრავ სივრცე იფის, შეველა კი – არსაიდან.

ო, უბრალო ხმებისთვის არასდროს არ შეყავა,
დაისერა მხოფლით გამოუცნობ წელულებით.
კომეებს ხიხმარეთისას ხისლი ვადაყვალა
და იქ შექანება სული განწირულებით.

ნეტავ უოჯობეთისა დარღმა გამოყოლიოს,
ხადავ ვარღებს ბაღისას მაიხობა უქრება.
მძიმე ქეებს ქუხლებით დაეყვრდნობი პოლიუსს,
როცა ქარი მოსვლესა და ცას შეშუქრება.

როგორც უხვი შემედიდრე, ვისერი ხავსე ბეშუებით
ფანტასტიკურ მედელობებს და რყრებას მკათათვის,
წარსულში, მომავალში წველით ვადაყვშევაბი,
რომ შეგლები აქმართო მღერავ მშვენებათათვის.

თქვენ შეხედეთ: პირველი ჩნდება მერიდიანი,
უკლებ ისევ დაღუბვას და დაცინი სიბერეს,
წარსულს სწვდება ფოთლების წვება იმუდიანი,
შემოდგომის ქარვესმა ვხვები ვადამთუარეს.

დე, თამამის თუ ბრძოლის ვიყო ცქერით ვართული,
იყოს მშენა ორგია და მავია მოვარისა,
ვიყო ამ ღრიახეულში მარად ხელადმართული,
ღანდი, – არაქვეყნიურ დარდით ვადამწვარისა.

ღამრნეს ეს საიდუმლო, როგორც წმინდა ვმსაზი,
ვეფერა მომეცეს, როგორც დამეს ენებოს.
ცხენთა შეჯიბრებაზე! ცხენთა შეჯიბრებაზე!
ცხენთა შეჯიბრებაზე გახწით, ღურჯა ცხენებო!

იხვევების

რა ამომრავებს ვიპარისის ტანს,
ნუმა შრიალი საიდან არი?
ქარი არა სხანს, ქარი არა სხანს
მაინც მწვერვალებს ეღება ქარი.
ღუმილი გახდა ვიწრო ვაღია,
დაუძინარო და უჩინარო,
მხოლოდ იმიტომ, რომ მაღალია,
მარად და მარად ტყულება ჩინარო.
როგორც ჩინარო – ისე მოუტი,
მისთვის სიმაღლე არის წამება,
არა ღიმილით და აღოვით
დაუარავს მტერთა ცილისწამება.
ის – მაღალია, დიდია მაინც!
მისთვის მოისმის ხარების ხარო:
ქარი არა სხანს, ქარი არა სხანს,
მაინც მწვერვალებს ეღება ქარი,
მოუტს მათის სიხმრების ხილვით
ესარკებოდა ბარბის რკალი.
მაგრამ უფროდ ქარტყბილივით
მის ცხოვრებაში შეიჭრა ქალი.
ღუმინიური არე-დარევით
ყოველი მხრიდან ავარდა აღი.
სულში დაქროდა ქალი ქარივით
და შემღილივით კაიდა ქალი.
ჰი, ღელაინი მამის დაქანდა,
ვით მწვერვალიდან მერანი მაღი.
კუბო მიპჭონდათ, არეის არ სხანდა
და არ ტაროდა არც ერთი ქალი.
ოჰ, სიყვარული ხლეუბის ქაფია!
მიყვით წარსულს ეღება ან ხმალი,
რომ ამოვეთოს ეპიტაფია:
„მის ცხოვრებაში შეიჭრა ქალი“.

და პეგანინი... ორჯის ზღეს...
 მესტრო თახით ვადავრავს ღვინოს,
 ესტრადა ნათელ იმედით ზღებს
 ამლილ ეოლტორნებს და ბიანინოს.
 ის დანდობილი იღებს ჭიანურს
 და სახახლეებს ჰაერში მოდებს,
 რომ მხარეები შეაჭიანოს
 და ლეგუნდები შორით ისმოდეს.
 არა არაა იმედი სიმით,
 ქალნი ღანდობენ თელილი თითებით,
 სიმებთან ვრთაფ ატარებს იმით
 თვალების საზი ქრთხოვლიტებით.
 შათ მუოცნებს რომ ვარდი არჯეს,
 ის სებას აღლევს სულს თთარეშობს,
 არ ხედავს ახლო გამზარულ ხარკეს
 და უიმედო სახარეარეშობს.
 როცა ქარბნები ისერიან დორბლებს,
 ვერპარნი, დროის ახალი დანტვა
 თუჯის ზეღებით სძრავს მძიმე პორბლებს,
 ვიგანტი ცეცხლით მოანდამატე
 და ტრიაღლებს პორბლები ნქარა
 და, ინთქმებთან ორთქლში გვერდებით.
 ვერპარნი გაიხმის მათი ხარპარა,
 სუთუ არახდროს არ შეეწერდებით?
 დაფვა დრო, რკინამ აიფვა ვნა
 ის თთხოვს პასუხს, როგორც მკვლელობა
 და სასტიკია, როგორც ვენა,
 მისი სასწრაფის უღმობელობა.
 და აბრნობს თავის ცხელი თითებით
 მასვე, ვინც იმას სული შთაბერა,
 მოკლეს ვერპარნი! მეგრამ დიდებით
 მას მოვიორნებს ბედის სხვა წერა...
 და დისტოვესკიც... მას თთქო ახვერ
 ნიხლიან ღამით, ნიხლიან ღამით,

მათ ზოუსაჯეს სიკვდილით დასჯა
და ის ელოდა წამითაწამით
ჯაღაის შემოსულს ციხეში წყნარად.
რადღაც ამსუფ დრმა, უფრო მეტი,
გაუშუქებლად დარჩნება მარად –
ასეთი არის მისი პორტრეტი,
იგი არ სინჯავს გამოძხვნილ სიჭვს,
უფინებოდა რა ხახვს ჩრდილი,
სიკვდილით დასჯა მას ზოუსაჯეს,
ვინ იგლოუოს ის! რაა სიკვდილი!
ემოფორტიდან უფერებს შორს მანს
დღეებდუ თვალვსის გამხდარი რეტი.
ასეთი არის მისი პორტრეტი...
ქარი არა სჩანს, ქარი არა სჩანს...

1932

შეზოხილილი მშობლიური ხეებს

ვედარ ვერძობილი მშობლიურ ხეებს –
ზამთარს ზილიყი დაუტანია...
„დიდი ხანია?“ – შეუმართავ ტყვეებს,
და ტყვე გუგუნებს: დიდი ხანია...

შეხვესებია კლდეები კლდეებს,
იქ ვიღაც კენესის დიდი ხანია.
„ამირანია?“ – შეუმართავ ტყვეებს,
და ტყვე გუგუნებს: ამირანია!..

ეს მსოფრო კენესი მიწამლავს დღეებს,
ეს გული ისევ წეში გულია...

„დაკარგულია?“ – მივმართავ ტყვეებს,
და ტყე ვუგუწებს: დაკარგულია...

გუგუწებს თერგა, ხმაურობს თერგა,
მზე ჩავა, ჯერ კი შორსაა ბინდი...
ფარები ქვერი ირევა ბევრა,
დაღუბის ტყერი – ღილა და შეინდი...

ყაზბეგის შუბლი შემოსევს დრუბლით,
და ეს აღუბლით სეხეა... კმარა,
ვთქვითა ციდან ვალათებს ცლიდნენ,
დაზიადიდან ზარაუდა ზარა...

ხუდ ვრთი წამით, განსაცდელ ფამად,
შებვედრა ჩემი მე შენად მერგო.
მოგონებებით რაც ჩემს გულს ათუებს,
იმ ძვირფას ღანდებს გადაეცე თერგო!

შეზავებთა კლდეები კლდეებს,
იქ ვადაც კენესის დიდი ხანია.
„ამირანია?“ – ვადაც ვყოფხავ ტყვეებს,
და ტყე ვუგუწებს: ამირანია!

1933

ქარი ქრის...

ქარი ქრის, ქარი ქრის, ქარი ქრის,
უთოლები მიბქრიან ქარდაქარ...
ხედა რიგს, ხედა ვარს რკალად ხრის,
სადა ხარ, სადა ხარ, სადა ხარ!...

როგორ წეამს, როგორ თოვს, როგორ თოვს,
 ვერ გამოვე ვერასდროს... ვერასდროს!
 მუნი მე სახება დამდეგს თან
 ყოველ ღრის, ყოველთვის, ყოველგან..
 შორი ეს ნისლიან ფაქრებს სერის...
 ქარი ჰქრის, ქარი ჰქრის, ქარი ჰქრის..

1932

მ ა ლ ა ზ ი

ველო, თყუნებას მალავ!
 ცაო, ღურჯღება ხოლი
 ვაგი - დაიცა, ქადავ!
 ქალი - დაუბრმა თოლი
 შორით ბრუნდება წყალი,
 ნისლი იყრება შიამი.
 - არა! - წერნულებს ქალი.
 - კარგი! - ამშვიდებს ვაგი. -
 თუნდა წაყვია ჯოგი,
 კიდევ დამრჩება მრავალ,
 ბროლ-ღიკილასაც მოვი,
 როცა ქადაქში წავალ.

1934

მეჩვე, პრეტენზი სპარტიკულური

გულში ამავე ვრძნობით ბრუნდება
და მილოდინი დარვეკებს ზუმა,
რომ არაუთხუდ აგუგუნდება
დედამიწაზე კიდევ სამუმა.

მა, ქამიური თმების წყება
სოფელში, მინდურად, ქალაქში, ტყეში,
ახალი ღმობა მოსხიტაღების,
ახალი ცრემლის დვარი და თქემა.

იქ, ტრანშეების ღამირანტებში,
ნუ გაგატაცებს ძველი წუხილი...
ხვეიდან ხვეზე აკაულებს მუხი,
ხვეიდან ხვეზე წყა ქუხილი.

და ვაგანტური მუხლუზო – ტანკი,
შეწვევარტელი ტყვიის ფანტელი,
პროფექტორებმა ჰაერში იგრძნეს
აეროების კარბანტელი.

წამოვა მღვრიე ცეცხლის ნიაღვრად
ასხანტიმეტრის მკაერი სახელი,
ხვეიდან ხვეზე გადიგრაღლებს
ხვეიდან ხვეის გამოძახილი.

გაუთრებული ომის ვენია
ძველი განგვიით ფითული ფერის,
გაღუფარება მწამულ ზეის,
რომ მოიტანოს დღე მწარე წერის.

იქნებ მოსწვინდეს ერთსახეობა
აღმოსავლეთის დღეების თბილის,

გადმოანგრეთ მტკვარის ხეობა
და ასაკლებად მოადგეს თბილისს.

ერთი პოეტები საქართველოში,
რომელთაც გვახსოვს დღე უარესი.
სვენ ეხლაც ვეიეთ, სად დადგებიან
კლოდელო, ფაშში, სიუარესი...

დავდგეთ იქ, სადაც ქარიშხალია
და სისხლიანი დგას ანგელოსი,
ამად ვრიგადებს ვწირავთ სიერობლეს
ჩვენ, პოეტები საქართველოსი..

1924

ს ს ს ს ს ს ს ს ს ს

სარკოფაგიდან დგება მუშია. რა სიწმეა. პიერი ღურჯი
პირეშუშია.
ორხიდეები ვეცმა ნიღოსს, რის მზურვადება კვიშაზე კენესის,
უნდა რომ სულთ არ მიიხილოს, უნდა სამარე მყოფის რამზესის.
ეს იყო მეფე- ეხლაც მტვერი, რომ სუკუნეთ რიგე ვარიფობს,
არ შეუძლია იფოს პირფერა, არ შეუძლია მტვერი არ იფოს.
და სუკუნეთ რიგს თელის მუშია: მზიანი დღეა, თუ სამუშია.

1925

პროზაში 100 ლექსი

რა საოცარი დასრულდა წლებში
მეფეთა წყება გაჭრა, ვით ღანდი,
მომორღნენ ტახტებს: ვიღაცელმა, კარლის,
სიკოლიოში და უერდინანდი.

მეგრამ მწუხარედ მათზე კი არა,
სხვაზე იფიქრებს მარტივადლოვა:
იმ პრისხანე წელს პოეტა-მეფე –
გარდაიცვალა აღექსანდრ მლოცა,

ქანცების მეფე – დიდი ხენ-სანსი
და დირიგორი ნიკაში მძღავერი...
ველიან გზაზე დაეცა ბეური,
მზილიოდ შე ერთი გადგურნი მგზავერი,

რომ გამოძველო უერ არსმენილი
ქარტახილუბი ცაცხლთა უენისა
და მომეტანა საქართველოში
სიმღერა ქვეყნის გადარჩენისა!

1925

თოვლი იყო ირიაში, აღმაცვარი

თოვლი იყო ირიაში, აღმაცვარი...
დაცნისი ვშირთით ცაცხლთა საფიქრება.
ვეღარებს დუშული ვფიქრობ, სიკა ცაცხლიც ნამიქრება.
კადიო ფანჯარა: თოვლი იყო ირიაში, აღმაცვარი.
იფანტება თეთრი ფიქრება, იფურფლესა ხელნაწერი...

ნუ ჩამოქრება... და იქაც, შიგნით, ხულში...
თოვლი იყო ირბი, აღმაცერი...

1935

მ ა ტ ა რ ე ბ ე ლ შ ი

მთები აქრულდა, როგორც ვირაფი,
მატარებელი მამქრის მინდვლათ,
ეხლა იწვეს წიფის ვეარასი,
თქვენ ხომ არაურის შეგეშინდებათ?

1935

„ნაშრო იარაღი“

„ნაშრო იარაღი“ – ასე გადავბედა
ვახაბის ვეარო, მხეაესესა ღომის,
ორბეღიანო, რომელსაც აქვებდა
ღეინოს და ხალომეს.

ის დრო წავიდა ტფილისი ძველი
მიხნერ-მოხნერა, ხეცეთი კახურებს
და ნარიყადა, ცრემლებით ხველი,
მატარებლების კვილს გასურებს;
მე უფაყარ მთაზე, მე უფაყარ მარტო,
დაბთურადი ახალ ხანახეითა,
რითი ვაგართო, როგორ ვაგართო?
ნაშრო იარაღი, ის დრო წავიდა

1937

მე მძინარე ვარ...

მე მძინარე ვარ... ვწვევარ და მძინავს,
 დაე, მძინაუდეს
 ზედავს ჩემს მუბლზე ღიმილს დამცინავს,
 როდესაც ნანა შესმის ძიძვების, —
 ბუერს უმინოდეს
 ჩუბი სასტიკო, უღმობველი გამოღვიძების,
 ვით გათუნებს,
 მე უხედავ სიზმრებს არა თქვენებურს.

1937

ამ ბნელი ღამით

ამ ბნელი ღამით ვიდაც ღაღის საქართველოში,
 ამ ბნელი ღამით ვიდაც კენესის.

ვახსენით ჩვენ ის უკანასკნელ საღღევრძელოში,
 საღღევრძელოში ვახსენით ჩვენ ის.

ამ ბნელი ღამით, საღდაც ისმის ხმა დაიარისა
 თვალი შევსება ცრემლებს ნამით.

უკან ცისკარმა შორი მთები დაიარისა...
 ის ვა... კვდაც კენესის ამ ბნელი ღამით.

1937

შენ აღტაცებით ისევ ენათხი,

ბევრი ტაძრები ისევ შენდება,
 ეუფებოდნენ გამოენათხი
 და სადმე მაინც გაგიატუნდება.

მთები ჩანს, როგორც ვიწრო ვარდებში,
 ჩქარა მდინარის რბილ ზეირათში,
 მოგენატრება ბავშვური ცრემლი,
 ვეღები, მაგრამ ვერ ატირდება.

1927

დ ე დ ო ფ ა ლ ა

საბრალი დედოფალა,
 მორთული ფერადი ფარნით,
 მას აქვს დაბურული,
 ოქროსფერი თმები,
 ცისფერი დიდი თვალები,
 პანაწინა წითელი ტურები
 და უმობრალი ხელ-ფეხი.
 სიქვა, დედოფალა!
 ამღვრე დედოფალა,
 რა გქვამს შენ სახელად?
 ხომ არ მიახრამდე, დედოფალა,
 ბავით აღუბლებს?
 მაგრამ შენ ვინდა ერთადერთი:
 წვედლისგან განთავისუფლება.

1927

რევოლუციურ საქართველოს

რევოლუციურს, ჯერ არჩახულს, ჯერ არ გაგონილს,
 უდიდესს თავის ნებისყოფით, ვმირულს უადრესს.
 თუაღწინ გადაშლილ გარდაცხად უდაიფეს აზრს,
 მრავალი ათას მტკიცე ძაფით დაკავშირებულს;
 აღფრთოვანებას შასებისას, მილიარდიან
 ძლიერ ტალღებად რომ მიღედეს ახალის ძალით,
 უსასტიკესი დავისებით რომ ანგრევს კარებს
 მილიონების უფართოეს პორიბონტებთან,
 სერვეას, ო, სერვეას, დაუნდობელ სერვეას ძველისას,
 კარბაკეტილი ცხოვრებიდან – გაუადგილ მზეზე.
 უღმობულ ტრიალს ისტორიის მედგარი ბორბლის,
 რევოლუციურ საქართველოს,
 სახტომს უდიდესს, უზარმაზარს, განსაცეიფრებულს,
 რევოლუციურს, ჯერ არჩახულს, ჯერ არ გაგონილს,
 ვაჰა, ამ ახალ საქართველოს, ვაჰა შენებას!

1930

ველას რაიშე აქეს სახსოვარი

ზოგს ნაიბ ვარდი, ზოგს კანოვარი,
 ზოგს ოქროშკედით მონაქსოვარი,
 სურათი რაიშე კარვზე შელოვარი,
 ველას რაიშე აქეს სახსოვარი.

ბარათა, სახსლის ცრემლ-ნატბოვარი,
 ბეჭედი, ძვირფას აღთა მთოვარი,
 ხაურე, ტყბილის წრდილის მთხოვარი –
 ველას რაიშე აქეს სახსოვარი.

თმა, როგორც ვანძო ძნელ სამოვარი,
 წიყნა რამ, ომთა მონაპოვარი,
 საფერფლე, მამის დანატოვარი —
 ვეუღას რამე აქვს სახსოვარი.

სამშობლოც, მარად მსახოვარი,
 ქა, ჩემი ჩანგი სწორუპოვარი,
 ქა, ჩემი ველოც, რადგან მგზოვარი —
 ვეუღას რამე აქვს სახსოვარი.

1934

უწარ ვინეა ვინეი ვეღეესე

უწარ ვინეა ვეღეა ვეღეესე,
 რაც კი მეღეა მე ვეღეა,
 უწარ ვეღეა ვეღეესე, ვერე ვეღე,
 უწარ ვეღეა ვეღეესე.

ეფის ნაგეეთი მართი,
 როგორც სასროღა ისართი,
 ხან სროღა ქუხიღნართი,
 ხან რხევა ხამისართი,

ხან საკენესართი დართი,
 ხან ჩანგი მოღაისართი.
 ის არის სენიქვა, ქეერთი,
 მოღლი სეციებლეც ის არი.

მმაგი, ვით ვეღეა დეკრთილი,
 მშობლიურ მთა და ვეღეესე.

ვარ ოცნებისთვის ვაჭრადი
 მე, ვინმე მესხი მელექსე.

1926

უკანასკნელი მატარებელი

ცხოვრების ეტლის სადარებელი
 საცაა ვაჟა მატარებელი,
 მოემზავრება იმედი ზემი,
 სიცოცხლის ზემის კამდარებელი.

ვიცი, ამ წასვლას რაც ეწოდება, —
 რა საჭიროა ეხლა ვოდება.
 მატარებლისგან რის მიმიღია
 ან თანავრძინობა, ან შეყოფება?

მატარებელი თელემს, როგორც ღაჯა.
 მატარებელი ზუი წუთში ვაჟა,
 ვინც სხვეს აცილებს, დროა ჩასვლისა,
 მატარებელი ზუი წუთში ვაჟა.

აჰა, დაიძრა რკინის ბორბლები
 მივსდევ ვაგონებს, მახრობს ვრძნობები.
 ვემშვიდობები სამარადისოდ,
 სამარადისოდ ვემშვიდობები!

ნეტავ ასეთი რად მერჯო ბედი, —
 ვოველვამს ვეარჯო თათო იმედი,
 გამოსადგმების ხელოცნებისთვის
 წუთუ არეინ არს პოეტის მეტი?

1927

მომხარბის ნახაზი

ვაი, ცაო, გულმავიწყო,
მე ზრუნვა ვარ, შენ – ოცნება.
არ იქნება, არ დავიწყო
ოცნებათა შემოწმება.

ბევრი მხარე მოვარე –
ახე ოცნებს ამბავს მოვარე, –
მაგრამ საქართველოსთან
არ მინახავს არსად მხარე.

ბრწყინავს მისი ძველისძველი
უძლეველი მთა და ველი,
მისი წყალი, მისი ხეობა,
მისი შოთა რუსთაველი!

რუსთაველი, მახსოვს, ბეშუი,
ოცნებობდა ოქროს ნაგში,
მატყეროდა და თან თრთოდა,
ვით ფოთოლია თრთის ნაგში.

ვაი, ცაო, ფანტომიდან
ზრუნვა ვარ და შენ – ოცნება.
პრავდა ახალ კარვს მომიტანს
ოცნებათა შემოწმება.

კაცთა შრომამ მღვართით
მოშახუელი ატმოსფერია
ახალ ნათ, ახალ ით
ახლად გაოქროსფერია.

აგერ მღვართი და ტიტანი
მოსინანს კაცების ტანი.
მოუკვლევი აქ იყო და
აქ აგშუა ამირანი!

წაღებუბოდან ქუთაისში
 მიმავალი ქარო,
 თუ მაისის ქუთაისმა
 გაითხოვს, ვინა ბარო,
 უძასუხე, რომ სუნაქვა ბარ,
 არ უთბრა ეა – ვისი,
 ისევე იგროძნობს ქუთაისი,
 ზემი ქუთაისი!

1938

ს ტ ა ნ ს მ ბ ი

აქ დაიდგმება პოეტის ძეგლი,
 ბავშვები მოვლენ შენი წიგნებით,
 იქნება, ბევრი რამე იქნება –
 მხოლოდ ამქვეყნად ზეენ არ ვიქნებით.

ცხოვრებისაგან დაქრული ღოძი,
 ეხლა რომ იხერით შამბში ეარდება,
 სხვა ისტორიის წინაშე მდგომი
 აქ სხვანაირად აღიმართება.

ეხლა ეა ხელი მიუცეთ ერმინეთს,
 ხომ მოვეიელა ხმელეთი, ზღვებია...
 ია, მომავალი, შენ ერთი მაინც
 არ იტყვი, როგორც იტყვიან სხვებია!

1943

ქაზაძის ქაზა ნიკორწმინდა

მაქვს შერდს მიღებული
ქნარი, როგორც მანდა.
წყმიდის დიდებული
სხვი გამობრწყინდა.
შველრად ააშენა,
ეინაც ააშენა
და ეით დამშვენა
დიდი ნიკორწმინდა.

გზნებით დამკარგავი
გრძნეულ შექურათებით,
ქარვით დამკარგავი
ნახი შექურათებით,
ნეტა ეინ აზიდა,
ან როგორ აზიდა,
რა ხელმა აზიდა
მალლა ნიკორწმინდა!

რა ვინძი ვეკონა,
რა მზნე, რა მდიდარი,
ფლერს ქვის მარძონია –
ღარობს რამღი ღარი.
კარვად გამოქვეთა,
ეინაც გამოქვეთა,
სიბრძნით გამოქვეთა
მძლავრა ნიკორწმინდა.

აქ რომ თაღებია,
ხევეთა შეკონება,
იხე ნაღებია,
სიბრძნის ვეკონება.
ნეტა ეინ ათვო,

რა ნიქმა აავო,
რა მადღმა აავო
სვეტი – ნიკორწმინდა!

გრძნობ, ვთი დიადია
თორმეტი ხარკმელი,
ხაზებში ანთია
ცეცხლი მიხარკმელი:
სეტა ვინ ანთო,
რომ გრძნობით ანთო
და წლებს გადაანდო
ნათლად ნიკორწმინდა!

ხვეული დიადება
უხედავ – რა უხედა,
დრომ მას დიადება
კრძალვით შეუხედა
სეტა ვინ მოქარვა,
და როცა მოქარვა,
შევ მოქარვ-მოქარვა,
გხსება – ნიკორწმინდა!

მკვეთია და მოქნილი
ხაზია დასრულება
არის ამოდქმნილი
ნატვრის ასრულება.
ეს ის ხიმკვეთია,
ეს ის ხიმდიდრია,
რათიაც მკვეთრია
ძველი – ნიკორწმინდა.

შენის სულმნათისად
ახვლა ერთვანია:
ველი გუმნათისა

მადლდეროვანი,
ცამდის აღერილი,
ნებით აღერილი,
საინოდ აღერილი
გმუენის, ნიკორწმინდა

მზერა ქართულია
სიერის დაუნჯებით,
თვალი ვართულია
ფრთიან ფასკუნჯებით
ფრთები, ფრთები ვანდა,
კიდევ ფრთები კვინდა,
ვინდა დაეუფლო
სიერებს, ნიკორწმინდა

შენ, ფრთამოდუნჯეს,
გამთა ხელამზე,
ჩენი საუკუნე
გაცავს, უახლესი:
მძლავრი ხელოვნება,
ხალხის ხელოვნება –
ბრწყინებს საქართველოს
ქებად ნიკორწმინდა

1947

●

მადისარ... ისე მივაქვს წყალბა,
თითქო ხელის კარად თივას თიბივეთ,
ვინა თქვა შენი ვარდაცვალება?
არა, სწორედ დღეს შენ დაიბადე.

მიდიხარ... აღარ დაგუშვებ
არც მიწიერა, არც ზეციერა,
ვინა თქვა შენი უბედურება?
არა, ხწორედ დღეს ხარ ბედნიერი.

მიდიხარ... ტკბილი ვქონდეს მგზავრობა,
სხუა ბინა მარად იყო ზღაპარი.
ვინა თქვა შენი მუსხაფრობა?
არა, შენ ამოვე თაუშესაფარი.

მიდიხარ... შენს ბედს ბევრი ინატრებს
მშვენიერს, ბედი სხუა არსად არა,
შენ ხოვრცეებმა დაგაბინადრეს –
შენ უკვდავების ხარ ბინადარი.

1956

ქარი დაეხრა სიბობოქრის,
შავი ზღვადან სია მოქრის,
მე ვაეცქრი, როგორც ოქროს,
ჩამავალ მზეს, ჩამავალს...

მე ვაეცქრი, როგორც ქარვას,
შორიაშორად ფიქრით ჩარვალს,
თან ვაატანს ქართა ქარვას
ჩამავალ მზეს, ჩამავალს...

ო, ფიქრებო, მხედულნი ტაძრად,
ო, ქვეულნი მტვრად და ნაცრად,
რად მიხედავით ასე შეყვარად
ჩამავალ მზეს, ჩამავალს?

ქვეყანა ვაცედა, ვით ჭეული ვროში,
უდაბურებად იქნა სოფელი.
ნუ გაოცდები, რომ ასეთ დროში
მცარე ბედისაც ვარ კმაყოფილი.

შეიძლება მჭონდა სულა
კუთილი, ნაზი, როგორც დობილი,
მაგრამ ცხოვრება ანაა სრული,
მცარე ბედისაც ვარ კმაყოფილი.

ვით შეიძლება იქნე ღამაში,
როცა სიტლანტე მოდის შემობელი!
დროა დავტოვო ფიქრი ამაზე,
მცარე ბედისაც ვარ მაგლობელი.

სამინულება, ხიბნელე, გესლი.
დემონური ცეცხლის პროფილი.
ბორბოტო, ხუნაქვა ნუ ვამბინელე,
მაგლობელი ვარ, ვარ კმაყოფილი!

300-ე გაზეთი

1892—1997

02066
0206600

duplikat dari buku, surat,
dan sebagainya. apakah ada yang sudah?
Kopi & film. dan sebagainya.
Kertas, buku, surat, dan sebagainya.

untuk keperluan lain, misalnya,
di atas kertas yang sudah ada.
atau untuk keperluan lain yang sudah ada.
atau untuk keperluan lain yang sudah ada.

REKAM-REKAM

●

პაოლო დაშვილს მოშეწყენა ევთიელი ღანტუ
ვაქებდი შექსპირს, მაგრამ უარდა, შექსპირს უარი,
რა ექნა, რომ ზემოვის ბეთხოვენი მხოლოდ ერთ არი
და რომ წარსულმა ვერ გადმოშვა მე ანდამატა.

უფროსს ღვეხებით ზქარი და ზან ვეღიუით ზანტი,
მაგრამ ფოველთის მიზარია ცეცხლის ანიება,
ზემი ოცნების საპერწყალები ხალხს გადუფანტა,
და უკდავეს ცოც ხელებით მე შეღანტა.

1914

წერილი ღელას

დავტოვე სოფელი —
მუდრო სამყოფელი,
ქოტკიარის მარნები
და კატის კნუტება,
სიმინდის ყანა!

ამ კანტოს პროფილი,
 სექციო ტარნესი,
 და დიუკენტები
 ქალაქის ქუჩებში მე - სელახსა.

ტარილი, ტარილი, ტარილი ბეჭილი
 მხის განიაცხა, კალი და კერი,
 და სოფლის სიწმინდე, მართალი ბაბანი,
 როცა მე ქალაქში მიწუხებს, მახელებს
 ვეღა ველსახვევი, შავი ხელთათმანი.

იქნებ წყნ თბილისი ზედა ვეღამ დიეტოვით
 მინდა დღეს მიეწერი დედას უსაოოდ,
 იმდეროს მამასთან ის ნანა ტყბილი,
 როცა ვახსარა, რომ მე შეჭრებოდა პირველი კბილი,
 როცა მე ქურდები მევობრად მრაცხავენ,
 სოფელში ვენახი ვახდა მოსარწყავი,
 და ვახის ფურცლებზე ისე ვაღურჯდებს იქ შაბამანი,
 ვით თვალის უბე, როცა არ მამურავს დამეში საბანი.

დედა! ინახულე
 შენ წმინდა ხახული
 წაღი ფეხშიშველი,
 ქალაქში დაკარგულ შეილისთვის დამე გაათავ,
 დემურით! ასეტიე, -
 მე თუ ვერ მიშველი -
 დედა, რომ დავინთო წემ სივრძე სანთელი,
 მისთვის, რომ წემს გულში
 დაფურღეს ვრაცხალი და კორიანტელი.

პირველი მხედა

ეჰ, სადაც ხეღმან პირამიდება,
შხის ქორწილის დროს მე დავწევაბი მხისფერ ხილაზე,

ეჰ, სადაც ხეღმან პირამიდება,
შენ მომინდები,

შენი თვალები, შენი მკლავები, შენი ხინაზე.
შენ მოგაფრებს ცხენი არაბული,

თვალებდანიბული.

საფარულ ხეღმან მივეცემა, როგორც ნაბ სწოლეს,
და შენ დამკოცნი ვით დედოფალს, ვით მხედალს და ცოდს
ტბილი აქნება ცხელ ხილაზე წვენი თამაში,

მხიურებს მაშინ

არაფერი მოგვაფრინდება...

პირამიდებში ატირდება დოღინით რაში.

ღურჯ სეინქსთან მოვა, უცქერს დიდხანს და დიდონდება.

ხილათ ტანით მდინარისკენ გავემურებთ,

მწვანე ტალღებში დაეშვებით ღვეს დეღვას აღურს.

გამოუხიზლდება შენი რაში სეინქსის ყურებით,

დაუნებს ძეხნას უდაბნოში თავის ხეფარულს.

1918

●
ხინარა ხინაზე ითახის სტუმარი,

წვიმის დროს მოვა და დილაბდის დარჩება,

ბუხართან კატა ყოველთვის მღვამარი...

ცისფერა ითახა წითლად აფარჩება.

მეგდეთარ ბუხართან რა მინდა! რა ვიცი!

ვლავენ, თუბიან ტიტველი ფეხები.

მე არ შემიძლია, მე მარტო დავიწყო
და უეხის ვუღებთ კატის ზურკს ვეხვებ.

და ისევ ზმორება, ენება უწინდელი,
კატასთან თამაში და თრთოლვით ხუმრობა.
ძვირფასმა მანუქა პატარა ცინდალი;
მე მიყვარს ხამთარში სინემის სტუმრობა.

1916

I

თორმეტი წლიდან აღარ მაცდოდნენ
ცხოვრებას დიდა ოჭროს ჩიტები...
მე დამქამები საიდუმლო პანჯებში მცდოდნენ,
თორმეტი წლიდან მე ბრახთან კაცს ევქილები.

ყოველდღე მოდის სიღარიბე...

დიღუბი — ბერიც,

ვადამიშენდნენ დღეს წითელი წემი ხარება,
დაობდა ზეცა, დაიფარა ბნელ ფაიფურით...
დაეხებტები.

შვიანს შიბირებს დამე ჩათრევას,
ხანუღიან შუადღეს ვერ ვიხელები,
ვუღარ ვუმღერია შუადღის შადრევანს.
ამს პოეზია... მეუობრობა... წემი სარდლობა,
ასარყადონია... ოლოფერია... ქალების თმები,
ხმა უსადღუბი და ქლანუტის უსამართლობა,
და საზოგადოდ ავა ხიტევა „როდესაც ვეღლები“.

2

ღამეთანხმებით, ამგვო წესი:
 დღემოკლესხვით გარდაიცვალა,
 და ჰოუნია უჭვირუასესი
 გამოძიებარებს ვედაზე მალა.

ღმერთმა სივარე გადმოძოდინა,
 რადგანაც ხშირად ვიყავ მშვიერი,
 დედა შიტარებს მე საბილანა
 და უახრადეო მამა ძლიერი.

ქვეყნიერებს ადრე დავტოვე,
 სულ ზედმეტია ვრის ნუგეში,
 მომეგებეს ნიხეამე ნოე
 საიქიოში და დიდებეში.

3

ვაგოვდა... შემდეგ გარდაიცვალა
 ჰოეტა მალეო იამეილი...
 ჰოუნითხოვს ბერი იწეალა,
 მაგრამ არ იყო მისთვის სამეული.

როდესაც იყო სუსტი, მატარა,
 მკითხვეში უბრაო იყავ ვმინია,
 ოცდაოთხ წლამდე დრო ვატარა
 და ოცდახუთზე ვადიარია.

იყოს უკვდავო მისი სამარე
 და იქ შევესოს ამქვეყნის ნაკელი,
 მფარველად ჰყავდეს მუცე თამარი
 და მთავარსარდლად მუცე ირაცელი.

ნაირ ღირსიფასადებს

ხარ შოუღვარე, ვით ხატვეარი,
 ემორნიღუბა შშეს და აადონს,
 მომეცა ნება, როგორც შწეფარი,
 ლექსი გაჩუქო ბუნებით ხატონს.

ვაგიძნელდება ქვეყნის დანდობა,
 მაგრამ ხარ მუდამ კეთილშობილი.
 მიამონებს შენი დარდმანდობა
 და იშეიათა ჩვენში პროფილი...

სოფლის წითელა, ყვავილი, ხველა,
 გამოტარილი და სამძიმარი,
 შენ იმერეთმა დაგანაღველა,
 როგორც პოეტა და პატამარი.

ფუქსაეატ ხალხში ხარ განდევილი,
 და შთავონების ხარ ფაღაფანი,
 თუ პოეზია ვულგარულად
 დღეს ბეზნაშია ვრთველ საგანს.

ჩვენი დათმობა შენთვის წესია,
 დამშვენებულო, ძმური თვისებით,
 თითქოს ვაგედოს შენ ეკლესია
 ცოდვილ ხულების პარაკლისებით.

მაგრამ საყდარში არავის ელა,
 და რჩება ღოცვა ვაუმართველი...
 ხარ დიდებულო ქეთისედა
 და შენ პრძინღესი დიდი ქართველი.

მეორე ტომი

დავით აღმაშენებელი

შენში გაცოცხლდა იმერეთი თავის მატრეებით,
მე ვუშვარ ბოსტნებს, ვიწრო შარებს, შეშის ბოვირებს.
აგერ ირინე შეწერილბანებს აყდენს ვაჭრობით,
მღვდელა ზოსიმე დამშვეულ ჯორს მიაბოვანებს.

თაქდა და კაღო, ვაღესილი ჩქარი ნამგალი,
ღობეში ღორი უღლიანი ღრიალებს მწარედ,
და სოღობინა, გაცრეცილი მზნე მაჭანკალი,
ჭამქართან ფვარის: „მაინტელო, გამოდო ვარეთ!“

1919

ტომისე ტაბიქის

გაღაგაშენებს ჩვენ ბოდვები მომდგარი ჯართო,
მე შენგან ველი ზაარებას, ვახდი შუადვეულს,
საქმეღლის სენი გვამარბაცებს შენ და თეთვეულს,
კოთაქმეღლებად მლოცველებში რომ შეუქართო.

შეგისკენა ველი კოღობინამ ცისფერო ჩვართო,
მოვეურება მღლიანში დამეგათვეულს,
მეუ შეპომხედე შენი გვათედ დეკელებო სნეულს,
მუთუე და სავშეო, დადაღული ქაღღესს ვუართო!

დახურეს გზები, მოვეურანტეთ ვართან ქობებს.
კომანდორიგით უკან მოვღვეს წმინდა ვართგა.
შეღამის კამღში ავართოთლებს და ავამბობებს.

დურბელით, ქლეკით დღენაკლეული, შენი ლაფორგა;
 მოგაგონდება მამაშენი, ღვინო და ვედი,
 სოფელი, ჭინკა, ეარსკვლეუები და ხაფრანგეთი.

1919

პირველი ღეროები

შენი ღექსი წითელ ძროხის ფოთია,
 შენი ველი ყვითელ ოქროს მორგვია,
 შენი სული – ადგილის ელოვია.
 არ ამტოვებს შენთან ძმური ერთობა;

შენ ოცნებით თამარისგან წახვედი,
 მგახვარ ღამქარს ანიებული სახეთი,
 მოდი, ვნახოთ შენი ვარე კახეთი,
 სადაც სიტყვა წარსულით გაერთობა;

მოდი, ვნახოთ ნინოწმინდის საყდარი,
 ნინოს ხატი კრძალობებით გამხდარი,
 ვნახოთ მხარე, ერკვლეს სატახტარი,
 ბედი მაგდი, ახალი უღმერთობა.

შენ ხსოენიდან იმ ტკივილებს ამიშდი,
 რაც დავუბნა ობოლ საგურამოში,
 და ვიკლდე და ვიკლდე საღამოში
 ვანიდებს არღნიანი მცხეთობა.

1919

მეგობრული ღამის უბრალოდ
და აბნეულად

ამდამ მგონი იქნება ქარი...
ვა, დედოფალ ტყეძულების ბრალი,
დაღონებული წაუღია ქმარი
და დაბრუნდება დილაზე მთვრალი.

დიდა ხანია ამ ბუხრის აღმა
ტყვილით იწეის წემა ოცნება...
ქმარმა ვახცვალა მოძღვრულ ქალმა
წემა ცოდვილი პატიოსნება.

აღლათ მოძვეება მას სავარცხელი
უფრო უბედურ წემა მეტოქის...
მეტყვის ბრძანებით: – მოძვეცა წყალი
წემა ფერადი სსარსული დოქის.

ცოლი ვარ მიხთვის მე ხასხხელი
(მე ის შოკნიდა სხეიან დღეში).
ღვინით ვახვრალი მისი სველი
გადავარდება მეუღრო კუთხეში.

ქმრის სითამამე წემა ბრალია,
არ ვწუხვარ პეერევერ რომ მოვებათრე...
რადგან ძვირფასი მეტად მთვრალია...
დაეძინება მას წემაზე ადრე.

მისწერი ძოღა

მე სოფლის ამბებს შენ მოგეცემა:
შენ რომ ჰკოცნიდი ტუჩების კიდეს,
ისე დაზრდილან ჩვენი იხვები,
რომ კვარცხის დება დაიწეს კიდეც.

შემომეჩვენე ჩემი მტრელები.
თმებს მიხილავენ ღურჯ ნისკარტებით,
ამ სიყვარულით ნაიმედები
თავს ვიშვენიებდი სოველ ვარდებით.

გუითხულობ ვაგას, ვიძულებ პოეს,
ენატრობ სუსხთან შწარე ამინდებს.
ზურგს ვუფხან დღისით პატარა ხბოებს
და საღამოზე ვაფერავ თითებს.

ერთ ვერძენს, როგორც მეფანა მზიკი,
ტყეში ენახულობ მე წითელ სოკოს;
ხან მღვრიე მატარს ესეამ მრგვალი ტიქით,
ხან ვგავარ სოფლის მკერდსაგებ გოგოს.

წვამაში ვარჩევ სიმინდის ტაროს
და ღამას ტაროს გაყოფებ უცებ;
მერე კი ვათევ ღამეს უძივაროს
და აძვირ სავსე ვუღბ არ ვიხუცებ.

საქართველოს

გადახეცებით, ტანჯულ დღეებით
წარბულა ჰკივის უკუდმართული;
წყენ კი უტყბალებს სამოთხეებით
კვირდა გავშართოთ მხარე ქართულა.

საუკუნეში ცხელ თაყანებით
წყენი სამშობლოს მხეშა დნებთან;
მაგრამ ჯერ კიდევ ქარაყანება
სკლავთ ოქროებს ძველ მადნებშიდან.

მიწა მხუტანი სისხლას დაღვეით
შენ შევეათეისე – იმედთან,
და ვულში გუფლის შკოქან ადღეით
შენ რუსთაფელას შერედიანთ.

ძმავ ინგოროვიო ჩვენება არი
და ტბილის ტანჯვით მოსავონება
შწველ ინდოსტანში ქართულა ჯარია
და ტრასიზონში გარნიზონება.

დაგვიბრუნდება ის ნეტარება
ამაღ დღეების გადაწვეულებს;
თუ პოეზია შეუდარება
ჯვარზე გახალტულ წმინდა რჩეულებს.

ძმავ ინგოროვიო პოეტო ადრე
და შერე დარდო წარბულ დღეების
გულს პოეზია იტყვებით ანტრებს
და სისხლს – დასყრობა პირამიდებს.

პოეტი და პლასტიკი

1

მე მენატრება ცხოვრება
 პატიოსანი,
 მაგრამ რა უნა, რომ გამათხოვრო-
 ხედის წყველაჲ ქართულ მგოსას-
 მე მენატრება პრწყინადუნ
 ისევ თვალეზი—
 გაზაფხულიდან ზამთრის ყინვამდე
 არ მასვენებდნენ ქვეყნის ეალეზი.
 ხურვილი დიდი როდია, —
 მცირეოდენი—
 მაგრამ ყოველდღე ჩემთან მოდიან
 და აღწერების მოაქვთ ორდერა.
 ფაქრი ირევა ჩემს თავში
 რაგორც მწერები,
 რა მატებს ქონება: ცოლი და ბავშვი,
 ძაღლი და ცოტა ხელისაწერები.
 მეტყვიან გული გჭონიათ, —
 წავა ნაჭრობით,
 მაგრამ არსად არ გამოგონია,
 გული გასყიდონ ეალში ვაჭრობით.

2

რე ვეშინია, გულო, დარჩები
 ყოველთვის ოქრო უზარმაზარი,
 ეინ მისცემს ნებას, მართლა ჩარჩებმა
 გამართოს „ძვირუას გულთა ბაზარი“.
 ეინ მისცემს ნებას, არჩეულ პოეტს
 გაუნადგურონ ზუდე ნაკები,
 ხალხის სიყვარულს თუ მოიპოვებს

პოეტს მრავლად ჰყავს ამხანაგები.
რა არის ფული, რა არის ელი,
მოწყენილობა და მწუხარება,
როდესაც ხალხის სორცი და ძვალი,
გადაქცეულა შრომულ ხარებად,
ვისე ვაიტაცა ახალ ძიებაში,
გადაქცეულან ტყინის კაცებად,
ნული პოეტებს ვეპატება
აზნაურული გაზარბაცება
ამხანაგებო, ნუ ვეზარებათ
ნამოცილება ძველი უესებათ,
ღროს გადატევენ ოქროს ხარებად
აერებლებული წენა ლექსები.

1921

მონეტარაჲ პიერო

მოხეტიაჲჲ პიერო
ბეშვიეთი ავეტირდება
და ნუგუმს ხამავიეროს
არაჲინ არ დაპირდება.

ხაღმე შაითან ბაზარში
მონახავს უერად ბინასა,
შეიფანს როგორც ტაძარში
ფარწახულ კოლომბინასა.

მ მ რ მ ა ა

1915, იანვარში

ქორტმა, რომელსაც ვლახუკო ქევაი,
დიდ ნიაღვარში

მე გამისტუმრა ეროსიდან ინგლისის გემზე
„კაბადოკია“

ეს იყო მამინ,

როცა სენაში

გრაღუნ ბარბის მოქალაქენი გერმანულ ტყვეებს...

ეგონებ დღეებს,

როცა ვერდენს მოადგა შანთა,

როცა დასცალეს ტროკადერო,

და დურს მოსტაცეს ღაურა-დე-დიანტი.

ვახდა ბარბი უსიერებლო და უსამღერო.

ღიუქსეშურვში:

ივცა ვერდენი ცრემლიანი და თოვლის ქერქში,

ღამის ქაღებო, პოეტები მოშორდნენ „დარკურს“

და კარე „დიღლას“

და მათხოურები სენის ხიდებქვეშ

მარსელეებით ხეფებოდნენ დიღას

ბარბხელები ყაყილებით, მატარა ვერვებით

გზაყინდნენ ბეშუებს პერლამუზის სასაფლაოზე.

გამოეშვეთა ეროსის ქაოსს,

სისხლს,

დანგრეულ რეიმის ტაძარს,

უზარმაზარ ტანკების ქმენას,

რენის ირველიე თაობათა ვადამუნებას,

ეგონებ მარილა ფრუანტელით

ღამანშის სრუტეს,

იქ საღაგებულ ატლანტიკის ანთებულ ვეშებს

მოტლანდიანში

უნაბე თეთრა ძრობების ჯოჯი

და ვაიდან, ვთი ნახვერად ვაგვიგებულმა,
გამოგვეტევა ვერობის წარღვნის...

პარისში დამრსა ერთი საფლავი,
ლევიონის ორღვნის წვერი,
აღმოსავლეთში განთქმული ვშირი,
და ქუთაისში ვადაბტანი რევოლუციის,
მეუღარი მარნაბთან,

პერღამეზე ვანსვენებული
ბეჭეუტა აბაშიძე.

1933

ნახამრადის პალახეიღახე

სინერი ვარჯიბე

ოქვენს თბილისს, ოქვენს თვალებს
ვარ ვენახებს;
მზე მიედის... მიწვალებს
მე ვენახები.

მეორღახებს, ასეთია
სოფლის წუხილი,
სულ ასლი ოსეთია
ვნახე წუხელი —

ოხი, რომელმაც მოგვიტანა ბური კაღმახი...
გუშინ ვარსნას ზეწ დავუგეო მიზე,
ვარ დავიჭირეთ ვინადარეთ ვერმე მწვერები,
მეგრამ სოფელში სულ წეიმა და მწვერები.
ზეწი წახეილის წაღლია წეაღს ნახვეარი,
სოფლის ბოღოში ვაგაგზავნეთ ვრძელი ვეგარი,
ასოიტანეს ვეღაფერი, ვარდა კაღების,

მუხინდუ პრახოსს წყაღდილობის გამოროტებით
 ბერს ვწერთ წისკვილზე, რადგან იყო ძველი, პატარა,
 რადგან მუხინდემ ბაეშუობაში ზურგიან მატარა;
 სოფლად ბერძნების შეგვეჭრია სვენ მათხოურები,
 ვეიხოვენ სიმინდს და უსიძინდოდ დარჩნენ ღორები,
 და გადაწვეოტეთ სანახვეროდ მათი გაცემა,
 ქორბა დაეიწყო წიწილების წყენ მოტაცება,
 ამუშავა მოურავმა ორღუღიანთ
 შემოღვობაა მოწყენილი და დრუბლიანი.
 სოფლის სკოლაში თუ დადიან ახლა ბავშვები,
 ნიფხავ-პერანვა აქვთ ხოველი და ვასამრობი,
 ყვარის ურია „საწერიღმსნო... ფართად-ფართადი“,
 მტკად გაძვირდა ფეხსაცმელი და იარდალი;
 ჭორფლიან ცხენათ დადის ურია,
 მოძვავს ქაომები, იხვა, პატვები.
 სიძვარე მტკად უცხაურია,
 საკობს გადაჭრა უნდა დადებით.
 მღუღელი იძახის: ამოებთ
 აივსო მთელი ქვეყნიურება,
 თუბცა ჭვავს ძრობა, წვეილად ხმოები,
 და არც სურს მტტი ბედნიერება.
 საღამოს გზაზე მოდის ნახარი,
 და მწვემს ვოვოებს უსანი მუხლები,
 (მურ, ჩემი ვულო, ნუდარ ახირდი,
 მჯორე ვულოთ ხარ შეუღლებით.)
 ვეირას ეზოში მომიხდა გავლა,
 მსურდა მოხვრების მე დაფოვება,
 მრუღედ დაღვებული მენყენ: თაველა,
 დაეიწვე თაველის გადაკეთება,
 მერმე ვითვალე სახლზე კრამიტა
 და ანჯარიში რომ ამურია,
 უცრად დაღვა ცუდი ამინდი
 და მივაშურე შუა კრიაას.

ლილი მშენებობას

მატარა ბღიშს დავცა ცრემლი,
მატარა ფილტვებს მიესარა ქლავა და ხველა,
ჩამოწყდო, როგორც ვეაილა ტყემლის,
შენ რომ იყავი იდუმალი და ქიანჭველა.

ხამარადისო ნიხლს დაუბრუნდი,
მეგრამ მგზავრობას შენსას აქვია ბავშვის სიკვდილი.
ახე მგონია ფუტყრის გუნდი
დავხეოდა შენს სუსტ სხეულს, ტყბილ სხეულს, ღილი.

შენ ბავშვობიდან გულოდნენ ცაში,
ჩვენც მოგულოდით, განშორება უფრო ძნელია,
მეგრამ მე უკრა, თაყის სახანში
შენ მიგიღებენ ბეატრიჩე და ოფელია.

1928

ელნავი მარიაგის წერილი ავს ახმანოვს

მე მინდა, ვითხრა სამსამარი,
რომ ბლოცა მოკვდა!
ხანდახან ჩუმი და მშინარი
შეცა ეარ ბლოკთან.

ჩამოდი ჩემთან, მე მგონია,
ვიქნებით დები:
თუ პეტერბურგის აგონია
ვიფარს... და ვეღები.

თბილისის მადლი და მშვენიერება
ვიშველის, ეიცო.
ორივეს ერთად გვერვებზე
წასული პრინცია.

შენ დაღაღუდი ვიხანია
სხეული ნიღში...
ჩვენი ქვეყანა ისახნია
არი იელისში.

მე ცოტა მიცნობს სხვანაირი
მეწვია ბედი,
შენთვის სანუქრად მაქვს დაირი
და ოქროს გედი.

ჩვენი მზე, ჩვენი მზარე ღურჯი
ლოყებს ავინთებს;
აჟოცე შენი ცივი ტურით
თამარის თითებს.

1922

კ ა რ ი ზ ი ს კ ა ნ ე

უნდა აფიქსებს მალე ქვიშნები,
უნდა ბაღაბი დიღამ დათრთვიღოს,
მე ამ ზაფხულზე დაეინიშნები
და მივატოვებ ჩემს საქართველოს.

მე დავშორდები ქვირფას პოეტებს
და თან წამვევს ვაეას კრებულთ.

ნემს ლექსს ბაღმჭკეშ ვინ ამოიდებს
ნუმა ოცნებით გოვცნებულა.

ნემო ქვეყანავ, მეტად ძნელია
შენი დაკარგვა და დატოვება;
სოფლის ბავშვები აღარ მშლიან,
არ მულის მუნა ათასტოვება.

ნემო ქვეყანავ, ვაცო, პარიზი
არი ველის და თეატრის ამხელი;
ვაცო, მომელის მე უარესი,
იღბათ გატყუდება ნემი სახელი.

აქ ნემს ხელს კიდევ მზე მოუვლიდა,
დამორებულს კი ვეღარ მიშველი;
იქნებ დაიწყოთ ცოდეა ლუერადან
და გადვიქცე მე ხელ მიშველი.

მაგრამ არ მინდა ღზინი ჭიქების,
მინდა მივაღუ შეუცოდველი
ერე მონასტერში კათოლიკების,
სადაც მიკითხავს ღოცვას კლოდელო.

მამინ დაეცინებ მე ნემს საროს ტანს,
უკვე დაქანულს ვნების წვალებით...
მე ვეღარ მივალ სოფლის წყაროსთან
და ვერც თამაშით დავიღალები.

დ ა ტ რ ი ა ლ ე ბ ა

შემომავლება, დამუფანტა წითე ოქრო და
სისხლი, რომელსაც ვუზიარებ მთელ პოეზიას;
თუ წემი სიტყვა შუადღეში ხანჯლად მოქროდა,
ისევ ცხენზე ვარ და ვაგრძელებ ქროლვას ღუზიანს.

ქარმა ხაცხუმი თეთრი ტოვა შემომახია,
ოქროს გვირგვინიც შიტომ ვატყდა და დაბურღულა,
რომ წემი ვული სოფარულის ცეცხლში მარხია,
პოეტთა ბაღში, სადაც დამე შევალ ქერღულად.

დაფანტულ ფიქრით ქალაქებში ეკმზერ საათებს,
რომლებიც სხედან ორბებივით და ბედს ზომივენ,
თუ მომეწიყნა – რუსთაველი შემომანათებს,
და მაშინ ისევ საქართველოს გავაღომავებ.

მოდის ფარსებიან, მზის არღანით ხაფხულის ჯოგა,
მჯერა, ლექსები კიდევ თუბე დაბესხმეზიან,
თუ ერთხელ მაინც დამინახეთ მე დანაოქა,
ისევ ვაგრძელებ პოეზიას ოქროს ხმებიანს.

1923

ღ ე მ ო ე ს

ღვას პოეზია სასტიკი ერთეულ დარაჯად
მეცესე დამე! ჩანს თბილისი, ეთი სასაფლაო.
უნდა ხანუბე გამოცხადდეს ერთი საათით
მთელ ქვეყანაზე – მაშინ, როცა კლარა ცეტიანი
მოსკოვის წითელ მოედანზე, სტალინთან ერთად,
მეზოლუკეში დასვეწებს ღვინის ცხედარს.

ჩვეული ჩემგან ვეღა ბრძოლის ბარიკადებზე
 აყო ლიბეჩებტა ნაღმით ხაესე დინამიტებად,
 მესმოდა მისი ხმა, ვეირაღა, მისი ზრიალი,
 რადესაც ერთი უცხადებდა ომს ვერძინიას.
 მაგრამ ლიბეჩებტის არჩევანი აყო ღუნანი,
 ღუნისი აყო არჩევანი ქვეყნისურებას.

ვაეც შორეთში შეხადურა ჩამოხეული,
 რომლის ცილ-შეილი დამშეული ქეჩაში ჰყრია,
 ახლა აყეოებს თავის ბადეს და სტარის ღუნისს
 ესპანეთშიც ვა, მჯერა, ამ წუთის ადარ მღერიათ,
 და აჩერებენ თავის გემებს მუზღეაურები.
 ამზანაგებო, ჩადვა წუთით ოქტომბრის ქარი,
 ეპლდერით ვრთად, პოეტებო, მარში ვლოვისა.

მინდა, ნიკომის ძალა შეინდეს, რომ შევაღვანო
 ქორი ათასი და მილიონ ატარებულთა.
 ო, შეეობრებო, ვახსოვთ, როცა თბილისში ჩვენთან
 ჩამოიტანეთ აყოღებს მეცხრამეტე წლის,
 როცა შოგდო დიდ ბეტერბურგს ტოფი და ცინგა,
 როცა ჰეშეებს ხაზოღრენ ღუნისს მხოლოდ ნატებ პერს,
 როცა ღუნისი დასტაროდა დამშეულ ჰეშეებს
 და თავს ვერაღა, როგორც გამზღარ, ვეითელ წიწილებს!
 ღუნისის კუბოს მინდა, ახლა შემოესიონ
 ჩუმა ხიტყვები, ვთი მტარაღა ჩუმა ჰეშეები,
 ამზანაგებო, ჩადვა წუთით ოქტომბრის ქარი,
 ეპლდერით ვრთად, პოეტებო, მარში ვლოვისა.

თ ბ ი ლ ო ს ო

მინდა, ავეარდუ მამადავითხვ,
 იქ აინივ, სულთ, ბინა შერ;
 მინდა, უეცრად მუხლზე დავავც
 ნემო თბილისის და მზის წინაშე.
 ნემო ქალაქი არ დამაცელი
 შერ ხიხარული მზისგან ფერილი,
 თებზე ვადგია, როგორც კანკელი,
 ცა მოვლუარე და აყდურილი.
 ვხედვ, ურშები ღორთქა თივებით
 ვხას ახარებენ აჭრიალებით;
 მტკვარს მოსყვებიან ფიჭვის ტივები,
 ვით მოცურავე თეთრა ქალები.
 სდუდან ოქროს და წითელ ღვარებდად
 კვირა დღეებით შერი ქუჩები,
 და იცლებიან ოხშივარებდად
 შერს გარეშემო მივები თუჯების.
 შერს აღყაფთან მსურს, დავაღავო
 ლექსები, როგორც ხისხლის წვეთები...
 მილიონ ხმებით სავსე ქალაქი,
 დიდი სიტახტო ხარ მოეტების.

1924

პ ი ვ ზ ი ა

ვაგიყება სჯობს, თუ ვათავდა სიტყვის მადანი,
 და თვალთა დათხრა, თუ შერს ქებით ვეღარ დახვდები,
 ლექსო, ვუღიდან ხორცად რომ ხარ გამოჩატანი,
 თუ უნაპიროდ, სამუდამოდ არ ვამადლები.

არა შევლევობა, არი იძი, არა ხანძარი,
მიწისძვრა, ქარი, ტფში ვიყენა მარად თუღუბად,
მაგრამ არ არის ტანჯვა უფრო უზარმაზარი,
როგორც მოეტის შთაგონებით დასწეულება.

დადის ქალაქში ბევრის მსგავსი ჩემი სხეული
და ხაღბა ამბობს „ეს კაცია ლექსის შწერალი“,
მაგრამ ვინ იყოს, რა იცეხლშია გამოხვეული
ეს ჩემი ტვინი, დასატყვევი, ტვინი ვერანა.

რამდენი თვალი უნდა მჭონდეს, რომ ვეღა ვნახო,
რამდენი გული უნდა შედვას, რომ ვიგრძნო ვეღა,
რამდენი სახე მე თვით უნდა გავაპარტახო,
რომ ერთი ლექსი დამჩრჩეს წმინდა, როგორც ჰეპელა.

შეპომახურებს სიგდილით სიტყვა კვიატა,
და სისხლა, ახრა, სულა იტყვნენ ამის მონებად,
ვაეიდა ღამე, მოახკლება კარს ვანთიადი,
აღარ ხარ კაცო, აღარც წინწი, ხარ მოვინება.

რამდენი ლექსი დაიწერა, ამდენი წელი
ნამოწერა ჩემს ცხოვრებას, ვით აღამანს,
და თუ ეს ლექსი უნდა იყოს უკანასკნელი,
შამინ ეს ძირი ვეუებობთვის ვასატანია.

პრ.პვეთის დამკვიდრებელი

ცაზე ვერცხლის შერცხლები
 სხედან ღურჯ ბუდეებში,
 მოვარე ცაეაღ ეცემა
 შქერის ტყეში გამართულ ტოტების ბადეებში.

მოვარე – თეთრი ზოზობი
 გაეხარა ტოტებში,
 ძაღლი შვევლი ორდობის
 დამეს ათევს ყფაში და ძაღლურად ბოდვებში.

აღუის ზეებს აცვია
 ხორშიანი ნაბდევი,
 ტყვილი სისარმაცვა
 და მდინარეც საეხეა თითქოს თეთრი ბატები.

დამეში დაუარფატებს
 უბედური დამურა,
 ნეტავ არეინ დამფანტოს
 ზმევი ადუმალების ქვეული სადამურად.

1726

პრ.პვეთის სავსე

ეს წება შწარე, ეს თქეში, მესი
 ვერ შემარერებს, ვერ დამღებს საღტეს,
 მაემართე ისე აფლურად ხეხილს,
 ზევი დეკიხევი რომ გამოწაღდეს.

ვიტყვი: შიძინა თქმის ზეპირთა,
ვიტყვი: მწარეა შენის ტყაყენი,
მაინც თუეოქებს თქვენი კვირტები
და ჩემი ლექსი – ხმა ვაგაყურა.

გახაფხულიდან შემოდგომამდე
შემომიხსენებს სიტყვის ვრამანი,
დიდი ბუნებაჲ, სიტყვა მომხსნე
შენი დიდების გამოსატანად.

ჩემი ქვეყანაჲ, დამხუი პოეტად
შენი შრომის და მარის საქებრად,
და რაც ვა ძალა მომეხოება
მანდა ლექსებით გადმოლაგება.

მარე, ახალი დღით დაგტორეს,
მოებო, მოგასკდნენ რეინის ვარებს,
მეც ვუზღურ ველად გაჭრაღ ტრაქტორებს
და ოქროს მადნებს მივერქარება.

მეც გახაფხული, შენის დიდებით
საესე, ფოველ დღის საქმეს ვებეძო,
და მწერლის შრომის მოვეყიდებო,
როგორც მკადია ვუთარს ვლუხებო.

ბადის აზვანი

დავითონები, მოშინდება ამინდის ხინჯია,
ბერა ნდომია მუშათა ლექსების ბერტყვას,
ვახუდაჲ ბადში, წვიმა ცვივა კრიალა ბრინჯად,
წვიმა, რომელიც მომავონებს მოვარდნილ ხეტყვას.

შემდეგ ამ წვიმას ხადამომდე ხინჯე მოხდევს,
ბავშვების ფხზია ანახეჭლებს სილაში სინისს,
უკლად რადაცა შეამფოთებს კობტის ტოტებს —
ეს ბედურაა, რომ იბერტყავს ფრთებიდან წვიმას.

ბოვა ხადამოც... იხვე შევალ ნაწვიმარ ბადში
და უცებ ვაგრძნობ ჩახედის უზოდ მზეც აქ ყოფილა:
დავაკვირდება დობეს, ფოილებს, დაგდებულ ნახშირს,
და ველაფერსა მზის აქ ყოფნა შემატყობინა.

მერე ამ სიბნობს და ამ ბადის პატარა ამბავს
შევიტან ხახლში, ღია მარება ფანჯარა, კარი,
ლოგინზე მთვარე გადააფენს ცოც ტილოს ხაბანს,
და როგორც ლექსის დასაწყისი ამოდის ქარი.

1933

რომონტი აზვანის ტკაცუნები

შინე რად შინდა მეტი დასტურია
ვარდა იბისა, რომ ღილა მუხნა,
ვარ, როგორც ღვიწრო აღადასტურია,
და მიხარია ფაოურია ქვეყნად.

მორამყვლია ხამყარი ვობით,
მხილიოდ ავღია იქროდ დაღწობა,

და ყოველ ვაჟივს, ეარსკვლავს და ვიბატს
ჩუბი ლექსისთვის მართებს მადლობა.

ამბრანულია სოველ ქვაშიდან
ცამდე კრიალა შუშის კედელი;
და მე არ ვიცი, რაღა მიშლიდა
შეთქვა სიმღერა განწმენილი:

როგორც აფრის ტყაცუნა
მოუარდნილი ზღვიდან,
ახეთი ვაგყავურა
ვაქროლუბა მინდა.

როგორც ფართი ჭადართან
ჩუროების ჯერა,
ახე ჩუმაღ ჩატარდა
ჩუბი ლექსი ბერა.

და ჭკველი ხურათად
სიტყვა ვეღა ბერა,
მინახე მიცურაედა
დამწიფებულ ქერად.

ბოსტნების ღახანაგვად,
მოუთიბავ მოღად,
ბაღების ამბანაგად
და იმხდოს ტოღად.

ახლა, როცა ტყაცუნა
აფრის მესმის ზღვიდან,
ახეთი ვაგყავურა
ვაქროლუბა მინდა.

მინდა სიტყვის თარეში
ჩუბი ვეღამ ნახოს,

ხვეწურების ფარეხში,
ჩანსქურების ახლოს.

მანდა მიწას მარჩენალს
პქინდეს მშუიდა ძიღო;
პეკედეს ვაფის გაჩენას,
მზის ამოსეღას დიღით.

როგორც აურის ტაკუნა,
მოუარღნიღი ზღუაღან,
ისეთი ვაყყაღური
ვაჭროღუღა მანდა.

1932

მამიღა – ჩამი კარჩახი

თათქის უბრაღოღ მე ვწერღი წერიღს,
გამბაღვიღღა უეცრაღ შრომა.
ცოღან მოხმენიღღ შუაღღის ღღერიღს
მონაღ გამხღღარა ღღეჭეღბის ზომა.
მარცღღეღბის ძეხნას დაიწვეღბს ცერა,
აღესღბს წერიღს წუხანღღულ ცის ღღარღი,
ღა მღღერიღს, მღღერიღს კაღღამის წერიღს,
კაღღამის წერიღს – ხუღღბუღღის ჩახკარტი.

მაღვიღას – ჩარჩახს ღღაოღღი მტღღერი,
მზის ოჭროს წერიღს, ხერეღღიღან ესოღა,
ღა პოეტს ზარმაღეს ჩახღღელია ღღერი,
ოჭროს მტღღერი რომ ვაუჩნღა მეზოღღღაღ.
შროაღღა ჩარჩახს, წერიღთ დასერიღღს,

დაეცა მართლა ვეითელი მზის ვარდი,
და ელის კარნახს კალამის წვერი,
კალამის წვერი – ბუღბუღის ნისკარტი.

ტყეში ვარანა, ვანებში მწვერა,
ხეები ბუერი, ხერი და ამინდი;
მძიმე გაფრენა შუადღეზე ძვრის,
მაეხი ნაქვედი მოოჭრულ გრამიტიან-
დიკის და ქერის ყოველი დერი,
მუხბის, მიუალ, მიუდივარ, ეხსწრაფი,
და ადარ მღერის კალამის წვერი,
კალამის წვერი – ბუღბუღის ნისკარტი.

1932

ლირიკული პოსამარტილან

ჯერ სიფარული ასე ფართო და ასე მივლი
მე არ მივარძენია – და ეს სიბრძნე დამხუფებია,
მიშვერილი ვარ შენზე გულით და როგორ გული –
თუალები ამის უტყუარი საბუფებია.

ჩემი დანუფა, ელდა, ყოველ წამით ცეტობა,
როცა არ მესმის, რას ამბობენ, რად მესმინან,
უხერხულობა, ყველა დარდი, ყველა შეცდობა –
ეს ყველაფერი, სანატრელი, შენა დალია.

მოუსვენრობა ვერაფერმა ვეღარ ვახანა,
გამონდღი იმ დროს, იტყეები რომ მესაფებინან.
ნუ გეშინია, ჩემო კარგო, თმამი ჭიღარა –
ეს სინათლეა, სიფარულს რომ შემატებია!

ოცდამეცხედმეტო წელიწადი ასე გაეურდა,
როგორც მატყარის მეგობრობა საყვარელ ფერთან.
იყავი წემთან, გამტანულთან და ვაგეცურთან,
ამ დიდ დღეებში ყოველ წამში ვიპოო ერთად.

ნუ საგაფიქრა ჭირვეული ჭირის ხროებმა,
წემთვის ხსენებ დამეში რომ მოიხანტება,
სამხნელია, როგორც ომის მოახლოება,
სამხნელია, როგორც წემთვის ტყუილ მზადება.

1933

ნეტარი მღვდელმთარეპა

(ორი ნაბეჭდი)

სოველი მარის სივრცელ
და სვრთება რბილი,
ღილა, მარისთვის მივერჩიდი,
მისღვეს ბაღაბის ბილაყს.

ვეღუბის დასტა მიაძობს
ოჭროს ზეთთან ქერს,
და ეს შრიალი მიაძობს
ჯერ წაუკაობხვ შარს.

ნელა მისეურავს მდინარე,
მინაც მისეურავს ნელა;
ნეტა წემს ვარდა ვინ არი,
რომ ასე წემად დეღავს!

წმინდა ზეცა, მიწა ვრიღია,
მატარა წერო ადგია ვზოს,
ზეცა ზუმად თაუდახრიღია,
ვარ ზედნიერი და უმიზეზო.

მე თითქოს თვალთ ბეშუობას ეხედავ,
მე თითქოს ვესმენ ბეშუობის წუთებს,
ახე მგონია, მოვა ეს ზე და
მკერდში ძმასეთი მე ჩამიხუტებს.

მგონია, თითქოს ქვეყანა მიუღო
არის მატარა მესკიას ფუტე,
ახე მგონია, ნათეა ზელი,
როგორც ზულბული შეფრინდა ქუდზე.

წმინდა ზეცა, მიწა ვრიღია,
მატარა წერო ადგია ვზოს,
ზეცა ზუმად თაუდახრიღია,
ვარ ზედნიერი და უმიზეზო.

1933

დ ი ლ ა

დაღამ დასწრო ჩასიურებულ ფაქრის სიმარდეს,
სიჩუმე ქვიშას ვფინება გამომარ წუთებად,
ზელისგულიდან სოი ძირს რომ ვადმოციყარდეს,
მწესე ბაღახში წივილიეთი დაფიურდეს!

სასვესუო ნავეებს ჰგავს იხეების მცურავი ფარა,
ხის წერაღი წვერო დაემსგავსა ანთებულ ასანთს,
ჯერ დაბურული ტყის წიაღი არ გამოძობარა
და ურინველებს აფეთქება არ ისმის არსად!

მაგრამ ვაღობამ შეარბია უცბად ბუნება:
ბაღაბში, ტყეში ხმა ძვირფასი სიომ დაბანდა,
იგი მდინარის გაშლილ სარკეს ეწკარუნება
და მცურავ იხეებს უშხაუნებს ხმები საფანტად!

კლდის ნაპრაღებს ამ ვანთაადს დინჯად ვლდის,
მყინთავეებივით ფერდობებზე მუხებს სისინ,
და ღურჯ ძერის ეღვარება ისე სქელთა,
რომ დიდ მდინარეს ემატება ზეცოურ ფშანად.

მაგრამ ახალი ხმურობით და ამბოხებით
გაბოწვეული სხარული აღარ ნელდება:
როცა მუშებსა დაუშინეს ვანებს თოხებს
და ნედლი მიწა გადმოფორდა ფართო ბელტებად.

1933

ბადრაკის მარტოველ რესტატს

შევხედებით ერთმანეთს, ეხედავ, რომ ჩაღაგდა
ვოველი ჰაიკი შემტვეულ რაზმებსად,
და „მეფე“ ბრძოლების განწირულ აღაგთან
თანდათან შეხოტეს რკინების თასმებსა.

ესაუბრობო... მე ვუიქრობ: ნეტა რას ნაწერდა
და ეხედავ თვალებსა შექია ნეტარი,

ვხედავ, რომ ჭადრაკის ეშმაკურ ფაქტორთან
უღონოდ დანდალობს შავების მხედარია.

გადავადო ლექსებზე, ჩემს შრომის შედეგად
დღეს დარჩა სამტრედიის დიურალი მწკარები.
შენ მაგარ ოსტატის სახელი გაგიტანს,
მე – ჩემი ფიქრების გამძლივი კარები.

არ ვიცი, რად იყო ასეთი მარტყვი
შეხვედრა, დიმილი, შენთან რომ მოვედი,
ასე პირველი ქართული მარტყის
და ჩემთვის – სამღვილი პრამოლებს ჰოცტი.

შენ უკვე ვაიგე, რა არის ძილის წინ
უცრად შეხტომა, კაცს რომ არ აძინებს,
შენ უკვე ვაიგე შეყურის თბილისი
და თავის არსებულს თვალს არ მოაცილებს.

რჩეულთა ვე ბედი ხშირად დამღვეულა,
პო, მაგრამ სხანრულს ეს ფიქრი მოგვტაცებს,
არაუბნ არ სძინავს ისე ასწეულად,
როგორც რომ ლექსის და ჭადრაკის ოსტატებს.

1933

ს შ ო ო ს შ ს რ ო

როცა ჩამოდის შამა,
ჩამოატებს სურნელი შეირუასი ერთი,
ჩამოატებს ვაგაკის დამაზს
უბრალო სენი პიტნის წვეთის.

აზურ ზამთრის გაღობს
 აღის წამლებს სუნი,
 და წემს ოთახში გაღობს
 წამლის კეთების წკარაწყუნი.

სურათის თავი
 და თეთრი პინტი
 აცურდებაან უცურად,
 და წემი ფიქრი აქაოცრ მიდის,
 როდესაც წებთვის
 პირველად
 ვაუილი უნდა აცურათ.

და თითქოს მამა
 წემს ოთახში უნდა ეჭებდეს
 რაღუ შენაძენს, რომ მზნუობა
 შეიღის შეაქოს,
 მაგრამ მოითხოვს
 უმთავრად წებთან რეცეპტებს
 და გასაღებს ლათინურ საფითაქოს.

რა ტყბილი არის
 წებთვის მისი
 „ქვანტუმ სატახი“,
 დაისვამს მუხლზე
 შეილიშვილს და დაუწყებს ბოხად:
 ეს რად გჭიროდა,
 ვაცოცხლა ხშირად რად იყო“
 და ბეშვიც ყნოსავს
 მის იოღით ვაცდუნითილ ნიბას.

სიტყვას არ იტყვის,
 რომ ავღია ჩათი, შექარია,

სწუხს, რომ წამლების
შოვნა უჭირდა,
დასტირის წამლებს
ღირსეული აფთაპიარი,
გამოვეთილი გარეგნობით
ათიქოს თუჯიდან.

1933

მადლორი. ლეონი

უფალო! უხმინე მაგარდებს,
მის ხელთ ვეგზაუნი სართის,
მიშველე ღორებში ჩავარდნილს,
ღორებში დარჩენილს მარად.

როგორც რომ ბურჯაკი ბაღოზე
მანღორში ბაწართი აბია,
მარტო ვარ, უფალო, დალოცე
მეღორე ცრემლების ვლამია!

უფალო! მომეცი სამხარი
მაღლივით ამოსულს ცაზე,
და შენი ბერანგი ნახმარი
სამაცეო ცოდვიან ტანზე.

მომეცი სევსებში სარევის
და მათთან თამაშის ნება.
უფალო! შენს ვარდა არავის
არა აქენს ამის უფლებსა.

უქრები სამწყვობო დორებზე
 ყველდღე ცრემლებით მსჯიდა.
 უფალო, გაღაენის ვორებზე
 დამნაშნე ზედურა ნატად.

1923

საკუთარი თავის

დაუქ, დაწერე, დახატე,
 რითაც ცხოვრება აესება,
 მიუც დამშეულ ქაღალდებს
 სამუდომოდ თვისება.

ვარემე საქმეს ვადარნი,
 მან ხალხი ვაგულისა,
 ვასირეე ეცხლის დადარში
 სიმარე დექსად თქმულისა.

ვერ სხო სიტყვის ვარემე
 სზე მოწოდება მაღალი,
 მსგებთ იანგარამე
 ცხოვრების ავალმაგალი.

სიტყვა ტოლია იზართა,
 მიზანმა მოუკადება,
 დაწერე, როგორ იზარდა
 ზეწი თაობის დიდება.

დაწერე მტერთა ბნაცზე
 და სიხარული მიწისა,

ახლა პოემა განსვრძე
დახვრეტელ ჯაფარიძისა.

უნდა თქვა ხმა საკახეთი,
მისი ველეხი ველთან,
ან ახალ თვალთი გახედო
მურზუყან დაღვსკელიანს.

რად იყო დასატანჯავი
დიდი წოდების პატრონი,
რისთვის ვაპო ხანჯალით
რუსეთის გუბერნატორა.

დაჯე, დაწერე, დახატე
შენთვის უღუფად სწენი,
ახალ თქმულებად გახადე
ამსუი საკახენი.

უბერე ვულგამწარებით
მას, უნტე სხვა ფიქრით კართულა,
ხადელ, თანატოდ მწკარებით
გუთხარ ბუშკანი კართულად.

ხალხი გელის და ფარულად
გაძღვს გაყვითილს ვადიანს,
მას შენი სიტყვის მარულა
თვალგატყვით სწადია.

დახედე, როგორ იმართს
დამწყდელად სიტყვის ამუვით,
ვარდელად გადმოფუკართს
დამსადებელი ტამუხი.

დაეკვ. დაწერე დახატე,
რაც ბუნებაში ველეჭა,
მაეცო ხარისო არხეატელ
ფანდურზე კარგა მოჭმულესა.

ბუნებამ რომ დაარწიოს
შენი უხადლო ხელოსა,
და რომ სიმღერამ გასწიოს
დროშების მაკეიროსა.

რომ ღამას თქმაში გამოიღტო,
რაც დარსა ვულის შეგნათა,
რომ ამყობდეს სამშობლო
შენი მდიდარა წიგნათა.

ესე ვრთველ მიწას მსახურებს,
წიგნს ეივს თვალგამალებით,
რომ შემდეგ ტბილად დახუროს,
როგორც ძილისთვის თვალეხა.

და როცა წადილს ვრგვბა,
წრე გაომლეხა ვანდავარ,
შენე ხალხში დახურვება
დაუმარცხებელ ქანდაკად.

მტერს კი დარწება სხადად
ძახილი დაუცხრომელთ:
დაუდა, დაწერა, დახატა,
და მოკედა, როგორც შმრომელთ.

დამბეზარვის დამბე

სახე მათობმა,
როგორც ვართობა,
მე ვასტობა
ეარსტელაეუ ნქერები.
და შუაღამის შეუდრო მზატერობა
გახხელისა ვერცხლას ვერცხით.

ნელი შერხევა
ინყეს ვერხეუბმა,
შექს ეხერხება
მათთან თამაში,
დიდა სანუმე უბში მებეხად
ჩახუღებულა კლდის აკლდამაში.

სოერცე შეღერო
ვახდა ნეტარო,
შესამედ არი –
პეივის მამადი,
და სიღამაზის სუღით შემთბარი
ჯერ გართულა მღღში ტრამაღა.

დიდამ ხეციდან
სხივა შეგვიძინა
და ჩაეცინა
თიბქოს ქვევანას,
რობ ნემ მიგიერ ტკბილად ეძინა
მონადირეთა დაღაღულ მანჯეს.

ფიქრში წახული,
შემოგარსული
მოუხწყდა სისოუმაღლს
სხივიეთი ნქარი.

ვხედავ, მასპინძელ თურქის ასულმა
უკვე განთავადს გუდლო გარა.

შემომაცქერდა,
გუდლო აძგერდა,
როგორც ასკერთა
ბრძოლაში მიწა,
შებრუნდა, როგორც თევზი ფაცერთან,
და მომრიალვე ქიღობზე მიწვა.

რა შექნა განა?
მოუღო ქვეყანა
ულხინებს ხანას
წარმოადგენდა...
და გადაეძახე მშინარე ბანაკს:
ამხანაგებო! უკვე გათენდა!

1934

ზამრუარი რომელი

ჯერ სოფელში კიდევ თბილა,
თუმცა მოვები დაითრთვილა,
და ცაც უფრო მეტა გაზდა,
გზაზე მოდის ზემო კბილა
და დიდინებს ისე ტკბილად,
თითქოს ნატვრა ვაინადდა.

მოდის, ჩადის სავსე ზვარში,
მუხობლებთან მზარი-მზარში
მააშურებს ფერად მტკუნებს;
სამაღას მკლაუებს გაშლის,

გადავღებ მტკვანს ძარში
და სიმღერას დააღვენებს.

დიდი ძარი წარამარა
შენათებს სოფლის მარანს;
საწნახელიც აკრიალდა;
უკვე დილის იჯრად კმარა,
რაც სიმღერით დაიფარა
შისი ღრმა და უხვი კალთა.

ბავშვმა წყალი მოიტანა
და განაღდა ფეხის ბანა;
მხიარული ვერძნის სრესვა,
აღუღუნდა წვენი თანაც—
ვაფრის ჭერში ოქროს დანა
ვაფრქვია დილის მხესა.

მზე, ქარიც— ფიცი ჩაღა
საფეხარში აძაღა,
მიეხვეტა ვანის ღობეს;
აესებულა ჯოჯოთ ქაღა
და მწყემსები ხმა წკრიაღა
ვერიტს ესვრიან ფიღთა თოფებს.

ვანგაშშია რთველის აღო,
ტაროებით ბრწყინავს კაღო
და ქაღები სხედან ვანაღ...
„ასა ერთა, სორათს ქაღო,
შენი სულის სამოწყალოდ
წამოიწყე იაუნანა...“

და ვანსა სოფლის ველად
ნანისა და ოროველა,
სანვერულა კაღოს ხმაზე...

უკვე რაჭის მთებში ბნელა,
მთებზე — ძროხის ერთი წველა
დეეს პერანგას' ქაშის ჯამზე.

1934

ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କ ଶିକ୍ଷଣ

1953—1957

Julian

My dear Julian -
 I have just received your letter
 and am glad to hear from you
 and hope you are well.
 I am well at present and
 hope you are the same.
 I have not much news to write
 at present but I will write
 again soon.
 I am your affectionate
 friend,
 David Davidson

2000 v-722
 Arch.

პატრიარქები

უაღდის პროფილი — ცისფერი თვალები,
სარკეში იმალდა თმაოვანი ინჟანტა.
იღლის დაკოცნის მალე კიბალები,
შწავენ ტალღები, იმებსა რომ დაფანტა.

მასხენებს ელოდნენ დაიღილი თითები,
ჯიჩის რომ ელიან ფეხმარდი ცხენები,
სხვანაირ მუსიკის დღეს მანენ ზვირთები,
ქუარუასად ვინაები ლექსების ხსენებით.

ახურ ხალაში, ვით ფაშა ვეფნდი,
ეოცნებობ მაღდათზე მოდლოლი დენდი,
ეწურულავ მაღარმებს „Divigations“-ს.

იფივი რაც ვინდა, შავი, სიცილია,
ცხოვრება, ხელში შექვს მე შენი სიღვე,
რომ ეს ვიფიობეთი სიმობხედ გაქცეო.

წიგნიდან „ქალღმის ქალაქები“
L'art politique

ქაღვზის ვარდი მე პრუდონის
 ჩაუფე ვაზაში.
 ბესიკის ბაღში ვრგავ ბოდღერის
 ბორბოტ ყვაილუბს.
 და რაც შემხვედება, შემპანერებს
 შორეულ გზაში,
 ჩემს ღვრია ლექსში დაისვენებს
 და დაინრდილუბს.

გრძნობის სიჭარბე მოშეტებით
 გრძნობის ამერთაღებს,
 უკნუბო ვნებით მინდა ვწვაუდე
 ვნებით თაღებს.
 და ჩემი ჩანგი სარცხვილიდან
 დაიმსხვრეოდა,
 თუ ვიტარაზე მისი ლექსი
 მომესმეზოდა.

ვიცი, რომ მოვა სუყარული,
 ვისაც მოველი,
 ვიცი, რომ მოვა სიღამაზე
 დაუთოველი.
 მეც წავუკობსაც და ვაბღერებ
 ჩემს ქალღვარზე.
 ჩამყალი შხის გაგვაბრწყინებს
 ჩვენ სიღამაზე.

ვაიძარ ვაღვრიალად წარმოღვენას,
 ვსტირი ანტრაქტებს.
 დაწინაბული ძველ სიტყვბის
 ვგრძნობ ანდამატებს.

და თუ არ ამეფა ხმა ხიმღერად
ვამღოდა, ღაღი,
უხმო მუღბუღსაც დამაფასებს
ქართული ბაღი...

1916

ბანკაბანის მუსიკა

—და განა ვიცი, ხიდან მოვედი,
რომელი ქვეყნის ცხელი მზე მწეადა.
მე ღაღი მუადა წინამორბედი,
წინამორბედი მაეზოყარს ქავდა.

და რომ ვერ ვმღერი, როგორც მე მინდა,
თანამედროვეთა ეს არ ვადრება —
მე ძველი მახსოვს აღიქმები წმინდა
და დაფიწებულ დმერის ევედრება.

ვარსკვლავთ ვინგღერის, პოეტის მავის
ვიგონებ ქებას, მაღალს, შორეულს
და რესტორანში გამოდევინებულს
მეძაგი მამბნებს ვადამხმარ ნარეიხს.

ქვივის ორგესტრი ხმანახლენილი,
ზარხონი ხანგი მარბაცებს, ცეცხლს
მეც მერყებენილი, ჩამოვლევიალი
მოუღივარ, როცა მსახური რეკავს.

...და ბაღაყანის მოვედრები მუფად —
ჩაღაც მუფური იყო ნემს ხუდში;
დავეიანებულ ხმად შემეფართო
ოქვარ, ვინც მღეროდათ მზეზე წარხუდში.

1917

ქაღალტის ბაღსაგანო

ჩემი სამშობლო – საქართველო – სხვა ავატრია,
ბევრი მინახავს ხეტიალში შე ავატრება.
გახურებულა მისი სული ბევრმა ათრია,
მაგრამ ელვარე მზე სხივებით არ ებათრება.

ეხედაე, მოდიან ზღვა ღანღებად ბრძენი მაცეხი,
მისი, ვინგულენი და დროცეხი აქტორებით.
არ მეშინია ძეარუას ძმებთან სულის წაცეხი
და ძველ პეხას შე ვაამაშობ განშეორებით.

იყო თამარი და ძეარუასი მისი სამეხი,
ამაზე იტყვის საქართველო მატთანებით.
შხილოდ შენს ტანეეას, კოლომბინა, და შენს წამეხას
პეაროს შეტა ვერ იტარებს სხვა ღანანებით.

ვერ ნახე რაინდს, ჩემზე ვერო რომ ვეროველის
შენს წამებულ სულს, კოლომბინა, შენს ტუბერკულოზს.

1918

ორპირის ოპროპირი

ეს არ არის მართლა ოქროპირი,
ეს შხილოდ ორპირის პეყეყია...
დადებულად შეენის სამეფო პორეყირი,
დადებულად აყის დოვმატების მალეყეყია.
შე თვითონ ვამზარდა ტიციან ტამიძე
პოეტა აყეყია.
სამბაღწლოდ, სამობოდ და სადღეჯომობდაე

მე ერთი და იგივე მიქვს სათქმელი
 ვაფრენილ გულსის კათედრაზე
 ვამბობ პირდაპირ და აშკარად,
 როგორც კახინოში ერუბე: „ბაკარა“
 ჩვენივის დღესასწაულება მარტო
 რაფიულ ერისთავის ლექსებშია
 (კიდევ კარგია, თუ არ დაგვიწყდათ)–
 ნეტავ მე ისე შეეყარდეს პოეზია
 ან თვითონ ორპირი,
 დედამეშ რომ უფვარს მენველი ძროხა
 (შენ, ვინც ამაზე გაიყინეს,
 ვიცი, შეიღი ისე არ ვიყვარს).
 იმერეთში მღვრის დანივლა ურია,
 კახეთში კიდევ – დედას ლეგია.
 ველაფერს მიუცემდი, რაც რომ მამდია,
 რომ მახსენებდეს ერთხელ მაინც ტრესტომატია.
 ამბობენ, იყო ვიორვა საყაბე,
 წარია მზითებს უმატებდნენ „ვეფხისტყაოსანს“
 (ამას ქვია ნობიანი დედაისტება).
 ივანე ჯავახიშვილი წერს პლუტარხივით,
 იქნებ ვინმემ ჩემზეც დაწეროს დისერტაცია
 (მემარცხენეობა პოეზიაში უსათუოდ დასატაცია).

.

საქართველოში ვოველ ჭორფლიან ქალს
 თვის საკუთარი შეყვდა პოეტია,
 დღეს დღეთისმშობელი ძარს რომ წამოვიდეს,
 მიიხარით, მართლა ვან ეტყვის ლექსს?
 ასე ამბობს ორპირი ოქროპირი
 მსუქანი ვომბეშო:
 ამხანაგებო, პოეტებო, ვახაც ვიჭირო ლექსების წერა,
 ვიცი, რომ ამით გულზე მოგვშობთ.
 იფიცი ვამბედავა, სოქციო პირდაპირ,

თქვენზე უფრო სასტიკია თქვენი დექსება,
 უბრა კი ნ. თ. ტ. ია და ელექტროფიგურია,
 დექსებისთვის ვინც მოივლის, ის რა კაცია?
 კობზეთ თქვენ ნაცნობ ჰატაოსან პოეტს,
 თუ ის შინაურია,
 ვინ უფრო აღუდგებს:
 სტეფან მაღარმე, თუ დანიელა ურია?

1921

სპეონის ფალსაჰანი

ეს სულ ერთია, მანერ გუგუბარია, —
 შეიძლება წერა იეროგლიფებით.
 თითქოს ჰატარა ბავშვი ვარ დაფაზე ვრიფუდით
 და წემა სულიერ სხეას ახარია.

მდინა დეზერტირის ბაზარზე
 (უსათუოდ თუმა ახალი),
 გულგრილობით ქვეყანა გადარაზე,
 „დასავლეთის დივანს“ დასწერდა ბაყალი.

მე თვითონ მიფარდა წინათ ღირთა,
 მზად ვიყავ უმახეზოდ მივდი დღე მეტირია.
 დღეს ყველა იმედი მართლა გაიარა —
 ღირთის პოეტი მეორია შესტვირე.

მართალი გვლით, უამასკნელ თავის განწირვით,
 მივმართავ ყველას — უსათუოდ გამომიტირონ.
 დაფორების კვირა ჭიანურის ატირდა წირვით —
 დაწვედილ პოეტს ნუ ამადლით, როცა ვახზოთ მიბრინს.

წვიმს შემოდგომა წარღვნის წვიმით... მე ვარ ორბარში
და ეს გრავალი დამე მოთხრის ზომ იმტირზავრს.
მე მერეელება წემი თავი მეუფის პორფირში,
სოველი ტინკა თავმდაბლობით მეუბნება ზარს...

მე თვითონ მიედეე ვოველ წახულ დღეს;
შხად ვარ ეტირო ბეშეზე უმწარეს
თორმეტმა მღედელმა შამა გახუდრეს.
მე ერთი მღედელიც არ ამიგებს წებს...

და ემადღობ უფაღს, წემი ხელი მის აბარია,
შან ერთმა იცის, რომ არ იყო თვა სამიწე.
ახე ატარებდა პოეტს მაღარია,
ახე გაუგებრად წერდა ტატიან ტაბიძე.

1922

წიგნისათვის აპროლოგი

მე მესიზმრება კაფე „Mon parnasse“ –
სუნატი ბეზერ პროსტატუტუტების.
მუნზე ოცნებას ვერეინ მომპარავს
და დღესაც დეინით დეითოუთქები.

რა ღამაშია მაინც თბილისი,
პარეში უცდის ალა-მამიად-ბანს.
მღერის ბესიკის გაფი თილისმა,
პროდი ვულში ღარიკის ახბამს.

არ მინდა მოვედეე პეტროარქევიო,
მინდა გაეიძვეე საქაროველოს შხეს.

სადღე, შშობლებო, დაიმარხეთ,
დღეს იქ ჯამბაზის სინა გააბეს.

ეარ დაღუწილი, ვათ წემა რათმა
(ომ! ეს არ არის ბოღიში მართლა),
ეურ გაღიტანოს ცხენი ჯიბითმა,
ბედო, მიხმარე თუთონ კამათლაღ.

ამ დღეს დაშროგეს მე განაღებსმა,
დღე პოეზიის — ეს იყო სწორედ
და მარშანდელი წლის განაღებსმა,
თუთონ მეღიტა ღმერთი — ასტორეტ—

.

უყდის თბილისი პესიკის მიზრავს,
მუდგით თბილისში გორის მიწისძვრას.

1923

ი ლ ა ი ა ლ ი

— აღ — არსენშვილბ

სეფიანო ეარ... ქაშერობს
მწუხრობ დაშწვარა,
ილი, ძვირფასო, მე შენა ხმით
ეკაიბულოს ჰეშკანს.
პაბნისარაის შადრეუანის
მასველებს ღვარა,
ძველ შადრეუანებს ატირებს
არაეინ უშლის...

და უკეთხები ამ დაბურულ
სკვითების დამეხ
რა იქნება წვენი ქაბუკობა
და გატაცებამ
ვან ვადაფისა ასე გული
მშრალი ბატქამით
და არ ვაყალა შთაგონების
დავაგვაცება...

მალე თბილისი, როგორც წინათ
ვაფა-ფშაველა,
მე ზურჯინებით სამოეიტან
დაწვრილ ლექვებს.
შეგრამ ლექვებზე მეტა მომეტეს
შინც ნაღველი,
ასე უწემოდ სასიგდილოდ
რომ გამოდეს.

და გუოცები მეც ივიდის
დამწუხრებულ დანდს,
რომ ტყალებურზე კიდევ უფრო
შენთან ვარ ახლი,
ვოცნებობ შენთან რუსთაველზე
ტირილით ვაუღას,
დაფინცებულა სტრაქონები
რომ ვარვიახლოთ.

ვეგონებ იმ დროს, როცა შევხვდით
მართლა ლოენგრანს,
თეთრი ვაშლის ზე თეთრ ხიდეზე
მოსტერდი ვედიოთ
ვეგონებ რაინდს, სამუდამოდ
ლექით დაბეგრილს,

რომ ვაძეგლებს ქუთაისშიც
 ვეღარ ვაძეგბდიო.

ვიგონებ თბილისს... რძიან ფიფას
 და ვარდისუბანს,
 ამხუფლ ხიტყვას, ლექსების ორბიქლს,
 აღაიაღის
 და სათათნოვას სიმღერებით
 აუეხინლ დუქანს.
 აღი, ტყინოვასო, დაგონა რამე
 ამ ცეცხლის აღის?..

თურამეტა წელი... დასაწყაო
 თურამეტა წელი.
 ხუენ მუსარებს... გაფრენილი
 მიღარდიელი.
 მიმტარის გული, სისივედილო,
 გული აღადი!
 ცაცხანათულად ვადამდნარი
 იღაიაღი...

ბუენოს აირეს... აღუხანდრო
 და კასტილია
 თურა სამხებით თაყნაყრული
 მარაქულება.

ამ ტანჯულ დღეთა სანამუიდი
 ვადამდილა,
 სანსევეას უნაზეს ხმით
 სამტარაღუეა.

თათქო გუგუნებს ამღამაც
 დავითის ზარი
 და ეს სკოფია სიზმარია,
 მზოღოღ სიზმარია.

მუსაფასანი, რომელიც არ იმღერებს

1

ამ დროს მოდიოდა ვრავილ ორბელიანი
ორთაქლიდან.

ცხელი ცოცხალი სვეცა წყვი,
ეს ხმა ჭაჭყინასი ასე გულსეღაუო,
თუ კრწანისიდან მოდიან თათრები...

მუზერნევი დიდას ებრძვიან გააფორებით,
შარდლის ტოტეში მივლი მზე წყვი,
მოდიან ვარები დატვირთულ ქლიაიით,
მოდიან ვარები კოჯორის წიკიით.

ასე აღვიძებდა საათნოვა მტკვარს.
ღვინო მოუნდება ვაკეებულ მკვდარს
ვამერილ ღოვებით ვაკეივის კარო:
– „არუთისა მკვიან, საათნოვა ვარ,
ღაქსებს ვარტეო, თამ ქეხილი დაიწყოს...“

2

– და ღვან ტვიღისი, მუდამ ურევი
და ქანობენ ხროვიო მივი,
გამოგუდულა ვარშეში მივი,
გამოგუდულა ვარშეში ხევი,
გული, აინო, თუ აენივბის..

ღაღებულთა ვახხხე დიდა,
ახალი მივიბის ვხედავ კუნბულებს,
ორბელიანთა ვაუთხოვარ
ქაღვლის ბუბუებს...
მზე სხარბიდან, მზეც კი ვამბრდილა

და მოტეხილი სერაფიმის ფრთა,
ქამვეთი კიდევ უფრო გაფითრდა.
ამ დროს ბრუნდება ვარიგოლ ორბელიანი
ორთაქალიდან.

სახე ვანწები თამადას ელიან,
შესმის დაძალება „ადაღე, აიტანი“
ტიციან შქვია, ვარჩები ტიციანად,
ლექსით და ლეინით ვეღამ შეცანიოთ.
ლექსებს ვიტყვო, ცის ქუხილი რა არი?!
სიათნოვას შუგ საფლავში გაუტეხო ფიქარა.

1928

სარგაი ასაგონს

გაუბედნიევი კვიცო იყავო
და სისხლიანი, როგორც ჩაღატარ.
დარჩები ლექსში გაურთიყევი,
ცოფვია, ამ ლექსს საფლავში ვატან.

მოგდევდა სეფა დიდ ტრამალებს
და მოატანე დარიალამდე.
ზუღი ზუღს როგორ დაემადება?!
ჩვენი თვალებიც ცრემლით დაღამდენ.

ვანა შენ დარჩი მარტო ცოცხალი,
რომ ვადარჩენა არ ვხარება?...
ვინ დათუაღოს ცრემლის კურცხალი,
ხირცხვილი, რაც ვუღს გაკარება?..

გდიოდა ლექსი შენ, როგორც სისხლი,
მოურზუნველი გულის იარა.
თავის სიკვდილით თავს ვერ დაიხსნა
და სისხლი მხოლოდ სისხლს ეზიარა.

გამოეჩიას ხამის დიდ ქვაბში
ხარშავდა კვებას მოვრალი ბაილო.
ვინვას გაქონდა ვარეთ კამკამი,
სიკვდილმა ხელი მაგრად ჩაგაელო.

და გულში სტიჩის შენი ახდურძივ
სადღეგრძელოში გაახსოვე მაზად.
წითელ ლეინოში – შენ ბურის კერძი
წამოიხრდები სისხლის ტომარად.

ღმერთი და სუელი... არა ვართ შირი,
მონღოლის სისხლი კვიდულს ირთავეს,
სული დააძეს და შერე ძირი...
ძირივე შერეებს გამოთავეს.

ახე უჭირდა აღბათ ამირანს,
რომ დაუღუწეს ჩვენსავით მკერდი...
შეესკამთ სანამღავს... სვენ როგორც შირანს,
პირველად შენ სოჭი ეს აღაუერდი.

ჩოფურაშვილთან ეიყავით წუბულ,
შენზე ღრიალით ვასკდა არღანი.
საკუთარ ძმასაც ვეღარ გავუშხულ,
რაც ჩაკირულა გულში ბაღდაში...

სამწუხაროა ყველა ეხენი
და უფრო მწარე კიდევ ის არი,
ღამსაში მიჭოი სერვეი ეხენის
ცოცხალს არ ვესმის ეს სიფიქარი...

ამხანაგებო, თუ დრმა დედემი
 ზეენი თაუებიც სადმე დაგორდეს,
 ყველამ იციოდეს სხვა პოეტებში
 ესენის ჰეაუდა ძმად ცახუერ ორდენს.

1926

მ რ კ ი რ ი

არ გაუვლია თითქო ამ ოც წელს,
 ეზოში ვწევარ ბევრევი უძრავად:
 ვაფინებ ყრბობას, ჯერ წარუბოცდეს
 ცხოვრებისაგან გაუკარავად.

მზეს მოიტაცებს ქალადიდის ტბა,
 ხამაოფიეთ დგას ნაქერალა,
 დავესიხმბრება თამარის კაბა,
 თუ წელზე შეტა რომ ნაკერალა.

შე ვინ მადორსებს რუსთაულის სხედს,
 მაგრამ ოცნება მაინც ტუბილია
 მიფერს, ნემოში თუაღს რომ ვაახედ
 და ნემო ქალზე უფრო თბილია.

მტარჯავი არის ზევის სიმაღლე
 და კარსველაყების ცოვი კრიალი,
 ლექსს დღეს თან ახლავს სიმამამაღლე,
 შე ძეილი დამრბა გულის ფრიალი.

და რაც უძრავოდ იტყვი ამზე,
 უფრო შეტა გულში სიმზე.

ვამლის ვამლილი ხის ხილამაზე,
ტანზე ასკვებს შაისის დამე.

ცა წითელია და რქანყანო –
ამაღამ ზენა ამოვა ქანო.

1926

მე მანადებება შრეკლეს პრამეზში

სამობრია უკან მე სერქეხეთი,
უვახლოვლები ჩვენსკენ დარიადს,
დამშრალი თერგი ერთი წვეთია,
მაგრამ ზღუასავით გულზე ვადარს.

წამეცა თვზე ცა გარდევული,
და ცაზე კიდევ სხვა მყინვარის ცა,
და დარიადით ვადარეული
თვალებს ერემლების თერგი მარეცხავს.

და ვადევნებ ალმას უფსკრულებს,
კვალდაკვალ ზემო დემირი მომდევს,
ვხედავ ვაგანტის შიღტის მუსკულებს
და რკინის ბაწარს, ველზე რომ მომდევს.

ვიცი, მოძელის მაინც ეს ბედი,
და ისიც ვიცი ზემზე ახია,
მეორეთსო, არ ვარ, იყოფე, ვხედი,
ან თავის მოკლეა რა ტრამბახია.

მაგრამ მიტაცებს ქარიშხალივით
ამ თვალუწვადენი ხრამების უსკვრია,

ვიცა, ქალი ხარ, ყველა ქალივით
 ვიცა, ამასაც ეძვიო უძვირო.

მინდა, რომ ვიყო მწიბრი გულადი,
 სამინდელ ღამეს ვეფხვი რომ დაბდღენა,
 ვარ ავსებულა შენით გულამდე
 და მოეარდნელი ცრემლების წარღვნა.

მინდა მოვიფრთხნა ამ შარავზაზე,
 მინდა გავახსნა გული ალაღი,
 მე წაჩაღებმა მომკლეს არაფეზე,
 შენ ჩემს ხაკედილში არ ვიდევს პრადი.

1936

ღ ა ს ს ბ ა მ ი ღ ა ნ ...

ღასამამიდან დღეცისმარადი
 საქართველოში ამ ღვიანოს სვამდნენ
 ვადადიოდა ხელში ხელადა
 დარუბანდიდან ნიგოპსიამდე.

საკუთარ სიხბლით დაკვეთილ ზედაშს
 ცხენზე დაღვედა ომში ვაგაკო,
 რომ შემდეგ თათრებს უტარიოს დედა,
 დატრიალოს ხმალი სიმკაცრით.

მე დღესაც ეხედავ მამაც რაინდებს,
 უომკში დამწვედველ მზეთუნახაკებს,
 მათ სადღვეგრძელის წუ მიმარაღებთ.
 ამასზე მაინც წუ დამპრახაკენ.

ბარათაშვილი არაგვზე სვამდა,
 მე კი დღეს მახრობს „ქიმურიონი“.
 შტრუდიც ვადიქცა ახლა სვავადა,
 ხევა ქარიშხლების მოდიან დრონა.

რა ხაჭირთა ხატრფოს ცრემლები,
 არც ქარს ვაწუხებ საყლაგის თხრისთვის,
 მოისვენებენ ისედაც ძელები,
 თუ კრემატორი აღიარებს თბილისს.

დამიხშით, ძმებო, დამაღწეინეთ,
 ამბეხეთ ვანწი წითელ ღვინოთ,
 საქართველოში ბევრი მაგინებს,
 მიუმატებენ, რომ ვარ მე ღოთი.

1927

გალაკტიონე ტაბიძის

შრანგინები

ერთი ოცნების, ერთი გვარის ერთ ტყუპის ცალი,
 ერთად ღებთან წვენ მამების ეუბოს ფიციარი.
 ორპირის ფშანის ერთად ვწოვეთ წვენ უფებურები
 და ღუქსებითაც ერთმანეთს არ დავემღურებით...
 გაუფოფელი დავერჩა ეზო, სახლი და კარი,
 რიონის ტალღად დავედევნა სიტყვა ანკარა.
 ერთია წვენი სამუდამო ხაშმის ეშხაში,
 ღუქში ქართული გაიმართა ორპირის ხაშით.

მესმის ვანებსი ვადამფული ვრძელი ნადურა,
 მოაქვს დიდიგანსს კრწანდოლები და „ნაკადული“.

მომღეროან შიდაგზაზე ჩაღანდარები
 და მოშველ ფეხებს აქ ეკალიც არ ეკარება.
 მე შემიფარდა სამუდამოდ ჩვენი ორბიანი,
 შენ გაბრძნებდა ბეშეობიდან მარტო დაფნარი.
 მღერის ვომბემო გაუმშრადი და ოქრობიანი,
 ჩვენი სამღერაც ამ ორკესტრის ხმაა დამღნარი.

ეხლაც ზუიან ხეილივებსში მშიერა მკვლეები
 და ამ ტალახში ჩაუფლოსი იხტიოზავრა,
 დაფანგებულა იქ თიხები, ჩვენი ნამკვლეები
 და მოხსნეს აღბათ სამრეკლოდან მწიქანა ხარი.
 და მოღუნული აცხობს საკურთხს აქ ორი დედა,
 რომელსაც ერემლი მარტო ერთი თუ დააკურთხებს,
 კიდევ კარვია, თუ მოფვარემ ვინმემ გაბედა,
 თუ კიდევ შერჩნენ მეზობლები დაწყველილ კუბებს...

1927

პ გ ა გ უ რ თ ი ა გ

თაშენა წერაიელს

შენ აქ რა ვინდა, მაგრამ ყოველთვის
 მომავარდები ამ ანანურთან.
 შეგი არაგვი თეთრ არაგვს ერთვის,
 ჩვენი გათიშვა კი ყველას სურდა.

არც კი ვიცნობდი, არც კი შენახე,
 ისე ვხატავდი თამარს ერუბელი.
 ხარ დანგრეული შენ „მოდი-ნახე“,
 ფეხმოტეხილი შენ ხარ ღრუბელი.

ისე ნახა ეს მოვიწება,
როგორც დემონის ფრთების შეხება,
სჯობს გაიხარონ სხვა გოგოებმა,
მოიხან შენი ირმის ფეხები.

დექ გაიხარონ იმათ მგოსნებმაც,
მათი ცხოვრება სხალე იწყება,
სვენ შედღოვარე, მწუხარ ოცნებას
დაფარავს მიწა და დაფრწყება.

გარჩენილი ვარ ქვეშე კაღმახი
და ახელი მაჭებს ლაყუნები,
შეშართულია ფეხზე ჩახმახი
და უსიკვდილოდ ვერ გადევრჩები.

ასე კედებოდა ადრით ათასი
და მოწმედ ქვაყდათ ეს ანანური,
ეს არის წემა მგოსნობის ფასი
და თვითმკვლელობის იაენანური.

1927

იმასთი იმის ეს სპლენდორკველი

ს.კ. ფართოსანი

წომ დაეჯდებოდეი დღეს პურის ქამად,
მოვიგონებდეი, ძმებო, ფართოსანს.
მისი ვული გვაჭებს სვენ ღვინის ჯამად
და აქამდისინ ქართულ მართონს გვანს.

გვიკვრიბებს სურის ადღვობის გრავი,
მისი რეჰმები და ნატურ-პორტი.

ბრ დაიღვრა კრავის საკლავი
და ასახით სუფრა მოიართო.

გაიარს კიდევ ათიოდ წელი
და სუენ ცხოვრებას უფრო მიქლავს.
წვენიც იქნება შესანდობელი,
შვევაბრალეზენ საწყალ ნიკალას.

და ატარდება წვეილი სანიულოთ
სამიკატნიშა სუფრა პატარა.
განულო მან ცეცხლის კორიანტელი,
ზედმა უბედოდ ზეური ატარა.

იყო საწყალი ერთი ოსტატი –
ასეთ ოსტატებს ზრდის საქართველო,
იკურთხოს მადლით მარჯვენა მათა,
იმათა იყოს ეს სადღევრძელო.

1937

აპოლონი, ნათიღვრა!

ამომავალ შობის ოქროს ნათელი
თაუზე აღგება საქართველოს მოებს
და ნამქერებსში ღამენათევი
მიფარე ანათებს და არც ანათებს.

ზევით ღრიალით მიფორავს თერგი,
ქვეით გრიალი ვაუდის არავებს,
შუეს ვაუდენია ვინულის ტერჯი,
მათა დაუფშენია უხილავ წერაქებს.

ქარს მიაქვს თოვლი და მიიხვეტავს,
ვადააფარებს ყაზბეგს შეინდებსად,
შერცხვებს ვაგვაცო, თუ ამ შხეს ხედავს
და სიკვდილს კიდევ შეუშინდება.

მივჩერებივარ ცას გაკვირებით
და აღმოტაცებს სიციცხლის ფიქვთა-
ვაგა-ფშაველას ვსუნთქავ ფილტვებით,
ხიმიკაურის გულს ნაშუფვთა.

1927

ს ო ზ ა ნ ე ლ ე ზ ი ზ ა ნ

ისედაც მშვიდი უფრო დაეხრა ამაღამ მტკვარი,
მხოლოდ შეტების უფრო არი მანც მშუოთუარტ
ანგელოზებსა შეტავეებს მოსარეს კარი,
ღრუბლის ტივებსზე გაწოდულია ქალივით მიუარე.

სოდანდუდიდან თათრის ბიჭი მოდუნის ვარებს
და შექნეანიღვ ერეგება ცარიელ დროებს,
რომელი ერთი ან დამბრახავს, ან გაიკვირებს,
რომ უკან მივხევე ზემს დიდებულ თანამედროებს.

მე რა მიაქვს აბლა, რა შექნება, ან რა მესადა,
ვარ უზრუნველი და ტარტველი მთა შეენახადა,
და თუ მანუბებს, — მხოლოდ უაქრა გულის დამწველი,
რომ აქვე არის მარახდა და კრწანისის ველი,
რომ ყველა ღვება და ურჯულამ გულს იყარა,
რომ კუბოსავით დაეხრადულია ღვას ნარიყადა.

ისედაც მშვიდი ხუნდ დამცხრალა ამაღამ მტკვარი,
 მხოლოდ მეტეხთან მანც არი უფრო მშფოთყარე;
 ანგელოსებმა მეტყევებს მობარეს კვარი,
 ღრუბლის ტივებზე გაწოდლია ქალივით მოყარე.

1927

რ ი ა - რ ი ა

მაკალ, მუდოყარ და მვიმღერო,
 თან საქართველოს მიმატეს ოცნება,
 ვარ გაუოდელი ღერწამის ღერო,
 ტუნმოუღებდაღ რომ იგოცნება.

ათას გულს ერთად რომ მქონდეს,
 ათას გულს ერთად ამოეჭრიადი,
 ოღონდ, ღამისო, არ დამიღონდეს,
 მახსენე კაცად, როცა დაეჭვიარდე.

ათას ხელამურს გააქეს გუგუნო,
 ერთად ამღერდნენ გურიის მივებო,
 თუ ამ სიმღერით სიკვდილს მარგუნებ,
 არც სიკვდილისთვის დაგეჭიდურებო.

ერთ ხაწვად პოეტს ამაზე მეტი
 ხინდისით ადარ მოუთხოვება,
 დამადუო ვულზე ტყია ცამეტო,
 მაგ თქვენი მამის ხულის ცხონებას.

1927

თბილისის რაჲ

თითქო ვედებოდა თბილისის დამე
სარაჯამუღლის ხეებით სტიროდა,
თარს ამოქონდა გულის ბაღღამი
მტკვარის მარცხენა სანახროდან.

ახე მღეროდა მამინ მუტოვე
ფიჭვის შუკრული თეთრი ვედებით,
და უეცარი ძველი მოტოე
ინანტებოდა სხეა იმედებით.

რა მამაღია – ან რა მუბაღია,
მე ვარ ტიტველი შთა შეყნასაღია,
მადრამ გული რამ მინც მიტარის,
თითქო წააგდეს ცუცხლის ხაყარეს...

ახლა მეც ვაქებ ინდუსტრიის ქარს,
მეც მანდა ძველი ტოყნის დაღუნვა.
თაფლის ფრთა მქონდა მამინაც აყარს
და გული ფრთაზე მალე დაეწვა.

და მამატოე, მე თუ მთესტარი
რბიან ბაღასბ და თბილისის დიღას.
მე მუხარბება, მართლა მუსტეფარე
არსუნას ლექსით რამ გამოზრდიდა.

ჯერ კიდევ ვხოეარ ძველებურ ტოეზე
ვტარი შუკრული ფიჭვის ვედებით.
არ შეეწერდები მე ამ მოტოეზე,
მე თუთონს ვუხოურობ ამ იმედებით.

პ ა ნ ე თ ი

1

ასე გვეძახის ალაზნის ქალი

ასე გვეძახის ალაზნის ქალი:
მოდი, სტუმრები ხართ სასურველი,
მოდი და ნახეთ ვეარელის ღვინო,
მოდი, კახურად რომ მოვიღებინო.

ნეტა სხვა ხალხიც წამოგვეყვანო,
გულით პოეტებს სუფრა გაშლილი,
შილდამი მღერის დედას ღვეჯსა
და ართანამი ყარაღამეილი.

სოფლიდან სოფლად მუხად გადადის
მრავალგამიერ ზვენი თამაძის,
თითქო წინანდალს სეტყვა ურტყამდეს,
რა გული იტყვს ხომღერას ამღერს.

ბაიათებით სუფრა იღრწობა,
გუაჩვენე, ხიძვე, ახლაც ბიჭობა!
დალოე ყანწი და არ გეძნელოს,
ტკბილი კახეთის სვამ საღვებრძელოს.

2

ბუზობს შვილნი ბურჯანელნი

ვაეო, ესროლეთ შვიდთა... მავრამა,
რომ დააცილეთ ვაეო ესეცა
ერბულ ესროლა ბურმა მამამა
და ვაბუი კდღებუ წამოგვეცა.

შეიძვერ რომ გიხიხრაი ლექსები ვეღამ
 ყველა შეიძვერე ატყუნაღია.
 თავს დავეიარა ვაგა-ფსაველამ,
 თავზე ვაწივება ზეკაღ იღია.

ან ეინ დაითუღის კახელ ვაგაყუბს,
 ან შეღავებს ეინ ვაუბეღავს,
 მშესი, ანწიეთ სავსე ვანწიებო
 და უღღვრბეღოთ მშობელი დეო.

ამაზე რომ ვოჭეთ სიტყვა თამამად,
 ამიტომ ვეირბევს სუფრა თამამად.

1927

ღაჟსი ვაწივარი

მე არ ეწერ ლექსებს... ლექსი თეითონ მწერს,
 წემა სიციცხლე ამ ლექსს თან ახლავს.
 ლექსს მე ვწიოდებ მოუარდნილ ბეწვერს,
 რომ ვაგიტანს და ცოცხლად დაგმარხავს.

მე დავიბადე აპრილის თვეში,
 ვამღების გამლილ ვვაუღებდიან,
 მაწიემს სითეორე და წვიმის თქეში
 მოღის ცრემლებად წემს თვალეშიდან.

აქედან ვიცი, მე რომ მოგვეღებო,
 ამ ლექსს რომ ვამშობ, ესეც დარწმება,
 ერთ პოეტს მაინც ვაღლებ მოხუღება
 და ეს ვეოფა გამოხარწლებად.

იტყვიან ასე: *ყო ხაწყალი,*
თბილისი ფშანზე გაზრდილი ბიჭი,
ლექები იყო მისი ხაგზალი,
არ მოუცვლია ერთი ნაბიჯი.

და აწყლებდა მას ხედვითაძლე
ქართული მზე და ქართული მიწა,
ბედნიერებას მას უძალადუნერ,
ბედნიერება მან ლექებს მისცა.

მე არ ვწერ ლექებს, ლექი თვითონ შწერს,
ჩემი ხოცოვბლე ამ ლექსს თან ახლავს.
ლექსს მე ვუწოდებ მოვარდნულ ზეწყვრს,
რომ ვაგვიტანს და ცოცხლად დაგმარბავს.

1927

რ ვ ვ რ ვ ვ ვ

ბატარა ძაღლები უფროს მოვარებს,
მოვარე თანდათან ჩამოდის დაბლა;
თითქოს ვარსკვლავებს წილი უვარებს,
ცოცხა ვარსკვლავი ელვების ხაზნად.

ბატარა ძაღლები უფროს მოვარებს,
თვალვებზე ძილი არ შევარებსა.
მუტო რა მქონდა მოსაპარავი
და ამ ძაღლებმა ძილიც მომპარეს.

მოვარე თანდათან დაბლა ეშვება,
ჩამოუყარა ქართოღლის ციხეს,

დაადგენ თბილისს მიწები ეშუებად
და სადარაჯო ფარი ათღეს.

ჩემი ძვირფასი და ტკბილი დედა,
ჩემი თბილისო, ვუღის ღაბჯაროს...
ძალდა ძალღუერი ქებას ვიბუღებ,
რომ მზის ამოსვლა ვეფათ ვახარო.

ოქროყანიდან დავეურებ შენ ბჭეს
და სიხარული შეაღრბილში მივღის,
ახეთი ბედი რომ მომანიჭეს –
მატარა ძალდა ვიცაედე თბილისს...

1928

მამ, ბაბარჯმბა...

თუ ჩემი მამ ხარ, ერთი მამღერე
და დავეროქებ შიქს მუხლებით.
– მამ, გამარჯვება, ტკბილი სიცოცხლე,
დაურსებთ ერთად ჩვენ განუგრელი.

ვინ მისცა ფერი მუხბანის ღეინობ,
ვინ მისცა ფერი არაჯვის კედლებს,
სანამდე უნდა, რომ მხედ ვდინოს
გაგანუარებულ ოქროს თაველებს!

სხვა რომ მოკვდება, მისთვის რა არა
წყა, ვაქრება, როგორც სიხმარო,
მე კი რა ვუყო ამ ვოდით მიუბს,
რომ ქონდრის კაცსაც დედად ავანოებს.

ნეტა, ხალა აქვს ამ ზეარებს ბოლო,
 ვინ დარგო ერთად ამდენი ვახი.
 ხუობს აღარ გქონდეს ხულაც სამშობლო,
 ანდა არ იყო ასე ღამაში!

— სხვა საქართველო მაინც ხად არი?
 რომელი კუთხე, რომელ ქვეყნისა?
 ვის თუთქავს ასე ცუცხლფის დადარი,
 ქვეყნად სამოთხე სხვას ვის ეღირსა?

დაეხადებუღუვარ, რომ ვიყო მონა
 და საქართველოს შეფას უღუღო;
 — მაშ, გამარჯვება, ტყბილო ხიყოცხლე,
 დავრჩებით ერთად ჩვენ განუყრელი..

1928

სანტიმეტალური მოგზაურობა

ერთ დღესაც კუგზაურული ღამა

მაისი ევლუგან არის მაისი,
 მაგრამ ბათუმში მაინც სხვა არი
 და ვხედები ახლა, რომ ხიღამაშეს
 აღარ ქქონია ქვეყნად საზღუარი.

ზღვა ასე იყო მშვიდი და წყნარი,
 რომ აღარც მახსოვს იყო თუ არამ
 ერთად გადო ცამ შვიდი კარი
 და ზღვას სარტყელად გადაუარა.

თეორ სამბახების დგანან ფარდები,
გაქევი შროაღი პაღმების ქოღგებს
და ისე ყრია თეორი ეარდები,
თითქო ათასი აქ გეღი მოგღეს.

გაღებუღია სამოთხის კარი
და შე მრცხენია, რომ ეარ უშენოღ,
აღბათ ყოფიღა წყვეღა ამგეარი:
მაეღეო პოეტიებს სამშობღო მხარე.

უღამაზეხი – ეღების დარი
მხოლოღ ქაღები გაღაეუშენოღ.
გაღებუღია სამოთხის კარი
და შე მრცხენია, რომ ეარ უშენოღ.

1928

გოგარაღის მოღახე

| 1. მამაშეღღ და გ. ლეონიქ

ღაღეშენა, მაგრამ მაინე აქამღე
თეღის ნანგრეეებს უძღებს უჯარმა,
გასტანოს, მშეხო, ზენ სიკეღიღამღე
ამ სიყვარუღის ლეკის ვეჯარმა.

ასეოთ იყო ის დამე მამან,
ვატანგეს რომ ციღან მოესმა რეკა.
ღღებსეე ქეითინით სტირიან ცამა
ვაგა-ღმსეეღის ლეი და ლეკა.

და სართქაღის მეორე სეჟო,
ზენიღის აკეის მღერის „სეღაეკის“.

ჩვენც ზომ იმისთვის ვვოღლა სატრფო,
 რომ ისიც ასე დაკარგულიყო.

ამუღმა თავის სიტყვა ამუღური,
 სხვა სათქმელი აქვს ამ ჩვენს ხაშებს,
 მაგრამ გაგვიხდა სიტყვა უძღური
 და სათითაოდ ეს დაგვება.

მელატა, ნინო, რძალი ზენარი
 მშვენიერებით შეემოსა კალთები კახეთს,
 დაქალაქული ვაფხვავიც ეს არი,
 ბეწვის ხიდოდან სამოთხე ვსახეთ.

ფედის რძესხვით ტუბილია დამც,
 იორი ჩქვეფით ოცნებს არჩევს.
 გამოვა წამით ვომბორზე მთვარე
 და ვორჯახლანი ხმალით ვადაწევს.

1928

60 ბაიკვირვა

ნუ ვაკვირებ, როცა ვაბჯვან,
 რომ წუმაღ არის ახლა ტაცან, —
 პოეტა დღეს სხვა ოცნების ტღვია,
 ამის შესახებ მათ არ იცან.

რა საჭიროა აქ პირუტყობა,
 მართლა მზაბლავდა მე ერთ დროს „დადა“,
 მტანჯავი იყო ეს ვაორება,
 მომანთება კი არის სადა.

ემოციებით იფარა ქალღა,
ეს ცა აქამდე თავზე დამტირის,
გული ზოველითვის პატალი კლდე? —
და გაეხდი ერთხელ მეც დეზერტარი.

შეგრამ მომიღვა ვრიგალის სვეტი,
ახალ ბრძოლაში თავით დაეეშუა,
სიტყვა არ არის ცეცხლის დამწრეტი,
ასე, როგორც ზღვას, ეერ დაედის ჰეშეი.

დაფასთან ედგაეარ და ემლი ძველ დექსებს,
ცარციით კი არა, — სისხლით რომ ეწვრდი.
საბჭოთა მარჯე! ვიკოენი წესებს,
ახალ ცხოვრების ვარ აღავერდი.

1928

შეპიღვრების დღე იმპროვიზაცია

რამდენი და კანკასონა

მინდა დაეტარი უბრალო დექსმა
რასაც გული ვრძნობს და ხედავს თვალა,
ვარ შემოდგომის უბში აღვრისით
და ვრუანტულით ერთბაშიად მიუვრალი.

ოქროყანიდან ეინც არ დახედავს,
იმან რა იყის რაა თხილთი?!
ასე შეხეურებს ვროლი ჰერ ქედანს,
ასე შეხეურებს ჰეხერ ცხენს კოეი.

შორით კი მიწანს თვითი მიწნვარა
და ვხამსეულ დრუბელთა ფარა.

თითქო ქარბუტა სულში მძვინვარებს,
თითქო უსახდვრო თოვლმა დამფარა.

მუშოდის სახლში ნელი ფართბუნით
წყმი მეზობლის ძადლი „ცუკრა“.
გუშინ დააგდო მან ხუთი ლექვო,
მშიერს მუცელი ხურკეტემ მივროა.

დარეკილ კაკალს დასდევს ფანჩალა.
წმიტე-ზაქარაე თავს აღარ ირცხვენს,
რომ გახდეს ეს მთა თოვალ და წალად,
ვედარ გაუბღვებს ამ დავარდნილ ცხენს.

მანგლისიდანაც დაძრულა ცხეარი,
მოაქვს ვზა-მარა კრავების პეტელს,
თითქო სურნელობს პური დამცხვარი
და ფიროსმანის ეღება კედელს.

სკოლის ეზოში პატარა ბავშვებს
პატარა დილზე გააქეთ დაუდაფი,
თავს დაქაოქათებს ოქრომბრის მზე
და ეა კრიალა, როგორც სადაფი.

ბრუნდება ჯარი მანევრებიდან,
მზეს გაუხდია კაცნი რკინებად;
ისმის სიმღერის მბღაერო გუგუნო
და... წან-კაიშის დედის ვინება.

მეც ჩაუვადები წემს პანტაგრუელს,
ცხენის ჭიბჭიანი შესძის რაბღესი.
და როცა ქარი სულ გამაურუებს,
გ. შოვა ღირდი თოანწესი.

თითქო ვაეიდა ეს ასი წელი
და ერთი წუთით გადაიშალა, —
ვარ მოკლმასუ მეუ აწინდელი
და სკალმასო ვრძელა შარა.

1929

წ ა რ წ ა ნ ა

თუ პოეტი ხარ და ხარ ვაჟაკო,
ვათენდა ისე, როგორც ვათენდა
ოქროვანაში, თუნდა ამ დიღას, —
ნუ დასწერ ლექსებს... იყავ ხარმაყი!

ამ შხის ვუმბარას რა ზელი სტენდა
ან ვუბერათელა სიდან გაზრდილა?
რა ლექსი ზიდაეს ამ სადადარეს,
რა ვულს არ დასწევს და არ ვადარებს?

თუ პოეტი ხარ და ხარ ვაჟაკი,
მამან ქარიღლის გქონდეს სიმაგრე.
ვაღუერებდე დამლა მარაბდას,
ნუ დასწერ ლექსებს... იყავ ხარმაყი.

შენ რომ ზელი ვერას, ისეც წავაქცეას,
ამას ტფიების მეზი დარაუდა,
მაგრამ მეზია თვითონ ხასროლი,
ცა ვაუბია და დარჩენილა ტიტველა სოლი.

თუ პოეტი ხარ და ხარ ვაჟაკო,
ამდურდა ისე, როგორც ამდურდა

უბის ბუღბული მადიდ ფაღვებთი,
 ნუ დასწერ ლექსებს... იყავ ზარმაცი.

ბევრი პოეტად თავს ასაღებდა,
 სენი ეპოქის რომ იყოს დირსი,
 დღეს პოეტებში არ ვართ არც ერთი.

მამ, შევადგოთ ლექსის მაწონი,
 ოქროყანიდან ნამოუყვეთ ვარებს,
 აქნებ არ იყოს ეს მოსაწონი,
 მაგრამ არაფერ არც გაიფიქრებს.

1929

მეფეობა მეფეობას

გაეღვებ, დასკრებ მუხი მუხს მწვერვალს,
 მთა ტიტულთა, არ აქვს სუფარა,
 თვითონ მუხია და თვითონ ეღვებ,
 როგორც შამილის თეთრი ფაფარა.

ნეტა თუ სდამე ხარ ძე კაცისა,
 ამ უკიდურესს ქედს არ უხრადე.
 თუ გაწყდა მარღვი სიმამიციას,
 მე ცოცხალი ვარ ერთი მთურადი.

ვარ დაფრენილი ორბისკან ვნოლი
 და არ იყარებს ველი სდამიას,
 ზეესურის ჯაჭვის ნაგლეჯი რგოლი —
 ერთი ვაცხადებს მარტო მსხვერცხ.

ვარ გათვლილია ღვწის ნახვდი,
ველა სახსარი მიტვს დაღუწილი,
მაგრამ ვაგვაცხობ მხოლოდ ვაბუღე
და მეც ვაგვაცხობ დამიღე წილი.

რა ხაჭირია მეღწეა ვამრის ტმა
და კაღმაღ კიღე შინა რხეული,
თუ ამ სიმრასით ვული ვავიიბა,
თუ ამ ვრუანტელს ივრძნობს სხეული.

მეწვერი მეწვერს, ღანტყრა ღანტყრს,
კაღე კაღეს ახეღება, ზეაეს ღუბეს ზეაეი.
ცა მოწვეღებთ იაეზე დამტყრის,
არ მეტეტებს მოვიყლა თეი.

1932

შენსაგონს ვაღწეა სათქმული ღაგისი

ვური ვური მუხრასზე ჰაღახს,
დაბრუნებთა მერკაღალი ბუღეს,
ვაწვეღებთა ვაგური კაღმაღს,
მაგი არაგვი თეორ არაგვს უტავს.

მათ შამღეღება მათს – მათ მათს აწვეღება,
ღვას ღანტყრების კორიანტელი.
თეაღებს ცრემღებელ ვაღარ ვაწვეღება,
რომ თეოს ცრემღი ითი ამღვნი.

ვარ მოძარული ღამისგანიღან,
ვარ ღაღების ტევე – ვურამბოჟიღა.

თუ რაშე მიმატებს ამ ქვეყანიდან —
 ბედნიერება ეს უხაშუელო.

რა საჭიროა შევწად ვიშრის ტბა
 და კალმად კაღვე მინა რბეული,
 თუ ამ მღვრიე მზით ვული ვაგიოთა,
 თუ ამ ერუანტელს ივრძნობს სხეული.

უფელეს, ველი გამოადიდრეს
 და აუბნებს ლექსის ვზა-ვვადი,
 მაგრამ ვათელავს ამ კლდესა და ღრეს
 ბარათაშვილის მერანის ნალი.

ცა ცას აღნება, მყინვარი — მყინვარს,
 ბედნიერებას თოვავს აღერსი,
 და დაეწევა ორბების მურღულს
 მუხრანის ველზე სათქმული ლექსი.

1932

ბედნიერების წახველა

არც იზე შორხაა ეს აღზევანი,
 თუმცა ბირეულად დღესა ვარ აქა.
 სჯობს გამოტება... არ ვაქებს ქართველებს
 უცხო ქვეყნების მოუღის ბარაქა.

მაგრამ მომესმის ქართველ მერძობს
 მე სვედიანი მტრედის ღუღუნა:
 თითქო ამ ხმების მადანი იყოს
 ეს თვალწინაღვი კლდეთა კარდამული.

„აღზევანს წაეღ მარილზე,
მარილს მოვიტან ბრილხით,
ვერ დედას გადავუბევი,
მერე შეიღხა და ცოდხით“.

ახე მგონია, ცა გაიღო და
გულზე მომეღო ათასი შეიღდი,
ახე მგონია, ვრთად ამღერდა
ათასი ენო სარაჯიშვილი.

ღამეხი. ცოლი, მარილი – ბრილი
და ხისარულის ცრემლის კერცხალი,
გულზე მიუშეეს გველა დარებით
აღიღებული მერდუჯის წაღი.

დგანან თუელების მოურაევი
აღიღებული ბაბილონამდე,
ათას ხელაშურს ხმა შეუწევია
აღიონიდან აღიონამდე.

ახე მგონია კამენის უღლით
მეც პოეზიის მივალ აღზევანს,
და რა იქნება ისეთი ტვირთი,
ვერ გაუბედოს წელმა აწვეა...

ღმისი წაღკაპი

ენვეარ ორპირში... ბავშვი სიციხეში,
 და უმღერიან წითელ ბატონებს,
 ვარდი და ია მოუსხამს ნონგერს,
 დედის ცრემლები სიმებს ათროოდებს.

თაეზე მადგანან ძმები და დები,
 ვეღარ მალავენ გულში სიხარბეს,
 იმდენს ჰარდება დედა ბატონებს
 ძღვეენს და სანუქარს – რა ვინდა რა უერს.

დაფა და დაფა ვამღების ზეანი,
 მოაქვთ და მოაქვთ მეზობლებს ხელი:
 ბაღა, ბაღი, მარწყვი და ხენდრო,
 მაქრას ვანული გადაგრეხილი.

გაბეუული ვარ თაეთი ფონებში,
 ვარდის გამობდილ წვამაში ეცურავ,
 ეს სისინია ასე ღამაში
 თუ ანგედობის ფრთები მახურავს?

ენბრძოდა ქარი ჭაღაღიდიდან
 აბრაალებულ ატმების ტოტებს,
 გადაულოცეს როცა ბატონებს
 დიდა მადლობით, რომ შემიცოდეს.

არ დაუფიქრდება არც ერთი წამი,
 ასე ნაუცვმ მე გულში დანას,
 თუ ამ სისინიის და გრუანტედის
 ეროსელ მიმდერებ ბავშვობის ნანას.

ამხანაგო და ძმარ მკითხველო,
 რომ ჩემზე უფრო გხურდეს მოსმენა

ჩუბი ლექსების – მე აღარა მწამს,
მამ, აქონიე, ცოტა მოთმუნა...

მჯერა, გულშიაც გამკრავს წელგავი
და ლექსი თვითონ ამოდუდდება.
ხშირ რომ აწვადებს რძეგამწრად ძროხას,
პოეტს და მკითხველს ეს არ უხდებას.

1933

ახალგაზრდა

სიტყვა ეძიებს

ზარდახიანი დეანან ურბევი,
კამეჩი კამეჩს ღარდით ამინებს.
გამოუცვლიათ ლეინის რუმბები
ზატომას მოხულ ვაყას აფშინებს.

კაცკახიონსაც შეველია ვერდი
და სიფარულის დასხშია რეტა.
სურს მოიტაცოს ეს აღავერდი –
პარში დაძმული ტამარი მტრედი.

დღემ მოიტანა აღაზინამდე,
ნისლის შივი ზღვა რომ ვადათვლა;
დღეო, ნეტავი აღარ დადამდე,
თუ დადამდები, არ გაგათუნა.

მეორე მხრიდან აღაზინს უწევს
მეორადი ფარეხი დამუნაოვეა,

თითქო მინდიას სუფრა გაუნყევს,
 ვეღლის მჭამელი დევს აწევს დევა.

მაგონულზე ცაცხია ქანცმიღეული
 ცეცხლს მიჯდომია ქისტა ჯამბაზა,
 ხაღხიცი ისეა აქ არეული,
 როგორც არღანი და მუხამბაზა.

მაგრამ ამ კახეთს სხვა ხმაც ევალა
 თეთრი ტახისა და თეთრი ბატის;
 მღერის ახალი დედის ლევანა,
 ხმა აღავერდის საძირკველს ჩადის.

ზედ რომ მიუშვა, ამოთხროს ძეღქვას,
 უხლა კი სვიარს უნდა უფროც
 დაუთოკია სიკედილის წელკაცს
 სვეტზე მიბმული კურატა კერო.

სეტყე რამ წეობა, ანდა რამ თოცა
 ამდენი ხაღხი და ჯამბათა.
 შესძენ აღახანს, დვინოდ თუ მოცა,
 და ახლა კიდევ, ჭამა თქვა მათა.

ტყბილი კახეთი, მადლი შენ გამჩენს,
 შენ ბარაქიან და რძიან ცურებს,
 ღრუბელი ცაზე მოაგავს კამჭნს
 და კამჭიეთი დამე მისცურავს.

დეგს თხმთეარი და ორთქლი მწვადის,
 კაცი ამ ბოლში თეაღს ვერ ვაახელს.
 ირკვი ირკვი ბაღაბს მოაწეღის,
 სავსე დვინის ჯამს — კახელი კახელს.

დეგს ფიროსმანი, ხატავს დღუობას
 და წარდახიან ურმების მორევს.

ვაფა-ფშაველა უძებს ხელობას,
 ჯიხვას მაართი შესიეღის მეორეს.

შეიბნენ ერთად შაშვი, კაკაბი,
 ბესივის ვაფი და საათნოვა,
 ყოვეუ ბურია ღხინის საბასი,
 ახლა კახეთში რთეელი შემოვა.

ტყბილი კახეთი, შადლი შენს გამწენს,
 ქვეყნად რომ არვის დავუჯაბნესით,
 აღავერდიდან მოვალა აღავერდს
 ხაესე ცხოვრების დიდი ჯამებით.

1936

არც ერთი სიტყვა არ დამტყუნია
 მხოლოდ იმასთვის, ღვექი რომ შეოქვა, —
 როცა ჰყარებს ჰყარებს სდევნიან,
 საკუთარ გულის მამინებს უფოქვა.

მაინე თუ ვერ ვოქვა, რასაც ვესწრაფი,
 შე ამ ცოდვამი ბრალი არ შიდევეს,
 ვარ იდუმალი მხოლოდ მიხრაფი
 და გულა იკედვეს ღვექის ამინდებს.

ვაფაგონიათ, ნემო კარვები,
 რომ სიყვარული ძალით არ მოვა,
 სიტყვა სიტყვისაც არ მიუდგება,
 თუ ის სიმღერამ არ ამოსწოვა.

სანამ წარმოხოქვამ, ლექსი შენია,
იტყვი, სხვა უცხო მას დაიტაცებს,
და თუ ვაგაკეთის ხელი სჩენია,
მამის სხვის ხელშიც ის ფაფაკაცებს.

ლექსი ლექსია, მაგრამ იმატებს,
თუ სიფეარულის ბოღმა გამურია,
ფეითონ ვერ იცნობ შენ ბაიაფებს,
დაუტყვია ხალხს ხალამურად.

და მწვერებს, რომ ლექსის ძაფი
უძილო დამეს ხელში ვაფუა
მოსცდება წვიმა თქემით და ქაფით
და მოეპარება ლექსი წელკაფად.

გადაიანა და გადაიფელა,
როგორც კალია ვაიფელავს ვანას,
მერე დაწნით თაფლის ხანოფელად,
რომ განათობს მიფელი ქვეყანა...

1936

ესე უბრალოდ, როგორც მუხრანზე

ესე უბრალოდ, როგორც მუხრანზე
გაბაფხუფლისთფის მიფის ბაღახი;
ესე უბრალოდ, როგორც არაფეზე
აღაღაღაფებს შუფე კაღაღახი;

ესე უბრალოდ, როგორც მერეღაღი
დაუბრუნფებს მარმანღელ ზეფეს;

ისე უბრალოდ, როგორც ფშაველ ბიჭს
დილის ცისკარა სისაუშლად უღვეს.

ისე უბრალოდ, როგორც ნაკაზი
სდარაჯობს ფარებს და ცხვარის ფარას,
როგორც დაწვება ნისლი მყინვარზე
და ბრდღუაღა თურგს კაღთათ დაფარავს.

ისე უბრალო და ისე სადა,
როგორც ურმული გუთნის დედისა,
როგორც ვადიას დაკრული ქადა —
ხმა მშობლიურა მე დღეს შედარსა.

ისე უბრალოდ მინდა ვუმღერო
ნემ განახლებულ მშობლიურ მიწას;
ლომისთვის იყო ის წიღნაყარი,
ვხდაც სამშობლოს მარჯვენას იცავს!

ՅԵՐԵՎԱՆԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

1896.

Եւրո. ք անբաւի յոյժս արեւոյ,
 բոլոր տակն ք բոլոր կարեւ.
 Եւրո. արեւոյ այս յարեւ Երբ,
 Եւրո. արեւոյ յարեւ Երբ յարեւոյ
 Եւրո. արեւոյ, Եւրո. ք Եւրո. ք!
 Եւրո. արեւոյ, Եւրո. արեւոյ,
 Եւրո. արեւոյ Եւրո. արեւոյ,
 Եւրո. արեւոյ, Եւրո. արեւոյ!

Եւրո. ք անբաւի յոյժս արեւոյ,
 բոլոր տակն ք բոլոր կարեւ.
 Եւրո. արեւոյ ք Եւրո. արեւոյ
 Եւրո. արեւոյ Եւրո. արեւոյ Երբ.
 Եւրո. արեւոյ Եւրո. արեւոյ Երբ -
 Եւրո. արեւոյ Եւրո. արեւոյ, Եւրո. արեւոյ Երբ Եւրո. արեւոյ,
 ք Եւրո. արեւոյ Եւրո. արեւոյ Երբ.

Եւրո. ք անբաւի յոյժս արեւոյ,
 բոլոր տակն ք բոլոր կարեւ
 ք Եւրո. արեւոյ, Եւրո. արեւոյ Երբ,
 Եւրո. արեւոյ Եւրո. արեւոյ Երբ,
 Եւրո. արեւոյ Եւրո. արեւոյ Երբ,
 Եւրո. արեւոյ Երբ Երբ,
 Եւրո. արեւոյ Եւրո. արեւոյ Երբ,
 Եւրո. արեւոյ Եւրո. արեւոյ Երբ,
 Եւրո. արեւոյ Եւրո. արեւոյ Երբ,
 Եւրո. արեւոյ Եւրո. արեւոյ Երբ,
 Եւրո. արեւոյ Եւրո. արեւոյ Երբ!
 Եւրո. արեւոյ Եւրո. արեւոյ Երբ,
 Եւրո. արեւոյ Եւրո. արեւոյ Երբ.

Եւրո. ք անբաւի յոյժս արեւոյ,
 բոլոր տակն ք բոլոր կարեւ.

ՀԵՐԱՅԵՐԱ ՊԱՆԺ.
 Եւրո.

Եւրո. արեւոյ Երբ

საქორწინო მოგზაობაში მთავარსთან ერთად

და ისევ დამე, ისევ წვიმა ფეხის ხმაურით;
 ვერ გაღუერები შემოდგომის მე ნაკლულ დღეებს!
 და მაწანწალა წიმი სული — ნათრევი ყვრიით —
 კიდევ გამოიღოს შეფარების მწარე სიციხეებს.

გაფიარებული მიუხედავად შეადგმის ხმაურს;
 გადამალავებს იღუმელი მისი ათება.
 თქვერ, ეარსკვლავებო, გზა მოგვეციოთ მგზაურებს უცნაურს,
 წუფ-დოდოფაღს, მე და მოეარეს გვაგვიანდება!

წერ დიდი გზებით მოხული ვართ და წყალთ მაღვ.
 როგორც ბავშვები, დავატარებთ არშთან კახებს.
 წერი ცრემლები დიდ ქალაქში ვერსად დავმალეთ,
 და გვსურს ვერწიით ახლა სტუმრად სულ მცირე დასებს.

სასტუმროების სიბინძურე და ავი სული
 აღარ აკვირებს წიშ დედოფალს, აღარ ამინებს;
 დღეს მისი ცქერა ავადმყოფი, ფერგადახული,
 წიშ დაღლილ ტვინში ფერხიულ ქვეყნებს ამერებს.

აბ, სულ ერთია! ნათრევილა გადამშვეულებს,
 მოგვეწერება თუორ საშობიხედ დუქანი ბნელი;
 და ისევ დამე შეგვაერთებს მგზაურებს სწეულებს,
 და ისევ დამე, როგორც ჯვარემა იქნება მსსნელი.

პირველი მარტი

ჩემი ძაღლი „კობია“

პირველი მარტი (მოვიგონეთ მოვარე ნაკლული:
ცოტათი ვვასწრებს კაღუნდარი ახალი სტილით)
წველას ვაგვეწვება დღეს ქაღაქში „ხორცი დაკლული“;
წველა ვიშოვით ხაჩოყავებს სულ ახალს დილით.

თეთრი ტყემლების აყვავებას ზვერი უცდიდა;
ახ, შეგი ვიძებნა დაუღაგო ჩემი ცხოვრება,
იქნება მურგოს სიხარულის მეც ერთი ციდა;
ო, ეს პტივი მე ვოველითვის შემახსოვრება.

წველას ხამთართან მეგობრულად ვერ ვავატარებ
ცოვი აღერხით თითქოს მოვარეც ადარ მწვადობდა;
წველა მევედრის, რომ შამანებს ვერ დავედარებ
და უღედობით ირი შევილი ჩემი დაიბღღა.

დაბრუციანდა ჩემი ძაღლიც — მტრის გასახარად
სიხბლიან თვალთ მოუერებას ახ მევედრება;
მაღლისა წველას, უსათუოდ, გულწრფელი მარაგი
ბედნიერებით დღეს ვერაფერ ვერ შევედრება.

ფოთლები ქარში

ფოთლები ქარში, ფოთლები ქარში!
ვინ დასთვლის ფოთლებს მთვარიან ღამით!
დაქრის ტყე-ველად ხიკდილის მარში
და მოხვებუბაც არ უნდა წამით.

ფოთლები ქარში, ფოთლები ქარში!
ცოცხალი ნაღვარში ხწრაფად ქრებიან.
შკადრებს დაეიწყებულა სცივით ზამთარში...
და საფლავებში აღბათ გრთებიან.

ფოთლები ქარში, ფოთლები ქარში!
— შენ რისთვის შეგროვი, ხაბრადო დრო?
— ხამონელება ჩამოგვა კარში...
— ილოცე მაინც, ო, საცოდავო!
ფოთლები ქარში, ფოთლები ქარში!

1916

პანენიანი ძალაქი

მე ხშირად მივეარს ეს ქალაქი მრუში და მერაღი,
ატალახებულ ქვრებს მიჯვები, ვეიძარ უპბოლოდ დაღრეჯილ
სახლებს.

ხარბად დავეძებ მამინე სახებს,
მკლავებში მამრინობს მე ვაწრო კვალი, აუნხიანი და ცოფეებით
მოერადი.

აუადმოფ სახლებს, ათამარეთ პირდაქმულ ქვრებს,
აქბეებს სურნელს სამიკატნი ღუინით და ხაშით,

ვაილებს დამე არდნის რწყევით, ზურნიო და ტაშით,
და ცა ღოტბარი შავად მორთულა, ქერდებს და მკედლეებს
გამოსვლას ურჩევს.

ძველ სასტუმროდან გამოიბიან წითლად ქალები,
როგორც რომ ჯარი დამარცხებულა, მათხოვარა გუნდი
ბრუნდება სახლში,

გამეფდა ვნება აეადმყოფ სახლში,
ხალდას აქცევენ რუბ ქვაფენილებს ქენის მნათობა თეთრა
თვალები.

და მეც ქალაქში დავსკიარნობ ვაგთა მხედარი,
ნებს წინ ქვეშევრდომთ ვაუმართავეთ უცხო პარადა.
ბოროტი ვაჩნდა სნეულ ფიქრის ხლება მარადა,
მე მშურს ყოველთვის დამე იყოს ასე ნეტარა.

1916

შაჰრადორმა იმპერატორს სოფელში

მა, დღეშაც მოიკლო, გაფრინდნენ შერცხლები,
ნახი სექტემბერი გვეწვია ბაღებში;
ცა დამატრებულა მთვარით ივერცხლები,
ხუბილის სურნელი დაღვა ოთახებში.

დუღუა და ვერძენა, შეშწვარა ხიბინდა,
ყითული ბიები, ხავერდის ატმები;
და მონადირესთვის კუთლი ამინდა; —
მსუქანი მწვერები, ტყეში ტყის ქაშები.

ხანტად ბრუნდებათ ჯოჯები ხალდას
თვინიერ დმუილით, შარებს წყარუნით.

სამხარს მიუხსნებელია ბუხართან ხაშის
და კეცის მჭადების დაფტკებთა ცხელ სუნთ.

ოქვი, შეფარებულნი, იკმარეთ დარღები,
დატოვეთ ქალაქი, ეწვით სოფელს
მოკლეთ სიწმინდე, მინდვრება, უარღები,
იხილეთ მწვერვალებს და მიწას – მშობელს.

1917

რთხილას სანკართხილურსა

სანკართხილურსა

დაფრთხილული ძველი ფონება
და ნანგრევები დიდ ციხეების:
ჩვენი დიდება მოხაჯონება,
ფართო ჩრდილები ცაცხვის ხეების.

შედიხარ ჩუმად, ვრილი ტაძარი...
მოთაულისფერი ხაზე მამების;
და ხივეტლურსი ცოტა ჩაყარი
და შვიი ხატა წმინდა სამების.

ნომანი ბედოს – კარზე ნაღები,
სახურავები დაბავსებული
და ლუთისმშობელის მოგრძო თეაღები
უმაჩო ხედით ამოვსებული.

1917

ვერსალის წიგნაწი

ტარიელთა

დაცვიდნენ ფოთლები ვერსალის ბაღებში,
მოწყვნილ დედოფალს ამინებს წემა.
სადამოს ღანდები კრთიან ოთახებში,
დაცვიდნენ ფოთლები ვერსალის ბაღებში.

მძიმეა სიბუბე სასახლის თაღებში,
ვინ იცის, დედოფალს რად გაეღიმა!
დაცვიდნენ ფოთლები ვერსალის ბაღებში,
მოწყვნილ დედოფალს ამინებს წემა.

1917

მთვარის წმალთა

პოლი იმუაღს

მთვარის ღანდები კრთიან ზეგზე –
თუთრად საქარგი!
შენ ხელარ სტარო წარსულ დღეებზე,
დამშუადღა, კარგო!

ისეთი დრმაა და წმინდა ზეა –
აღერხით ზეგზე,
თაბჭის დუთისმშობლის ცრემლი დამეცა
ლოცვის დროს თეგზე!

ო, ღმერთო, ღმერთო, ეს სავსე გულა
შენ ჩავაბარე,
და მას ეს ღამე, მოეპარათ კარგული,
გადააფარე!

1918

მ ი კ ლ ე ზ ე ბ ა

ტ ა რ ი მ ლ ა ბ ა

დღეს ისევ ისე შენში ცოცხლობს ძველი თამარი
ჩემი თამარი, რომ მოვეარდა ოდესღაც, წინათ.
წარსული ტრფობის ისევ ათრობს გულს მუჯამარი,
დღეს ისევ ისე შენში ცოცხლობს ძველი თამარი.

ცისფერი კაბა მავონდებს, ვიწრო ქამარი.
მორცხვი თვალები, სიყვარულმა რომ ააბრწყინა;
დღეს ისევ ისე შენში ცოცხლობს ძველი თამარი —
ჩემი თამარი, რომ მოვეარდა ოდესღაც, წინათ.

1918

ბ ა ვ შ ვ ი რ ბ ი ს მ რ ბ რ ე ნ ბ ა

ისევ ბავშვობა მავონდებს ხათული, ნაზი,
ზამთრის მზატვრობა ჩემი ფანჯრის ვიწრო მანაზე, —

ამბროლაურია, დიდი ეზო, დიდი ცაიხტემა
და სათამაშოდ არჩეული ფერადი ქვემა.

როგორ მიგვარდა ხოფლის დღეა, ჭრიალა ურმის
 და თოვლის მოხელა, გამორჩენა უცნობი სტუმრის!

ჩვენს ეზოს იქით ეაცხოვრებდა სულ სხვა ქვეყანას...
 ზღაპრების შემდეგ ზემი ძიძა მიმდევრდა ნანას.

დაეძინებდა დაღალული მე მის კალთებზე
 და ძაღვში ვგრძნობდი მამის კოცნას ოქროსფერ თმებზე.

ახლა ვიგონებ ჩემს ბავშვობას, ჩუმიად ვამდგარი,
 აღარ მაცვია, როგორც გოგოს, კაბა ცისფერი.

და მამაჩემაც, საყვარელი, მომიკვდა წლეულს,
 ვეღარ უშველის ის თავის შვილს, დაგარჯულს, სწეულს!

აქ დედაჩემი, უწუგუშო, ტირის თავისთვის,
 ყოთელი ზელით დაუნთია ხანთელი დუთისთვის.

მისი ფეხის ხმა მოპარული ვაისმის ძვარად,
 მისი თვალეხი ცრემლიანა დამდევს გზორად!

დიდ ოთახებში ჩვენ ორნი ვართ და დაღამებას
 თრთოდვით მიგვღვით ხიზუმეში, როგორც წამებას.

როგორც აჩრდილა მიმადულა კუთხეში დედა,
 რომ ცრემლებიხოვის მის თვალეხზე ვერ შემეხედა.

როს დაღამდება — გაიბმება სულა მახეში,
 ეშისობ მივიდუ და ჩაებედო დამჭკნარ სახეში.

გადის თვეები და ვოველდდე ეახცახით ველი,
 რომ დედაც წავა: არაფერ კეავს საბრალოს მიველა.

დამტოვებს ისიც, და წუგუშით ვიღას მივმართო?
 მალე ამ სახლში მე დაფრნება ზულ მარტოდმარტო.

NOTRE-DAME

ვალერიან გაფრინაშვილი

შეგად „Notre-Dame-ში“ მოღუნული, როგორც თუღი;
 დიდი ქუჩების ავზირცობით ტანდადაღული;
 ეიცო, ვერლენი მონასხებით აქ მოდიოდა,
 რომ დიდი ცოფვა შევედრა გადანახული.
 შემომხედავენ წმინდანები დატვირთულ ცქერით;
 აგანკაღლებით იმათ სახეს ჩავამტკრავები;
 მლოცველთა ხურვებს ეფინება ყვითელი ფერი;
 დათვალე ჩუმად ქარვისფერი ქრისტეს გვერდები.
 როცა ქუჩებში ნოემბერი დადის წვიმებით,
 უთუოდ სცვათ მაშინ გამზდარ უბნო ძაღლებს...
 თუთრ ბაღდახინზე ქანაობენ ბერაფიშები,
 მასხველებს მოქალაქეს ველაზე ნაგლებს!
 ვინ შეგვახვედრებს, ვის ვურდივართ, ვინ მოჯიგონებს?!
 დიღია დამე... ვინ ვადახდის სახლებს სახურავს?..
 მხოლოდ პოეტი გაბრახებით დაიღოს სტრაქონებს
 და ქვეყნიდან ცოლს წაუკოხნავს დმვრანზე მოძღურავს.
 მივმართავ ჩემს თავს მონოლოგით და ვეჭვით ამე:
 თქვენ, სულს ჩემი, საცოდავი ზარა, როგორც ბავშვი!
 რახაყის არ მოვწონათ ეს ცხოვრება და სიძვირფასე?
 წაიღეთ ერთად, ჩუმად ჩავსხდეთ მთელთრო ნავში.
 მე თქვენს ოქროს თმებს გადავეარცხნა იქ მორიდებით,
 თუთრ კებით მოვრთავ, ჯაგაფაყრით შეივანა ფეხებს;
 და თუ ქალაქმა გაგვაოცა თაქის დიდებით,
 წვალით და მტრედებს გადაუწერიო პერის ნატეხებს;
 გრამაფონის ხმა (უკუდავთა მომჯონა მისი!)
 ჩვენ მოვეცემება სახლებიდან ხელი ხრიალით.
 და თუ დაგვიდგა დღე მზიანი და სამათხო,
 დავეართ ღვეურს თაქმომწონე ცეკვა-ტრიალი!

დაძინებისას

დაძინებისას, მუხლებშიხრდილი
 დედასთან ერთად ეამბობდი წინათ:
 „უფალო, მომეც მშვიდობის ძილი
 და გამითენე მშვიდობის დილა!“

მე დამავიწყდა ლოცვები ტყბილი
 და ამ ვედრების მემღება ბოლოც,
 და ვამბობ ახლა: „უფალო, ძილი,
 მშვიდობის ძილი მადარსე მხოლოდ!“

1920

ბახაშხუნული თბილისში

ქუჩებში ჩუმად შემოგვეპარა,
 თის კონებით მოქპარვა კვალი
 და თბილისს ზეცა გადაეფარა,
 როგორც გამდნარი ფირუნის თვალა!

ჩვენო სიმტკიცე გადკარგულა!
 დედაო ტყბილი, დღე დამიმძიმდა!
 მე ეს ჰატარა, მტკივანი გული
 შენს თბილ მუხლებზე დაეკადო მინდა!

მიმილე მაინც! გადაიბურდა,
 ჯვარცმად გადიქვა ჩემი დღეები,
 და მე სიწმინდე ისე მომწყურდა,
 როგორც დამწვეველ არწივს კლდეება.

ხარ ზიარებით სავსე ბარძაში,
თბილისის ჩემო, ამღერებულს!
შენა სიონი, აფორი და მძაძე,
თითქოს ზემს გუდში ამენებულს!

თავს სასწაულის რეტო ვსძმება
და კიდევ მეჯერა, რომ დიდი ფრთები
ჩემს მხრებს დამსხვრეულს გამოცხმება,
რომ გადმოფიანტო თების მთებამ!

ისე, ვით დედამ, მომხვიე ზელი,
გადამაწვანე შენს სათუა მკლავზე,
რომ ვიმეორო შენა სახელი
და გული გასკვებ ხარების ხმაზე!

1920

თამარის სიმღე

ჩემი დაცული პატიოსნება,
კეთილშობილი კაცის სახელი, —
წარსულ დღეებზე ჩემი ოცნება,
ცრემლმორეული თვალის ვახელით.

დამეშკვადრება სასუფეველი,
დავიმსახურებ, ასე მეონია...
ნეტავ რა მინდა, ან რას მოველი,
რად არ თაყუდება ეს აგონია!

თვალეში სევდას დამამაღლიებს
თუ იანუარას, ზინდი და მწუხრა

და ზამთრის დღეთა სატურნალიებს
შვეებრძოლები დანთებულ ბუხრით...

გული დონდება, როდესაც გული
საგლედი მთვარის წიშანით მიდის;
არის ინტიმი: მალარმეს „გული“
და იმერეთში თამარის ზედი.

1922

ნახს ბაშვანბს

გადაგყარეო, დავტოვეო ოხრად,
ახე უაღბლიოდ გამოინციენო!
თქვენს წინ მომინდა მუხლებს მოხრა,
სიყვარულის და ცრემლების შეაღწიო!

თქვენზე ფიქრები მანევს ტვირთებად
იხრდებათ ობლად და უაღერსოდ.
რამდენჯერ გული ამიტარდება,
რამდენჯერ გული ცრემლით ამევსოდ

ვინ ეფერება თქვენს სათუთ სხეულს,
ან ვინ გაზურავთ დამეში საბანს?
ო, ახლა ჩემს გულს, სევდით განგერველს,
თქვენს გარდა ცრემლით არაეინ დაბანს!

მე აღარ შემწევს მეტი ურწობა!
სიხხელით აივსო თვალის უბენი.
ტუბერკულოზით დედა გეხრწობათ
და პნელ ქუჩებში მეც ვაღუბებთ!

მაგრამ ვუღეს ერთი ოცნება თავდაცვს —
მცირე იმედად ეს მაინც ვარება, —
რომ წეწის დაკარგულ, ტოალ საფლავეებს
აქვენ დაიტარებთ ვველაზე კარგად!

1922

მ ი გ ა წ ი რ ი

ახლა, როდესაც ყველაფერი ისე ებაღია,
როგორც რომ შენი მარტოობა სასაფლაოზე —
(შე კიდევ მახსოვს წემს სხეულზე შენი ცრემლები
და შეფუდრება გადარჩენის და ხასწაულის) —
მე აღარ მინდა ზამთრის დღეებს ეანდო ოცნება
და, როგორც ძველად,
დღესაც ვაუთქრებ ისევ შენზე, ძვირუბათი წემო!

აქამდის მიყვარს შემოდგომის გამოხუნება
და მოლოდინი უცყარი ზამთრის თავდასხმის,
როს გაიღვიძებ და ფანჯრებში შემოიხეყდებ
თოვლის სპეტაკა ბრწყინვალეობა და სხივოსნობა —
(ზომ ზედაე ახლაც, როგორც ბრიყვი, შევხარი ამას)
და სწორედ მაშინ, როცა ვზეხი დაითოეება
და ძველ სეიფრიდან ამოგაწეობ წარსულის ნიშნებს:
ბავშვობის პერანგს, პირველ რეცულს და სათამაშოს,
ისევ ვიამბობ, როგორც ძველად, წემ გულის ამბავს,
უბანკო ბავშვო, მეოცნებევე ხასწაულებზე,
ისევ ვიჩეიწებ განუგურნელ მწეავე იარაბს
და გეტყვი წემად „ხასწაული აღარ არსებობს“.

1924

მ რ ვ ს

თამარის ხმოვნს

თოვს, ეს ხიზუმე და ხისუფთავე
მე ჰველებურად აღარ მახარებსს..
მე ჩემს ხომღერას უკვე ვათავებ
და ჩუმად ვრახავ გალებულ კარებს.

ეს ხისხუტავე, ფიქრებს რომ აბევა,
მე ხომ გაჩენის დღიდანვე მვლავდა!
როცა მუხებო მირწევდნენ აკვანს
და ცახიერ ყვაფილს ჩემს გულში რგავდნენ.

ცოვა და ჩუმი თოვლის შრიალი
ევ ხომ ხმა არის მიმავალ ვამის
და მალე ჩუმი გულის ფრთხილად
შეუერთდება თოვლსა და დაშეს...

მე ისევ მესმის წარსულის კენჭები
კაეშანს ჩემსას ხიზუმე ათრობს.
დაკარგულ საფლავს ვეფონებ შენსას,
ხადაც, ძვირფასო, ვძინავ და ვათოვსს..

ევ ხომ ჩემს ჰირველ ხიფარულს ათოვს,
ევ ხომ შენი ხმის შრიალი არის!
შენი უკვდავი დიმილი მაკრთობს —
გამომუშქება ცოური მხარის!

თოვს, ეს ხითეთრე და ხისუფთავე
მე ჰველებურად აღარ მახარებსს..
მე ჩემს ხომღერას უკვე ვათავებ
და ჩუმად ვრახავ გალებულ კარებს.

მთარი კრწანისზე და მანანა ორბელიანზე

განა არ ვაცო, განა არ ვხედავ,
რომ სხვა დროების ჩამოღვა ჯერა?!
მაგრამ რად მტანჯავს ეს ფიქრი ნეტავ,
და, რაც არ მოხდა, ის რატომ შეჯრა?

როცა ბრძოლების დაპტროდა ქარი,
როცა კოშკიდან კრიოდა მანდილი —
მამინ დამწების რყეაუდა ზარი,
და ხულ სხვა იყო ვულის წადილი...

კრწანისის ახლოს ჰყოიდა ვედი,
ქარა მიწამდე აწევნდა ლერწამს...
სხვა რა მოხდება იმაზე მეტი —
რაც ღღემდე ვულის ფიცარს მიღუნავს?

მამინ ეგ ხახვ მენახა ნეტავ,
ნეტავ შენი ხმა მე მომესმინა,
როცა ტირიოდა ქართიველი დედა
იქ, სადაც სამას არაგველს სძინავს!

ო, მაგ უნახვს შელაგების სიძობო
და მარგალიტისფერი სხეული
წარსულზე ფიქრით ოცნებას მიტყბობს —
გულში რომ არის ჩამონთხეული.

ოდინდაც კრიხელ მაინც მენახა
შენა მანდილის მადლიდან რხევა,
გამველო ღამით ნუმა ვენახი
და კოშკის კარი გაუღო მხევალს...

ღღებს, როცა მინებს წვიმა ასკდება
და ტიანს მიხურდავს მწუხარე ფიქრა, —

ჩემი ოცნებაც ვედივით კვდება
და იფარება სათუთა ფიფქით.

კრწანისის ახლოს ეიოდა ვედი,
ჭარბ მიწამდე აწვევდა ლურწამს...
სხვა რა მოხდება იმაზე მეტა,
რაც დღემდე გულის ფიფარს მალეწავს?

1925

ო შ რ ო შ ა ნ ბ

შვენი დასრულდა ჩემში ვოველი
და შემოქმედი განმტკიცდა ნება
ვარ უზენაეს მაღლით სოველი
და სიყვარულმა შვა შთავიწება.

შშვიდობა თქვენდა, გულის გამგმობრო.
წარსულ დროების მბიმე ხედედბი
მეც მანდა მერგობ საქმე ხაგმობრო,
რომ თქვე გამდერობ, მსობელუ შთებო!

კმარა, გათავდეს არა დობ, ვფიცავ.
ამდენ ცრემლებად ის, რაც დავჯობავ.
მე ისევ ისე ცხოვრებას ვიცავ,
ცხოვრებავ, კმარა, რაც ტანჯვა მარგავ.

შშვიდობით ახლა, ჩემო წარსულო
და შერე ბავშვობავ, თქროს სიზმრებით
რამდენი შხამი გულზე დასულა,
და უღმობელი სისწორით ვტრებით..

მაგრამ, მე მაინც ვარ გამოყოფილი
ყოველი წუთით, ყოველი წამით
ისე ყოფილა წუთისოფელი —
დღის მდღეღვარება და მოხელა ღამის!

დღეს ღოცვებისთვის დრო აღარ არის,
გაზაფხულს გაქცეა სურნელი იის...
მე მაინც მიხდა გავადო კარი
მადალი გრძნობის და პოეზიის,

რომ ყველაფერი, რაც გულს აცდუნდა,
რაც კი სტანჯაედა ვინმესას შწარედ,
რაც ხისხლის ცრემლებს თვალებს აფენდა,
გამოეიტანო სიმღერით ვარედ!

ექვთა, თუ როგორ ვარ ხვესე პირამდე
აღამაანურ და ვითოდ გრძნობით,
თუ როგორ მიხდა ჩემს თავს გწირაედეო,
ყოუო პურჭელი უმაღლეს ძმობის.

მაგრამ თქვენ, ვისაც მე ვერასოდეს
ვედარ შემოვხვეეთ შეგობრულ შელაკებს..
პოეტის გული თქვენთვის იწვიაღეს
და დასტიროდეს შეიარუას საფლაკებს..

დაუვიწყარი თქვენს სახელი
გამომიქვს მაინც ამ ბრძოლის დროში,
როგორც შეომარს დაჭრილა ხელთ
ერთი ნაგლეჯი წართმეულ დროშის.

ოქროს ვანო, შენზე სიმღერა
გულში თაფლივით ჩამწვეულებამ
მე ისევე ისე ოცნების მჯერა
და ღვქს ვწნდობი ოქროსფრთხეზიანს, —

რომ თავდუნაყარ და შწიფე პურის
 დუქსში მიეცეს მღვდლთარე სახე
 მას, რაც შევბოტე მახვილი ყვრიით,
 რაც შთაგონებით ვიგრძენ და ენახე.

1936

მ მ მ რ მ მ მ

შენ ვეღარ გიმზერ, ჩემო სიმღერა
 აღარ მოესმის შენს ციბფერ ველებს!
 მე მშობლიურა დაკარგე კერაც
 და მაინც ვიწუდი აღურხით ხელებს.

რად მაგონდება ასე უღმერთოდ
 შენი თბემები ჩამოტყუილი?
 რად მინდა მოკვდე და შეგეერთო
 შენ ჩემი სისხლი, ჩემი სხეული?

რად შემოყვარდა დღეს ისევ ისე
 თოვლი, წვაძები და დედეგები?
 ზღვად მოკარდნილი შენი მათი,
 ქაჯებით სახე შენი ტყეები?

ვიცოდე მაინც, რად არ მასვენებს
 ქობში სძენილი სიმღერა ტყბილი
 ზაფხულის წვიმა ისევ მახველებს,
 ისევ მომყვითა აღუჩამ კბილი.

ისევ ხარები მიდიან ნულა
 ვაწროდ ამოჭრილ სოფლის შარახე

და შინს ჩასვლამდე თოხება ვლავს
 აბიბინებულ ვლავსას განაზე.

მე თითქოს ახლა ცქერა ამცერა
 და გამოვუხიზლდი მძინარ გონებით...
 თითქოს ამდურდნენ, ჩემში უცერად,
 სერაფიმების ლავიონები!

და მანდა დაუფერე წუხად და ტკბილად
 ამ ულაფარდეს, უბირო ზეცით.
 მოუხილო მჭადი და, როგორც წინათ,
 უვლავ ავაფიცხო ბუბართან კაცით.

არა, არახდრობ არ მეღირსება
 გადავიწვევა შენა სიმწიანის!
 ვხვდავ, მარნება შაჭრით თუხება
 და ოქროდ ლელავს სიმწიფე განის.

ხელახლა სოფლის ვიწრო ბოვირზე
 ვააქვს ჭრიალი ღამეში ურემს
 და ვლავსაც სძინავს განის ნაპირზე,
 როცა მუადლით მზე დაახურებს.

ქვეყნავ ჩემო, ზეცით ნაკურთხო,
 უხვად მირჩვეულო მხითა და მოვარით!
 მე შენს კალთებზე დავეძებ კუთხეს,
 მომეცა შენთან თაღმუხაფარი!

იხვე შებიშვი მოწინულ ფაცხაში,
 სადაც ქართულად აკვანს არწევან,
 მანახე შენა ზეცის კაშკაში,
 მასმინე ხმები – ვუღს რომ ანგრვეან.

რომ კადვე ერთხელ, ქიეულმა შეელად,
 გაღავირბინო შენი ნოხება,

რომ ფეხმომწველმა უბარო ვეღად,
ვიყნოსო ვამლი შენი ქობების!

რომ ხელმეორედ ვიგრძნო სინამე
ჭაღადიღის და ორპირის კუთხის,
სადაც ნიაფის ურთებით დილაზე
მოპქრას შავი ზღვის სურნელა მწუთხე

ზადაც ტყეები, ჩარგული წვალში,
გარშემორტყმულან მაღალ ისლეებით
და ზეცის კიდეც, გაბევეულს აღში,
მძიმედ არხევენ ღურჯი ნისლეები.

მოესულვარ შენთან შერიგებული,
რომ ვითხრა მაინც: სურვილი ამაღა —
მე ვარ ბუღბუღა ამღერებული,
ატირებული საყვარელ ბადთან..

რომ ვითხრა მაინც: კიდეც ეს გული
საღამურივით მკვრადში მიმდვრის,
რომ ვარ ქართველი, ქართული რჯულის
და მიყვარს შენი ქვიშა და მტვერიც!

და თუ მე დღემდე ბედს ვეჭიდება —
ჩანს მშობულ ზეცის გურობევა მიცავს..
მოვედა შენთან, რომ მორიდებით
კიდეც ვეჭობხეით შენს წმინდა მიწას!

სადა ხარო, ჩემო ოქროს დედაო

როგორც მაისის ქექა-ქუხილმა —
ვადივრიალა ახალგაზრდობამ
პირველი ენების ტკბილმა დუდილმა,
დაჟაგაყვების პირველმა ტრუთბამ!

ეს იყო მაშინ, როდესაც ზეცა
მეფონა ბაღი ვარდებით სავსე,
როცა მეც ოქროს პერანგი მეცვია,
როცა მეც ოქროს შესხმოდა თავზე!

ეს იყო მაშინ, როცა შესმოდა,
თუ როგორ სჭრიდა მაწახ ბაღახი,
და, როგორც წყარო, მზეუებს მესროდა
ბედნიერება მინდურად ნახახი!

მთელი ხიროცხლის უბრალო სობრძნე,
როგორც ბუნების ენა, ვაყიადი,
როცა ფრანგულთა ვაღობა ვიგრძენ
და ყვავილითა მზეში ვიწვოდამ!

რამ მოადუნა ამდუნად ხმენა,
რა დაუფარა სულსა და თვალებს,
რომ აღარ მესმის ბუნების ენა,
რომ სევდარული აღარ მაწვალებს?

სადა ხარო, ჩემო ოქროს დეეებო, —
პირველი ვრძინობის პირველი ფეიქვაჟ,
თითქოს მახეში გული ვაება
და ვეღარ ვამბობ, რაც უნდა მეთქვა!

აღარც ის ენება დაშწველი მზისებრ
და სიტკბოებით სისხლში მღვლეჯარე;
ო, როგორც ხმაღმა ქაერში, ისე
ჩემმა ცხოვრებამ გაიფლუჯარა.

ორი ქონორა

შალვა ნუბუტრაძე

ორი ვარაა, ორი ქონორა,
 ერთი ნაცარა, შეორე ჭრელი
 ვაფადე ერთხელ. ცოდმა მოჭორა,
 რომ იყვნენ ერთობ ძვირი და ხმელი.

შეფთავა ვოვოს, ზოფლიდან მოხულს
 აღარ ეევაჭრე, — ფული არ მშურდა!
 და ვუთხარ წემს ცოდს, ჩემზე ვუღმოსულს,
 რომ ანა ჰქონდა გამყიდველს ზურდა.

ორი ვარაა ფეხებშეკრული
 სხვებმაც ვასინჯეს შემუტარის თვალთ,
 მე უჩვეულოდ მიცემდა ვული
 და ვთქვი: „წაიღეთ, ერთად დაკალოთ!“

პატარა ხევაა, პატარა დარდი
 დიდხანს ქუჩებში დამატარებდა
 და არაფერა, იმ ვოვოს ვარდა,
 მე იმ დღეებში არ მახარებდა!

მას შემდეგ დიდმა დრომ გაიარა,
 ორი ქონორა ღმრეს ვიღას ახსოვს?!
 მაგრამ ჩემს ვულში ჩარჩა იარა
 და მოგონება მოჩვენას მაქსოვს.

და ყოველ კვირას, ვულის ცახცახით,
 მე წაყნობ ადგილს უუახლოვედ,
 მაგრამ ვერ ვხედავ სანატრულ სახეს
 და უიმედოდ ისევ ვღონდები.

სამეცნიერო ცენტრი

გაზაფხულია და დღე ბრწყინვალეში,
როგორც გვირგვანი ძვირფასი თვლებით.
მე ზუმად ეუბნურ მაღალ მყინვარებს
და ყვავილულ ტყემლებით ვოჯრები!

გულს, წყარო ხარ წყნარა და წმინდა,
როს აღარ უცქერ ცხოვრებას უბრადა!
ვინდა მტრულადეიო აფრენი ხიდან,
რომ ცას გაეყრა პატარა ღრუბლად.

ძვირფასო, ახლა ტყემლის რტოების
თაშუე მაღვია თეთრი დიდება,
მე მათა თოვლით დაეითოეები
და თვალი ფუტკარს გაეყოფება!

ტყემალი ჰყვავის. თეთრი რტოება
სულში მათოვენ, სულში მღეროან...
და შორი მთები, ვანმარტოებით,
იების ხვავად ცამდე დეებაან.

მე ხიბარულით დღეხა ვარ აუად,
მე მინდა მოგვედე ერთ უცვლავ თქმაში!
მინდა ეს გული ოქროსფერ ნავად
გადავცურო ლაფიარდის ზღვაში.

გამოდი მინდვრად, გადმოიბრძინე
ეს მობიბინე იონჯის ფარჩა!
მე მახსოვს შენი მკლავთა სობილდე
და კოცნის თაფლი ტუჩებზე დარჩა...

შენი მკერდეხა ათქვირდნენ მაშინ,
— ეს მოვონება აღარ გაქრება, —

როცა ნესხები დამწოფდნენ ბაღში
და ყვითელ ატბებს დაუნწყე გრუნა.

მახსოვს: კაღათი ტოტებს აქაფე,
რომ დაგეყრილა ეურძენი ხეზე
და ვაწეზაუდნენ ტუნების კაფეს
მწოფე ლელვები დამსკვარი მზეზე.

შემდეგ – ვენახი, რთველი, ბიები,
სიმინდის ტეზა, ურმის ქრიალი,
შენი მაგარი თეთრი წვივები
და ბაღახების ირგვლივ შრიალი...

გაზაფხულაა. თეთრი ტყეშლების
მხურავს სიწმინდე და მოფერება-
ო, გამარჯობა, შეუბის ცრემლებო,
სიციფხლდე, მზევ და ბედნიერება!

1926

დილის სიმღერა

ფ. ვაჟა-ფშაველას

ასე მგონია მთეარეა ნედლი
და თითქოს გაჩვენ ღაბატარეს,
ასე მგონია საბავშუო ვტლით
მოჭედილ ცაზე გადამატარეს.

სადღაც ცხოვრება დარჩა ნამდვილი.
თითქოს პარველად ვხედავ ეარსკეულაებს.

ვაფრენა არის ისე ადვილი,
თუკა გაბედავ და გაშლი მკლავებს!

ისეთი იყო ჩქარა და მწველი
ახალგაზრდობის ზეფნიერება,
როგორც დილაზე დაცვარულ ველის
უბელო ცხენით გადაჭენება!

1927

სის სიკვდილი

ტყეში ბატარა ამბავი მოხდა
მოულოდნელად და უცნაურად:
ასი წლის მუნა უვერად მოკვდა
და მწვედა მისი უთითლო ხმაური.

იფა ზეფხელი, ამწვანებული,
ტყე იყო სავსე ჩუმი სიგრილით,
წიავი ქროლვით ავდერებული,
ამდერებული მზითა და დილით.

მხოლოდ მზიარულ ჩიტებს უკვირდათ
გამოცვიფლება ფითლებს ჩქარა,
ოქროს ფითლებით მკვდარი ხე წვიმდა,
ფითლებს შრიალით ფანტავდა ქარი.

და ისე ისე ამწვანებული
ტყე იფა ზეფხე ჩუმი სიგრილით, —
წიავი ქროლვით ავდერებული,
ამდერებული მზითა და დილით.

1933

გაბო პარსკველაძე

ტოიან ტაძრის

ერთი ვარსკვლავი შინათებს შუდამ, სხვა ვარსკვლავთ შორის
 მას ეცნობ და ვარსკვლავი
 იგი დიმილით მივხაენის სხივებს, მკაფურსება, მკურნავს და
 მარჩენს,
 ერთი ვარსკვლავი დამეში თითქოს ესაუბრება უხილავ გამწვანს!
 სავარსკვლავეთში თითქოს გაისმის ამა საუბრის სიტყვებია
 წმინდა.

ხვევრდის კიბის საფეხურებით დიდი სიჩუმე ჩამოდის ციფარ.
 სშენად ქიუულა მოელი სამყარო და მეც ხიხუმებს ვუსმინო
 შინდა!

რაღაც დიადი და დეთაებრივი სავარსკვლავეთის წიაღში ხვება
 რ, აღმათ, ფიქრი და სიყვარული აქ განისვენებს და აქვე
 ჩნდება, —

შემდეგ გადმოდის სულდგმულის გულში, მხოულობს სიტყვას
 და აღარ ვეძება
 ჩემი ვარსკვლავო, შენს სიმაღლემდე ამოდის სული შენხილი
 იხლად

ჩემი ვარსკვლავო, შენამდე აღწევს კაცთმოყვარების უკვდავი
 ვრძინობა,

შენამდე აღწევს, ჩემი ვარსკვლავო, ჩემი გულისთქმა და
 ჩემი ტრფობა!

შენამდე აღწევს ფრინველთა ღოცვა, ყვავილთა სუნთქვა, ტყვითა
 შრიალი,

ხელათა და ქართა ქმუნვა და იხერა და მთეარის მუჭზე
 ცვართა ციფარ,

ბავშვის ბავთა დიმილი ნახი და დიდი სევდა ადამიანის...
 მხოლოდ შენშაა დაუმრეტელი სავალობელი სიხარულისა,
 ცისფეროვანი უმანკოება პირველად ნავრძინობ სიყვარულისა, —
 დაუეწიყარი გუბის კარამდე ვე უწმინდებს კრთიმა გულისა...
 რაღაც დიადი და დეთაებრივი სავარსკვლავეთის წიაღში
 ხვება!

ეგების ფიქრი და სიყვარული აქ განიხილეს და აქვე ჩნდება,
 შემდეგ იღვრება სულდგმულის გულში, პოულობს სიტყვას
 და აღარ კვდება?
 რაღაც ღიადა და ღვთაებრივად ადამიანის სულშიაც ხდება!
 აღმათ ეგ არის, როცა სიმღერა ბიძამდე გაესვბს და აღარ
 წყდება,
 თუაღმა სინაზე რომ გაიფიქრებს, როცა ნათელი საბუჯე ჩნდება?
 ჩემი ვარსკვლავო, მინათე შუდამ, მხოლოდ შენ გაიშვირ,
 მხოლოდ შენ ვარჩევ,
 მოშაღერსე, ჩემი ვარსკვლავო, შენი ღიბილი მკურნავს და
 მარჩენს,
 ჩემი ვარსკვლავო, ჩვენ თიბქოს ერთად ვესაუბრებთ უხილავ
 გამჩენს!

1934

განმობიანი ზღვაზე

ხედავ სამყაროს და უოველი ფერა და ნივთი
 შემოდის შერში და პოულობს საკუთარ საბუჯს.
 წამოწექ ზღვასთან, დაიხიენე, იგრძენ და მიხედი,
 რომ ერთი წუთით სასწაული შენ მაინც ნახე!

ო, კიდევ წამი, მხოლოდ წამი! შემდეგ წყაღიანი
 ვრევა თუაღმა და ჩავიქრობს ვარსკვლავებს ცაზე...
 წამოწექ ზღვასთან და ისუნთქე ამ განთიადით,
 საბრალო მგზავრო, დაკარგული უდაბურ ვახსენე.

1935

დიდ გზასთან

მატარა ღრუბელს, დარბენილს მარტოდ,
 მისდევს ხილანე მსუბუქი წრდილი
 და მიუღი არე სუფთა და ფართო
 სურათებს დამტკბარი მზითა და დილით.

და თითქოს წამით, წვეთად ქცეული,
 ზეცა და სივრცე ვულში მეღვრება!
 ხითბო, მაღლიდან გადმორხეული,
 მიწას და სხეულს წემისაჲ ვცვრება.

თვლებს ეოველივე, წიაფი გრილი
 სხივებს აფღვრებს ოქროს ხიმბად,
 ვზივარ უძრავად, ვარ თავდახრილი,
 დიდ ვზახ გაყვრებ და მუღიმება.

1933

ვეროდგომის სტუმრობა

მოვიდა წუმიდ, თვალეზდახრილი,
 ეაზის ფურცლებით აბურდულ ამებში.
 მოვარე სურნელად იყო დაღვრილი,
 ირმის ვეირალი ისმოდა მთებში.

მე დაეინახე, როგორ სიფრთხალით
 ჩამოუარა ვერახის ზვარებს,
 როგორ ავსო ყვითლად ხეხილი,
 როგორ რაზავდა ზაფხულის კარებს!

განთავსებს, როდესაც ზეცა
ამწვედა პეშით მადლიდან ქარვებს,
ოქროს კალღები ისევ მოკვდა
და დაბერტვა ტყეების კარვებს!

შემდეგ ის ხაღდაც ბურქებში გაქტრა
და თვალმბატეურად დასკარვა კვალი,
პროწველები რომ დაეშატრა
და მოეხნია ტყეში მკვალთ.

შუადღით ისევ ვანებში ნახეს:
ვლუხებთან ერთად ტეხავდა ტაროს,
სავშვებს მწყობრბთვის უწყობდა მახეს
და ამბრდებოდა ელვიან ტაროსს.

და როცა მინდვრებს წვიმა დავხო,
როცა ბეჯაღლოდ გადაქცა მუნა —
სტუმრად ეწვია ვლუხების ვნობ
და გამოავხო ბედლები უხვად.

ან ეციე, რა ღროს მოვიდა ჩემთან,
როგორ ამინთა ბუხარში ცეცხლი,
ან როგორ განსდა შორეულ მთებთან
და მწვერვალები მოქვედა ვერცხლით.

როს ზეცა ისევ ვადისარკა
და ქარი ზეცს უმტვრევდა ვართებს, —
ეთ მწვეში ვოგო, სამხრეთისაკენ
ის მიდენდა მერცხლების გუნდებს.

წიწამურიდან საგურამომდე

სველე ინგოროვებს

წიწამურიდან საგურამომდე ეკლიანი და პატარა ვზა,
წიწამურიდან საგურამომდე სიცოცხლის გაელა ნეტავი რაამ
წიწამურიდან საგურამომდე ამრიაღებულ ფოთლებს ზღვია,
ისევ დუღუნა ისმის არავეის, ისევ ბიბინებს არავეის ველი.

ღამით ამოსულ და აყვავებულ ვარსკვლავებს დილა მოთბავს

ეულით,

ღამით ამოსულს და აყვავებულს ნიავს არავეი დილაძე ელის.

მეო, არავეო, არავეიანო, გულში ეგ სვედა რად წაგწოლია?!

შენს სამას შვილზე ხომ არა დარდობ? – გყავდა და თითქოს

არა გვოლია!

შენი ჩქერების თეორია შხეფები, – ეგ ხომ ცრემლებს წმინდა

ბროლია!

მეო, არავეო, მიამბე მაინც შენს სამას რაინდს თუ რას უმღერდი,

როგორ აღზარდე ქართულ ქოხებში და ქართულ ავეანს

როგორ ურჩევდი!

ქოო, არავეო, მაშინაც, აღზათ, ამავე სვედას მოაქუხებდი!

არავინ იყო ამის მომტანი, არ ვინათებდა გულს აღიონი,

აღარ გესმოდა „ვისაც მოუკლავს“, არ გუგუნებდა ზარი ხიონის,

შენ დაგტაროდა მხოლოდ მოხუცო – ღამარცხებულა

ბაგრატიონის..

ვზა ეკლიანი და უდაბური გმირებს და მკოსნებს ვაუკაფიანო!

ხათ ისწრაფვი მაინც, არავეო, და მაამფოთებ ტალღებს

ქაფიანს?

მცხეთის კარამდე დიდი ჩრდილებით მიღებს შენი ტანი

დაუდაუნაო!

მცხეთის კარამდე ვაისმის ბეღების და მუზარადის მსხვრევის

ხმაური!

მცხეთის კარამდე წარსულ ბრძოლების ისევ ამტვდარა

აურზაური,

მცხეთის კარამდე რეკავს ჯაეშანზე დაჯახებული ხმალი

უშავური!

წინაშურიდან გულის კარამდე ერთი ვხა მოდის — ვხა
სისხლიანი

ისევ პეივიან ცაში არწიენა და შრიალეხენ მთანი ტყიანი;
შთებში ირმების ისმის ყვირალი გულის შზარაყი და სვედიანი.
ვეების მკერდში დასჭრეს ირემა და არ ურჩება ბეჩაყს თარა?
განგშირულ შუბლით ვეგლიან ვხაზე ისევ მელსანმა თუ გათარა?
ვეების ამცნო მოებს საიდუმლო და დიდი ფიქრი გაუზიარა?
პოი, არაგო, არაგვიანო, გულში ვვ სვედა რად ჩაგწოლია?!
მოკლულ მოეტზე ხომ არა დარდობ? — გვედა და თათქობ არა
ველია!

შენი წქერების თეთრი შხელება, — ევ ხომ ცრემლების წმიდა
ბრილია!

პოი, არაგო, შიამზე შინც, როგორ დავცა ეს ვალიათი?
ვეების შესწვდა ვარსკვლავთ გამგაში, ვადაუფარა მიწას

წველიაღი,
და დამწუხრებულს, კაგშნით მოკულს, შხესაც ამისელა
დაუგვიანდა!

შთაგონებული სიმღერა მისი აღარ მოესმის მადამის შესმას
აღბათ, მისთვის ხარ გულჩათხრობილი და აღარ ცხრება

ტალღების კენესა!
ნატყვიარ შუბლის სისხლის წვეთები ახლაც ატბია მიწას და
ტეებსა!

წინაშურიდან სავერამომდე ყელთანა და მატარა ვხა
წინაშურიდან სავერამომდე სიციოტლის ვავლა ნეტავი რაა?
წინაშურიდან სავერამომდე დიდი მოები და უძირო ცა.

ზ ლ პ ა ს ი 0 3 6

პატარა ბავშვი თამაშობს ზღვასთან,
 ზუარათების ხუნთქვა შორიდან ისმის.
 აღწის ხე წრდილით ისვენებს გზასთან
 და მოშრიალე სივრდილს ისვრის.

უზვარ ზღვის პირას, დრო უხმოდ მიდის,
 მზე დარჩა ქვებში და ბავშვის თმებში...
 სადამოვდება ხანუმე დიდი,
 რაფორც ნათელი, შემოდის წემში!

1939

ზღვის პირას

პატარა ბავშვის ტერფების კვალი
 ნამიან ხილას ზღვის პირას აწნდა...
 მე თათქოს წამით ამეხსნა თვალი
 და ის დღე ეივრძენ იდუმალ ძალით,
 როცა სიცოცხლე პირველად გაწნდა
 ეოდეს მარტოდ. შორიდან ურობილად
 მოდდა ხანუმე და გულში ჩაუდა.
 ეხედავდი პირველ გარენის დილას...
 და მხოლოდ ხილას, ნამიან ხილას,
 პატარა ბავშვის ტერფები აწნდა...

1944

მე მიყვარს დილა

მე მიყვარს დილა, როცა ფანჯრებში შემოვა მზე და მერცხლის
გალობა,

როცა მახარებს სიცოცხლის გრძნობა და თვით სიკვდილის
გარდევადობა. —

მე მიყვარს დილა, როცა ფანჯრებში შემოვა მზე და მერცხლის
გალობა!

მე მიყვარს დილა, როცა მარჯანი გადაეფრქვევა მეტეხის
კარებს,

ნარიალაზე კრწანისის ვმირნი თითქოს ასწვევენ სისხლიან
ფარებს. —

მე მიყვარს დილა, როცა მარჯანი გადაეფრქვევა მეტეხის
გარებს!

მე მიყვარს დილა, როდესაც სიონს მტრედების ვუნდა
დააფრინდეს!

როდესაც მტკვარი ვაბდება ღურჯი და როგორც ცრემლი
დაიწმინდება,

მე მიყვარს დილა, როდესაც სიონს მტრედების ვუნდა
დააფრინდეს!

და კიდევ მეტად მე მიყვარს მიწა, რომელსაც ჰქვია მიწა
ქართული!

მიყვარს ქართული დინჯი ვაკაცი, ქედმოუხრელი და
ამართული. —

და კიდევ მეტად მე მიყვარს მიწა, რომელსაც ჰქვია მიწა
ქართული!

და კიდევ მეტად მე მიყვარს მისი დაუძლეველი, უკვდავო სული
მისი გმირული დიადი აწმყო, მისი დიდება, მისი წარსული,

და კიდევ მეტად მე მიყვარს მისი დაუძლეველი, უკვდავო სული
ასე ძლიერ და საბედისწეროდ რად შემოიყვარდი, მშობელო

მხარე?!
რისთვის ჩამიდგა ბოეტის ვული და შენი ზევით რად გამახარე?

ასე ძლიერ და საბედისწეროდ რად შემოიყვარდი, მშობელო
მხარე?!

განა, ოდესმე შენთვის სულისოქმა, ანდა სიცოცხლე
 დამშურებია?
 განა, ოდესმე ზედს უწიოდი, განა ოდესმე დაგმდურებია?
 განა, ოდესმე შენთვის სულისოქმა, ანდა სიცოცხლე
 დამშურებია?
 განა არ ვიცი, რომ მოვა ყამი და ვერ ვიხილავ შენს მიღებს
 და ჭაღებს?
 მინდურის ყვაფაღში, ან ხის ფოთოლში, ოდესმე მაინც გავახელ
 თვალებს?
 განა, არ ვიცი, რომ მოვა ყამი და ვერ ვიხილავ შენს მიღებს და
 ჭაღებს?
 ქვეყანავ ჩემო, ყველაზე ტკბილად შენ მომასვენებ და დამამინებ
 თვით შენა მიწა იქნება თბილი, — მე ის არასდროს არ
 დამამიმებს.
 ქვეყანავ ჩემო, ყველაზე ტკბილად შენ მომასვენებ და
 დამამინებ
 მე მივეარს დილა, როცა ფანჯრებში შემოვა მზე და მერცხლის
 გალობა,
 როცა მახარებს სიცოცხლის გრძნობა და თვით სიკვდილის
 ვარდუეალობა.
 მე მივეარს დილა, როცა ფანჯრებში შემოვა მზე და მერცხლის
 გალობა.

სამი ანრდილი

ოტნე ქალაქი ილა

როს დადამდება — მაგიდას ჩემსას თქვენი ანრდილი აღარ
შორდება,
თქვენი ანრდილი მე თვალწინ მიდგას, თქვენი ცხოვრება
მომავალდება —
ზოგჯერ ამყო გრძნობს ამანთებს, ზოგჯერაც გული
დამიდონდება!
ისეთი ცოფა რა ჩაიძინე, ჩემო სამშობლო, მანდა ვიცოდე,
რომ ამოფენა იცეხლი დავჭირდა და მეც ამ იცეხლით უნდა
ვაწოდე,
რომ განთხვევს ამდენი ხისხლი, არ შეეპირალება, არ
შევიცოდეს?!
თქვენი ანრდილი, გარინდულ ხაზით, ჩუბად მიცქერის,
არაფერს ამბობს.
ველის ვეირვენი თქვენს შუბლზე მოჩანს, ველის ვეირვენი
თქვენს სახეს ამკობს.
შოლოდ დიმილი, კავშით ხეზე, ბაგათა კადებს იდნადად
ამობს...
შენ რაღას შეტყვი, დიდო რაინდო, წვენი ვმირობის აკვანს რომ
არწევ.
ტანჯულ მშებობკენ რომ მიიჩქარი, მათ ხაწამებულ მოედანს
აღწევ
და ქუთუთობებს ფუტყრით დაკებნილს, თითქოს დარცხვენით
ხვეითაც არ სწევ!
ეს ხომ შენა ხარ, ო, უნახესო, ქაღო ქარბველო, წვენი
დიდებავ!
ეს ხომ შენს გულ-შეგრძს შანთებს უყრიან, ეს ხომ შენს
ირველოც იცეხლი ინთებს!
მაგრამ არ ისმის შენი ვოდება და თვალებს ცრემლი არ
დადინდება!
შენ რაღას იტყვი? რახთობს მარადებს მეც თვალუბდაობრილ,
შწუხარაც ხახვს?

რად არ ვიყავი მე შენთან მაშინ და შენთან ვრთად არ
 დავიმარხე?
 ო, უწმინდესო, მთხარი რაზე და შუბლს ანიებულს ზელი
 შეახე
 ასეთი ცოდვა რა ჩაიდინე, ჩემო სამშობლო, ნეტავ ვიცილ
 რომ ამოდენა ცუცხლი ღაფტირდა და მეც ამ ცუცხლით უნდა
 ვაწვოდე.
 რომ განთხევავს ამდენი სისხლი, არ შეგიბრალებს, არ
 შეგიცოდეს?
 შენ კი რად ხდუმხარ, დიდო მგოსანო და მოციქული ვრის
 და უფლის?
 რისთვის მიცქერი ასეთი სეუდით და ჩემს მაგიდას ირგვლივ
 რად უვლი?
 ვინ გაგაშეტა ასე უღმერთოდ და გაბერვტილი რაღა გაქვს
 შუბლი?
 შენ ხომ ვნაშნავდა მაღალი ზეცა და ვზრდიდა შენი მშობელი
 ვრის?
 მამ, ვინ გაფწირა, როგორც ზვარაცია, ვინ გახდა შენი
 მოსისხლე მტერი,
 რომ ნატყვიარში შენი შუბლისა ქარი გახწივის, მოთქვამს და
 მღერის?
 საბი არდილი, წამებულ ხახით, ჩუმად მიცქერის, არაფერს
 ამბობს
 ეკლის გვირგვინი მათ შუბლზე მოჩანს, ეკლის გვირგვინი მათ
 საბეს ამკობს,
 მხოლოდ დამილი, გაეშნით საბეს, ბავთა კიდეს ოდნავად
 ამობს...
 დამათუნდება, მამადეთითვე აეღუარებს ხმაღს ვანთადა.
 საბი არდილი დასტოვებს თთახს, გაიფანტება ვანლი
 წველიადინ
 და ჩემს ქვეყანას, როგორც ნათელი, დაეფანება შუქი ღიადა.

შენ წემში ცოცხლობ

შენ წემში ცოცხლობ, ო, ერთადერთო, ჩემო სიციცხლის
უმრეტო წყარო,
შენ წემში ცოცხლობ, წემში არსებობ და იარსებებ,
დაუფიწყარო,
მე მიხატვის დაერჩი რომ ხსოვნას შენსას სიკვდილის ხელს არ
მივაკაროს
შენ ეს სამყარო დატოვე ზემად და მდუმარების ეწვიე ბაღებს...
მაგრამ ეს შენ ხარ, ნაზი დამილით სინათლის კარებს წემში
რომ აღეშ
ო, ეს შენა ხარ, ხელის სიღრმეში უწმინდეს ფიქრთა ტამარს
რომ აგეშ
მუდამ გაისმის შენა ხმა წემში, - უჭვინობ ყვაილად გულში
ნარეულით
უბრე ვარსებობ, შენ არ მომკვდარხარ და... არაფერი არ
დაკარგულია
მე მასულდგმულებს ეს დიდა ტანჯვა და სიყვარულით ვარ
გათანგული.
ადარ ვაჩქარებს შეხვედრას შენთან: ვამი ამიხთვის არ
დაკარგულია..
მე მინდა სიკვდილს ვერ გაუშეკლაყდე და გულში მიზნად
მატებს დასახულით
ცოტა ხანს დაერჩე, როგორც ჭურჭელი, ხადაც შენ ვადეც ხარ
შენახულით

თ ბ ი ლ ი ს ე ე

კარგია, როცა ქუჩაში გახეულ
 და სულში ღვექი რუსთაველის მღერის,
 კარგია ძველი მეფობრის სახეა
 და მისი ძმურად მოხვევა ხელის.

კარგია, თუ ხარ კაცი კაცური
 მშობელი ზაღბის პატარსაცემი,
 გულთ სეტყაი, სინდისდაცული,
 არც მოღალატე და არც გამცემი!

კარგია დილით მტკვრის სინაპირო,
 ვერხევა, სოვრე უარუხის ფერის.
 მტკვარი წრდილებით გადაფენილი...
 ჩემად გახეურებ ხეცის ხაფიროსს
 და ვრძნობ, რომ გულში შემოფრენილი,
 თითქოს ათასი ბუღბული მღერის...

კარგია ჩვენი დედაქალაქის
 გამოღვიძებაც ზაფხულის დილით.
 ფოთლებზე ვარბის საფე ფრამბოლი,
 ეთ ჯადოსნური წერჩული მისნის...
 ვიღაც უნინო საყვლოს ვიხსნის
 და ველს ეხევა ქერი ვრილი.

კარგია, როცა გახეულ და ვხედება
 ქუჩაში ზაღბი სამაგარი,
 ჩვენი დიდების საგანი ხდება
 მისი შრომა და მკლავი მაგარი.

სოფლის გოგონა მოდის წარმტაცი
 შრომის გამართობის ვარსკვლავით გულზე,
 ომგადახდილი ვეხელება ვაგაკო
 ვრძილობის დღით დაღარულ მუხლზე.

კარგია, რადგან მშობლიურ მხარეს
ამტკიცებს, ამკობს გარჯა გმირული,
მტრისთვის შეუვალ მამულის გარებს
უფებს ეს ხალხი თავგანწირული.

უფებს ეს ხალხი მშვიდობის შეცვლა
და მოდარავე თავისუფლების.
ამშენებელი საკუთარ ხელთ
საკაცობრივ ბედნეგრებს.

კარგია, როცა ქუნაში ვახვალ
და ხელში დევსი რუსთაველის მღერას.
კარგია ჭველი მეგობრის ნაბუა
და მისი ძმურად მოხვევა ხელის.

კარგია, როცა ვახვდავ სეგრებს,
ჩვენს ტურფა ქაღაქს მოაპრობ თვალებს,
ეტყვა: „თბილისო, შენც გული გოცმს,
შე ვერაღვალე შენს შიებს და ქაღებს!

შე ვერაღვალე შენს გმირულ აწმყოს,
შრომის და ბრძოლის – მის, რასაც ვხვდავ,
რა მხნედ შენ აგურს აგურზე აწყობ,
როგორია რწმუნით მომავალს სჭედავ!”

შე მიმანია ძმაღ და მეგობრად,
ვანც კი სამშობლოს ჯიღდის დებულობს,
შე მიმანია ნამდვილ მეომრად
ისაც, ვანც ზუბი შრომით ერთგულობს.

აი, ამიტომ ვუღო მიხარის,
რომ მეც მომავალს სანატრულს ვუღო,
რომ ვარ ვუშავი მშობელი მხარის –
კაცო უბრალო, კარგის მთესველი...

კარგია, რადგან სიციოტხლე მადლი
 არ ღირს არაფრად თუ არ გრძნობს ველი,
 რომ ამ დიდ ბაღში შხრუნველი ხელთ
 თუნდაც ერთი ხე შენც გაქვს დარგული.

კარგია! ჩვენი შთამომავალი
 აღბათ, მას წრდილში კბოვებს სიამეს
 და ფოთოლთ შორის სიო მავალი
 მას ჩვენს ბრძოლებზე უამბობს რამეს.

უამბობს, რათა მანაც იცოდეს,
 თუ როგორ უნდა შრუნვა ხალხისთვის,
 დაჲ ჩვენსაგეთ იგაც იწვოდეს,
 მანაც აბრძოლის მომავლისთვის!..

კარგია, როცა ქუჩაში გახვალ
 და სულში ლექსი რუსთაველის მღერის,
 კარგია, ძველი მეგობრის ნახვა
 და მასი ძმურად მოხვევა ხელის.

1999

შეყოფილების ძალა

სიუბერია აწი მოთოვს, შოვა ზამთარია.
 მიშოიხვედ, — ამას ამბობს არგვლეუ ბუნება.
 და ჩემს თმებზედაც ასე უხეად ვერცხლი დამღწარია
 მოახლოებულ ზამთრის დღეზე მეც მეუბნება.

მაგრამ ამასე დღეს არ ვფიქრობ, ჩემო ბატარავ,
 გულს არ ვიღონებ, ჩემო კარგო და უნაზესო.

შენს ღიმილმა ჩემში შექად შემოატანა,
შენი ღიმილის სხივისწილით გული ამეფსო.

საუკუნენი გაუღიან და, როგორც ახლა –
ფაშს შემოღვომის, რომ ბუნება ჭკნება, ფიორდება –
ჩემებრ სხვა ვინმე აქ გაუღის და ჩაფიქრდება...
მაგრამ ეღუფებს მაგ ღიმილით ხიციოცხლე ახლად!
გაიფანტება მისი კმუნება, ფიქრა და დაღლა
და ისიც სიბრძნეს ეზოფრებისას შეურიგდება.

შეურიგდება ყოველივეს და ეღუარება
მაგ ცისფერ თვალთა, ვგ ღიმილი, ვგ ბრწყინვალება,
მაგ ნესტოების ნორჩი სუნთქვა, მაგეთა ღაღლი
მოხიბლავს ჩემებრ მის ოცნებას უცნაურ ძაღლით.

მე არაფერია არ მადონებს, არ მენანება,
ოდონდ ვიხილო ხივედილის ფაშს ციურ ზმანებად
და შექმდე ზემად, ხაშუდამოდ დავხუჭო თვალი.

1553

პარლერ მახვილს

ორთავეს ვეცემის ფაშთა ვუგუნო
და მოძახილი დაგარგულ ღღუთა.
ჩვენ დავადაღულ ამ საუკუნით
და ეგზიარეთ ხივეარულს ერთად.

მაღლი სჭირდება პოეტის ზრახვებს,
ცოცხელში გამოწვა ფიქრისა და ვრძნობას,
თუ შთავიწება ჩვენ ნათელს ვეახვევს
და ახსიერისნებს ამ წმინდა ძმობას.

შენ, პოეზიით დამტკბარს და დამოფრადს,
ვიხმობ, მომხედუ, მითხარი რამე,
მითხარი, ძმავ, სიწმინდის ნატვრა
ვინ წაგვასხურა გულშია ვით წამი?

ვანა არ ცოცხლობს, ვანა არ ისმის
ქართულ მიწაზე ქართული სიტყვა
და ხანობას არ მოგვრის ვისმეს
ღექსად დაღვრილი ცრემლებს სეტყვა?

ნეთუ ამ მიწას, სადაც აწნია
ჩვენი უმანგო ბავშვობის კვალი,
ისეუ ის მადლი არ გააწნია
და არ გვიძქვრის მოწყალე თვალით?

პაილო, ჩემო სისხლო და ზორცო,
დაჲ შე მომხედვს მრისხანე შეხი
მინდა შეგ თვალზე ცრემლი მოგზაიცი
და მწარედ დაღლილს დაგბანო ფეხა.

მინდა, რომ იღვებს და არ წაიქცეს
პირველი მგობნის ფუძე და კერა
და პოეზიის სიმტკიცედ იქცეს,
რაც ჩვენ გახარებს, გვიყვარს და გუჯერა.

დიდების კარებს ჩვენ ვინ გავვიღებს
ბედის განაჩენს ამაყად ვხედებით,
შავრამ სამშობლო მაინც მიგვიღებს
მომღერალ გედებს დაღუწილ ფრთებით.

ბამბრი არ მიტყვამს მამულს შენთვის!

ბერია არ მიტყვამს, მამულო, შენთვის
 სიტყვა გახმული და სააღერსო,
 მაგრამ გულს შენი ტრფიალი ერთვის,
 უნეტარესო!

გაგბ ეს იყო ჩემი სურნე —
 დუმილი ძუნჩად დამირღვევია,
 მხოლოდ რაც სულში მქონდა სუნჯე
 შენს წინ ცრემლებად დამიურქვევია.
 ცოტა რამ მიტყვამს ვაგლახ, წამოსად,
 სომარად ძველი სიციცბლე ქრება...
 დაჯარვე ზღვარი დღის და ღამისა,
 ტრფობა კი შენი არ შეკარვება.
 მე ეგ დუმილი მიღირდა ძვირად...
 ან ახლა სიტყვას როგორღა ვხედავ?
 ნეტავ სიყვარულს ვან უბნის ხმარად
 საკუთარ დედას!

1969

❖

ეს მართი შიშარი...

შშირად თვალს ვაგლეზ ვანულილ ცხოვრებას,
 წლებსა და დღეებს, რაც დამიხარჯავს,
 და ერთი ფიქრი დამიღვეს და მტანჯავს;
 ეა, თუ არ მეყო შრომა და ვარჯჯა,
 ზელთ შემრჩა მხოლოდ ამოება
 და, ვით ქენაში მომაკვდავ დატაკს,
 მეც არაფერი მომეპოება?!

შეშაპყრობს ეჭვად, ასეა — ვერებს...
 ვგების — მართლა — ხაუბედუროდ!
 ეის ვკადრო ხიტევა ხასვედურო,
 ეის ვუთხრა რამე, ეის დაეშდურო?!

ვიცი, ძველ რომში ხოცავდნენ შონებს,
 რას ავლდებოდათ უანი და დონე
 და მკვდრებს უფრიდნენ ძაღლებს ვორნებს.

ასეთი ხვედრი ამცდება, ვოცა,
 რადგან, მსმენია, ვიფაეი მტკიცე,
 რადგან ხინდახი არსად გაბრილა...
 და ჩემი ერის წინაშე ვდგავარ
 მუხლმოდრეკილი და თავდაბრილი.

ნ დ მ
მ თ ს უ მ ე ვ ი ნ დ ი

1878—1961

ԹԻՎ 21174.

Զուգարկ Թուրքիոյ բանակային Գրաստան
 Եւ Զարմանքիցն յաճեալ շարքապիւ.
 Երեսնեալ Զարմանքիցն Երեսնեալ Երեսնեալ
 Զարմանքիցն յարմար յարմար Երեսնեալ.
 Բարձրագոյն Զարմանքիցն Երեսնեալ.
 Երեսնեալ Զարմանքիցն Զարմանքիցն
 Երեսնեալ Զարմանքիցն Զարմանքիցն
 Երեսնեալ Զարմանքիցն Զարմանքիցն

Երեսնեալ - Զարմանքիցն Զարմանքիցն
 Երեսնեալ Զարմանքիցն Զարմանքիցն
 Երեսնեալ Զարմանքիցն Զարմանքիցն
 Երեսնեալ Զարմանքիցն Զարմանքիցն
 Երեսնեալ Զարմանքիցն Զարմանքիցն
 Երեսնեալ Զարմանքիցն Զարմանքիցն
 Երեսնեալ Զարմանքիցն Զարմանքիցն
 Երեսնեալ Զարմանքիցն Զարմանքիցն
 Երեսնեալ Զարմանքիցն Զարմանքիցն
 Երեսնեալ Զարմանքիցն Զարմանքիցն

Երեսնեալ Զարմանքիցն

ბ ა რ ა თ ი

შენა წერილი მიუიღე გუშინ,
როგორ დავლა წამლად იარებენ
თუ რაზე მჭინდათ ტყავილი გულში,
აჰ, ისევ შენ ვაფაზიარეს.

დღია, დავტოვე, რა გამოვიდა,
ცხოვრებამ უფრო ხელი დამრია
ვატყობ, სოფელში ვეღარ მოვატან
მკვრდს ბაღდადიანს და წელს კამრიანს.

შენ ესტავ მოელი უზრუნველ ბაღდად
და თურმე შირთავ ფარჩის ახაღობს,
სეტავ რად მინდა ცხოვრების ტაღღამ,
ეინ იცის, რომელ კლდეს შემახადობს

მტანჯავს დღემუდამ ფაქრი არჯალი
და შიმიე ჯვარი ხურცხე მფაღია,
სეში ნიშნობის კამარ-ბანჯალი
ცოლს მებურისთეის მიუყადა.

რა ვქნა, ვერ ვითხარ სეში ავ-კარგი,
თხვრით შეცხება ვრძელი წერილი.

ახალგაზრდული გული დაეკარგა,
მზით ანთებული და აფევრილა.

მანდ, ეიცო, ეხლა ისმის მაგრული,
ბღვენს მიმზადებენ ნათლიადეებს,
და გოგონები, თმაგადაკრული,
ღობესთან სხედან, როგორც შტრუდები.

შეც მათთან ერთად წუთით, დროებით,
ხადაც მზე ბრწყინავს — ქვეყნის უფალი,
მხრებზე შეფინის თეთრი რტოებით
ნუში, ტყემალი და აღუბალი.

თუმცა ვერც ნატვრას წამოვრ ლხენით,
ვერც ყინულს დასძრავს წამით გაღღობა...
მე დამრჩევს გულში ოცნება თქვენი,
ოქცენ — უზრუნველი წემი ბაღღობა!

წემი შერცხლები თახის ბუდეში,
იმ ერთი ქაღის შავი ქაღობა,
ეხლაც თანა მღვეს, როგორც ნუგეში,
მისი ხმა თუ მამვის გაღობა.

სიზმარში წავალ, აქაც დამხვდება,
გამომადვილებს დილაადრიან,
შეტყვის: იმღერე, მამის ახდება,
შენს ბავშვობაში რაც ვინატრია!

კვირი ჩვენი

ის გაზაფხული სხვა იყო, რადგან
ტყვილად მღვრიდა ველაც, ბუნებაც,
უბლა ზეენს შირის ზამთარი ნადგა
და აღარ ევლი შენს დაბრუნებას.

რუჰ ოცნებაში დღეებსა ეხარჯავ,
მარტო ვარ ქვეყნად, მარტო სრულებით,
ზემს ვხაბე შენი ნრდილი რომ ღარნი,
ამ ნრდილს დაუდევ და ვერბრუნებია.

მძინაეს და სიხშირის ტახტზე მიხიხარ,
დედოფლად ვრთავენ ქვეყნის მხატვრება,
შე ზომ უცხო ვარ, შენ ზომ სხვისა ხარ
და მაინც ასე რად მენატრები!

1930

მეხუშირებში

მეხუშირებში ვეშინავ თოვდა,
ქარვა და დილა ხინჯავდა უერებს.
შე რძიან ბაღახს სიბოის აქიოვდა,
მეხუშირებში შე არ მახსოვდა,
როგორ ამბობდა ქარი სიმღერებს.

ხვალ შემოდგომა ზაფხულს აჯობებს,
რომ ზაფხულის შე მოვიდეს მერეც,
ველეფით კვაბლი დასწევავს ნამჯობებს,
ხვალ შემოდგომა ზაფხულს აჯობებს

და მათებს დახურავს ნაღვლიან ფერებს.

უხედავ, მზე მიდის, მზე მოვა ზეაღვც,
 დღეს აფორიანმა ცამ რომ წამალა.
 მზე დაღვსტანსი ზამთრის წყალს დაღვს,
 მერე დახუჭავს ნაღვლიან თვალებს
 და აფშეება ქარზე აფშარა.

მე ჩამავალ მხეს არ ვენანება,
 შუბავით სხივებს გულში მიღერებ.
 სწანს ველდაჭრილი ყველგან ყანები
 და წეროების ქარავანები
 ზარით ამბობენ ვაბშულ სიმღერებს.

1920

ქოლხი სწორკაობას

ვარ კალმახივით გაფანტული არავის ქვიშით,
 დღეს აღაზანმა ცხელი შკერდი გადამილამა.
 ზედი შეშება და წაქცევა ჩემი ილამა,
 მაგრამ მთებისკენ მიმაქანებს ამაგი ჯიმი.

შეუბოვარი მფაუდა მამა, და, დედა, მწყემსი,
 უხლავ ბუზართან მეგონება ცოლი დევისა.
 ბევრა მიზიდავს მეც ღრუბელი ღვკის მთებისა
 და დამე ნაბდის ნაგლეჯივით მგდებია მხრებზე.

ფშავსა და ქიზივს ვაქორწინებ, როგორც უაღაგებს,
 როცა დოდიდან საქართელოს მოუტან მადდავს,
 ჩემი ღროების სიხარული გულს გამოლაღებს.

ამ გზას მიყენდე, ეძიე ხიმღერა მზის მანგებიდან
და თუ მოვტყუდო, ან გულისთქმა არ გამოიღვდა,
უფსკრულებსაც – გაფრენილი უზანგებიდან.

1921

ქორონილი ნაპეს სოფელში

დღურავს თარი,
წაიქცევა სამწუადად შაქი,
შაქრის თავს სტეხვს
და პატარმალს შუენის დარცხვენა,
გამათება უბის ხუნთქვას
თხელი ღვინაქი
და შეტი დეღელით
უფრო ტოყავს მკერდი მარცხენა.

პარობას ვლის სარეცელი
და ბაღდადიან
სამურავეებით იმოხება
საბნის სარჩელი,
ჭიანჭველები მოუიმენლად
ტანში დადიან
და თროის სხეული,
საგანგებოღ შემოფარჩული.

გატყდება თუფში კარბჭვხე
და წვეილი ვნოლი
ხანჯალთა რკალტქემ გამოჩნდება
ხელგაქვობილი,
დედოფლის სახეს

დაეფინა თეთრი მავნოლი,
 არა შორდება ქმარს მუცვარე
 და ქალს — ღობილი.

მახარობელი ცხენს ჩამოხდის
 პალოიან საკაზმს,
 ზუზუნებს ზურნა, სუფრა ღვინოსს,
 მოდის ხამლამა.
 ორ-ორი ყიხვით სძენ მავრება
 შუმხუნა ბაქმასს,
 გრძელი „საგრულო“ ამდურა
 სუფრის გამლამა.

დამქამებს შახას მთარამევენ
 და განაზღვებს
 დუღუკი კენესას, რომ ქეიფმაქ
 კვლავ დიდხანს გასძღოს,
 დღეს ერთმანეთი უფრო უყვართ
 შირიან მძახლებს
 და დედათიღლა წამდაუნემ
 ცხვევა სისძღოს.

ვატყუებს დამე.
 გაუნყუებს ძანგი სანოურებს,
 ვჯარდაწერილებს გააპარებს
 დედა ნუფისა.
 თვითონ თამადა მოწვენილად
 თავს აკანტურებს
 და სტუმრებს ძილა მორევათ
 გათენებისას.

სძინავს მავრიონს
 და ორს ვარდა ვეღლა კარშია,
 იწივს სანოელა,

აზარდებს სკურავს ზაფხუმი.
ვინ შეარბია
ფანჯარაზე თუთრა არშია!
გადავრეხილა
რქაზე ვაზი, თოვლზე — ზაფხუმი,
და პატარძალი
გაურკვეველ ტყბულ ხიზმარშია.

1923

დაბრუნებული მარეპი

გაზაფხულს თვალი კიდევ ვაჩუქე,
მოდის მაისი ტყეშით, ნუშებით
მზემ ახლა ღურჯად ეს გაამუქა
და დაქაფა ცხელი ტურებით.
გადაიფინა მწვანედ ბაღები
და ეჩქარება ტყეში მაფალოს —
თეთრი ხვევრდის ბაიარაღები
მიწას ნოყიერს გადაამალოს.
ტალღა ხმაურით მირბის ხვევებში,
გადაჩეული ხვეით მოუბშივე,
და აძირება ღრმა მორევეებში
ეს მინანქარის მაღალ თეფშივით.
წყალი მიწათ, წყალი მდინარეთ,
როგორ მიყვარხარ, მოვალ, დამოცა.
კლდეზე მესროდა მხეფებს მორევი
და აბურებდა მკერდს დედამიწა.

მე ეხლა ეხედეთ მზის ნაფეხურებს,
მწვანეანს, ვუდროს, ჯარას, ვაეარევენს,

ვახარებულ და გამთბარ ბელურებს
 თვეული გააქეთ საბძლის ყავარზე.
 ადგა სოფელი ზანტი ზმორებით,
 მძიმედ დაბობდავს დევი გლეზურია.
 ეელი ნაწეიში და ნატბორვეი
 მიწას ხალავით გადაეხურია.
 ეხლა ბუხრისთვის ვისა სეაღია,
 თფლმა გამანა მყერდი ორგანი.
 გადაუღლია ბაღაბს ჩაღიანს
 და დაუფარავს მინდერის ვორღანი.
 ჭვალს მისყევიან ერთად ბიჭები,
 ისმის მუშური, როგორც მყერული.
 წაქცეულ მიწას ფეხს აბიჯებენ,
 ბელტში უდებია ბარი დაკრული.
 მიწა პარაღე, მიწა ფელია,
 გვაძლევ ღუკმა-ბურს, გვაძლევ საბოსელს.
 შის გადახრაზე სამხარს ვლიან
 და ატყუებენ თვალს საღამოზე.

მიდის ფარები მთის იაღაღზე,
 წინ მიუძღვიან ხარბი ბოტები.
 ნამგადაუყრელ დიდის ბაღახზე
 მწვეშხები დინჯად მიამოტებენ.
 ცაო მთეარეო, ცაო ამინდო,
 თავზე სიღურჯე დამიტრიაღუო,
 ბქნებ ბქნამდე მაინც დამინდოთ,
 ხანამ გადავა ცხვარი თრიაღუთს.
 შრიაღით მიდის გზაზე ფარები
 და თან მიქეკება მძიმედ ურეშო.
 დამის ნაბაღს რო დათფარებენ,
 აკვრესღებიან საღამურები.

ჩნდება სოფელი, მთები, ჭვალები.
 მიწა დაშკდარი და ნაარხეუა.

თანამანი, ვაშლი, ბაღები
 უიქრში დაყენილ ტოტებს არხვეენ.
 ურმის ქრიალი იფეა მარაზე.
 დიდხანს ისმოდა ეელზე მაყრულა...
 დაემშებოდნენ ჩემს უანჯარაზე
 საღამოები ცაზე გაკრული.

1936

პრიუს - პალაკტიონს

ძმაო, მგოსნობა რის მაქნისია,
 ლექსის ტებნაში დღე იკარგება.
 ზოგი ასაღებს ლექსებს ნახაღ
 და ზოგი ჰყიდის შაქრის პარკებად.
 პედი-ღარიბი ჩვენი ზეედრია,
 პეერულ ქობიე კი არ ვაგვულება,
 და ამის როგორ დაგვეყვიერიან,
 რომ პოეზია დაგვაქვს გულებად.
 მე გულახდილი მაინც ვაქნებო,
 ეინ არ პოეტობს ეხლა შიობარი?...
 ამ ასედიეთ გამშრალ წიგნებით
 ღამის თვალები გამოვიობარე.
 ამდენ ცოდვილებს რით შოუჯაროთ,
 ძმაო, წაიღეს სმენა ტრახახით.
 უნდა შაბრებს ეუთხრა უარა
 და კატრა ვეიდო თაეზე თახახით.
 და თუ ეიგრძენი სიტყვა ძალიან,
 ან თუ აეენთე ლექსის ხეხენებით,
 ეს, ვალაკტიონ, შენი პრალა,
 და შენი ვიფა „ლურჯა ცხენების“.

და როცა დამეს მხრებზე ისხამენ
 მთაწმინდის გასწვრივ შწვანე სერება,
 მე მდლოდება დღია ხისხამი, —
 შენი ლოცვებით და სიმღერებით...
 ჩვენ არაიუბში უნდა გვერიოს
 შენი სახელი შეუნწყვეტაი...
 ნეტავ ეგ მაღლი არ დავდლოს,
 და დიდხანს გვეყანდე, ძმო, ნეტაი!

1927

გაპროტონვაბა სოფელიანს

მშვიდობით, ჩემო სოფლის კანო,
 ნეტაი ერთხელ კიდევ მენახე,
 ნიკის ყელზე ისევ ქანაობ
 და ფარჩასავით უვლი ვენახებს.

რამდენი სევა ჩამოხევა
 ფიქრებს და ნისლი ნაწნუხარვეთი,
 როცა შენს სერებს, მაღალზეყიანს,
 ჩამოეუვლიდი დღია ხარიეთი.

ჩემო სოფელი, ჩემო კერო,
 მუძნელებოდა შენი დამობა:
 ვახების ქალა უსაფერათ
 და მაჭრიათი რთვლების ატობა.

ჩვენი საყდარიც ვეღარა ვნახე,
 გან აყის, რამდენ დამურას ატევს,
 მე იქ ბავშვობას ვაგებდი მახეს
 და კაკანათით ეიჭვრდი ნიტებს...

მიდის ქვეყანა ურძის, კამეჩის,
ღირღიტა გუთის, მუხრას აღოსო,
ვისდა შეხუდება შეუღამებში
ზვანების გვერდით თელემა, კალოზე--

თვალი შორიდან მუნს ქედებს იჭერს,
ფიქრში მაქერიან ღახტის ქობებს,
ვხუდავ მიმაჯალ ნიშნობის ბაჭებს
სუძისცულებს ახალთხებით.

ჩემი სოფელი, მე წამოველი,
ქალაქს ვუამბო შენა იერი,
აქაც მზისა და მიწის ვოველი
სუნთქვა ნაზია და ნებიერი.

ვინ იცის, ჩემი ძაღლი თოღია
მოშიებული თვალით დამებებს,
ბევრჯერ ბინდორში გვერდზე მწოდია
ბარტყე დაფინალ შეუღამებზე.

ჩემი ნაბაღზე შრიადით ცრიდა,
მიჭრიაღებდა ვხაზე ურემი
და თითო სამის მოწყვეტას ციდან
ლთყვით ხუდებოდნენ ჩვენებურება.

გათღებოდა ჩაღურა ქობი,
როს თელეებდა ცამი მრავალი,
და შეხუდებოდა განთიადს თხერით
საწყალი ვლუხის შთამომავალი.

შარას მისდევდა ურბულის კვსება,
ურბულს – არეულ ცხოვრების შხამი
და გულს საუფრო ღრუბელი ეწეა,
როგორც აღაზანს სამქრალი დამე.

ჩემი დროების ატეხილ ვრავალს
ხვდება ძახილით და ხიმღერებით.

და მივიმღერო, რაღას მიქცია
შემოდამება, მიში, ეჭვები.
ვხედავ, აბგანდებს ვლევავს სტაქია
და შეც მღვლვარე ზღვაში ვეშვები.

თან მიმატეს ვული რეანანარევი
და სიტყვა ციციხლით ნაალერსები,
დევ ვრავალში ოქროს ზარივით
რეკდნენ, კაოდნენ ჩემი ლექსები.

1927

დახმ პომპორზე

საღამო მოდის, როგორც მთაში მგზავრა ურჯულო,
შავი საბადით და ვაბაღაბით.
მინდა, ამ დამეს მიწა ეივრძნო და ვერერნული,
ეწოვო ბაღახი.

მთები დამსხდარან, როგორც კარის დარბაისლები,
და ვეიგზავნიან თუთი ანველობებს.
შემოხევეთა ვომბორს ნისლი,
ჩვენ – ოცნება საქართველოზე.

დღეს ჩვენც ვიყავით ვაფასავით მონადირენი,
ეხლა კი ვერივართ ცის ქვეშ, კალოზე-
თუ საღმე ყვირის ნატყვიარა მკერდით ბრეში,
ღმერთო, დალოცე!

მწვადი იწეება, შესევანი ცეცხლს შამფურები,
 ღვინით ხვესე მოდის მათარა,
 მთვარეა, როგორც ვატენილი ძროხის ცურები,
 ცა კი — პატარა.

დასაძირავად გვემუქრება უნაპირობა
 და ტანს გვიმთიშებს ნაბადივით ღამის ბეწვები.
 განშორებისას თითქოს გული ფარულ ტიროდა:
 მშვიდობით, ძმებო, ვერ დაგვეწვეით.

მინდორში ვერავართ მუხლმოჭრილი მონადირენი,
 ხოხბის ბუღბასს გადახმანა სადღაც მამადმა...
 დამართო, უმჯველე, თუ დაჭრილი სადმე ირემი
 დამემ დამალა!

1937

პრეზერვის მანქანა

ჩვენი მასპინძელი ხაწყალი კაცია.
 ბუხარა აგვინთი გლეხურად.
 და დამე, უძირო ტყეებს რომ აცვია,
 გუმინ ჩვენ გვეხურა.
 შამფურზე შიშინებს ქედილის ხიბანე,
 ხამლამა ხონჩაზე დახლიცეს შაფრულად.
 მწვემსებმა პატარმლის ფარდავის სივანე
 გამაღეს ცანგაღა, ვოგო და ჩაქრულა.
 და ხელაშურით გულის პირს ღუწავენ,
 ზედ ისე მღერთან —
 ეს ჭიკურში მოჭრილი ღერწამის
 პატარა ღერია.

მანძიამეილის წისკვილთან ვერხვია
და ლკის ქალღვთა აყრალი ღვლეხა.
იქ ერახელ დარდი შემომეხვია
შავვარემან ქალის ზეღესით.
ღერწამი გეთალე არმის რქის დანითა
და წივნი მიეწერე საფვარელს.
იმღერეს ბიჭებსა, დიღამაც ანათა
და გულში ვიშპორის დრუბლეხი ჩყარეს.
თუ ძმა ხარ, ნუ წავალთ, რა გუნადირება,
დღეს თითქოს ნახლეხი დაგვექონდა ტანითა.
საყაა დამე რძემი აირევა
და მივებს ვადმოღახავს მზე დაღესტანიდან.
ხვალეც ვავაფენოთ მწვემსების ბინაში,
სადამურები დავიკრათ ენაზე...
და მუხღმოყრილებმა მინღერების და მივების წინაშე
ვაფიქროთ ქუცნის ვადარჩენაზე.

1928

უღველტახილხე

მე ვერ პატარა ვიყავი მაშინ...
ვხლა ხიზმარში მომეწვენება.
მივეარდა
მარწყვის დაკრეფა მთაში
და მინღერაიანზე
ჯოხის ჭერება.

ვიკარგებოდი ტყეში უვეშოდ
მე და თოდოა,
მე და ხბორები.

ზოგჯერ კა
 დედის გამთბარ უბეში
 მქონდა ღოყები ნაამბორები.

როს შუაღამე მხრებზე მებურა
 და ქობს ვრიალი ჯნესით ხარაედა,
 დედას ვეკეროდა, როგორც ბედურა,
 მეფონა, ვანმე მოშიპარაედა.

მეგრამ დღეები, ღხენსანარევი,
 ვაპტრა, —
 მცხუნვარე მზე რომ უვლადა,
 და სიჭაბუკე დილის ხარაიით
 აღარა რეკავს
 ეხლა გულიდან.
 აღარც ბიჭები უცხმამეულები,
 აღარც ხსორები,
 აღარც თოლია,
 მოუიდა კაცა რკანის ხელებით
 და თავის ვზაზე
 გამიყოლა.

მხრებზე დამეცა წილების ხაშიძივე
 და ბეაღმაგარი ვივრძენ ვაჭობა.
 ბავშვობის დღეებს, შეჭმოცამციმეს,
 დადარულ სახის ვამმა აჯობა.

უიმედობის ჯვარზე ვაკრული,
 გუფალ ვზებზე
 ბურჯურ დავციო,
 ბურჯურ
 მქონია ვული ნაკლული
 და ბურჯურ
 ვანცდა უსადავებს.

მავრამ რა არის ისე ცხოვრება
არ მჭონდეს ვინი
მოუხვეწარი
გაღვიძეოდილი შამინ მძორებად
და გამოგებრაფდა
მიწა ვერანი.

ვუხი იქ არის,
სადაც ქარია,
ქარია, რომ მკერდი მკერდზე გოგალოს,
სიცოცხლედი,
გულდი,
ღექსიც მკედარია
უქარიშხლო და უგრიგალო.

წარსულს
უბედო ჰარი უგაუდა,
ეს საუკუნე ჩვენი ღვიძლია
და ჩემი ქვეყნის შზე არ მმუგაუდეს –
მე ისე მღერა არ შემოძლია.

ნანატრი დიდხანს ვერ შეეძრულა
თავქვა დაჯქანდი,
ბედი მწირაუდა,
ბეერი წაგება,
ბეერი კისრული
და შაწის ღერიძი გადაფირაუდა.

ელვის ღრუბლები აენით ქარზე
ცახხლმა დაიწყო
ცაში გაჩენა
და საუკუნის შენგრულ კარზე
წითული რაში
შემოაჭენა.

ვადისულ წარღვნას ძლივს
ვაღაურონა,
ეხლაჲ
გუგუნებს მოვბში ვრიგალი;
იმდენ გრვეინებაში,
იმდენ ხმაურში
შე გულში სვედა
ძლივს ჩავიკალი.

გულო, ღარღები აღარ ვდევნიან,
შენს გზას, შენს მიზნებს
ვინღა ურველებს!
შე ჩემი ქვეყნის
შეგე მარჩვენია,
მწყაულებს,
მანთებდეს,
მანადგურებდეს.

რა ოხრად მინდა,
ლეკის მადნებად
ვზიდო გრძნობები
როგორც მირიანი,
თუცა კვლავ მზრებზე არ დამადნება
მოაწმინდის ღამე
და ხაფირონი.

რა ექნა,
არ დამრიცე უგმავოფილო,
ჩემი ქვეყანაჲ,
ვიყავ გულღია.
თურმე ჩემი გზა ესა ვოფილა
და ის ნალექლიც
ქარს წაუღია.
აღარც ბიჭები ფეხშიშველები,

აღარც ხბორვები,³
აღარ თოღვია,
მოვიდა კაცო რჯანის ხელვებით
და თაგის ვხაზკ გამაყოღვია.

1928

არსებან ლმოსო

ჩემი ნამადღვით დავმუღვება ხადამო შავად,
თითქო ქვეყანა ქობია ჩადურია,
აღვეთს გადაიღვლის და თრიაღვეთს ჩავა
შთუარე, ჩვენებური და ბორჩადური. —

ვხლავ ამ ქადეებზე დამურთხადლი უკემოდ
რამღენი ირემი და ნუკრია,
ჩვენს სოფელში ვოგოია, უბემი
ვამღვება და ბუღემური უკრია.

მარადამი ხმადი გამიჭეღვია,
დამაქრიაღვებს არაბუღვია უბედო,
ცის ქემ ვეღვადო, — ვატვობ, ჩემი ბეღვია,
და მხარებზე შენ მეხვეოღვად, დრუბუღვად.

ავდრიაანი, ნიხლიანი დამევა,
ეს თვეები და დღეები ცისმარე —
და თვადღებში ცეცხლს მანათებს, შხამიანს,
ყორანიღვით შემომუღვადარი ხაზმარია:

არსენ, ვუღვლში სიხარული რად არია,
ამრემუმის პერანგია ქადღისა,

სივყარული — ერთი მუჭა ნაცარი,
 წაღებული ადღღუჯის ქარისა.

მეგობარი — მარტო გულში იარა,
 მარტო ქვა და ერთი კუბოს ფაცარი,
 სანამღავით აესებული ფაღა
 და ძეღუბამდე ჩამტვრეული ისარი.

ეს ანდერძი მოთქვამს ქვეყნის წინაშე,
 სივყარულით გავეყარე სწუთროს,
 ვანც მაჯობოს ხელდახელ თუ რკინაში,
 რეში ხმალი იმან დაისაკუთროს.

1928

მონადირული

ჩამოვარდა ტოტიდან
 დათოფლილი ბელურა,
 გომშორისკენ შრიადით
 გაიარეს ღრუბლებმა.
 გემინ ჭაღის ჭიუხში
 შავი დაბე გვეზურა,
 ეხლა მწვემის ჩონგურა
 ცაცხლთან გვესაუბრება.

კლდეზე დასადუბავად
 ვადამღვარან ვერხვება,
 ქარი ტარის ტოტებში
 მონადირის ცოლიეთ,
 შუაცეცხლი ავარდა

და ნაბეჭდებში ვებზვეთ
ბიჭები და მუხები,
ერთად წამოწოლილნი.

ხალაპურის კვჩხა და
ჩონგურის ხმა ირვეა,
ზოგმა ტყვია დაფურია,
ზოგი უელის იარაღს.
ჩონგურს ხაში ვაუნწყდა,
მგონი, უბლა ირემმა
ქორბუდიან ხარიციო
ტყვზე გადაიარა.

„ვაზაფხულის დამდეგსა შაშვს მოუვა გაღობა,
ჩემი დაწუნებისთვის ვაგამსუფლებ ქაღობა“, —
ხალაპურმა დაძკრა და
ვულზე ნისლი მოხია:
„ბიჭი ეამდეგს ესროდა, გოგო იდგა იფანთან“, —
ლექსი ასე გათაუდა:
„ბიჭმა მკლავი მოხვია
და ქაღის წაწნავეები
მხრებზე წამოიფანტა“.

მჭონგურე — ხარია,
გოგო — ღაღი ირემი,
ჩვენ — შეყრები, თავს ვეიფლის
მხიარული ეკებათ,
შუაფეცხლის დადარში
ვდაა ნანადირვეი,
უვაკაკო ბრძოლაში
ტაბი მკერდგაგულვეილი.

საფარს ვაგდებთ,
ვულე მკერდის ამოგლეჯას აპირობს,

მნელი არის უღრანში
ერომანეთის შიგნება,
თუ ხიფათმა მონადირე
ხაღმე გაინაპიროს,
ძმებო,
ჩენი ნიშანი საღამური იქნება!

1918

პირველი სიხარული

ჩემი აყვანი — მაისის ღლეა,
შე — სიხარულის აგანი ცალკე
თან მომაქვს ველი, ცასავით ღია,
და სუფთა, როგორც არაგვის სარკე.

რა კენა, ნაღველიც მომიტანია
და ცა, მშობელი, უფრო მაღადებს
როცა შევეცხები მინდვრებს ვანიანს,
როგორც ირემი მოიაღადე.

აი, ვაზები, სავსე ფიალა
და საფერავში ნაგდები თებლი.
მე აქ უცნობმა ველის ფრიალმა
შეშვიდარუნა პირველი ღექსი.

აი, ხაშშობლო მთების ნისლეტმა
ისევ გასცურეს ალაზნის ველი,
ნისლი ვიშნორის მხრებზე იშლება
და მე იმ პირველ სიხარულს ველი.

ეს პეაგოგა უცნობ სივეარულს მაშინ,
ბედნიერების ვრუანტელს უწევს,
როგორც მაქრთან ჭეცურის წინ ბაეში
არაბელა წვენიო დიატკობს ტუნებს.

ეხლა თმეე სიხარულს ვეძებ,
დარშაც, ავდარშიც მინდერებს რომ მოთავს,
მაგრამ შრიალი გაწყდება ხეზე
და ზამირას ქარი წაიღებს ფოთოლს.

შეარხებს თმაში შევერცხლილ ხაშებს,
გულსაც შეახებს შფოთიან ხელებს
და შემოდგომის ატეხილ წვაშებს
დაძკიანებს მზიან ცახა და ხმელეთს.

და ეს ნაღველი, ნახარდი მწუხრში,
ხშირად საავდრო უანდიფიო მბურავს,
მაგრამ სხვა შუტი აელღებს გულში
და ისე მალე გააფანტავს ბურანს.

ბურანს კვლავ ლექსის მოვარდნა წამლის,
მოწოლილ სეედას სიხლიფიო დაბებს
და თან გაეფეხბი ელვარე დაშნიო
სემი დროების ვაგვაცურ ძახილს.

ლპიოს ქაღი

ძელები დამიფშენა, დამკრა ციებამ,
ბუხართან ქალი წარწავებს სასკვავს.
ქალს სიცხიანი თვალი მივბა,
როგორც დაღესტნის კრიალა ვარსკვლავს.

შას ქმარი ჰყავდა, ტიალ პორანთან,
აღაზნის პირას, მოქცლეს თუშებმა,
საცა იგი წონგურს მომართავს
და ძველი ხედა მოეშუშება.

ფანჯრებში მთვარე შემოპარულა,
ქალს არ დახსნია დარდი ორგული:
— ისევ ქმარს სტირამ? — ვკითხე ფარულად.
— სიყვარულს ვტირამ! — ამბობს წონგური.

1933

წმინდა ჯიხვისა

ჯიხეს მონადირემ აუღო გემი
და ვბა მოუჭრა უკალ ბუქიდან.
ჯიხვი შეფრთხა და შეცარდა კლდეში,
მაგრამ იჭექა
და ვაყის ღუმე
ვალესილ კლდეზე გადმოეცადა.

ძირს ჭიუხები იყო ღიბისა,
ღიბში ტიროდა დედა ჯიხვისა:

შენს მონადირეს წინ ხეყო ეწევს,
უკან ზრიალი მოხვედრეს ღოდის,
მუხლში სცემდეს და წრიატებს ღუნდეს,
ძირს უფსკრულდება უშლიდნენ ღოჭანს.

1933

პოსუმი პინოცხურა

მოხუცი ღვეი ჩონგურზე მღერის,
ქობს მუდაროება ეხვევა დამის.
მღერის სვედათ და ბავშვივით ეღობს, —
სიზმარში მანც შეხედება შამიღს.

ბანდივით ახსოვს განგამო შთისა,
ძველი დროშების ეღერა და ეერი.
დაადებს ჩონგურს და ფოლადს ხმლისას
უზას გაუსინჯავს შეშხმარი ცერათ.

სღუმს და ჩობამი
ჩახმული ჩონჩხი
დაშნის საღავეს
კარგალით არცებს
და თაუღამრალი თვინებს თხურათ
თეთრი იმამის დაფრენილ ბარტყებს.

1933

სიმშობლივი უცხა

შემოგებრთლებს, შევაგრაილებს,
ჭულებით აგუესებს შვერდსა და ნეკნებს,
მერე მომუშავს ჯველა იარებს
და სახსრებიდან ამოხერის ეკლებს.

შეშოვა გულში, ააფრენს იმედს,
ჩაჯდება შიგ და აღარ ამოვა
და აწკარუნებს უჩინარ სიმებს,
თუთრი დილაა თუ საღამოა.

მიღიხარ მინდვრად, მიიმდურ ტყეში,
თათბო შენ თუთონ შრიალა ხე ხარ,
მერე უეცრად წამოვა თქვეში
და დაღწილი ტოტებით ჯგუხარ.

მკერდზე დაიწვობ მოწყვეტულ ხელებს,
როგორც ხეტყვამი მოთიბულ ბაღახს...
გაიული ტყეებს, ვადასტრი ხმელეთს
და ეერ შეხედები ბედნიერ აღავს.

საით წავიდაი ტანი დუნდება,
თვალეზი ჩამქრალ ვარსკვლავებს გიგავს...
ნუთუ არასდროს არ დაბრუნდება, —
მისძახი წვალს და აწყვეტულ გრივალს.

მისძახი ყოველ მამავალ დილას,
ხეებს, ღეროებს, ღერწმებს, ბედურებს
და ექებს, მზის ქვეშ თუ რამე წოდოლაეს,
იმის ნაკვალავს და ნაფუხურებს.

მაგრამ რაფრავი, — იმედის მსგავსი,
კიდევ მოუხწრებს ბუნქზე იაღონს

და მკვრივი თბილი, ეკლებით ხაყს,
დაიწვებს ელვრას საგანთაადრის.

— გახსენი კარი — ვიდაც გულს უხმობს, —
მოველ, ახალე მკვრივის ფიკარი —
გააღებს კარს და შემოვა უხმოდ,
რომ ვრთხელ კიდევ დაგვრას ისარი.

შემოვა უხმოდ, თვალეში უშზერ,
გაძვებს პირულ შუქს კეშანი
და შიგნით, სადღაც, შესმული გულზე
შეგდარუნდება თჭროს ეგვანი.

შეგდარუნდება, ააფრენს იმეღს,
დაურბენს მკვრადს და აღარ ამოვა
და ისე არბევს უჩინარ სიმებს,
თუარი დიდაა თუ სადამბია.

1924

მამაკლი სრინაძე

სეურავს, ბანაობს, ელვარებს მზეში,
ხან სიხარულით ფრთას დაკრავს დედალს.
ამდგრებელი ღერწმთან ტყეში
დღისით შექურა ვარსკვლავებს ხედავს.

ტყე ირბევა და შრიალი მიდის,
იფარებს ფოთლებს, კვირტებს, ბაღახებს,
მერე უეცრად მოსწყდება ღოდინს
და მზეზე თჭროს ამოღავეებს.

იელვებს თოფი, დაუშვებს დეზებს,
 ურთების გამართვას ველარა ზედავს
 და შექნამქრალი თვალებით ვძებს
 ღიხში ღანახულ საყვარულ დედალს.

1934

ვაჟს – მონადირე

ცაზე მთვარეა,
 ღამე, ორგვარია,
 დაბრძანებულა ვარეთ და შინაც:
 მაღლა მივთრავს თითბრის ვორვანი
 და ძირს
 წისქვილის ბორბალი ქმინავს.

ბორბალს ვცემს ტალღა ჩქაფანით,
 შერე გასყვება მღუმარე ხეებს
 და შერხეული ქარში ღაფანი
 ცაში ატოვებს ზეხიან ხელებს—

იდექ, პოეტო, დაუნების ჩრდილში,
 სტიროდი ბედს და
 სტიროდი ღამეს
 და ბორბლის წყალი
 წისქვილის ძირში
 დაღარულ შუბლზე ვაყრიდა ნამებს.

იდექი დიდხანს
 მიწური სახლი
 აღარ ვაყვლიდა საქვეყნო ობერას

და ქარი,
 როგორც მეცხვარის ძაღლი,
 ვაფრიალებდა დამონძილ წიხსს.

ვეღო სოფელი,
 თითქო კამენი
 იწვა და რტყბით დამესა ზევდა,
 და შენ, უძილო,
 შუადამეში
 ძველად ედგეო სკეუოარ სევდას.

მერე ჩამოვიქ მოვლევჯილ ქვაზე,
 ზომავით მაჯა მიიყრდნე უბეს
 და მდინარეში შენიშნე, — ცაზე
 ღრუბელი როგორ მოქონდა ღრუბელს.

იჯექ მღუშარე,
 უძიარდი შორეუბ,
 ჰგავდი ტაბტიდან ვაქცეულ მეუეს
 და კლდეებსა და სანგრევეებს
 შორის
 არავეის ტაღდა გაყრიდა შხეფებს.

შენ კი
 გელოდა ბაღღების ჩქამი, 4
 ღარდი,
 რომელიც უზიდავთ მამებს,
 შშიერი კერა და მისი შხამი
 შენთვის მოქონდა უძილო დამეს...

და განთიადზე
 ფოცხვერის მუხლით
 შემოვიარე ქიუხის ძირებს;
 ღერწმის შრიალში ღნებოდა მწეხნი,

როს შეეყო
სათვალვე ირემს.

ტყვია ღამქარ და მოსწყვიტე მხარი,
სისხლის ვუბეში ჩახედე მოვარეს.
ვანთიადისას კვლებოდა ხარი,
ვმინვით ხუჭუედა ბრიალა თვალეებს.

დიდხანს იყუდე,
როგორც ჰეუდაა
ტყეში მღუპარე ჩრდილი ფარადის,
და მკერდს აბჯენდი რქებს ქორბუდიანს,
შენვე შეკლულა და
შენვე მტირალა.

1934

ირემი ირემს გაუწყდის ბაღახს

ირემი ირემს
გაუწყდის ბაღახს:
— მანი ვარი, ეს მზე გვეყოფა ვედას.
ირემი ირემს
შეურჩევს ალაგს,
ვრქინება და ფშანებსა სოულავს.
ირემსაც
აღნობს
ვრებლის ღინება,
მეუღლის ხახლზე უნოდ ვმინავს
და ტყეში, მარტო, რქებს ებჯინება,
როგორც ხეცური ფრანგულის რქინას.

1934

ა რ ა ბ შ ნ

შოიულეიდიან ახუჯლებს ვრთი,
როგორც კლდეებში დაჭრილი არხი,
შეარე, ქალის ტანივით თუარი,
პირველს კივილით დახედება სარში.

მე ვარ შესამე არაგვის ტოტა,
შენ – გახიხხლულა კაღმახი თიბქოს,
გულო, მოუარდნილ ტალღების შფოთით
რომ ეხეთქება გაჭედულ სტრიქონს.

გულო, გაღვხილ ღოდებს ედები,
კიდევ გაგლოჯი ბუდე ფადერის,
შეუეღარუნე რკინის ლეელები
ლექსებს უთქმელს და ლექსებს დაწვრილს.

შეუეღარუნე, ფანკი რომ ჰფარავს
და ჰფარავს ამდენ სათქმელის ჯაფრის,
უთხარ შენსავით შფოთთან არაგვს,
როგორც ეტვიღა ხეცხური მგსავრის.

დადექ, არაგვო, აკმარე ბენავს,
გაფო კლდეების ძეღების ლენწანი,
ერთი დაკვრით რომ ფრიალოს ვლევავს,
მატომ გავთაღე შენთვის ლერწამი.

მატომ ვაფასებ მაღლიან ამავს,
პერანგად მიმაქვს შენი აღამი,
მიმაქვს მხრებით და ქალაქში ჩამაქვს
შენი ნახლების თუარი ბაღანი.

მიმაქვს სარად და ჰედნიერ თვალებს
ხედები, ჩაძვული ვაგაკურთ რძში,

და განახლებულ თბილისის კარებს
 უდგებარ ცაცხლის ამართულ დროშით.

მეც შერთან ვდგები, შენივე მიწის
 მომდევს მელაფა და ჯანი მწვემსური
 და ამ კარებთან მოვკვდები ფოცით,
 როგორც კვდებოდა ძველად ხეხსური.

1936

თბილისის წიგნა

შეაკანკალა, დაეცა ხიდებს
 მზე და ქაღებზე ჩამოწეა მწუნხრი,
 ღვთა დრუბლების დაკადულ კიბეს
 დამემ მველივით დაადგა მუხლად.

და ძარს დაუშვა შავი აფრება
 და ჩამოყარა ცაში ნაცარი,
 მერე, ნახშირის მტვერში დაფერილს,
 შემოუჭირა ელვის ბაწარი.

წვიმა მხუის და ეარსკვლავებს, დაფქულს,
 ტოტებზე ჭკიდებს ჭიქის წყარუნით,
 ტამბახელიდან მოვარდნილ ზაფხულს
 თბილისის თაფზე გააქვს თქარუნთ.

თითქო მოადგა შავი ნახირო
 ოქროყანაზე ვამლილ ვეფხილებს,
 აუშვეს ხარი და ცა ძახილით
 მუხის ნატებებს დააუღვეჯინეს.

აუშვებს ხარი და რქის ფიწალზე
ღურჯი ღრუბლები აუფრიალეს,
ღრუბლის ჩაგლეჯი ვადა მიწაზე
და ფითორღვით ტოტზე ტრიალეს.

წვიმა შხუის და ცაცხლან შუქზე
მოაფრიალეს დამეს მხედარი,
მოსწყდება ცას და ვაწვევტილ შუქზე
ელეის ნამტვრევებს კენკაებს ქედანი.

ელვა მოუძღვის მოვარდნილ ღვარებს,
ხამას არაგვი სცურავს ქალაქი,
კარი გაუღეთ შირაქის ფარებს,
შუა ქალაქში სძოვონ ბაღახი!

კარი გაუღეთ, მოსულან კიდევ:
თეთუხის ყანებს, ვაშებს, ხეხილებს,
ხავსე ურმებით მოადგნენ ხაღებს
და დარეები ნაატეხინეს.

წინ შეეგებეთ, წვიმაში ვადით,
შეოთიან მტკვარში ჩახმახეთ თევზებს,
შეზადურება მოდიან ბადით
და კაღმახები უსხედან შხრებზე!

რა გენადულებათ, იწვიმოს ასე,
ძვლები გაუთბოს მძინარე მადნებს,
ღრუბელს ღრუბელი ჩამოსწყდეს ცაზე
და თბილ მიწაზე რძესავით გადრეს.

მერე მიფუნდეს, ბნელი ღამისა
საღმე დაეგდოს წვიმანახვამი
და განთიადო ოქროყანისა
ქალაქს დაადგეს მწიფე ძნახვით.

რისება ტყეში

ტყე უღრანო და ტყე უღაბუფლო,
ჩაბნელებული ტყერში კიდური,
თითქო უძირო ჭაში ჩახეელო,
თბუბით ტოტებსზე ჩამოკიდული.

მაძვეები უღრანს, ჩუმად მაძვეები,
ფოთოლი ფოთოლს ტარილით სტოეებს,
უცებ შედგები და ბილიყები
ირმის რქებივით გაშლიან შტოებს.

საით წახვიდე, ბაღახს გვერები
და ყნოსავ მიწას ნადირის გემით!
ვინ იცის, რომელ ხეს შევერები,
რომ შეგზურივით გაგიძღვეს ტყეში.

ვინ იცის, რომელ ადგილს გაანდობ,
რაც სიბარული ველში შიბილა,
დაჯდე მარტო და ცეცხლი დაანთო,
ვით წინასარმა ქარველყოფილმა.

დაჯდე ტყეში და სადმე ნაპირას,
გამოქვაბულში ჩაიდვა სახლი
და ვით ზღაპარში, ტაშის ნაპირადს
მკერდს გალოკიდებს ვოშია ძაღლი...

სდუმან ხეები, ველავ ქარს ელიან,
მოაქეთ ტოტები აედრის ნაცეში,
მოაქეთ და უხშიოდ შემოგვექერაან
უცნობს უცნობი პერიკაცები.

მოდიან ერთად, ზედაგორია,
ფუხშიშველები, აწედილ კანჭუბით.

გახედავ ირგვლივ, — ხავსის ტბორაა
და ზედ ცალფეხა ფეხანს კანჩეხა.

გახედავ ირგვლივ, — თვალი ზერდება,
თითქო უხეში გედის ყინული,
გააღებს დრუხ და მოგამტვრდება
ბუ, თვალდათხრილი და თვალხილულა.

ხმა არსაიდან, გზაც არსაიდან,
მარტო ფეხეუბი წივიან ქარში
და გეშინია, კვალს ვერ გაიტან,
და შენც უღრანში ხესავით დარბი.

გამლი ნახადს და გაპყვები ბურანს,
რძიან ფოთლებზე მკვრდით ედები,
დამწეარ ტოტებში სიბნელე სცურავს
და შეკლულიან ღამეს მხეცები.

და ფიქრობ: ასე ცხოვრობდა მამან
კაცო, გამოღვლი ტალის და გუნისი,
ერს ადებ მიწას და კაცი, ზავშვი,
ვხლავ უღრანში დადის და კვების.

ხედავ წინაპარს, ხავსში, სურათში
გზას რომ იკვლევდა ნადირის ხორცილი,
ეცო ტყავი და ხის ფუღურითა
წლიობით კვდა გამხმარა ხორცო.

შენ ე მოხუღხარ, რომ სხვა დროვებამ
წელზე შემოხსნას მას მშვილდ-ისარა,
რომ შეარყიო ტვის მუდროება
და ხის მაგიერ დარგო ფიცარა.

წვეხარ და ფიქრობ, ვხევეა ელორტებს,
ცაგი წვეთებით ვნამავს ბაღახა,

შემოვა ვმირი, გადასწევს ტოტებს
 და შუა ტყეში დგება ქალაქი.

შემოვა ვმირი, აიღებს ფიცარს,
 მუხის ფესვებზე ხარაჩოს დარგავს,
 დგას და ირმების გატყეპნილ მიწას
 განითიადამდე კედლებით ჰქარგავს.

ვარძის ნადირი, ტყუხაც, მდუღროსაც
 ქარი შემოპგვრის წყვდიადის ნახშირს
 და მოაქვს მოვარე უცნობ ხელისხანს,
 რომ სვეტს შეაბას ქალაქის ბაღში.

1936

დავით ტყეში

დაღამდა და ცაში უკვდამა
 მიხეცურავს ღრუბელი დამწვარი,
 ცაღთფალა დევიებით მოზიდა უკუნმა
 და ტყეში ჩაყარა ნიხლი და ნაცარი.

მოზიდა ჩრდილებში და შავი ფეხები,
 დახატულ აქლემებს შეუდგა ფეხებად.
 წუნ ვველის ბილიკზე ვეშვებით
 და დამის ბეწვები გვიხება.

ხეები დგანან და ტიტველი მუხლებით
 პირდია კლდეებზე ჰყოფიან,
 დგანან და მიდიან მოხუცი მუხლები,
 ზებერი მკლებივით მიდიან.

ტყვს იქით ღამეა, ტყის იქით ტყე არის
და ღამე უტყვი და მშვიდია.

გაქმალთ ნაბეჭი, ქვეყანა დიდია,
დიდება შტრუდისფერ განთიადს.
დიდება, ხეცაში რამდენიც ჩიტაა,
რამდენი ვარსკვლავიც ანთაა.

დიდება, რამდენიც უფივის არწივი
ბუნების გულსა და ხიკეთეს,
დადება ბედურა ქატარა კაცივით
და ტოტზე ზუმბულის ხასხლეს იკეთებს.

დადება ტირილა და, როგორც შეგარე,
ყოველდღე შეადებს აღიონს,
რომ ბაღახს შვახოს ნისკარტის ეკალი
და ცვარო პირველმა დალიოს.

მოუადეს მნათობი, ცახ ღამის ნახშირა,
ცახ შავი სარკველი აბაღოს
და როგორც მხატვარმა სურათი წამულილი,
ქვეყანა შეორეჯ დახატოს.

1937

პ რ ბ რ ნ ე ბ ა

ა – ნამკალს ქვაუდა, ბ – ვერცხლის სურახს,
თაროზე მადლა აწედილი ყელით,
წიგნში პირველად ვუძებდი სურახს
და მწიგანებდა სტრიქონი ვრძელი.

ხშირად გავხვები ცდურების სურახს,
ითიქი შეორე ბავშვობას კული.

აი, აქა ვარ, არავეის პირას,
 ვაგას ეზოში შევედვარ ჩანთით.
 ვინ იცის, მე იმ შორეულ დიდას
 თათებზე შემდგარ ბელივით ვჩანდი.
 შევადე კარი და თოფის რკინას
 დუმიით ჰიზავდა ცალთვალა ღანდი.

ძარს ირმის ტყავი, კედელზე ხმალი,
 რქებზე ვლვარე ფშაური შიბნი,
 სამფეხა სკამზე ძველი და მერთადლი
 იწვა ზონარზე გახსნილი წიგნი.
 უცერად სურათს შევასწარ თვალს:
 ეეზუბა და ღობი კედებოდნენ შიგნით.

იწვრენ და რაღაც უნდოდით, ეთქვათ,
 გმანეთი მიწვიდნენ დაცეკოილ ბწყალებს,
 წაგითხუა ვცადე და ვუღის ფოთქა
 გასცა ისრებად გასროლილ ბწყარებს.
 პირველი ისო ქაჯივით შედგა
 და არ მიღუბდა სტრიქონის კარებს.

მობრუნდა ვაგა და გმირის მტკაელოთ
 გამათბო მხრები, თოვლში ნატარი,
 ბუბარში წითლად დუოდა ნაელი
 და ცეცხლს ეფარა ღობის ფაფარა.
 გაფწილ ტყავზე ვისბვდიო ხაში:
 ვაგა-ფშაველა, მე და ზღაპარა.

დიდხანს ეუსმენდი მუბების ლუხვას,
 დიდხანს დრებოდა ბუბარში ძელი,
 შეიდასი წლის წინ გახსნილი – დღესაც
 გმირის კრალობა არ იყო ძველი.
 ტარიელის და ნესტანის კრნესან
 ბეშვის ვულშააც ხატავდა ბრძენა,

ვეფრიდავდიო წიგნს და თვითველ სტრიქონს
შუქის კანკალით მახდევდა კვარი,
შიშით ვუცქერდი, მეგონა, თუითონ
ვაცის მაძიებდა ქვევთზე უარი.
 ხმალი შეშაქრა სტრიქონის დიოთონს
 და უცებ შეხსნა ნუსტანის კარი.

რა დავძარბო... დაავდიო წიგნი,
ერთად დახუჭა ორივე თვალი...
რკეპზე წკარუნით ჩამოწყდნენ შიბნი
და ჰუბრის თავზე შეიჩხა ხმალი.
 გვიან წამოდგა და მკერდზე, — შიგნით,
 თუნტით ისხურა არავეის წყალი.

ՕՐԱԿՈՆՅԱԿ ՈՒՐԱԿՈՆՅԱԿ

1897—1934

Գրքեր
Դ.Կ.
ԶԶԶ

Ս. Գրքեր
Զարթուր - չլինի.
Զար - Կար
Զար - Կար

Ս. Գրքեր,
ԶԶԶ չլինի.
Զար - Կար
Զար - Կար.

Զարթուր չլինի

შ ი რ ო ნ მ ა ნ ი მ შ ი ლ ს

შენ დაგეგვენა სამიკატნო რკინის რაშეებით,
ჯალბი არღნებით ვაწუშებდა დამე წეიმამი,
არ კადრულობდი შებრალებას ბედის წინამე
დაგეგედა ღანღი მთუარისაგან ვანაბრაშები.

რუმად გეწეია ხაოცრების რუხი ზაშები,
ფარულ კოშმარებს ატარებდი ხეუდის მინამი.
შენ არ აცოდი დამშვილებით ვაუნა მინამი
და ღამის ღოთებს დაეძებდი დვინის თასებით.

ლოყვით ამხვრედი ზიარებას სასაფლაოზე,
სისხლიან შკერდით აატანე ბროლის არმაზი.
ანთებულ მხატვარს საიქიო აღბათ ვაოცებს.

მუნი ოცნება ისვენებდა წითელ სარმაზე.
ცოდვილ ქალაქში დადიოდი წიხის ამარა.
სამინელებამ უცნაურად დაგასამარა—

ფეხლილი ცრემლები

ზ. ბ. ბ. ბ.

ეს ვედრება მიმწველი—
მეუცხოვა მე გვიან,
დამე ვნებით შემწლილი
გულზე გადააქებუია.

თეთრი მუქი ანიება
ჩემი სულის და ეარდის,
ო, ტირილი მინდება
შენთან უხმოდ დაეარდნილს.

მე თანდათან ვეფითლდება
და ჩემი თმაყ ძირს ცვოვა.
დაო, ნუ შეწყუხდება,
თუ წამების ღირსი ვარ.

ჩემად ძინავს გულს ტყეში
ხევლის ღურჯი ოდებით,
და თბილისის კუთხეში
სადმე ღამით მოცულება.

1921

●

მიდის ფერწახული დღე, დამე მომიახლოედა,
დამე მომიახლოედა შავი და სამინედა,
სინანული ვაჟელის მოგონების მადლობთან
და მოვა მწუხარება — ჩემი ღურჯი ფრინეული.

ეს ვუგუნი მუხაკის, როცა მე მიხარია,
 თან ტირილი მინდებსა და მკლავებზე ტრავრი,
 ჩემი მიპირდაპირე უხილავი ქარია,
 და თვალებში გაისმის ღამეების ზმავრი.

მე ყოველთვის ასე ვარ და არავინ არ იცის,
 ბოროტება მიცქერის, როგორც შავი ვორიანი.
 მე ისევ მუნატრება სურსჩელება მაისის
 და ხაფხულის დღეები ტყვილი მოსავლიანარი.

ქვევით საფლავებია და ხევიდან ფიქრები,
 (აღბათ გენიოსი ვარ და ცისფერი ხიმორც)
 დაო, ასე მგონია, ზედნიერი ვიქნები,
 სადმე ახლო თბილისთან თუ სამარე ვამოვე-

სულს მკრთალი ღანდები შენს გარშემო აელაან,
 წვიმიანი წამოვა რიცხვი აუტანელი.
 ზედის კარი, ძვირფასო, ისევ დაკეტილია;
 საოცრება მოველის შენ ტერენტი ვრანელი.

მე მგონია, ვათაყდა ჩემი გლოვა ამდენი,
 თუმცა ახლაც გარშემო დაღატი და შურია.
 პრუნავს ჩემი ცხოვრება, როგორც კარიანტელი,
 დავადაღე და ისევ მოსვენება მწყურია.

მიდის ფერწასული დღე, დამე მომიახლოვდა,
 დამე მომიახლოვდა, შავი და სამინელი.
 ხინანული გაიქცის მოგონების მადლიობთან,
 და მოვა მწუხარება — ჩემი ღურჯი ფრინველი.

ეს ოცნება სარკესავით ეღაფს,
 ახეთ ყოფნას ვეუბნები უარს.
 ვიღუპები, არ იქნება შეველა
 ცხოვრების და პოეზიის შუა.

აკეთებენ სადღაც ჩემთვის კუბოს,
 წელა მივალ და გულისა დერძი.
 ეს ცხოვრება ტალახია უფრო
 და ცხოვრება პოეზიას ებრძვის.

მთაზე ისევ ჩამოწევა ნისლი,
 მინახ უცებ ჩაუარა ქალმა.
 სადღაც ახლა იქ სიმღერა ისმის,
 სადღაც ახლა ქვიფია აღმათ.

ეს ოცნება სარკესავით ეღაფს,
 ახეთ ყოფნას ვეუბნები უარს.
 ვიღუპები, არ იქნება შეველა,
 ცხოვრების და პოეზიის შუა.

სიბრძნის ბრალვაობა

წითელი შხე აელვარდა მინებთან,
 შოდის ჩუმი და ცისფერი ღამე,
 უამედო გულის ძვერა მინულდა,
 შენ, წმინდარ მაცხოვარო, ამინ

გამიარა ფრუანტელის აღმა,
 სადღაც ქარა გადაფრინდა ნაპირზე.

გულა მიდის, არ ვიქნები აღმათ,
შწუხარება ჩემი შერაილი ნაბოჯი.

ჩაესვენს სურვილების გროვა,
როგორც შორა მინაგების სერია.
ახლა უფრო დაფიქრების დროა,
ჩაღვნილი შეცდომები ბევრია.

ჩემს სამე რომ ვვითარდები, ვხედავ,
შორეული ვგავილებივ ხმებთან.
სამართლსკენ აცალეს ცხედარს
და მუსიკას შელოფიარვ ხმესია.

ო, ეს გული, ისევ გული მტკიავა.
სინამდვილე უხიციოებელი ველებს,
რანაირა ნაწამება მოკალ,
მიმაქვს ჩემი დაკრუფილი ხელები.

წითელი მზე აელეკრდა მინებთან,
მიდის ჩემი და ცისფერია ღამე,
უამედო გულის ძვერა მინელდა,
შენ, წმინდაი მაცხოვარო, ამინ..

1922

ს ა მ შ ო ბ ლ ო ს

რადაც მინდა სიციოებლეს მეტი,
უფსკრულია და შენ მარტო ჰყოი.
მე მაფიქრებს საქართველოს ბედი,
მე განვიცდი ჩემ სამშობლოს ტკაფილს.

როგორც ოხვრა შორეული ვედი,
 ანდა როგორც მარშალილი ცივი, —
 მე მაფიქრებს საქართველოს ბედი,
 მე განვიყდი ჩემ სამშობლოს ტკივილს.

ფრმნობ მსოფლიოს და უსაზღვროს ვეტრფი,
 შენ ვაივებ ჩემს ამწიარ ტირილს.
 მე მაფიქრებს საქართველოს ბედი,
 მე განვიყდი ჩემ სამშობლოს ტკივილს.

რადაც მინდა სიცოცხლეზე მეტა.
 უფსკრულია და შენ მარტო სკივი.
 მე მაფიქრებს საქართველოს ბედი,
 მე განვიყდი ჩემ სამშობლოს ტკივილს.

მელოპოიარა სპრავნიმეპი

მწუხარე ეს ოცნება,
 მწუხარე ეს ხანთული,
 და ისევ საოცრება,
 და ისევ განსაცდელი.

რადაც მოდის ფარდებით,
 რადაც მოდის კივილით.
 საღამოა დარდების,
 საღამოა ტირილის.

ჩიარებს ბინდებსა,
 თუჩე არ მიხარია.
 ვულში ცეცხლი ინთება,
 და სინების ქარია.

მწუხარე ეს ოცნება,
მწუხარე ეგ ხანთელა,
და ისევ საოცრება,
და ისევ განსაცდელი.

ხადდაც ელაეს ღამმარა
ჩემი თეორია სულაით.
ღამეებსა დაჟარებს
უამრავი სურვილა.

ეს წამება გაივლის,
თუ აისმა თნათა,
და ცისფერი ყაიღლა
დაეცემა შინასთან.

მწუხარე ეს ოცნება,
მწუხარე ეგ ხანთელი,
და ისევ საოცრება,
და ისევ განსაცდელი.

არ თაუდება თარეში
მოვონების და ნისლის,
ღამე დაქრის თეალებში
და წვალებას განვიცდა.

ეს ბეღია მზღუბელი
და სარუმე მძინარე.
ფაქრა დაუღუველა
მოდის, როგორც მღანარე.

მწუხარე ეს ოცნება,
მწუხარე ეგ ხანთელა,
და ისევ საოცრება,
და ისევ განსაცდელი.

სადღაც და ვიღაც

არგულივ სურვილა და ფიქრი ბევრი,
 ეს ცუცხლიანი სურუადაც მოკვდა,
 სადღაც შორს ტყვისთან მატარებელი
 საღებურს კეთილად მიუახლოვდა.

სადღაც სანთელი იწეის კუბოსთან,
 და აბურება ქალაქი ნახლით,
 სადღაც დეპეშის დებულობს ფოსტა
 და აპარატის რაკრაკი ისმის.

აღმათ ქარები დღესაც გვეძებდა,
 რომ ვეძება ვული — შიოფლით დვრიძი.
 იქ, ღაბაჩეას სამიმ ვედლებთან,
 სწუხს ავაღმყოფი და სიკედილს ებრძვის.

ხშირად მიცქერის უღარიბი ავალი,
 მე შენზე ფიქრი ვერ დავამთავრე.
 სადღაც ზის ვემზე მწუხარე ქალი
 და ზღვიდან უმზერს გადახრილ მთვარეს.

მე ვწუხვარ, რომ აქ არაეინ არი,
 მოკლდება რაცხუა ზემი დღეების.
 იქ სადღაც ტყეში მრიალებს ქარი
 და კაცუბავით დგანს ხეები.

აღმათ იქ ურაც ვარდათკვალა
 (ვაიიდა დამე და ენება მწველი),
 ის არ მეყოფა, რაც რომ ვაწეაღვ
 და კიდევ სხვავეთ წამებას ველი.

SILENTIUM სიჩუმის მკვამილება

ფიქრი გაიტაცა დიდის ქარიშხალმა
(მე ასე ვხეირნობ ხელი სიარულით),
ხელში უამეფო სიერაცე გაიშალა,
განხდა მუსიკადან ქარი ხინხუნლას.

ისეე შრიალია, ქრიან ეს ვედებს,
მე შენ განშორებს უხშიდ ვავალებდი.
მხოლოდ შარტიობის დღეებს ვეგებებს,
მხოლოდ სირუმეა ჩემი კავაღურა.

აღბათ მეგობრებმა ხადღაც გაშიხსენა,
როგორც ღამეების მიერ გადამწვარი.
ახლა კუბოში ვარ, ვულმა დაიხვერა,
მომღეებს პრიცესია, ჩემი თანამგზავრა.

აღბათ სამარუხთან ვარდი მრავალია,
აღბათ შარიაშიც ტარის თაუდახრალი.
მოვარე მღუმარეა და ცა შადღალია...
მოდის გათქნება, როგორც ხადღამინა.

1924

ლორეკა ზაზარაშვილისათვის

ჩამი აღმაფრენის,
და ფიქრი ნახვევი.
დმერთომ გამაფრინე
და ქრისტე მანვენე.

ხელს მადლა აფიშვერს
 ცოფვა ადამისა.
 ღმერთო! გამაგიფე
 და შენვე დამიცაე.

ნეტავ ხელის ძახილზე
 ვრიგაღს ვაფიშვერს
 ღმერთო! გამაღუბე
 მე სხვა პლანეტაზე.

მიმაქვს პანაშვიდი,
 ეარ ღია ბაღისებრ.
 ღმერთო! დამაშშვიდე
 და ძილი მაღირსე.

1924

ქალის აპოგონა

(ა. რ.)

დაღონებული და მარად ხუსტი,
 სარკესთან ფიქრობ, როგორც დიანა.
 დღესაც შორეულ მეგობარს უცდა,
 მაგრამ მან მოხელა ღიაკეიანა.

მახსოვს, ცრემლები შენ თვალს უვლიდა,
 აღმათ ფიქრებმა ასე დაგდაღა,
 და უცხო ბინის ვრუ ხართუღიდან
 შენ ურინველივით დასეურებ ქალაქს.

მახედალ რთილთან და, როგორც ვაფი,
 აწევს კლაკაშზე ხელების თამაშს.

შენ ძლიერ ვინდა და რაღაც ვამლის,
რომ გეყუდეს ბეჭეტი, რომ იყო დამა.

ხარკესთან ზიხარ და უიქრობ სხვაზე,
ხან, როგორც მტრედი, თეალებს დანაბავ.
მიცემა ბუდის უყნაურ ხაზებს,
და ხატრობ ვაღაც არათანამარს.

შენი ლოდინი სანამღი კასტანს,
ანდა სანამღი იქნება წმინდა.
რის მიზეზია, ჯერ ახალგაზრდას,
რომ შენ ცხოვრება ასე მოგწონდა.

ოთახში ზიხარ შენ, ავაღმყოფი,
ხან, როგორც ბეჭეტი ძიღს მიცემა.
შენ ეს ჰეერი თითქოს არ გყოფნის,
და ვინდა ვლოცა და ვინდა ცრემლი.

დადონებული და მარჯ სუსტი,
ხარკესთან უიქრობ, როგორც დიანა.
ახლაც შორეულ შეგობარს უცდი,
რომელმაც ასე დაიგვიანა...

1924

მე და გალაკტიონი

ბუღ ვიყავი, წუხელ ვეღებოდი,
ახლა მიგონებს ალბათ ზოზია,
გალაკტიონში არას დემონი
და ხემა უფრო ანგულოზია.

ვოჯუღღღე ვიღებ ძვირფას ბარათებს,
 ბღში მივდევარ, ეს ღღე ცოვია
 გალაკტიონში მიწა ანათებს
 და წემში უფრო ზეცის სხავია.

შორს ქარი ვივის, ახლო მტერია,
 ახლა დამღება, შვიდია სრულია.
 გალაკტიონში ღურჯი ფერია
 და წემს ღექსიდან მიჩანს უწყურულია.

ავად ვიყავი, წუხელ ვკვდებოდა,
 ახლა მივინებს ალბათ ზოზია.
 გალაკტიონში არის დემონი
 და წემში უფრო ანგულოზია...

1924

უპიზნო ხეტიანლი

ეს შემიდგომა და ეს მინდორი
 მიხმობს უპიზნო ხეტიანლისთვის.
 მაღლა გაფრენა მე მოეინდომე,
 რადგან მიწაზე სული არ იცდის.

შრება სიხხლისგან გული – აუზი
 და მიპერობს ქუჩა, ვით თაფლი ფუტკარს.
 თითქმის ვოჯუღღღე სასაფლაოზე
 ვხედები მათხოვარს და პროსტიტუტკას.

ახლაც ვარშემო მძიმე წამია,
 ახლაც ქარში ვარ, თავს ვერ ვუშველა.

და ვესაღმება ამ აღამიანს,
ვისაც ცრემლები ღოყას უხეველებს.

და მაგონდება ისევ ეს დამე,
როცა მუძინა ხანავეე ვუთმი.
ახლა ქარია, ტირის არღანი,
და მოწყენილა ზის თუთიყუში.

მერ, დედაბიწაე, უფრო მაშინებ,
როცა ოცნებით ზეცას მოვთარ,
წმინდათ დმერთოთ რად გამაჩინებ,
მე ხომ სიეოყებლუ არ მიდხოვიაქ!

ისევ მიწაზე ვარ მიჯაჭურული
(სადღაც შიშია, ვიდაც ფოთრდება).
მოვა ოდებმე ვანმე ტანჯული
და ჩემ ხაფღაეთან ეს დაფიქრდება.

და ასე ფიქრი უფრო ძნელია,
როცა თვალეზი ნათელს უდღიან
დმერთოთ ჩემს არგვლიე რა სიბნელეა,
დმერთოთ ჩემს არგვლიე რა ბურუსიაქ!

1924

ახლა ეს ვრძნობა უფრო ნელია,
გული წაიღეს ცისკენ მტრეფებმა.
სადღაც მე ვდგავარ — იქ სიბნელეა,
იქით არავინ არ იხელება.

და პოეზია წემთვის გულია
 და ქარის შემდეგ ახლა თენდება.
 სადაც მე ედგაყარ – იქ უფსკრულია,
 იქით არავინ არ იხედება.
 წემთვის ხაცოცხლე ისევ ძნელია
 და გრძნობის ცეცხლი სხეულს ედება.
 სადაც მე ედგაყარ – იქ სიბნელეა,
 იქით არავინ არ იხედება...

1925

შენს მიღობივნი

მე შენზე ვფიქრობ და თითქოს გვბუფავ,
 ვფიქრობ და ისევ დღეა მზიანი.
 ძვირფასო! მისვლა რად გაგაძნელდა?!
 ძვირფასო! რისთვის დაიგვიანე?!
 ახლა ეს გრძნობა უფრო შეტია,
 ახლა ქარები არბევენ ტირიფს.
 მე შენ ვიამბობ ზემს ტრაგედიას
 და როგორც ბავშვი დაიწყებ ტირილს.
 ასე გაივლის წაშება, თხერა,
 შენ მოხვალ ზემთან თეთრი ხელებით.
 მოხვალ დადღილი, მეტყევა, როგორ ხარ?
 მოხვალ და ვიცი მოძუფერების
 თუმცა იქნება ღამე წვალების,
 ღამე ხსტაკი და უღმობველი.
 და ეს თვალება, ღურჯი თვალება,
 ზემა თვალება ისევ მოგელის...

1926

მთხარე შანჯარასთან

ჩემი თვალები ისევ ხვსება,
ვდებულობ სიკვდილს, მალე აუ მოვა,
და ხვედა უფრო ცეცხლის შვგავსია,
და ხვედა უფრო საიდუმლოა.

და ფიქრმა ისევ მაღლა გასწია,
გაჩნდა იცნების ცისფერი მხარე,
დგას ფანჯარასთან ეს აკაცია,
და ფანჯარასთან ზერდება მოვარეც...

1926

სოფლიდან თბილისში

მე ისევ ძალას ვიკრებ დიდისთვის
და ანგელოზი ზემ სულში ცხოვრობს.
რა ვქნა, დღეს მინდა ვნახო თბილისი
ვნახო თბილისი და მეუცხოვის.

შობს საბერძნული ეშვება ციდან,
ზოდის შუადღე, როგორც ანთება.
ისევ თბილისის შუკი მაზოდავს,
ისევ თბილისის ეს მენატრება.

შზიანი დღეა, მე ჩინარს ვუშზერ,
ხოფელს სინემის დემონი იცავს.
მალე მოგვედება და ვიცო, ვულზე
რომ დამაყრიან თბილისის მიწას...

1926

MEMENTO MORI

ახლა უფრო ხშირია შეცდომების დამკვება,
 ახლა მოდის იენისი, ირგულიე მწვანე მოღია.
 ჩემი წმინდა სახელი პოეზიას დარჩება,
 ჩემი გული და სისხლი ეს „Memento mori“-ა.

დღეს სამა იენისის, მინდა იყოც ცამეტი,
 ჩემს ვარსემო ცახეა, შწუხარების, საფანე.
 რომ მდომოდა სიცოცხლე, სიკედელს არ
 ვაწამებდი,
 მიწა არ იქნებოდა ჩემთვის შავი სამარე.

სადღაც მთასთან იწეიმა, სადღაც მთაზე ბურია,
 აწაირო ღიმილი უწინ მე არ ვიციოდი.
 ახლა მე ცას ეუცმერი, ცაზე ანთებულა
 ვარსკვლავები, ხამბოლო თეთრი მარადისობის.

ახლა რა ექნა, არ ვიცი, მე როდესაც ასე ვარ,
 როცა ხელს ეხარება აჩრდილები სიბერის.
 მე – ძლიერი ტადანტი, ზეციური არსება,
 ჩემი ნაზი სამშობლო – ღაგვარდება ცისფერია.

რა ექნა, შავი დამეა, მბამე და უსამეელო,
 მახსოვს ჩემი სოფელი, მიხა ვრუ ადგილები.
 ახლა რაღაც სხვა მინდა, რაღაც სხვა, უსახელო,
 რომ დაღუბეა მომელის, ვიცი დანამდვილებით.

ნელა გადის დღეები და ძნელია გარჩევა,
 მე ძვირფასო, ვერ მოვალ, ვხა შენამდე შორია.
 ჩემი ვეარი – ვრანული – პოეზიას დარჩება,
 ჩემი გული და სისხლი ეს „Memento mori“-ა.

მარადისობის ღაფხარღვაი

Запланать — одно мне осталось
А. Блок

ერემლი არ მოდის, მაინც მე უტარი
და შორეული სურცე მიტაცებს.
სული გაფრინდა თუთრი მტრედით,
სხეული დარჩა ცოდვილ მიწაზე.

აღბათ იქ წემზე ვიდაც ნაღულობდა,
მაშინ, როდესაც მე არ ვიყოდი,
ასე მგონია, სულთან ახლოა
ცისფერი შუქი მარადისობის.

ცოტა ხნის შემდეგ სისხლიც გაშრება,
ვხედავ სიკვდილის ყვითელ მანტიას.
მე ვაფერულუბი, გულის გარშემო
შროფული სევდის ცეცხლი ანთია.

ფავე დაღამდა, ისევ მე უტარი,
და უხილაეი სურცე მიტაცებს.
სული გაფრინდა თუთრი მტრედით,
სხეული დარჩა ცოდვილ მიწაზე.

1926

ზონტი აატყვარი

წავი ფიქრები გროუდება ისევ,
დგება წამების თუთრი ხაათი.
მიწა არ მინდა და, როგორც ქრისტე,
მეც გემზადები გაფრენისათვის.

ეს ველი მხოლოდ შენ გესალმება,
 შენ, ახგულოში, მძამე წარსულის,
 რა იქნებოდა, რომ ჩემს წამებს
 ჰქონოდა სახე ან დასასრული.

სხვა მეგობარი მე არ მყოლია,
 მხოლოდ ქარია ჩემი მხლებელი,
 უფრო ხშირია მელანქოლია
 და გაფიქრება შეუძლებელის.

იყო სინემე, საბო წერტილი,
 მას შემდეგ ბევრი ხანი გავიდა.
 ახლა მოარბ ვლავს ცა მოწმენდილი
 და მიხმობს ქრისტე მე ვარსკვლავადან.

აღბათ ივნისი დადგება შალე,
 დღეს ზომ მათის ოკლამუცდია.
 და მწაჭტრება ისეთი მხარე,
 სიდაე დუმილი და სიმშვიდეა.

სიმის ხმაური, არის ცხელება,
 და გონავს წვიმა ოდნავ ხმოვანა.
 ცაზე ღება, როგორც საშინელება,
 დაძლიებული და კუაროვანა.

გულის ტკივილი უფრო ღრმავდება,
 როდესაც ეუშხერ ვახვიარს და ბანდიტს.
 აღბათ ეს დამე არ გათუდება,
 ძნელაა მიხელა გათუნესამდის.

და იმედება ისევ ტირიან
 და მწუხარება ჩემი მკობა,
 კარები ირგვლეო დაკეტულია
 და ეურიველები მდგომარეობას.

აღარც თუნდება, უფრო ეტონდები,
ღამეა ზუბი და ნაწვიმარა,
აღმათ ვიღაცას იქ ეკვონდები,
როგორც ჰოეტა და პატიმარი.

1926

განახლების საღამო

განახლების საღამოა მშვიდი,
ხიდან ხეზე გადაყრინდა ჩიტა.

სულა საზღვარს გადასცდება ფრენით,
ახლაც მახსოვს მისამართი შენა.

ცამდე წიგნება ღამეების სივრცე,
რადაც დიდი სიხარული ვაგრძენ.

წინ მეშლება სხვა ოცნების არე,
მაწის ცქერით დაიღალა მოყარე.

განახლების საღამოა მშვიდი,
ხიდან ხეზე გადაყრინდა ჩიტა.

1926

დამწვა საკუთარ აღმა,
 ვატყობ, თანდათან ვჭრებს.
 სადღაც ხარობენ აღმათ
 წემი პატარა მტრები.

რა ექნა, ციხეა, ვშფოთავ,
 ცისკენ მივეწვარ სურვილს.
 და ვმხეველება ფოთილის
 წემი მწუხარე სული.

შოდის შაბათი, კვირა,
 სამხნელ სურათს ვხედავ.
 და მესხმზრება ხშირად
 მიცვალებული დედა.

ღურავს ქარები აღვას,
 ცლავს მუხიკის ზმები,
 დამწვა საკუთარ აღმა,
 ვატყობ, თანდათან ვჭრები...

1936

ქალი, რომელიც ცხოვრობს მადონის ეზოში

მიდობარ სადღაც ივიწვებ დედას,
 მიდობარ სადღაც და პედი გღუპავს
 და შენ ყოველთვის ფანჯრიდან ხედავ
 მღელ ხამრეკლის და ცისფერ გუმბათს.

ვაყვარს ზაფხულის ჩუმი ტაროსი,
როცა ღრუბლები ცაზე ქრებთან.
შენს ფანჯარასთან დგას კვიპაროსი,
შენს ფანჯარასთან საუდაცებია.

როს გათენდება, მზე სხივებს კესვრის
და შენი სახე უანჯაროა.
გაზაფხულაა და ახლა კვამის
ახლო ეზოდან მამყის გაღობა.

შენ ვაყვარს ცაზე შთეარის ჩონჩი,
განდა, ქვეყანა რომ ვაუცხოვოს.
და ვანდგომილი მონაზონივით
შენ კვლესიას ეზოში ცხოვრობ.

და როცა განდა, გათელი ბადში,
დადგება შენთვის დღე სასურველი.
გაზაფხულაა და შენს ოთახში
დგას ვაჟაფლებს თეატრი სურნელი.

მიდიხარ სადღაც, იუწყებ დედას,
მიდიხარ სადღაც და ბედი ვდუბავს.
და შენ ყოველთვის ფანჯრიდან ხედავ
მღალა სამრეკლოს და ცისფერ ვუშპაოს.

ჩემი იღბალი გრიგალს დაქონდა
 და ქარიშხალი მყავდა მხლებელი.
 მზიანი დღეა, ახლა ბაქოდან
 წელა შემოდის მატარებელი.

ზარია, ღოცვა იწყება გვიან,
 თითქოს ვრათა ქარი და ნიხლა.
 აქ შემოდგომის ფიქრები ჭრიან,
 იქ ორთქლმაჯაღლის კივილი ისმის.

ცხრა ხაათია, ვშები ბღვიძებს,
 და უკვე შეწყდა ზარის გოდება.
 მე მარადიულ ცისკერ მივიწევ,
 ქვეყანა ახალ მზეს ელოდება.

ჩემი იღბალი გრიგალს დაქონდა
 და ქარიშხალი მყავდა მხლებელი.
 მზიანი დღეა, ახლა ბაქოდან
 შემოდის ჩქარი მატარებელი.

რა უკნა, დავდივარ ასე დაშწვარი,
 ეს მიზანია ხომ დახახული.
 როგორც იქნება, ვაჟა ზამთარი
 და მალე მოვა დღე გაზაფხულის.

მუხმის უღაცა უკრავს ვიტარას
 და მკორდება, რაც იყო დღემდე.

და შუადღეზე გამოიჯარა
ამდენი წვიმის და ქარის შემდეგ.

ხომ ეკარგება აზრი ნიღაბსაც,
თუ მან გრიგალი გადაიტანა.
წემს დაღუპვაზე, ფიქრობს ვიღაცა,
წემს დაღუპვაზე ტირის ვიტარაც.

მე ასე მოუკვდვ, გული დაობლდეს,
(დღესაც ფიქრები წელა მიღიან.)
ყრუ სადამბო, საბურთალოზე
ახლა სინემე და სიმშვიდეა...

●
ჩატი აყრინდა სადღაც მაღლობთან,
ახლა იქნება საათის ათი.
ახლა ეს ვვაგი წემთან ახლია,
ახლა ეს ვვაგი კაციეით დადის.

აღბათ, იქ დებე მელოდებთან,
ქარია მაღლა, ქარია დაბლა,
თოვლია ირგვლივ და ლოდებია
და გვირგვინები აწვეია საფლავს.

იქ მაღლობია და აქეთ ეაკე
და მიწისფერი უმზეო დღეა.
ვოდაც უცნობი მარბია აკერ,
ვოდაც უცნობის საფლავთან ვაგავარ.

ახლა მწელია სიზმრების მხარე,
ახლა ცხოვრება უფრო ხწრაფია.
ღმერთო, შეუნდე და შეიწყნარე
ეს ტატოანა და ავაფიას.

წიგნის მიხედვით

ვლოვის ზარებით გამაქანებს თეთრი კარეტა.
და ჩემი სული სამოთხეში მივა ვოდებთ.
ზამთრის ვარდები დაიშხვრევა ბაღის კარებთან
ვლოვის ზარებით გამაქანებს თეთრი კარეტა.
უშნო წარსულის სამახინჯე მიუღის ვარდთან.
სამინდელს მარაგებით შე ველოდები.
ვლოვის ზარებით გამაქანებს თეთრი კარეტა.
და ჩემი სული სამოთხეში მივა ვოდებთ.

უკვე გაყვითლდა სოფლის ტყე-ველი,
(სადღაც საყდარი შორს ციმციმებდა)
დგას მდუმარება შეურყეველი,
დგას შემოდგომა და სიცოცხლე.

ივრ ბედელთან დაჯდა ბედურა
და ფრინველების მიეღი ვრილობა
სოფელს სიყვითლე გადაეხურა
და ირგვლივ სუფიეს მოწყენილობა.

შეწავდა სიმღერა და ზარის ვლოვა,
გამხმარ ბაღაბის დადგა სურნელად
და ისევ მოვა სხვა ფიქრთა ვროვა
და ისევ მოვა დღე უზრუნველი...

შეპოვნისა მიწისა

ჩემს ხელში ხედა თუღლით ელაჳს,
ისევ შწუხარე ხმებია ხარის.
მოვიდა უცებ და მიდის ხელა
ეს შემოდგომა, როგორც სიხმარა.

მინდობში ვწევარ, ელქერი დეღეს.
ვალმა ღანდით გამოხდა ცხენი.
მიწა ეცმა ჩემს მოღლილ ხელებს,
ვწუხვარ და ქრება დღე მოხაყენა.

ახლაც ვარშემო ხაჩუე რეკას,
როგორც ქალწულის მძიმე ვოდება.
ო, სიციითლეა, სიციითლე ყველგან
და მეც სიციითლი მიახლოებდა.

ვწუხვარ დაღუბას ჩემ ხელთან ერთად,
საღაზე ხელა დაფრინავს ყვეი.
ამ დარბუღს, ამ ცას ელაღ უმხერდა
წინათ, როდესაც მე არ ვიყავი.

დავარდა ველი, ახლა არ დეღავს,
სანამდა მიუღ ასეთ სიმწართ.
მოვიდა უცებ და მიდის ხელა
ეს შემოდგომა, როგორც სიხმარა...

წიხლიანი ბაღი

მყარეული ღანდი მაშინ არ მყავდა,
 ახლა შენსათვის მეუ ვიძოსება,
 და სვედის ბაღში ისევ აყვავდა
 იები, ვარდი და მიმოზები.

უზრუნველობა და სიზარული
 ცოდვილმა ბედმა მე არ მაღირსა.
 მე ვარ უცნობი, მე ვარ ფარული
 და ანგელოზი თუარა ბაღისა.

ეს ჩემი ბუღი ახლა ამბულდა,
 ვით შუადამის თუარა ღოცვება,
 და სვედის ბაღში ისევ აყვავდა
 იები, ვარდი და მიმოზები.

●

სადღაც ხეუბნ მთები, სადღაც წიხლია,
 ვერ გადავურჩი ხელის წვალეებს.
 მე რომ ვაფრენა არ შემოძლია,
 ეს უკვე ნიშნავს ვარდაცვალეებს.

სადღაც ხეუბნ დილა, სადღაც ძილია,
 ვზა ვაიარებს სადღაც ქალეებსა.
 ჩემი სხეული რომ დაღლილია,
 ეს უკვე ნიშნავს ვარდაცვალეებს.

და სადღაც ბაღთან ვიდაც იყდიდა,
 და უცნობ ზეცა წახვს თვალეებსა.
 რომ ვერ შევძელი ვახელა მიწიდან —
 ეს უკვე ნიშნავს ვარდაცვალეებს.

ამოდის მოვარე და მადლა იწევს,
დღეს შაბათია, ზეჲლ დღეა უქმი,
თუთრი ღამეა, ფანჯრიდან ისევ
ხაწერ მაგიდას ეცემა შუქი.

ზეჲლ გათენდება დღე უცნაური
და შირს ღრუბლებით ცა დაისერა.
მუხმის ქუჩიდან უეხის ხმაური,
მუხმის ქუჩიდან წელს სიმღერა.

მოვა დღე, როცა მე არ ვიქნები,
ბუიროფასო, ეს ღრაც გაივლის აღმათ.
წემს წინ აწეოთ ბუელი წიგნები,
წემს წინ სკამია და კიდევ ღამბა.

ამოდის მოვარე და მადლა იწევს,
დღეს შაბათია, ზეჲლ დღეა უქმი.
თუთრი ღამეა, ფანჯრიდან ისევ
ხაწერ მაგიდას ეცემა შუქი.

თბილისი მაღლიდან

ეს დილა ეღავს, როგორც ღამბარი,
ქარმა ფიქრები ისევ დაშალა.
დახახებულნი დგას აელამბარი
და ძირს ბადებით წევს ორთაქალა.

ბუიროფასო, ბუდი მუღამ ასეა,
საით მიგვეჯარ, ბუდი მურღალო.

ახლა შორიდან ხომ ძვირფასია
 წყენი დიდებუ და სამურთაფლო.

ეცო გაეუძლებ ამნაირ დროსაც,
 თუმცა გარშემო გრიაგალი შიულის.
 ისევ ფრიალებს სასახლის დროშა
 და ეკრას ზაღთან ახოლებს მილი.

წეში ფიქრება საღღაც ვარზაან,
 შირს მიძქრას სული მოუსვენარი,
 ახლა შორიდან უფრო კარგია
 მუხრანის ზაღი და არსენალი.

ეს სურვილები ისევ კედებიან,
 წნდება ახალი ფიქრის ღანდები.
 შტკვარის გადაღმა ისევ მთებია
 და მთების აქეთ ნაძალადევი.

ეს დილა ეღაფს, როგორც ღამბარა,
 ქარმა ფიქრება ისევ დაშალა.
 დახაესებული დვას აუღაბარა
 და ძირს ბაღებთან წვეს ორთაჭაღა.

სუნლის მაცხელი

დილის სავეირი და ქარხნების წელი ვრიალი,
 ქალაქის ცეცხლი, დაისრული დროშა წითელი
 მხელ შეღამეს აერთობს შუქი მოხეტიალე,
 ო, სიკუნე წითელია და მიმზიდველი.

სისხლის მდინარე, დაბინდული მთები და შარა,
 დამწვარ ტყვიების სურნელება და განსაცდელი.

ო, ვანახდების ქარიშხალმა ფრთები გაშალა,
კრთის ნანგრევებზე აღმაფრენა, როგორც ხანთელი.

ქალაქის კვამლი, მღვლეარება, დამის აღება
და შორეული რაინდების უმწეო შფოთი,
სამარადისო მწუხარება მოკლულ ავალების
და ჩემი ხული ამართული, ვით ვმყოფი.

ქვირვას მხას შაჰის და ზრუხიას

რა ვქნა, მას შემდეგ დადი ხანია,
რაც არ მინახავს ჩემი სოფელი;
მარტო შედივარ, ჩემი დამეა,
მიუღივარ ასე შეუცნობელი.

მოეტს ცისფერი ოცნება დადლის,
რადგან სიცოცხლე შეტად რაულთა;
და მესიხმარება ის ჩვენი სახლი,
რომელიც უკვე გაყოფილია.

შე შემიფარებს ზეგარმა ვულეგმა,
ახლა ეს მოეარე უფრო მკრთაღია,
მწამს, დეხო, ოქცენი შეხედულება
ჩემს ცხოვრებაზე რომ მართაღია.

ახლა მარტო ვარ, ის დრო ჩავიდა,
როცა ქუჩაში ეახდენდი ღებოშს;
ნუ დარდობი ჩემზე, იყავით მშვიდად,
შე მალე მოვალ, ძვირფასო ღებო!

რა ექნა შტერია დაუნდომელი,
სისხლის წვეთები ძირს ვეკვამან.
მოფონებაში ელავს სოფელი,
მოფონებაში მამის ცრემლია.

შიდის ცისფერი და რაღაც შავი
და საღვთო ვადმა გასმის სროლა.
ესენინავით მოვიკლა თავი?
თუ სიცოცხლისთვის ვანეაგრძობ ბრძოლა.

საღვთო ქანობს გემის აფრები,
ირველთვ საგნების წეში ძილია.
სხვას უგავია ფრთა გასაფრენი
და ფრთები წეში შეკვეცილია.

აღამიანი არ ჩანს სრულად,
გარშემო სუფუნს ქარა და ნისლი.
გარშემო ზღუდე ამართულია,
შე თვითმკვლელობის გარდა, რა მიხსნის?!

ახლა ეს ბაღი უფრო წყნარია
და საღვთო ქარში იძახის ბავშვი,
ჯერ კიდევ ზამთრის ცივა ქარია,
ჯერ კიდევ ბევრი თოვლია ბაღში.

ღღუ ირმადათის ისეუ გათენდა,
და ქარი მთიდან ახლა ბრუნდება,
სუ კვამინა, მალე გათბება,
სითბოა, მალე გაზაფხულდება...

ახლა დამეა

ახლა დამეა, მე ვიმყოფები
ისევ მიწაზე.
ახლა დამეა და შორეული
ზეცა მიტაცებს.

ახლა დამეა და ციდან შუქი
დაეცა მადლობს.
ახლა დამეა და გრამაფონი
იძახის ახლოს.

ახლა დამეა და ეარსკვლევები
ცაზე ანთია.
ახლა დამეა და ყველაფერი
თითქოს ღანდია.

ახლა დამეა, მე ვიმყოფები
ისევ მიწაზე.
ახლა დამეა და შორეული
ზეცა მიტაცებს...

მივალ, სხვა დღეა, გულს ამოვატან
და ისევ მოდის დრო აღედგებას.
წვამდა და უკვებ მზე გამოვიდა,
და გავიშვირე მზისკენ ხელები.

მე წუხელ კიდევ დამე ვათბე
და მოდიოდა ფიქრი ფარული.
დმერთომ! მიშველე და შპატზე
ეს აღტაცება და სიხარული...

ზეცა მწვერთა და მიწა მშია,
 უფიქრობ განვეუტელ სიმზე.
 ეცა, ეს კაცო მე შემეჩვია
 და იქვის თვალთ მიმხერს.

ასეთი უფიქრო გუშინაც მანდა,
 უფიქრობ სიციცხლის აზრზე.
 ხელდაკრეფილი მიუღივარ ბაღთან,
 მინდა გაფრენა ცაზე.

სხვა კაცი ასე არ იეღის,
 უფიქრობ შორეულ დაზე-
 და შემოდლა, შევდარივით
 სადმე მინდორში დაეწვე.

ზეცა მწვერთა და მიწა მშია,
 უფიქრობ განვეუტელ სიმზე.
 ეცა, ეს კაცო მე შემეჩვია
 და იქვის თვალთ მიმხერს.

დაბრუნება სოფელში

ახლა არის თენისი, ახლა ვეთან დამღება.
 მაგონდება ბავშუობა, ეს ცა მაშინ სხვა იყო
 ამ მადლობზე ვვლიდი ქრისტეს გამოცხადებას—
 შემდეგ თვარმა ხანუშემ ის იმედი წაღო.

ახლა დედას ანრდილი დებს და მამას მახარებს,
 (ახლა უფრო ხშირია დარდი და უბიღობა.)
 მხერას მტაცებს სიყვარო, ველზე გათხრილ ხანარებს
 ეკუთრდება შორიდან, როგორც მიწის ქრადობას.

ახლა იქნებ ჭორებაც მომეგება ტალახად!
მე ზომ ბედმა გამრიცა, თანაც მტანჯავს ციებას..
ახლა ზემში ძნელია ვერიოხის დანახვა,
ახლა ჩემი ვაკილეა ყველას ეპატოება.

თუმცა თვალებს ცეცხლიანს არ ეტყობათ დაღაღვა.
ვაიკო, ვაფთოთრებული ვეაყარ შემოდამებას.
სიჭმს ვეღარ მიშველა, როგორც ზეცამ მაღაღმა..
არ თავდება ვარაში და თაბის წამება.

ახლა მინდა ამ მხეში იმელება გახმარდეს
(თუმცა რაა იმედი? – წამიერი ფარ-ხმალი).
მელანდებს სიკვდილი და სოფელი მამშვიდებს,
ჩემი ტყბილი ოცნების ღურჯი ნამოსახლარა.

ვადარჩება? – ექიმებს ვეითხება ზოზია.
ვადარჩება? – გმინავერ ღაზარეთის კედლები..
დაო, შენი ცრემლები ჩემთვის აევაროზია,
დაო, მჯერა სიცხიანს, სადღაც დაეებეტები.

ვადარჩება? – ექიმებს ვეითხება ჩემი და..
მე კი მოახლოუდება სამუდამო ქაოსი.
ვაზედები ვარშემო და ამ სარეცელიდან
ვეულაფერი შორსაა, ვარდა სახაულაოსი.

უიმედო წუთები თურმე უფრო სწრაფია!
(სადღაც ხარის რვეთა. ოღესება ისარია.)
ჩემი ზუსტა სხეული ვაწყვეტილი ძაფია,
ჩემი შემოქმედება – დედამიწის სიზმარი.

ნემს გარშემო ბურია, ნემს გარშემო ნისლია,
მონღუნება შემოდის ღია თვალით გუგებში.
ყველაფერი ცივია, რაც კი მარადისია...
აი, სწორედ ამიტომ არ ვიწამე ნუგეში.

გადარწება? — ექიმებს ეკითხება ზოზია.
გადარწება? — გმინავენ ღაზარეთის კედლები...
ღაი, შენი ცრემლები წებოვის ავგაროზია,
ღაი, მჯერა სიცხიანს, სადღაც დაეხებტება.

ს ს ს შ ლ ა ო ს კ ი ნ

იღვა შუაღლე, ვამბობდი: ღაი,
მინდა აღერსი.
ჩანდა საყდარი და სასაფლაო
პეტრე-პავლესი.

ვამბობდი: მალე გაივლის აწი
წამება შენი.
იღვა შუაღლე და ჯარისკაცი
მარბოდა ცხენით.

ვამბობდი: დროა ხელი იარაღს —
რაც იკრძნო ბევრმა.
მე შეუღლიოდი და ვაიარა
მატარებელმა.

იღვა შუაღლე, ვამბობდი: ღაი,
მინდა აღერსი.
ჩანდა საყდარი და სასაფლაო
პეტრე-პავლესი.

მიმხარობა ხოსტაჯი

ძვირფასო ხეო, შენ მოგვერდნობა;
ძვირფასო ხეო, რამე მარჩიე!
მე ვეუბნები მწუხარე გრძნობით,
ეს ტყეულები შენ მომიჩინე!

ძვირფასო ხეო, მე შენ მოგმართავ,
მიიღე ჩემი გრძნობა სათუთა.
ვაშბობ ტარილით და ვაშბობ მართლა,
მე ვერ ვამიგეს და შენც დაღუბდა.

ძვირფასო ხეო, არა მყავს დედა,
ჩემს ყურადღებას ახლა შენ აყრობ,
და შეიძლება ეს ჩემი სევდა
რომ შენთვის უფრო ძვირფასი იყოს!

მე ისევ შენთან ვსაუბრობ მარტო
და შეე შენსავეთ ქარი მაწუხებს.
ძვირფასო ხეო, მე რას მიემართო,
ამაზე მაინც შენ მაძასუხე!..

ძალი მატარებელი

მესმის შრიალი იდუმალ ძაღლთა
და მოდის მთვარე ასე ზებუნია.
და ორთქლმავალი კივის ვაკზალთან,
უკვე დაიძრა მატარებელი.

ეს თეთრი ღამე მე ისევ მივევარს,
ღამეა თეთრი და ძილი არ მსურს.

და მატარებელს უთუოდ მიყავს
ქალი, რომელიც იგონებს წარსულს.

ვახსენა თეორი უიქრების რკალი
და მოგონების წამები ქრიან.
და მატარებელს მწუხარე ქალის
თეორი ხედები თოვლივით მიაქვს.

ეს ღამე, ეს ცა ზე ისევ მიყვარს,
იქ დუმავდა შორეულ ბადის.
და მატარებელს უთუოდ მიყავს
უცნობი ქალი ხედიან საზოთ.

და ელავს მოვარე ახე ბებერი
და იღუმალი წამები ქრიან.
მიდის საჩქარო მატარებელი
და ვანშორების დარდები მიაქვს...

უბნობაი ღანდი

ცხოვრობდა იგი მართლვარე, ცივი
და ზედიხაკან შეწუბებული;
თითქოს სეველო, ქვრდი კაცივით
უყვარდა დამის შავი ხეული.

ის დადიოდა უცნობი სფინქსი
და გაოცებით უმზერდა ხანადს;
ის დადიოდა უცნობი სფინქსი
და მწუხარების სრული ღანდი.

ურდიდა შეეღა და სწუხდა დღისით,
სწამდა თბაღისი უდაბნო დარდის;
ახეთი იყო იღბალი მისი,
დღესაც ახეთი მოკლული დადის...

მთხარე ციხიდან

ა რ ა ბ

გზივარ, საყანში ბინდი შემოვა,
და ისევ ციხის ქსელში ვაჯები.
ახლა თბილისი გრძნობს უწყობას
და ჩემს ტყუილს გრძნობს ვარსკვლავები.

უფრო გარეთ ვარ, უფრო ქარია,
ფიქრი ზღვაზედით ხელა არხევა.
და თითქოს მოვარეც კატამარია,
და თითქოს ზეცა მისთვის ციხეა.

და ემსგავსება მოვარე დედოფალს,
და ახლა ცაზე ღრუბელთ ცხრილია.
მგონია, მოვარეც უიმედოა,
მგონია, მოვარეც დაჭერილია.

გზივარ, საყანში ბინდი შემოვა,
და ისევ ციხის ქსელში ვაჯები.
ახლა თბილისი გრძნობს უწყობას
და ჩემს ტყუილს გრძნობს ვარსკვლავები.

უაპოლოგოვის პოლიტიკაში

ახლა უფრო მდუმარეა ზეცა,
ვინ მიხედება ჩემს აზრობას ვლოვას?
ისევ ცადან ვულოდება შერცხბაღს,
მაგრამ ციდან ქარიშხალი მოვა.

ვათენდება ქართანი კვირა.
 ბედისწერა დაეტეობა ხელებს.
 მოვა დარდი და ვეწვევი ხშირად
 შემოდგომის გაფეთლებულ ველებს.

მიწა უნდა ჩემს უბრალო თვალებს,
 დმერთო ჩემო, ახლა უკვე დროა,
 მოვა ჩუმი შემოდგომა მალე,
 შემოდგომას სიხარული მოაქვს.

ახლა მეტი მწუხარება არის,
 ვიდაც ქალი სამარესთან ვოდებს
 და წაიღებს შემოდგომის ქარი
 უფსკრულისკენ გარინდებულ ფოთლებს.

ახლა უფრო მდუმარეა ზეცა,
 ვინ მიხვდება ჩემს ანაირ გლოუას?
 ისევ ციდან ველოდები მერცხაღს,
 მაგრამ ციდან ქარიშხალი მოვა...

●

აღმათ მოვა დრო, შერც აინთებს,
 ახლა დარდების მძიმე წუთია.
 მიწას ადგია ცა გარინდებით
 და ეს ქვეყანა თითქოს ვუთია.

არის სიციოცხლე, სიკვდილიც არის,
 ადამიანის ბედი კრულია,
 დადუმებული კიდია ზარი
 და თითქოს ზარი საუდრის ვულია.

მე ასე ვუქრობ, ღამდება კიდევ
 აღბათ ღანდებაც მალე მოვლიან
 სივას საფლავებს მწვანე სიმშვიდე
 და ეკლესია თათქობ თოვლია...

ჩემო ზოზია, მე წავალ მალე

ჩემო ზოზია, მე წავალ მალე,
 არარაობა ვამაზნევს ქარში.
 ამ ნათურების ცოფიან თვალებს
 ჩუმი ხანთლება შეცვლიან მაშინ.

ჩემო ზოზია, მე წავალ მალე,
 დედის აჩრდილი მიმელის ვზაში,
 ამ ნათურების ცოფიან თვალებს
 ქრისტეს თვალები შეცვლიან მაშინ.

შალვა ღაღიაძის

დღეს შალვა ღაღიაძის შემოშვდა და
 მათბრა: ჩაიყვა, ფსნულო, ჩაიყვის.

მეორეასო შალვა, არამცთუ კაცმა, —
 ბეშუმაც კი იცის ჭამა და ჩაიყმა.
 შენ სილატაკეს არ იცნობ აღბათ,
 რომელაე არის პატარა უჯარცმა.

მ ა ტ ა რ ე პ ლ ი ზ ა ნ

ეხედავ ბედურა დავადა მდებლობზე
და ხელში ქარი უფრო გაბეფდა.
ახლა მიუღივარ სამეგრელოსკენ
და ამბილისიდან მომდევნ წამება.

იმდებს ფიჭვი და გზები შორი,
ეს წამი წემთვის უცნაურია.
დადი ხანია დებს ჩამოეშორდი
და დების ნახვა ძლიერ მწყურია.

ველოდი... შუგმა იელვა ადრე,
მზე მადლა იწევს და ნიბღში ცურავს.
ენახვ ხახლს, სადაც მე დავიბადე,
და ენახვ დედის უძველეს ხურათს.

შორს ეხედავ მინდვრებს, ცქერით ვერ ვბღებო
ზღვას და წემს შორის არის მსგავსება.
აგერ ურიას მოაქვს კვარცხები,
მატარებელი ხალხით ხევსეა.

წემს წინ ჩამოუდა ვიდაც ბებური,
წემს წინ ბებური კაცო ზის ვიდაც.
მიუღივარ და ეს მატარებელი
დალაშქამდე დებთან მიმაჯანს.

პ რ ე ზ ი ბ ა

ეს დამე განნდა, როგორც წერტილი,
ქრიან ოცნების თეთრი ნავები.
მე წამოვედი გულდასტევილი
და ეიცო ახლა შენც გენახება.

ქარი — ქარია, მე ისევ მე ვარ,
რა ვქნა, ცხოვრების ქაღალში ვავები,
ჩემი ტირილის წუმბე მოწმეა
ეს თეთრი მთვარე და ვარსკვლავები.

სული ჩქარია მრავალ ხარბილით,
და ეიცო, ისევ რომ ავენიება,
როგორც სიცოცხლე, როგორც სიკვდილი,
როგორც სიმორე და პლანეტები.

მე ისევ მდლავს შფოთი ქაღაქის
და გრივადები მიწის უღლიან,
მესმის ცხოვრება, როგორც ტაღაბი,
და ჰიესია სხიარულაა.

მე ჩემი მტრები ახლა ვიცანი,
ახლა ეს შუქი აღარ ინახება,
და უდიდესი გრძნობის ნიშანი
არის დუმილი და ვარინდება.

ეს დამე განნდა, როგორც წერტილი,
ქრიან ოცნების თეთრი ნავები.
მე წამოვედი გულდასტევილი
და ეიცო ახლა შენც გენახება.

მიცხადებაჲლის ღლიპრიდაჲ

(თაჲს სიკჳდილის ზეჲთჲ)

შენ ვერ მიხილავ და ზურც დამუტებ,
სადღაც წამიღებს პნელი მკლავებთ.
მე წუხელ მოგვედი შუაღამეზე,
როდესაც გრთოდნენ ცის ვარსკვლავები.

დაბნულდა სივრცე, დაბნულდა ბინა,
დამგლოვიარდნენ სახლის მინებიც.
მე თეთრ კუბოსი წუშად მეძინა,
მოპქონდათ ვარდი და გვირგვინები.

აღბათ ჩემს სიკვდილს გრძნობდა სოფელიც
(ვერ დაებრუნდები მე ბურუსიდან).
მკედარი ვიყავი და უგრძნობელი,
ღია სამარე ჩემს გულს უცდიდა.

და ვცემოდნენ სადღაც წვიმები
შორეულ დრუბლის სანაპიროდან,
კუბოსთან იფენენ სვრაფიშები
და ღუთისმშობელი ჩემზე ტიროდა.

არც შორეული დების ღოცვები
ჩემს გადარჩენას ხელს არ უწყობდა.
მიმასვერებდნენ ანგელოზები
და კუბოს ქრისტე წინ მიუძღოდა.

არგვლივ სიკვდილის ხელი მეხვია,
რა მექნა, სულს, დაუცხრომელო,
მსურდა სიბნელე რომ გამერღვია
და კვლავ ქვეყნისთვის თვალი მიშეველო.

შენ ვერ მიხილავ და ნურც დამუბებ,
სადღაც წამიღებს ბნელი მკლავებით.
მე წუხელ მოუკვდი შუაღამებზე,
როდესაც კრთოდნენ ცის ეარბკვლავები.

მ ლ ე

მხოლოდ პოეტის, ზემა და სხვათა,
დარჩება ღვესი გულთი წაწერა.
და, როგორც ვემი, სჯგას ქარიშხალთან
ეს ათს ცხრაას ოცდა რვა წელი.

ქრაან ქარები და მეც მივლიან,
ეს დღე ბსოენიდან არ იკარგება,
ახლა წვენ შორის კლავ დუმილია,
და ვრამანეთის სწორი გაგება.

დრო იყო, როცა შენ ამყოფდი,
და ახლა დღეა რადიკალიზი;
ისევე მჭირდება მიწის წყოფი,
მჭირდება ცეცხლი, წყალი, სუკრი.

ՅՈՒՐԱԿՅՈՒ ՇՊԵՆՈՒԹՅՈՒՆ

1898—1900

Kalamkari - Suranga
 Kalamkari - Suranga
 Kalamkari - Suranga
 Kalamkari - Suranga
 Kalamkari - Suranga

Kalamkari - Suranga
 Kalamkari - Suranga
 Kalamkari - Suranga
 Kalamkari - Suranga
 Kalamkari - Suranga

Kalamkari - Suranga
 Kalamkari - Suranga
 Kalamkari - Suranga
 Kalamkari - Suranga
 Kalamkari - Suranga

Kalamkari - Suranga
 Kalamkari - Suranga
 Kalamkari - Suranga
 Kalamkari - Suranga
 Kalamkari - Suranga

Kalamkari - Suranga
 Kalamkari - Suranga
 Kalamkari - Suranga
 Kalamkari - Suranga
 Kalamkari - Suranga

Kalamkari - Suranga
 Kalamkari - Suranga
 Kalamkari - Suranga
 Kalamkari - Suranga
 Kalamkari - Suranga

დავით ბებიაშვილი

ისევ აუჯღრს ველი ქართლით,
და ისევ მიხდა შენზე დაეწერო...
დარიალიდან ვადავარდნილი
ხაზარეთისგან მისცურავს წერო.

დახანძრებულა წევს იყვრია,
მტკვარზე წიორები უკრავს თარებს,
მუჭივეები სადღაც მღერიათ,
სოფლის ვუბეში გაჩნდა მოყარე..

სოფლებს ბელღებში ღურჯი ვანები,
ვღვარებს ზეაი, თითქოს ღამპარი,
საღვარტენ ყველა წახვისმანები...
სოჭი, მუწისქვალე, ერთი ზღაპარი.

სოჭი ნაღვლიანი ძველი ქართლით,
ან აზნაურის ქალზე ვამღერო...
დარიალიდან ვადავარდნილი
ხაზარეთისგან მისცურავს წერო...

მზარის ღაგა

მთვარე შრიალვებს ფიჭვივით,
 დაუსრულებელ ოხვრაში,
 ამოდის კობტა ბიჭივით
 ცისკარი ახალ ნიხაში.

ეს მთვარე ვიღამ შეცვრა,
 ვინ არის მისი მკვრავი?
 ეს გული ვიღამ დახვლიტა,
 ბურთაუთ გაუთქრავი?

შენ დამარწივ, იორი,
 მანქვეე თაეზე მირონი;
 დაღაგდნენ ლექსის ჯიქნებად
 ეგ შენი სანახირონი —

შენი ნანსიქრები, სანური
 აბრეშუქისა ბადია,
 შენს ვენახებში სუფრები
 ჩონგურითა და მწეადითა;

შენი ბედვრიაღა კაღმახი,
 აცვია თითქოს ჩითები;
 დილა, რომელსაც ნისკარტით
 ეზიდებიან ჩიტები...

და უწმინდესი ტაძარი,
 არბზე წისქვილი პატარა;
 შენმა ტინებმა სიმთვრე
 ლექსებში გამამატანა!

შენი ფშანების ნაგური
 ლექსში სჩქეფს, როგორც მატარა,

თუ ამოგზავეს, ვაფეოღებს,
გაეხდები შენი ვაჭარა!

შეიარე შრიალეებს ფიჭვივით
დაუსრულეებულ ოხერაში;
ამოღის კოსტა ბიჭვივით
ცისკარა ახალ ნახაში...

შეიარე გომბორზე წაქცა —
რძით გაესებულა ტაფანო...
იორზე ვაჭარი წნორღთან,
ერთა იმ წნორღსოჯანი!

1936

**იოსებ მავშითაშვილის
სწარამზე**

გაწირულო, ცხოვრებას
ოცნებასი არმე,
სეზე სჭრიდი ფრინველებს,
ვაფილებს და არმეებს.

სველი ფაჩა ვაფეარდა,
სოფლის სეფთა დრებელი,
ბურბუმულის ჩანსჭერი
და ლექსი დამღუპელი.

ლექსი რადაც ვინდოდა,
უბედური ხარატო?
არ იყოფა, ოცნება
ხშირად ვუღბსაც დაღატობს!

არ იყოფი, ღიღებს
 ბერი ცრემლი სჭირდება?
 ვადაჩნებს, დაგულებს,
 წითელგულა ჩიტებმა!

ილქების მკერვალი,
 ჯეჯილების დარაჯი,
 რა ცახცახით დამიწდი
 დახეულ სუდარაში!

უძველო მომღერლებო,
 თქვენ სახელს ვინ გამოიშავს...
 მტვერიმც მომუნატრება
 თქვენი ჩიბის კალთისა!

1925

ც ი ც ა რ ი

„ვადამიგლე და დამკარგე,
 როგორც ჩერქეზმა ისარი“,
 ასე ვაუარდა სამგორში,
 ცახ დაეხალა ციცარი.

ვაი, ნაგზაურთ ციცარო,
 გაზრდილო ჩემის ხელითა,
 შენს საღვთვრამელის აღარ ვსვამ
 ქაფქაფა საწინახელიდან

არც დაგიღებავ ურჩხილებსა
 შაფრანა-ღარიჩინითა,

წადი და იმას აყოლე,
ეინც მინდურად გაგაჯიროთ!

ის ბაზიური გოგავარდებს,
ვაჭმეუდებს აღჯანაბადსა;
მე ჩემს ვხას გამოუფიქვები,
ცხენზე დაჯაკრავ ნაბადსა.

სათათრეთს გადაეგვარდები,
დამკერულად ეივლი თარისა;
ჩონხა წვიმისა შეცმევა
და ყაბაღახი მოუაროსა...

1925

ძინდობა და ღამანა

მე შმობლიური დამე ეიყანი,
ვასმენ ბინდების შეცნებაზე ხუზუნს,
ცა ფარეზის თლილი ფიყარი,
დრებს ვარსკვლავი - თამარის მუქუ...

ცეივა ტყვეებზე თქროს მინანა,
ცოცნათელები არხვეენ არაგვს...
და ორი ტურა, ქილილ-ღამანა,
სორიში ჯერთი ამბობენ არაგს.

1926

მუსიკის პერსონაჟით, სიმღერების იმიჯით

მუსიკა ვცოცხლობ, სიმღერების იმედით,
ინფარმაცი ადარ ვაეციენებით...

ხაინაეას ანაფორის უბეში
ნარჩენოდა ჭიანურის სიმები.

გაუშარჯოს, ვისი გულიც გულაია!
ვისაც თოვლში ოცნებით გაუვლია!
ვისაც ვებროდა თოვლი და გაგიდინა,
სიყვარულით ვისც კი ვათანგულია!

ვისაც გულში სიმღერა ჩაგრჩენიათ
და სიმებზე არ დაგდლიათ ხელები,
დაიბუკეთ და იყავით იავარ!
მიანარცხეთ ჩანებზე საყუთქელები!

მე მაგრყოლებს წემი დიდი დროება...
დავინახე, ცეცხლი ცეცხლზე მოება,
დავინახე, მენმა როგორ დაამო
საქაროველის საყდრული მგუდროება!

ლეონიძე! ამ დღეებს უღარაჯებ
შენ თუ გასძლებ — მენზე სიტყვის იმედით...
ხაინაეას ვაყინულ სუღარაში
ნარჩენოდა ჭიანურის სიმები...

მისაწმინდელან მარს მოკონდა

მისაწმინდიდან ქარს მოკონდა
ნუშის საუერთალი,
ეს ვარსკვლავი ანათება,
ვით კამეხის თვალა.

მოურთალე მანდილვით
მოურთინავდა ქარი,
ქალაქს ქარი მოარბევდა –
მათა სერასკარი!

ქარი სტამბოლს მიდიოდა –
ქაჯაჯეთის ქაჯა.
ეს ღრუბელი დევარა
თვითა, როგორც ყაჭი.

ღამე იყო გათვული
მეზოვას ქურქით
და სარკმელთან გამოიღო
კალმასური შურვით –

ბზრიალებდა, ვალეზე იჯდა,
ვით ყაბხის ცხენი...
(სად ღებებოდა ბუჭდანი,
ვაი, მანანის ხელი?)

– მართლა იყო ქარიშხალი?
– არა, ვაფრის ქარი!
წყნარა იყო მტრუდეთითა,
თბილი, როგორც კვარი.

აღარავის აღარ სქონდა
გული წამტკაეთარა;

ყვავილებით, ხიზილებით
 მომხუთდა შტეკვარია...

და მახათას ტიტველ მიიდან,
 ყვითლად მობაბახუ,
 ხალვინით და შოთის ჭურით
 მზე დაადგა ბანებს.

ჩაქრა ყველა ეარსკვლავები,
 ვით აღმოსის თვალთ,
 ქარმა ქალაქს დაუშინა
 ნუშის ნაფურთაღი.

იღვიძებდნენ პოეტები
 გამომშრალი პირით,
 იღვიძებდა მემწეახალღე
 გაშურთვალა ვირით;

იღვიძებდნენ საზანდრებო
 ჭეცნის ხაღიდებლად,
 შევარდენმა შეისროლა
 ცაში იქრის წვეპლა.

თბილისი ვა – ისუნთქავდა
 მზის შუქს გამაკურნელს
 და ჭეროსავდა ლექსებისა
 და ტარზუნის სურნელს!

სიმღერა პირველი თოვლისა

ეს თოვლია, თუ მაშინმ
დააფეთა მტრედები?
ვარსკვლავთა თთახებსში
ჩათუღებულებს ეძინათ,
ეხურათ ზაფერდები...

ჩქარა,
შინდა ვუვლო,
შესმავ შათი თქურანი...
სავსე თოფა მომეცია
და ცხენი ნაქურალი!

ორმა ვუნდმა კიდევაც
მდინარეში გასტობა!
ჩქარა,
თორემ წახულა
ჩემი ახალგაზრდობა!

წახულა და წახულა,
სეტყვ სით წახულან
ის პატარა სისმრება?
სიტყბუკის დღეები
შორიდან მომზღავან,
რთვიორც მთიდან ირმება...

ვაი, შენ ჩემი თეთრი მტრედო,
ვულო ჩემი კრიალა!
საკალმაზე წყალთეით
დექია ვერ ვაწერიალ!

და როგორც
ციცნათელა
ახედს არ ევალება,
სიჭაბუკის გარეშე
ლექსს ვინ მისცა დაღება?

•

— ეს ცრემლია, თუ გულმა
დასძრა ლექსის მტრედები? —
ვარსკვლავთა ოთახებში
ჩათულებილებს ეძინათ
და მჭინდათ იმედები...

— ეს ლექსია, თუ მღერის
გაუღიღ დაღეთა კრებულად?
გულია თუ მინდორია,
დილას მოფუტკრებულად?

— არა
ეს თოვლი არა
ვარსკვლავების ქაფითა;
არა, ეს მტრედებია,
მიმინომ დააფუთა
ჩქარა!

მანდა ვუყვებო,
თოვდი ვტყვორცნო ხშიანო,
ჩქარა, შარათ მარხაღი,
ოქროს წარჯახიანი!

ორმა გუნდმა კიდევაც
მდინარეში გასტოპა!

ჩქარა,
ფორემ წასულა
ჩემი ახალგაზრდობა!

1936

ნიმუფხიძის ზაფხუ

1936 წ. 26 მარტი. დამე ნინოწმინდას
გაღვიწხა სიწმინდა მამამთავალი, პოლო
თხელა, ტყუას ტანსუ, ვაოცო ღვი-
ნის.

ნინოწმინდა... პლატეხი მუფთა...
გაღვიწხა — ჯამი აქაფებული;
შენი ხაბუ რახოვის შემომეფეთა,
ხატა აჯუ — ვეფხუა დაქალაქებულა...

სახანდარმა დამე აცხადებია,
ფოანდილის მწეადი ცეცხლზე შხაოდა,
ცა — ატმებო მხმობიარე, ხახხა,
და ვახუშტულს რისი ხენი ასდოდა...

ნინოწმინდა... ჩვენ, როგორც ხახარებს...
თ, იმ დამეს როგორ აგვამრიაღლა
საქართველოს ღვესის შეხანძარენი
მთხამ, ცრემლმა, ხიჯარულის აარამ!

როგორც ხმალი, ძმებო, ტამერდანისა,
ხიჯარული ისე დამჯახებია!

მე მოვტირი დამეს სამბახებთან
და სოფარულს ააბაჯის ქაღისას;
ჭუძუები ოქროს კაღმახებია,
წამწამები აქვს თავთუხის ყანისა...

წინსდამდის ვაჩი აფაეებულდი,
ჩამოსხმული ოქროთი და თაფლითა,
აფრენილი ბაზიერის დაფითა,
ღურაჯი ხარ, მაყვალს შეფარებულდი

წინწმინდა... ზეეს, როგორც ხაზარებია...
რამ, იმ დამეს როგორ აფეამბრიალა
ხაქართუელოს ლექსის მებანძარენა
მშობამ, ერემელმა, იმ მატარა იარამ!

1926

მ მ ტ ი მ მ მ მ ბ ი

ზაღა აფხაძეს

ზულ ოთხნი იფრენ... საბედინჯები,
ჭაფიან ზეერში ზეართის მნეხულა...
ზულ იფრენ ოთხნი... იაფინჯები,
წიგვზის ფოთლები, ზეელი ფეხები...

მოსყავდათ ტივი ტურფად შეკრულად,
ვით კიდობანა წესტანჯაროსა;
ნაღიხარები ჩანდა ბეღკრულად,
ღურაჯი ვანები... ტყე ფიჭვნარისა...

წინ ვეღო მტკვარი და კლდე შეველო,
ცხერის ფარასხვით რიფე ვეარა;

მოწყევდი ტიუ მთს ამეებული,
თითქოს მოწყევდი ბრძნულად ქვეყანა.

გამოიარეს ვიწრო ალაგო
და ფაფასავით სქელი შორევა,
შორს დაინახეს დიდი ქალაქი,
ამუნებული ნაძვის შორებით.

და ვაუდამეს ერთამეორებს...
და როცა ტალღამ დაკრა ყვირილით, —
მეტევეები აგაუდნენ მუომრებს,
ტალღას ამომდნენ ორთავევარებით.

მოსდამოედა.
ხვადი მგლები დასხდნენ შეადა,
ლექმას ხლუნავენ დამგლავებითა;
ღვინიან უამში
სარეზივით მაგარე წაუარდა,
თესება მტკვარი ვარსკვლავებითა...

1937

წაპა ლექსი და წაიღებეს

ვადაიუღიან ღრუბლები,
დაკრიან ოქროს ქვიშასა;
წავა ლექსი და წაიღებეს
ახალგაზრდობის ნიშანსა!

ვაკვეება ცრემლის სეზალი,
თმებიდან ერთი ჭადარავ

წაეა, ის ტალღაც გაშრება,
გუშინ რომ განთავსდა!

წაეა და არ დაბრუნდება
დაფუთებული ჯერანი;
იმ ღამის თრთოლა თან წაქცა,
იმ დიდის ვულის ძვერანი!

ან რასთვის უნდა დაბრუნდეს,
მე ვეღარ მნახავს მზანსა
ახალგაზრდობა თუ უნდა,
უჯობს გადაძვეეს ნიავს!

უაი, რომ ერთხელ დაგრკავს
და მერე შეგრიტავს ქვიშას!
წაეა ლექსი და წაიღებს
ახალგაზრდობის ნიშანსა...

1938

მონიანი მანქანა

ფენაღეთისკენ თეთრი ტრამაღა
გაქაოქათა მოზღოკის მივარემ,
ვულის ნაწიში და ნატამაღი,
თუ რამე შემრბა, ეიმღერო ბარემ...
მუნაფეთათის და მოვზაურთა! —
შავი ხდის ნისღებს ამოეფარე.

მონიანს სამშობლო იერის ვახება,
როგორც ხინათლე განადებული;

შორიდან რაზე მელამაზები,
გული მატებს გულიან დაჯახებულს!

ნუ გამინათებ, ნურც გამინათებ,
ირმის სახტომებს ჯემარტოებს;
შეეს ვურდინებში ხმინათ ვიჭაღებ.
თავტევე უფათი აოქაღითები.

სიზმრად მხედავენ რომის პლატებს,
გარმონს უკრავენ დონის ქაღები,
დარიადს ვეღარ შემოინათებს
მათი ჭიბვინა ეხენის ნაღები.

როგორ ვატარეს ერთხელ ტრამადო,
როგორ ამტვრევდნენ გულის ფიქარსა;
მერამ ვერ ნახეს ჭეცნად წამადო
და გამწარებით ხრავენ შიწასა!

1928

მ მ მ ი რ ა ლ მ ბ ა

ჩამატრდა კახეთს მერი,
ტყეუბი ვადიყირმიზა,
ენკენისოვეში მოვბიდან
ისმის ვეირილი ირმისა.
— რასა მვეირიან ირშებო
ფორან-მთას, ფარიასა?
სახუნდარიდან მარეკო
ვეულში ვაარტყამს ტყვიასა...
ხარო ირეში ფურს ებებს,
მთაში ნახუქო ღიჭიოთა!

ქაესა ჰერის ვადაკარულა
 ედლებითა და ხიჭვითა.
 თაუი ანება ცაღისთვის
 იაღაღების შწვანესა,
 მოამტვრევს რქების ღაწანით
 ჩაღას, ტყვს, ღერსმოვანებსა.
 დამტვრებულაი ვოგები
 მორბიან თაედაფარანი...
 ხარი ფურს ეძებს ღრთაღით,
 მე - ხიყვარულსა მყვარაღლი
 გახელებული ხარი ვარ,
 გემს ვაღებ ნაეგქარზედა,
 მანჯუნთო ჩემი ოცნება,
 რქა ზედ მთაფუმუნა რქაზედა
 ხელ მივაამტვრაო, მიუღვეწო,
 ვულში რაც ვადაიარაზა,
 შეეყვირებს,
 როგორც ირმები
 ქვეირიან ყარაიასა

1928

მეხრანის პაპიპაპი

— ერთი მე ვადაეუქნე
 წყაროზე ვაწეღანე მანესა...

მეხრანელა

ყურღანებიდან ვნოლი ვაფრინდა,
 ფაბარდოს ეელი ვადაიარა,
 ისეუ აღუბდექი
 მეხრანის ბოლოს
 მასაფრებულა ვსინჯაუ იარაღს.

ქსანზედ, არაკვზედ ისევ ჰვეაიან
ზოდაბუნები თაეთუხებისა,
შენი ტუნებიც ისე ტეხლია,
როგორც ბადაგი დადუღებისას.

ხოხობის გნახე,
მიწურვილ იყო
როცა ზაფხული რუსთაველისა,
ნეტამე ბადაგი არ დაშულია
და ამ დღეს ხმალი არ ამეღესამ

ტრამალ და ტრამალ გამოგეღვენე,
შეზომტვერე გზები ტრიალი,
მცხეთას ეუმტვირე საეცტურები,
ელენე ტაძრები ვლამტრიანი!

მაგრამ თვითონაც დაიღეწება,
დაბადებულა ვინც კი ყოჩაღად,
მუზარადიან შენს ქმარს შეზოვხედა,
თავი შუაზე გადაშინებსამ

მიდა, მომხეცე ზედი ჭრალობას,
ელარა გხედაე, სისხლით ვიცილები—
როგორც სამროხე ქვაბს ოხშიყარა,
ქართლის ზეობებს ასდით ნისღები...

მიდი!

გეძახი ათას წლის მერე,
დამწყროს ელვამ შენი ტანისა;
ვარდის ფურცელობის ნიშანი არი
და დრო ამაღი პეცმანისა..

მშობლური, ტკბილი, მოწყალე

გული მოგედოს, მამო,
გაფანტე ოქროს დიედო,
მე მინდა შენმა ნათელმა
თვალებში გადევ იედუოს.

რომ დამავიწყდეს ზამთარი
და მისი ქარიშხალები,
ნუშო, კოყარი გაბხენი,
ფაქროვ, შავი ხალები...

მიყვარს ხე შექმა ჩამგვარი,
ოცნების დასადარული,
მიყვარს მე დილა მზანო,
როცა მოვა და არ ელი.

მიყვარს ღუაროქაფი, ვიქინა,
მეხის ხმა, წვიმიანობა,
ნათეხე ყანა, ქაღალეთი
მოსახევენად რომ წამოვა...

და საფერი, მარადის
გულადან დაუახოველა:
„მშობლური, ტკბილი, მოწყალე,
ცა წყალობისა მოუკელი“

თბილისის კონტაგი

ჩვენ ბევრი ვართ პოეტები,
თითქოს ღრუბლის შორი,
ბევრი, როგორც საყვარელიან, —
სამუდგნესთან ცხოვრობს.

ბევრი მუქიად ატრიალებს
სიტყვის სანაყელსა,
ძველ პოეტებს ვერ ამყვება,
ვერც შესივის ველსა.

ჩვენ ვერ ვმღვრით ისე ტყბილად,
ლექსებს იმთავბურს,
ჩვენს ლექსებში ფხას ვერ ვამწვევ,
ხმაში მამატებულს.

ის შექარი მათ დალივს,
იმთ ვულში ჩაჩნა,
ვინც ქამანას და ვიანურს
ზედ აფენდა ფარნას.

ის თაობა სონეტურებით
სამოთხეში შავა,
ჩვენი ყელი შამში არი,
ვაბოლილი შავად.

მშვიდობა, ვინც ჩვენს მალეში
ტყბილად იბუღებულა,
არა ჰვიდდა ხულის ნამრეტს
სტრიქონობლივ ფულად!

ვაიარვს ნემსის ვერი
ვარესკნელის შავნათ

სახილენძენ
 და ინახავს
 მათ „ჰეფეთა წიგნი“.*
 წყნ კა – შენი მღერია მტყვარა,
 შენით ზედნიერთა,
 ლექსებიერთთ თან წაგვიღებს
 ქალაქის სხვა მტვერთან.

მიგვრიყავს და მიგვათესავს,
 ყველას მისცემს აღავს,
 სოდანღუდს და ვარათან
 და ზოგს ბოსტან-ქალაქს,

რადგან მღერა არ ვაყოფით,
 სიმღერების წესი,
 ვუღს სახმვეი არა მქონდა
 და სიტყვას კი უღესვი.

1929

მე უკითხულობდი „ქართლის ცხოვრების ოსონრეკას“

მე უკითხულობდი „ქართლის ცხოვრებას“
 წუხელის დიდხანს, გათუნებაში,
 როგორ ვღეწაუდნენ, ზემო ქალაქო,
 სისხლით მოედნებს როგორ ღებავდი

გამოეუარდები, ხარ თუ აღარა,
 კიდევ ვაისმის ქუჩებში წება?

* „ჰეფეთა წიგნი“ – მატანე.

ეხედავ შენს სახლებს, ეხედავ შენს აბრებს
 და მიხარობ, რომ ისევე დევხარ!

შეუხარი დილის ორთქლიან პურებს,
 ახალ ხარბულთა წითელ აგურებს,
 ვარდის საბაღებს ტაძახმულიდან
 და მას,
 — ამ ვარდებს უისაც არგუნებს!

1929

გაიშენებოდას მარკვეე შოვა

ვათენებოდას მერძევე შოვა,
 მას ვაუღებს პირველად კარი...
 გაიშრიაღებს ოთახში ვანა,
 ოქროს ექვსებით წერიაღებს მტკვარი.

ბახინებს ქართლი ზურმუხტის ზღვათა,
 მოურთაღლებენ ტყემლის აფრები
 და ფაროსმანი დუქანში მატავს
 ჭიქა არაყზე ფრისეულს გაფრენილს.

ვიცი, თბილისი მხედება განთაღს,
 ღრუბლებს ქედიათ თის ბურქები,
 ვიცი, რა ცაცხელიც გულში ათია
 და მდიდარი ვარ დასანუქრებით.

მიყვარს დილის ცა, ზღვა და ბაღახი,
 მიწა, შერცხდის ფრთით შემოხახული,

და სადღაც ერთი მცირე ქაღაჩი —
 ძველი ხაძირგულით მიწას ჩახული...

1929

რბ სპორტს ღმკისისთვის ტაშო?

რა სპორტია ღმკისისთვის ტაშო?
 ვინაა ზევსური, ვიცი, დანტეა
 ვიცი, ბედურას პატარა ფრთაში
 დაკვებულა ცეცხლი ანთია.

ვიცი, დამდნარი თოვლის წყრივლი
 ბესიკის ხმაზე უფრო ტკბილია;
 მააც ვინაა არი ნაპერწყლიანი, —
 გული რომ იყოს, გასაკვირია?

1930

მზრის პირად

ისევ წიხქილის ისმის რაკენი,
 ძველი ხაძირა გულს ვეურება,
 მოუარეა გულის გამაპობელი,
 ვარსკვლავი ვარსკვლავს მიეტკბურება.

ისევ ნაცნობი, წყნარი ბუნება,
 ციმციმა ზეირთი სეცდით მოცული,

ისევ ბეშუობის ძეული ცდუნება –
მწვანე წნორები თმაგამოწნული.

არც დამორება,
არც დაბრუნება...
ნუთუ აქ დარჩა გული
დარღული?..
ცხოვერ ჩქვრებში ეხახუნება
ქონიან მკვრდით ქვას ორავული.

•
აქ გავისინვე ძალა ედლისა,
პირველი დექსი,
პირველი დარდი!
და ჩანაჭვრა ცისარტყელისა –
მეცა ხალაით ნუშით და ეარდით.

და ნუთუ ახლა ის აქვე არი,
ეს სიმღერებიც ნუთუ ჩემია?
ეს ცა, ეს წყალი მინახქროანი
დანახლულ ხსოვნასდა შერჩენია...

•
შენიან მოველი, რომ გავისინო.
შენი ზვართები გულზე მებურთს,
ქალამნის წყაღო, წნორების დვარო,
მდინარეც, ჩემო შევეარებულო!

ზარმა ჩაუღობო შევარდნის ხსიოთა
შენიან ეუყუო პირველ სოვეარულს,
მე შენს წნორებში ვახეუო მინდა,
მაეზე ფოთოლა ვადეუყარო!

ჩაღურჯებული შენი ფშანებით,
შენი ნაწივით მე ვარ ჯანმრთელი.
შენი ცისფერი ბადახშანების
დაბმუნებია გულზე ნათელი

ქალამნის წყალო, წნორების ღვარო,
შენ, მარგალიტის ნაფოტიანო,
ვით უსინათლო, უწინამძღვარო,
კლდიდან კლდეებზე დაბოტაალომ.

ურთილა დარჩი წყალი მწყეშურა,
ტინის კაბეზე ჩამორბეული,
მძინარა, როგორც მოურალი ხეცურა,
ჯიხვის ტყავებით წამოხურული.

ხალხის უღელში არ ხარ გაბმული,
როდემდის უნდა დათკვანო?
არა გქირდება მკლავში ქაფურა,
კახურო დევო, შეიდმარღვიანო!

შენ ხომ იყავი ამზანაგებში
დაუღუნედი ვეფხვა ფრთოსანი?
როდისღა გნაბო ცეცხლით ნავეში,
იხარჯებოდეს შენზე მგოსანი...

...არც დაბერილი იაღქანები,
ტიეზე ტავები, გრძელი პორიანი,
აღორძინებულ სამშობლოსათვის
შენ უსარგებლოდ მიექანები
და ნიხლებიდან მოგვეფს ყორიანი!

აღსდექ, მდინარეგ, დაცხედრებულო,
გვანჯუნუ შერი ახოვანება,
შერი ტალღების დაქუხებაში
იხმოდეს დროსთან თანხმოვანება!

აღსდექ, გაქკარი ტალღა შხაპური,
დღეიდან ვედარ დაიგვიანო,
არა გჭირდება მელაეში ქაფურა,
დევო კახურა, შეიდმარდიიანო!

და მეც გამაძებ, სიტყვას შვეება,
სამშობლოს შუქით გამოვანათო,
როგორც დამლოცა ვაფა-უშაველამ,
დამსკდარი ხელი თაუბე დამადო!

1928

ს ა ა მ ი გ ა ვ ა

ეს ხაწვალე საათნავა
სიყვარულმა ვაათავა!
უძილოდ დამებს ათვედა,
„ვით ვარსკვლავი მოუარისათვან, —
ზარე —
ზარბამ —
ზარისათვან“.

მისხალეით ვული სტეკა,
მისი სიტყვა ცაში მივა:
„არ გეწვინოს, სემო ვარგო,

სიტყვამიაც თავი მაქვს,
 რომელ ერთხელ ვენაცვადო,
 ვანა რამდენი თავი მაქვს?"

ხეივანში ჩადგა მთვარე,
 აივანზე ოხრავს ქალი,
 ტირის თარი დამარხული,
 მიზრავს სევთა ნაძერწვალღი.
 — რად აღსდევია, რად შექაზდი,
 რა ოცნებას მიპირებდი?
 თარი ტირის... რად უნდოდა,
 ჩვენ ისედაც ვატარებდი...

შენ იტირებ, არ მოკვდები,
 შენ იმღერებ დღე ათასი.
 ქუჩებშია ჩირადღანი,
 ამრეშუმის ფიანღაზი.

შენი თარი — შევარდენი
 არის ოჭროს აყვანღითა.
 ცხრა ეუბოში რომ ოძინო,
 ვახძლებ ლექსის მგავზადითა!

ვახძლებ, ვადრე შემოგციინის,
 ხმა ვიბთვის არ დაგვდალა, —
 პირღამაზი მუზობელი,
 შეგვერემანი, ველმადლა...

ვაი, ხომღერა არის ორი:
 ამღერებენ ერთზე ლერწამს,

მეორე კი – ხისხლმა დადის,
გრაფიკულით ველს მალეწავს.

ორი უნდა საქროლავიც,
როგორც ორი ბილი – მერცხალს,
ლექსი ვარდებს მოყოლილი,
ველს რომ სისხლით გაგორეცხავს.

სიმღერებიც არ იქნება,
თუ არ ცრემლის შარბათათა;
ცხრა კუბოში რომ იბინო,
გასძლებ ლექსის მგავსადია.

შე სანჯალო ფეიქარო,
ხმადამოურალო საათნაე,
ჭიანურო, ცეცხლის მერელო,
რა ნაღველმა გაგათავა?!

ღღეს თბილისის მოედანზე
მე ვარ ლექსის კანდიდატი;
სამკებაროდ ჩახჩახებენ –
ჩირადღანა, ფაანღანა.

მამ, რა ვუწოდო, კონტაბო...

გაღვივარა ნარიყალას
ნაცრთან ბური...
ხამი,
ხილი
და თონიდან ამოვრდილი პური,
თაბახი და ხაზანდარი,
მზე შინა და გარეთ —
ვუკებება მზეს თბილისი
თავის ეჭვსი კართით...

•
მიუგებეთ,
ვინც დამწვარა,
როგორც საათნავა!
განა ვიცდის ხიფათული,
ადგება და წავა!
მაგრამ ისევ ილაპლაპებს
მტკვარის ღურჯი გაფა,
ქაშუეთის ნუჭურთმები
ფახუნჯების თავად!

განა გახძლებს ზიჭახუკი,
ვაი, შენი პრალი!
ხელეშუა გაქანდება,
ვით ნიაღვრის წყალი,
ისევ ისე დამწიფდება
ვერის ბაღში ბაღი,
ამანოდან ამაივლის
თვალციმეცმა ქალი.

•
განა ლექსი ლექსი არი,
თუ დარჩება მუნჯი?

პოეტებო,
გულსაც უნდა
ბურტყვა, როგორც ხურჯინს.
პეივას თათრულ სიმღერებით
შწვედა იეთიმ-გურჯა,
სწვევას ლეინოში ჩაწობიდა
ფაროსმანის უუნჯი.

•

მეუკვბეთ ოქროს მტვერში,
სიტყვა უნდა განდაგანა,
პესიკსა და საათნავას
სიყვარული სწამდათ განა?
ხმაში უნდა გუუხვებს ძაღლი, —
სამათა სამთავანა!

•

მავრამ ლექსი ვადურჩება
იმ ბეულ ხანზადიღარს?
სახეღარზე წითელ პოლოკს
და კიანურს მტარაღს,
მეტოვეს და თივის ურემს,
წყნეთურ მაწენის კლას? —
მამ, რა უუეთ, პოეტებო,
ამ თბილისის დიღას?

სიტყაზე და ლექსი ერთია

მხოლოდ შენ ვერცხის შენი ქვეყანა,
 ბევრი იცხოვრე დღეის-ზეალობით:
 — სტვიარს გაყრაუდი და არა რაკაუდი,
 ვიგალობდი და არა ვალობდი!
 შენი დრო იყო სიტყაბუკისა,
 ვერ აიყარა შენი ყვაული;
 სიტყაბუკე და ლექსი ერთია —
 ერთ სუქურამამი გამოყვანილი.
 ვინ დაგაკარა ვულზე ქეშახი,
 არ ამოვიდეს ლექსის პაღახი?
 ახალგაზრდობა — შენი ნიშანი,
 თაუზე ვადგია, ვით ნახადახი.
 უღამაზეხი მხოლოდ ის არი,
 ვინც აესებულა თავის დროს ძალით —
 ადიდებული, დამწიფებული,
 ვანა, მდინარე, ვენახი, ქალი.
 დღევანდელი დღის პასუხ-მგებელი,
 ჩასვა სიტყვა — ტყვია ტყვიამ!
 მიწას არ ახლოვს, იყოს პოეტა
 გამომწვედელი კუბოს წყდაადში.
 და რაც კი სურთავს დღეს ქვეყანაზე,
 რაც სიცოცხლეთა არა ცხოველი:
 მიწა, ფიათილი, დრუბლის ნაკლეჯი —
 შენი სიტყვების დამიღს მოედის.
 შენ ვედოდეხა დასასტამბოედ
 ათი ათახი ჩანსჭრის პლაგილი;
 სიტყაბუკე და ლექსი ერთია —
 ერთ სუქურამამი გამოყვანილი!

პიიტები ბატისფროიანები

...ვხედავ დასტვლად ნაყრიან მწერლებს,
მათი ხაგზალი ცრემლის ქაფია,
ქვევთ ცოცხლებშიაც თანამდებარე
დღეს ღირსიკული ქარიცლამია;
ზოგია სხვათი ჩაჩვის ყაჩაღი
და ზოგი ვადეე უშიხრაფია...

და პიიტები ბატისფროიანნი,
მუხამბახების მადრალი დარაჯა
წუხანს სიჩუმის ნუსადგურებსში
და კალმის შუქი მათი არა ჩანს...

რაც მთავრებს სიტყვა სიტყვაზე,
გუნთავდათ იმე წამითეე
ერთი გაძღობა მქონდათ ოცნება
ვერ წაიხემსებ, იხე წაეიდნენ...

წარუცხილი აქვთ სიძირის კვალი
და ენის ტარი მათი დამპლელი;
წყნოვის ეი არა – ხადმე ხატისოვის
იქნებ ივარგონ ზეთის ღამპარად.

ჩემს მავიდაზე მისთვის მსმენია
ჭუხანო მათი ზურვის ძეაღისა,
ერეკუბოდათ ახალი რიტმი,
როგორც ნავრავი ამორბაღისა.

მე დავინახე, ბევრი მოგანი
ქუნამ გასრიხა, როგორც ჰეპელა.
განა რომელი გამოგვაღგება
წყენი დღეების მისწაუღებულად?

რომ დაძვრას ლექსი ცხენოსანთა,
აფარდეს ბუბი უკან ამტვდარი;
ხელდროშიანი ვაკეიდევს წინა
გამაპობელი ბაიჩახტარი!

მაგრამ ვანა მათ მოეახოვებთ,
გუძღონ ჩვენი ლექსის მარწუხებს? —
ასაღახებულ იმათ საფლავებს,
სარცხვილი არა, ნუღარ ვაწუხებთ...

1931

ო ლ ე

1

შენ ღიახეის კლდეზე დგებარ,
ძველი მოსახსხამით, —
ოღუ.

ოღუ.

მარტოხეო,

დღისათა და ღამით;

შინიდანვე გამოშწეარო

მარტოობის შხამით,

შინიდანვე გაბზარულო,

დახეთქილი კეკაფ

ზე ბრუნდევ და ზე მართალი,

ზეო, ერთი ბეწვა.

დგებარ, როგორც სახრწობელა, —
თვით ვახრწობენ მოება;

დაკიდებულ არწივს ჰკვებარ
მოშხერეული ფრთებით.

რამო, მიწას მიჰკედოლო,
ვეღარ აიქროლეს
პარტახო და ნამეზარო,
მარტოზეო ოლე!

2

ვეღანდესს ნაჯახები
და ვრთვადი დამჯახები
შწარედ აგათროოდეს.
ცას ჯანდების აჯანყებით
სეტყვას, მარწვინაც თოქლებს,
დამდნარ ჰედლებით ვეგებში,
მარტოზეო ოლე!
ზღვიდან ქარი წამოვიდა
და ღრუბული ბუნდრად,
ცამი ვლევა შეიკლაცნა,
შენკერ შემობრუნდა
ქარის ეშვებს,
მეხის ბრემას,
შენი მოიბრა უნდათ!

ყინვის კარში თვალს ვიკარავს,
ლაფარდს ვეღარ უშხერ,
წყიმის შუბი ვალესილი
ვიკაცუნებს გულზე
შუე შემწველი, ცოფიანი,
ხრწილად აგებოდებს,
ტყავდამსკდარო,
ნათხარო,
მარტოზეო
ოლე!

3

მარტო ხარ და მარტო დევხარ,
 ძმა არა გყავს, დედა,
 მარტი ღობას შეგიკვრავს
 ხანხალებით ზედა,
 წვიმით ქონორს დავივარცხნი,
 დამის წვეთს სეამ რძედა—
 მზიარული საკრავებით
 ვახაფხულის ვარსკვლავები
 შენს ტოტებზე სხედან;
 ოქროსხშიპიან სიმღერაში
 თვალს ხეჭავ და ხედავ, —
 რენზედ მარტო არუბნ არი,
 შენზე უფრო მეტად
 ბაღღამის და ცრემლის სვეტო,
 შენ, ქვეულო ხედა!

4

ვის ვასცქერა, ვის მოეღი,
 გული ვისთვის გტკივა?
 ვის მიადწევს შენა ხმები,
 ვის კვრამდე მთვა?

ვაი, თუ გზაში დაიღალა,
 ვერ იარა სწრაფად;
 ვაი, თუ კვირას ვერ მოვიდეს,
 ვერც გამოისინდეს შაბათს!

თუ მოწამდეს საყვარელი
 შავი დარიშხანით,
 და მის პერანგს აფრიალებს
 გზაზედ ქარიშხალი!
 წადა, მკბნე მვეთობარი,

ვინმე წაყოფუნე
სხვა რომელი დავიძახებ
მკორე ხახულს – ოღუქ

ტყე ვეძახის მწვანე მზრიდან,
თაქონორა დედე;
ტყეს უნდობარ დიდი ხნიდან,
ვიჭნევს ათს ხელებს.

ტყე ვეძახის ახვეტილი
ფაღაუნებას ვჯარით,
როგორც ვაყო არხვატელი,
შავს რკინაში შედარი

– ვეყო, მარტო ერხეოდე
გამიღია კარი
ვეყო, მზრებზე ვებვიოდეს
უბოების ქარი
მოდი ჩემთან, დაგაპურო,
არ ვინახავს ხემსი,
შე ავიფვან ხელში,
როგორც
ნაბოვნ ბატკანს მწკეშის!

მოდი, მოვეცე გავახარო,
ცოლი – შესაწოდე,
თხერი და ნამუხარი,
მარტიხვი ოღუქ

5

მაგრამ ცისკენ იფურება
შენი ოჭროს თაყი,
კომეცხად და უიხურებად
მოქერის ღრუბლის შუაყი.

მოქერის ცაში წასაყვანად
აკიბული კიბე,
დაგაყრიან ტორილები
ატლასებს და დიბებს.

მზე, მარჯანზე უწითლესი,
მოგეგება წინა,
დაგიკოცნა ვველა ფეხები,
გულზე მიგიწვიანა.

დაგესივნენ ეარსკვლავები,
დაირით და დოლით,
გაკერევინეს საღამური,
ვათამაშეს ვოლი,
საჭევეს:
ნურც ვტავია, ნურცა ვცოვა,
ნულარც აგათრიოლებს,
ტოტზე ტოტით ვადამბეუო,
მარტოობო რდე!

6

რდე

რდე

მე ღიახეზე
დაჯინახე წამით,
შევნიღანეე გამოშწვარი
მარტოობის შხამით,
შევნი-შევან დახლენილი
შრეებად და კეცად,
ყორანისგან ჩაეეფილო,
ხეო, ერთო ბეწვა!

შაღლა ზეცა პრიალებდა,
ძირს კეკეახის მთები.

დაყოფებულ არწივს ჭკადი
 გაწყვეტილი ფრთებით...

რამო, მიწას მიჭედოლო,
 ვასჭერ, აიჭროდე,
 მარტოობის არტახები
 გადახვი, ოღუქ —
 რომ ხატვა:
 ვული თუ მტკიოდა,
 ახლა აღარ მტკივა;
 რომ ღიახვის რძიან ქაფში
 შეშოცურდე ტივად,
 რომ ვაგნარბო და ვაგოადო,
 როგორც წმინდა პრული,
 რომ შენ იყო ჩემს დარბახში
 შუახობის ტოლი,
 რომ ვრძელ ტაფებს მოუძლოდე
 ხეოა წინამძღოლად!

7

მოდო ჩემთან,
 ვადრე შეხი
 დაჯერავს,
 ავაბოდეშს,
 ტყავდამსკდარო,
 ნაიხარო,
 მარტოხეო
 ოღუქ!

ბაშაჰი იაზნუნდუზი

გაზაფხულია მახარა
საიდუარის ყვირილმა!
გულს ია დამხაღა,
დასტა-დასტა გვირილა!

შეე ღრუბლებმა გამყარეს
ტყუბად იაგუნდები,
სემს ღამაშ და სიყვარულს
იხვე მოვავინდებ!

შე შენ მანდა გახარო
სენი ახალგაზრდობა,
სემო ქორის ბახაღო,
დღეს რაც ვაღამაშებდა!

დავძრათ ბეღურები,
ვაეჭყეთ შის საკვალევსა,
ქარებს ვაეჭყეთ საიდურებს,
ცისარტყელის მკლავებსა!

ვეღლაფერი საეთვალთ
სიყვარულში სარგებად, —
ვამლის თეთრი ვვავილით
ქვეფნის მოპერანებად;

თქროში ვადამდნარო
გაზაფხულის დიღუბი
და ფროთებით ბეჭელისა
გზებს საპირდიღუვი;

მთებზე მთეარის სამქურო,
ზედ ხოდუბი მკრთადუბი

და შენი, მშვენიერი,
დახაობრელი თვალემა!

მე ეს მინდა ვახარო,
წყმი თუთრო ნარსიჭა,
ველაფერი ჩახსახებს
სიყვარულის ხარჯითა!

ადე, ვერუღმა წუშისა
წყენი მხრები მათოყლის,
გაზაფხულა,
აბრალა,
დაწვიმულა ფათოღალა.

1934

ქაშაძის სამშობლოს

სულ წემი ვუღის მონაწერია,
რაც დაეწკარა ქალაღის ლექსები,
ვებღერ სამშობლოს, კადეე მწვერია,
და მის სიყვარულს დაეძმწეძმესე.

მშობელ მინამი მიღვას ფესვები,
რავირე წყალში დვას წორის ძარები,
სიციცხლეს ვერვის დევესესები,
თუ სამშობლოსგან გაეწირებელ!

მარადი შექათი ჰრწინეაღებს თვი,
მისი ნათელი დამთოყებია,
სიყოყხლე – მისი მშვერების ბქათი –
ერთი ნაბიჯმუდაე არ მღოძმება!

აფერდეს მისთვის პოეტის ენა
 და ტკბილი სიტყვის გამართულობა,
 ვით ღონიერი ნაღერას დენა,
 ჩემი თქმულება, ლექსქართულობა!

დამდგარა ჩემი ხიმღერის უჯრი,
 ეს ყუთიღები მე დავაგროვე
 მე ვარ სამშობლოს ზუკურთმის მჭრელი,
 ვარ ახალ ქართლის თანამედროვე!

გულის ნათელი მე მიპოვია,
 ქართლის დიდების მე ვარ მნახველი,
 სამშობლო – ჩემი გულის ფეთქება,
 სამშობლო – ჩემი ლექსის სახელი!

1936

პოეტის დედა

ესედაჲ პატარა ბაღჩაში
 ფუსფუსებს ჩემი მშობელი,
 გაღაკვალაული კალთებით,
 დღე-ღამე მოსაქმობელი,

წინსაფარში რომ უწყვია
 ბოსტნეული და კვერცხები...
 მამაპაპური კვრისა
 ყოველდღე მომწაკვერცხლები...
 თან რომ ტიკტაკით დასდევენ
 მოშიები და შერცხლები...

1936

6067 შავშავაძეს

თუ გადამქრალა შენ ხარ ვარსკვლავი,
ახლაც მინათებს შენი მშვენება...
შენთან შევიტყვე, რომ სიღამაზეს
არ უწერია გადაშენება!

შენც ცოცხალი ხარ, შენა მგოსნებზე
და გაერწოდება მათი გულისა,
თაშუებადარი რაბდენ ოცნების,
იყავ ბნაიკი გაზაფხულისა!

შენს სიღამაზის იქით – ბნელდება,
დაიხურება ცისკრის კარედი:
შენ მოკავარებს მიწა ბელტებად,
მკერდზე რომ ვარდსაც ძლივს აქარებდი.

ასი წლის შემდეგ მე შენ გოგალობ,
ათას წელს ვახძლებს შენი მშვენება
შენ, სიღამაზის ნახი გრიგალო,
შენთან არასდროს მომხსენება.

1939

„ღვინა მესა“

ჩვენა წიგნი, ჩვენი ღვინა,
ჩვენა ენა ქართული,
ფარდნაბამი უურცელი,
ჩვენს ყრმობაში ჩართული!

დედის ძუძუ მეორე,
სიყვარული პირველი,
ჩვენს აკვანს შემომჯდარა,
მკალიბელი ფრინველი.

იუნანის სიყმა
ჩვენს ვურთან რომ ვაიხმა,
ყრმობა რომ გვაისურნელა,
როგორც ბავი შაისმა.

ტკბილად რომ ვაგვიზარა
ჩვენ ბავშუობა ბენაუი —
შევი კახით ვაზრდილვებს,
ვახუნებულ ლეჩაქით.

ჩვენი წიგნი, ჩვენი დედა,
ჩვენი ენა ქართული,
ოქროსბზიან ხიმუხად
გულში ამოხლარაული!

1940

პ პ პ პ პ

საქციასი აკვის სედეგზე, მაქსისდეზე
საზეამო მატინზე, 1940 წ. 16 აქსის.

შენ მოგვიზომე სამშობლო
შენი ჩონგურის სამუბით;
შენ გვიანდერძე სამშობლო
და მისი ღახსნის იმედა.

ველი გაცვიფე სიმღერით
და ღექსი ქართლის დიდებით;
ხელებ გველამბრაუდი ჭადართით
და ცრემლას მარგალიტებით.

შობაველის მხესთან ადიდე
მინაში მყოფი ემბრები —
მათი აყვადამის ნათელი,
მათი სფულაეის დირენი.

ღღე-ღამის სიგრძე-სიძოკლეში
გზა გასჭრა — სიესე უღოთა;
ღღეს წერს სიწვებზე, პოეტო,
შხის სხივი გადმოგვეგვადა.

შენე წეზთან მღერია, ხეზე ხარ,
გხურს, რომ ასად მხეს უკურო, —
დიდი მთაწმინდას სისმინდე,
გადღმერთიილი, უღრუბლო,
დანაერებელი, დამწვარი,
დაბერებული ბუღბული!

1948

ნაწილი მარტო

რაე ველის ძეგრამ გამოისცა,
დარჩეს შეუხმინარი?
რაე ველის ქერამ გამოისწეა
ზურმუხტ აყნების მინარი.

ნუთუ არ დაიღუპარებს?
ერთ გულს ვერ დაწვავ მაინცა?
აფდურდი, ლექსო, მღელვარე,
მიშველე შენსა რაინდსა!

შაკაპიანი მზრდიდა მე,
გუთანი ტრედა ხარისა,
რაც მათი ღვანლით ვიწამე,
კაცად მან დამახარისხა!

მე მახსოვს დედის თაეშალი,
ზედ ქვეყნის გული ეხატა,
იმ გულს ვდარაჯობ ჯაეშანით,
სიტყვა გაეხადე ვეუზუადა!

სამშობლოე, ესუნოქავთ ერთ სუნოქვით,
ერთ ციცხლის აღზე ვიწეებით,
ყოველ კალამზე, მე თუ ვთქვი,
ლექსად შენ ამოიწები!

შენ მოვიწყვარე წყურვილით
და შენ, სამშობლოს იას,
შენი სპეტაკო ხურნელი,
ვახოვ, გულზე დამინიათ!

ქართლო, ხმას შენთვის დავრეკავ,
შენი ფუძნარის ძაღლებით;
მე გულით გულზე დავგეკარ,
მე შენ არ დავეცაღლები!

შენი ნაგური წვეთი ვარ
და შენი ძუძუს ნაცვარი;
შენ დავიბრუნდეს ერთიან,
შენგან ნაწოვი რაც არი, —

ჩემი ოცნების ღვენილია
ეს მწირი ნამოღვაწეარა!

1940

არ დაიდარდო, ღედაო...

1940 წელს ნოემბერში ტანსას ნიუ-
ჯარკზედაზე ვინახედი ღვენილი ქართუ-
ლი მეომრის სიყდაეა, ღვენილი ოქცილი.

ღიმილის ზიჭი ვიყავი,
ბეჭეზე არწივი შეხატა,
ცხრაშეტი წლილი შევსრუდი,
ოცი არ გადამეხადა,
სამშობლის დროში მეჭირა,
მტერს ვეცემოდი მეხადა!

ვისაც უნდოდა, ქართული
რომ გამხდარიყო სიხანი,
დაეკარი, ვიყავ მართალი,
ვით ჩემი ტყვიის სიხანი...

ნუ დაიდარდე, ღედაო,
მწარე სიყვედილის სედასა.
ღედაო, ვადიდდი, ვადიდდი,
შეილი ეყრება ღედასა!

არ დაიდარდო, ღედაო,
რაც მე სიყვედილით ვაწყინე
მე შენი ბუბუს ნათელი
საქვეყნოდ გამოვებრწყინე.

მე გავიხურე ლენაქი,
მაგრამ დაგხურე შექურა,
სამშობლოსათვის დაუთბევ
სიხხლ-ცვარი სიჭაბუკური.

მე არ დამკარგავს სამშობლო,
სულ ვეხსოვები ლევანი,
სინამდის საქართველოში
აჩურობოდეს მტვერანა...

მტვრთან წემს სიკედილს წუ იტყვიო,
დამაღუთ წემი სამარა,
თუ მტვრში გვიოხოს, უთხარიო,
გრემღშია, სტალინთან არი!

და თუ სტალინმა მიგოხოს,
უთხარ, არ ვიყავ უბანი,
აქ ედგევიარ, სადაც ნათობენ
სტალინის მამა-სახინა!

ცხრა ძმით მეათედ მიმიდეს,
პარზე მაყარეს ვარდები,
დაჭრილს, დამპრალს და გზადაღლილს
დამხურეს მუხარადებს.

თუ გაუჭირდა სამშობლოს,
კვლავ ცდებლით დაუოდაგებით,
წვენ გამოუამტვრევთ სიფლაყებს,
ხმლით ქართლის მივსზე დავდგებით.

არ დაიდარდო, ღუჯათ,
წუ მიეცემა სევდასა.
ღლეო გადიდდა, გადიდდა,
შეაღი ეწრება ღუჯასა!

პ ა ტ ა რ კ მ უ ლ ი

პატარძული... ჩემი სოფელი,
პაეშუობის კერა — პატარძული,
ჩემი აკვანი წნორის ტოტისა
იქა ყოფილა გადარჩეული.

იქ შრდიდა ხალხი... იქ შრდიდა დედა
და ხალხის ფიქრი ათასწლეული...
მახსოვს ეზოში დიდა ფშატის ხე,
სიბერისაგან გადაქცეული...

იმ ზის ფესვებში შეღანდებოდა
ხალხის შინის ოქრო და განძეული...
ჩემს შუეს სიბრძნეები არ დამტვრევია,
ჯერ შუადღე მაჭეს არ-დაღეული...

მე შინახია ბევრი ქვეყნები
და ქალაქები ათასეული,
მაგრამ სუვეულგან მე ზელს მიქნედა
ჩემი პატარა პატარძული.

სიბოლნე ჩივილები

1993—1998

მეორე მიძღვება

ფერამეტა წელი და დასრულდა მეშუას ასაკი:
ტანი ვეფილი, დახატული თიქის გოგონის.
მე, როგორც ქიხას, დაეატარებ ვრძინობას ვახაკვარს
და არვან იყის, რა ფაქრი და ეშხი მოცველის!
მსურს, მოვიდე და სიყვარულით მოგვადურსი,
ვეგბ ამ ვრძინობას ხანუბეში შენაც მოედო.
მეგრამ რა ვიყო,

შენ შიამე ხარ ნუბი დეჭიყთა
და ამავე დროს
ტაიტყთა მიუწვდიბედი.

1937

მეზამარის სიმღერა

მიმგონებხარ, მიმგონებია
დერწმად რბეული შენი სხეული.
ეს ვაგონებდი მონგოლებია
და ხად მიჯავარ შენი რბეული.

შენ დარჩენილხარ მოების გადაღმა,
მიჯვარს, რომ ვეღო ვადეც მიუღია,

გზამ დაგვაშორა, ტურფავ, ამაღამ
 და ეს მანძილიც წყენა მტერია.

ვარსკვლავი თითქოს ცრემლის მხეფია,
 ამგვარ ვარსკვლავით რეეულს ვეონავდი.
 ვულზე ხელები დამაქრეფია
 და მიუიქრია აღიონამდი.

რით ავათრიოდებ გზაში ჭიანურს,
 მინდორს დაქვრია გაცრილი ნისლი.
 შენს ხაწო სახეს, სახეს ჭკვიანურს,
 ვინ შეურია მონგოლის სისხლი.

მომდომებიხარ, მომგონებია
 ლერწმად რხეული შენი სხეული.
 ეს ვაგონებაც მონგოლებია
 და სად მიეყავარ შენი რხეული.

სად მიმაქროლებს გზა ანთებული,
 მთები განველე და განველე ჭალები.
 საით გავრბივარ შემყოთებული,
 მათი მომაშველე ფართი თვალები.

სადგურში შევალ დანიშნულ დროზე,
 ჩაქრნენ დამეში ჩრდილნი მთებისა.
 შენზე ვაფიქრო თუ სამშობლოზე?
 გამზადე დარსი ყურადღებისა.

აგერ მიეყვები უცხო ვაგონებს,
 შენზე მდურალი, დამის მიეყარია.
 ახლა მთის იქით ირუმს მაგონებ
 და მე სად მიექრია, შენი მდევარია.

აღლათ ვიქნები სადგურში დროზე,
 ჩაქრნენ დამეში ჩრდილნი მთებისა.

შენზე ვიფიქრო თუ სამშობლოზე?
გამხადე ღირსი ვერადღეებისა.

1927

პირველი მიკვანა

სინდისს ვფიცავარ,

კერძოვდი იარებს.

მეყვარდი, როგორც ზღვა ალბატროსს
მე შენთან შორიშორს ვიარე
და ახლოს არ მოველ არასდროს.

შენს ტრფობას შერნია მარილა მეჭამა,
ან მძევლად ვყოლოდი ტაიგებს,
მე ედღი არა ვარ,
იღოდეს ზეცამაც
თუმც კაცი ზეცისგან ვერაფერს გაიგებს.

ეს ვეღა ხომ შენცენ ქარივით იღტეოდა,
არ მსურდა სინძინდის მუღახვაც.
მე შენი ტრფიადი მინდოდა,
და შენი ბავშუობის შენახვაც.

1928

შპახნი ჩაბიძეს

თითქოს ზღვა სულით მდუმარე იჯექ.
 იჯექ და ჩახწვდი ნანგრევთა სერსელს,
 შექსპირთან შებმა წრფელი ხმით სინჯე
 და თითო-თითოდ შევბე წყლულეებს.
 ვაგანდო ფიქრი წინაპრის პაგემ,
 თრთოლვით და რადით ჩახწვდი შორეულს,
 ქართული სიტყვის ელფერს მიაგერ,
 როგორც კამლეტის სულის ორეულს.
 სიქაბუგის ეამს თაობის ეშხი
 შენ ჩაგაბარეს, ვით ხაგანძური.
 შევხვდით ერთმანეთს მეუღრო დამუში,
 ორი სხვადასხვა სიტყვის მახურა,
 შევხვდით, შეუქმნით პატარა ვჯუფი,
 წინ მიგვაბღოდა წინაპრის ღანდა.
 შთაგონებულმა ვაშალე შუბლა
 დაღამებდიან აღიონამდი.
 ვზახ გვინათებდა ახალი ვამა,
 გულეშ გვიტყობოდა, როგორც შმობელი,
 ამართებოდა შემდეგ ვახმაში,
 ვით სერობს და სავალობელი.
 ცისერის მოხელისას წრფელი სიცილით
 ვამლუბოდი და ვუშლურდით ქაღწულს-
 ხენი სიერის და შემწეარ წიწილის
 ჩვენ გამოგვევა და გვაგონებს წარსულს.
 ფიქრი დაეთესეთ, არა მარტაეი,
 მჭრელი სიტყვით და ხშირი ჩრდილებით,
 შენ – არტისტული გამლელ მანტიით,
 მე – პოეზიის ქარტეხილებით.
 შენ შეგობრები ვეძახდი თმედს—
 ზღვის ტალღასაკეთი მოვხდევდა ტაში,
 შენ ტრაგედიის მოვლი სიმძიმე

ასწივ ხმათ და

დათესე ხალხში.

გრძნობამ, შექმნილმა გულში ოდესღაც,
ვახივთა: მიმჯდუნი, სემივის ილოცვქ
შენ უცნაურია ხმები მოვესმა,
და სხვას შთაბერე შენი ხოცოცხლე,
შენ ცეცხლია თუე, არ ჰგავდი მარმარს,
ხუდს აგრძნობინე გონების მარცხი,
წაიღო ცეცხლი სცენურმა ქარმა
და დაიღუპა შექსპირში კაცო.
წამს სიყვარული აყრიე ხალხში,
შეუცო ცეცხლი ვარდებს წუთიერს.
შენ დარბაზიდან გამოვევა ტაში
და ტალღასაგით ვაგვეა ურიელს.
მწევედ შეუთთყედი, ურიელ აკოსტა,
შენ დაარბიე ფიქრა გამლილი,
როგორც იუდაიში ვერიკოს ტანი,
და წინარის რტო ბარათაშვალის.
ამართულია თუ ტანით სამოღვტა,
წრდილით და მუქით ბედს აქმაღე,
ცრუმორწმუნე წარეს შენ ვადაშორდი,
ვაგვეა ხალხის ხმა და კავშიანი.
შენმა გამოსხლამ ბევრგზის დავითოკა,
თოკადი გრძნობებს შმაგს და უხიერს.
მე შენ ვაწოდებ სცენის ჯადოქარს,
შმათი მამლეტ, ბრძენი ცვარყვარც.

ბავშვო ურიელქ

შემდეგ რა მიხდა, დავრმა უთქმელი
ბევრი გრძნობა და ფიქრი დროების,
ზარ დარბეული ქარით ურიხმველი
და დამსხერვეული შენი რტოება.
შენ აწივბული ბუნჯი მფიონე
სიციცხლის ცეცხლით სავსე ვმაწვადი,
შენი ხმები და ფიქრი შევეკონე

და ყველას შვეგერმა სითბოს ნაწილი,
 ახლა სადა ხარ? გეძახი იმედს,
 ძმებო გელთან, ადექ, ხმა გაუც
 და ტრაგედიის სულის სიმძიმე
 შენი წრფელი ხმით შეარბევს ქაერს,
 ადექ, შენს ელვის მოძვეება მეხი,
 ადექ და შექსპირს ისევ შევბი,
 ისევ დასტავა „ბალადა ვეუსხვის“
 და დაადუმე მდინარეება.

თითქოს დამწვარი ჩეროში ზიხარ,
 ზიხარ, ეძახი ისევ ურიელს,
 მწამს, გადაიწვი ოცნების ცეცხლით
 და ტაშის ფრთებმაყ ჩავიმზუიდექს.
 მგონია, მაინც გამოიხეად ბოლოს,
 ისევ შევლობრებს მოძვერი სიაშებს,
 თითქოს მარაგად ქეუხარ ხამშობდოს
 და შენს ოთახში ტალღა წრთაღებს.
 მინდა ხშირ-ხშირად შინ დავბრეკო,
 ვთხოვო წამოდეგ, რამე იღონო,
 ზეცხის ხიდრმიდან ისევ აჭეკო
 და ვუღის რეცვა ხაღის გააგონო!

1933

ნიმარის საშინარულე

მაგიდაზე დევს ნიგარა თეთრი,
 სიყვარულე, ზღვაში ნახული წინათ,
 კოლხიდელო და უჯელო ვადა,
 სურვით მწიფარე და პაწაწინა.

მახსოვს მდებარე ამ ნივარასთან
სათუალე, დახლა, თუფშუ ხორბალი,
წრდილივით მდგარი ჩვენს უანჯარასთან
ბუბია მშვიდი და მწიფნობარი.

როს ჩადგებოდა ქარი კასი,
გადმოწვებოდა დამე მწუხარი,
შესმოდა ბუბის ტკბილი ხაასი
და დუღუნებდა წყენი ბუხარი.

მუქგაფოფრილი ერთი ღამმარი,
ნივარას ეკრა ფერფლის ფიორა
და იმღებოდა ბუბის ზღამარი
ნული და გრძელი, როგორც რიონი.

როგორ ჩაუქრეს ამირანს ცეცხლი,
მოაქრეს კლდეზე ხაღბის ხარბალი,
ზღვაში ჩაყარეს კოცონის ფერფლი,
გაუნიავეს ვრძისობა მართალი.

აწკარუნებდა ბუბია ქარებს
ან ტრაქტინებდა ხეში ხედისა.
მოფრთხილვებდნენ ღვესები წყნარად
გუგუნავს და გურიელისა.

ბამინ ვაღებდი ნივარას ზღვისას,
შივ ამირანის ხული მღეროდა.
ვურში გუგუნა შესმოდა მისი
და ხლეკაზე დეღუა მტკვინებოდა.

როგორც ნაწვევტი გამდილ ზღვაურის,
ან ქარი მცირე და ერთი ბენვა,
ოთახში იყო ტალღის ხმაური
და ვუფხვის ტყავად ნივარა ეცვა.

მიკვირდა მამინ, ბუნებამ რისთვის,
 ვისთვის შეიპყრო ზღვაურის წვეთი!
 ერთ ადგილს დასვა, არსაით ილტვის,
 არა რა იცის ღუღუნის მეტა!

მეტყოდა ბები: დადევ, მოთავ,
 ქარი ჰყავს სულში და მუზიზღება.
 ზღვამ უანდერძა ოთახში შეოთვა
 და ამირანი თუ ესიზმრება!

შემდეგ დადებდა ნიკარას სხეენზე,
 რომ ზღვაურისთვის არ მუხლო ხელი,
 და სიზმრით გართულს ამ საყერფელზე
 ვეაჭრიალებდა ტახტები გრძელი.

დაღ თოვლობისას, ბები, წახვედი,
 ცოი სამარე გერგო მარტოღენ.
 ხსოვნაში, როგორც კეამლი აბუდის,
 ბური სიბრძნე და ლექსი ჩატოვე.

წრდილიეთი გაგვა სამყარო ძველი,
 ხალხურ თქმულების სიბრძნეც ვააფებს,
 და შემობრუნდა ღვეგნდა მოელი,
 რაც ამირანის ბედზე მიაშწე.

კოლხიდა დადგა დიდებით ზღვაზე
 მადი მოურტვა ნაპირს ოღარად
 და დევს საყერფლე წემს შავიდან,
 კოლხურ ქარების მოხაგონარად.

არის სიყრმეს და სიმწიფეს შორის
შესვენების თუ სიმორცხვის ეამა,
ფრთხილბრუნული შეგონება ქორი,
ჯამში დამრეხა სპეტაკი შხამი.

ეს ეამა დადგა, დაუშვდი, მსანნი
გამხდარ თითებში მიქრება აღი.
ბარჯული ცეცხლის დახარჯვას ვნანობ
როგორ ავანთო ფარცულზე მწკარი!

სულის თვებზე: ჭმუნვა და ცრემლი,
როგორ ვამუშავნი ახრდის კოკარს!
ანუ ოსტატის მაცდური ხელი
აღბარებისათვის აღმართო როგორ!

ფრთხილბრუნული თუ მიკვდება ქორი,
ოჯახში ბუხარს მივევრა ღამის.
არის სიყრმის და სიმწიფეს შორის
სინანულის თუ სიმორცხვის ეამი!

ეს ეამა ვანჯულზე დაეკარვე ფერა,
ველი დატყნა და ბაღშიაც მოიოვს
მინდა მიწაზე ცხოვრება ჩემი,
სკავდეს ქარიშხალს და არა ფოთოლს.

ჩემი მამული, მანუქე ნამა,
ვაძივარჯიშე მარჯვენა მადლე!
მტარალი მოველ მიწაზე ღამით,
უგან სიმღერით მამიდოს ღამემ.

შემომამუშველე ზაფხულის თქორი,
ვემანის თქვათ ამოშრე ღამის.

არიხ ხყრშის და სიმწიფეს შორის
 შესვენების და სიმორცხვის გამო!

1937-43

გურამიშვილის და ვაჟას ფერა,
 მათი მომდევნო მე ვარ მესამე.
 წმინდა სახმილით ვიტანჯე ბევრი
 და შთავონებით ბევრჯერ ვაწამე.

როგორც რტას სტოლებს მთაში ირემა,
 ისე დაეტოვე ნაკვება ნიჭის.
 ეგებ ეს არის დაღა მცირედი
 და სულის ხანილის ანთება მიჭირს.

მე ვერმი მესმის: დანახ ღვსაფენ,
 ნუთუ მომვლავარ, შენა კენესამე!
 ვადმომიყარეთ ვაჟას კესანე,
 ჭირში და ღზინში მე ვარ შესამე!

ეგებ საფლავში წესიერით ვავიბე,
 ნუ დამივიწყებთ თქვენზე მინდობილს.
 მე წმინდანივით სიცოცხლე ჯავიბე,
 მალე მოგკედება, ძმებო, მშვიდობით!

გურამიშვილის და ვაჟას დარი,
 სიმართლის მოქმედი, მე ვარ მესამე.
 მათთან ჟანები მქონდა ზიარა
 და მძიმე უღლით ბევრჯერ ვაწამე.

რამეთუ ვიყავ მე დაქანებული,
პირს არ მიხსნიდა წინაპრის დანი,
ვერვის უწვევსე უარული წელული,
ვერ ვაევიწნე მჭერული ნანი.

მეათე ვარ თუ მე ვარ მესამე,
მთიდან დაშვებებს ვაეცას კესანე,
ჩემი მიამენა ზორბაღს თესავენ
და მე ზმებს ეთესავ, თქვენი კვნესამე.

1940

პირველი შინაფორი

ორი ათასი წლის წინათ ავრე
მას მისტიროდა ლექსით კატრული,
ლექსი არა ჰგავს მღვმარე ნანგრევს
და ახლაც რეკავს, როგორც ხანური.

აღბათ, ცხოვრობდა სურათად სულში,
ვიდრე პანჯიუთი აწევბდა მდერას
და შეხვეული გვლის ნაქუქში
შეღარს წერინიდა და კანბედა მერანს.

მეს მვეობრებს, მოფიფარ ავრე,
ჩემი სიმღერათ ხაღსში ნაწილი,
ვოფელა ჩემი პირადა საქმე
ხაღსის ცხოვრების არის ნაწილი.

მართლაც ვერ ნახოს კაცმა წყაღებს,
თუ ფუტკარიეთი შრომობდა სკამი.

რა არის სულის ვარდაცვალება? —
 უერასტვალემა, ვადისვლა ხალხში.

გახეხულებით ვაგნდები ისევ,
 და ვრძნობა თუ არ დამეხმარება,
 წემს სიმაწვილეს მეორე მსოფესს,
 კაცო, რომელაც მე შემსვავსება.

მეც ვაცქარები, თითქო სარკვეში
 უსოფი ხომდერა მომავლის დირსი,
 წემი ნამრომიც მინანს მხარეში
 და შეეოტავა ხომძიმე მისი.

დაეფათურობდი შეძლებიხვეარად,
 დამეს ეტეხდი და სუსხმა დამქარა
 და მე მომჯვარა ჭარმაგმა მუხამ
 სობრძნის კბილი და წრეული ჭადარა.

მეც ეფიქრობ დადგა ხომწიფის ეამი,
 ვულს ურთხილად ამწვეს წემი მარჯვენა,
 ვულსი ფფიტქამი ვოუელი წამი
 იტნება ცეცხლის ახლად ვარენა.

მე აღარ წავად მიწისთვის ბარად,
 სოულავს ძმის ვულში ვადეფიზომავ,
 და დარახტული მერანის დარად
 ვარეფ დამიდდის მარადისობა.

დ ვ ზ ა ნ ე მ ი

მშობელი ჩემი მომკვდარა ადრე,
თურმე ვოფილა მწუხრავით ჩუმი.
მშობიშელი, ტურფა, შემკული აგრე,
ოქროსხომიანი და აბრეშუმი.

აქვნიხ მახლობლად ჩამქრალა დედა,
არ მოღწეულა ხატება მისი,
რაგორ შევიძლო, ვიხილო ნეტავ,
შევიქმენ მხილოდ შეხვედრის ღირსი!

დედავ, ხატება არ დაგრჩა არხად,
ჭამი ვიცქარო, დამწემა სენი.
შენ ზომ იდექი ვეიმიან ჭახთან,
ეგებ შივ სარჩა ხახება შენი.

ან იქნებ შენი ოქროს თმა არი
კოღხურ კერაზე ამდგარი აღი
ეგებ ვაზია შენი ჭამარი,
ხვს რომ ვხევეა ცოცხალი კვამლი!

რაგორ შევიცნო, თუ გნახე სადმე
მოდი, ვეაღუაში მიგრიდე რტოთი,
მე უკუღმართი განგება დეგმე,
რტო დამარხავ, ჩამიჭრე შოთი.

რაგორც სკამია ზუზუნა ფეტყრის —
შენი ხმები მყავს გულის ბუდეში,
არ დამეკარგოს — ხათუთად ვუვილი,
არ გამოურანდეს ჩემი ნუგეში!

ს ი ა ს ლ ო ვ ა

ვეგებ აღმზრდელი იყო ვარძია,
ანუ ხერთვისზე თქმული ვაება,
ნემი აკვანი ვინ დაარწია,
ქარიშხალმა თუ დედის მგლავებმა?

სად არის დედა, შევიძლო მირქმა,
ნანგრევთან ვეძებ, მარჯვენას ვუწვდი,
ვეგებ ახლოა მიმწუხრის მიღმა,
ვზივარ და ღამის ნაბიარზე ვუდი.

ვეგებ შუა არს ნაბიჯი ხამი,
ეს მეირე სივრცე რად არ იბოძა?
როგორ მამორებს ხამხამი წამის,
როგორ გვაერთებს მარადისობა.

1940

ღ რ ი შ რ ი ა

არ მიხერბდება კენტად სიმღერა,
გაქრება მიხი მზუბუქი ბოლი.
როგორც ორი ფრთა სჭირდება ფრენას,
ისე ნემს გულსაც სჭირდება ტოლი.

ამიტომ მუდამ ვეძახი მომშუბ.
სიმარტოვე და დუმილი დავგმე
ვეგებ მოვვასმა ცალი ფრთა მომცეპ,
შემაძლებინოს გაუფრინდე სადმე.

რომ მივეუტანო ჩემი ხმა შიშას,
როგორც მწვანე რტოს წაღებს მტრად,
ვანდაცდევინო ორი ურთის შუთღვა
და აფრენილი ხიმღერა ერთი.

1940

ლექსის მახეობა

ლექსის დაწერა ძნელია ისე,
როგორც შერობის ხაძირკელის წაურა,
ზღვის მიმოქცევა ვერ ავითვისე,
თუმცა შეძანდა ხიმღერის მახრა.

ლექსის ამოთქმა არ ვარცა კელით,
თუ არ ამოცვა სული და ხორცი,
თუ არ დავრთო წყაროს ხმა წრფელი
და შიის კუთხილის მშვერება მოტყუები.

მაინც რა არის ხიმღერის ფუძე,
ჩემი წყლული თუ ზღვისი სხეისი,
თვინა წვამა, კუთხილის მბუძე
თუ შიის აღერსით დაღლილი ნისლი?

ან ზფანელი რა არის ლექსის,
ტბაზე ჭაული თუ ხრიალი ტივის,
სატრფოს თვალეზსი ვაგრული კვსი
თუ სურნელეა დახეინულ თივის?

ლექსის დაწერა ძნელია, როგორც
ღამღევა ვულში ნაგინგულ ვქვის,

როგორც ვარსკვლავის შერჩევა ცაზე
და ჯავში ბოქსი დაკარგულ ზეჰდის.

შინც ხად ქოყებს ოცნება ხაყებს,
ხვათით ვინ ახებს ხაგულე კალთას?
დექია ჰგავს სეზზე აკვამლულ სარკმელს
და სიბერებითან სიყოცხლის გამათს.

1940

0 # 3 0

დიდი პოეტის თვისება არი —
ვრძნობას სიფრთხილით ვაუდოს კარი,
თუ ვაგულენთილი არ არის ქნარი,
არ შეამყოთოს მიუღუქმარე ღარი,

არ დაყოენოს დაშეება დუზის,
ნაწვიმარ სულში დაწრიტოს ღვარი
და მიმოჭყვევის მღელღვარე მუზის
გზა უჩვენოს და დაუდოს ზღვარი.

სანამღი ვრძნობა მიიღებს სახეს,
დაეზგეანება მანგსა და სურათს,
მანამ არ გახსნას შირთოღღვარე ზეგ
და არ დასცალოს ცხოველი სურა.

მე ეს მოხული სიტყვა ვერ დაეთმა,
ვერ დავანელე ქრილობის სიცხეც,
აღბათ შემხედება მთის წყარო ხადმე
და წემს სიმღერას სიმკვირცხლეს მისცემს.

ვერ შევიტყუე სიტყვაში ფიქრი,
ვერ მოვახვიე ვაჟმანი გარეო,
ვერცხის ცაღივით ვუღის ხმა მათრათის
და მთაში მახშიობს არაგვის მოვარე.

ვეირვეულობ და მაფრინავს ეამი,
ვაგას ბუზბრახეყნ მივიწვევ მრწემი,
სარგლის იფრები მინათებს ღამით
და ვერ გამოუოტქვი გუმანი ზემა.

მაინც საღებავს დავეძებ თითქოს,
ცოღს ვაადვიძებს შრიადი ფურცლის,
მას ვადეუკითხავ საეჭუო სტრაქონს,
რომელისე ჰირველ კურთხეას უღდას.

ხშირდებს ვუღის ხამში ფოთქვა,
მხურს საქაშნაკო ხიმღერა ვიობრათ.
მე სრულიად სხვა მინდოდა მეოტქვა
და სხვას მამღერებს წვეული რათმა.

მაგრამ ხელს ვაგა დამსადებს მხარზე,
ვზას მინათებს და ხიმღერას ითხოვს,
და როცა მტრედი იფლავებს ცაზე,
მე მოვახვედრებს ნამსინა სტრაქონს.

მეხსივე მიგაწერი

როცა რიფრაგზე ამ ლექსებს ვწერდი,
მზარე შაძლევდა ზაიხლის იმედს.
და გრძნობის ვეელა მზურგელე წვეთი
ხალხს სიხარულის ცრემლივით მივეცე.

ნამყოს ჩარჩოში სული შეხუთვით,
ვშრომობ და ველი ხარკმელთან მფობადს.
წარსულიც მხოლოდ იმას ცეუთენის,
ვინც დაიმკვიდრა ზაიხლის გრძნობა.

მეირედი იჭვი თუ სინანული
აღრე შერწეულ ბუდეში დავთმე.
ვინ ქპოვოს კიდევ გრძნობა მადული,
მუხის გარეშე მცხოვრები ხადმე.

შე წერას ვიწყებ მეირედი ზაფრით,
წილი სიმღერის საგანზე ვგარე.
მის უშუალო ოცნების აფრით
ვიპოვო გრძნობით ახალი მზარე.

ლექსის ამოთქმა სიმწიფეს ითხოვს,
გულის ამბედს და უბილავ ნაკვესს,
უაზისის კლდეზე აფრენას ცდილობს,
რომ კლდის სიმაღლეს ოცნება ახვევს.

იგი არ ეტრფის საამურ ბუხარს,
ხუდზე აწინა ცხოვრების ხნული.
შემოქმედებას სირაულე უფვარს,
გასაგებად და სიმძაფრით თქმული.

ვადაძღვრება წმინდა ხმის ღუბავს,
ვედარ გამოხთქვას სიმათლე წრფელი.
შემოქმედებას სიახლე უფვარს
ცისარტყელის და ქუხილის ფერა.

კვამლი მისამოსი

ბეველი მცხეთა, საქართველოს ფუძე,
 მე ვარ მისი გაზაფხულის რომარი.
 შევეუბიხე, გულით დავაფურცელე,
 შრიალეებენ ვარდები და ღროშანი.

პირველ ქართულს აქ დაუკრავს ხარი,
 მოხეცეოა ეენახი და ასული.
 აქვე მხრდიდა გამორჯე წინაპარი,
 ფანჯიანი, ზავსიანი წარსული.

მეც აფენთე მომდგრალი ცეცხლი,
 პასამ ჰეშეით მომიტანა ღადარი.
 სად გამჭრალა კერა დანაკურცხლი,
 პირველქმნილი ზემი კვამლი სად არი?

მოიძებნეთ, არ გაბრწნილა ზემტი,
 გამოიცილებლდა სვეტაცხოვლის მარონით,
 ტერფი დაგურსა ქეებზე ანაბეჭდი,
 არმაზიდან ირმებეიეთ ვუფიროდით.

კრა გვენთი დაბლობში და მთაში,
 გრძელი ფაში გამოიეურეთ მხარულით.
 სამარეში სუნთქავს პიტაიხში,
 მიწით მესმის იარაღის ფდარუნს.

ქარიშხალში მეც გადავრწი ვრთი,
 რიფორც ქეაზე გამოთლილი ვერძენი.
 მცხეთა არის ზემი ღეღუღეთი,
 არ დამჭკნარა მისი ეაზის ფურცელი.

არ დამშრალა მოჩზუბარი მტკვარი,
 საქართველოს მთების ცრემლი მეიარული.

მე ვარ მისი ძველი მეგობარი,
 არმაზიდან მომყვინრალი ბრემი.

1941

ფიქრი სერაფიმოვნა

მცხეთის დამე გახლართულა სეროში,
 ქვას ატყვია ძველი დროის ქვარტლი.
 სერაფიტა წევს გარანდულ კუბოში,
 მისი თმებით მორთულია ქართლი.

მაგონდება ნადეის ხე და მავეალო,
 ვახის რტოზე დაფრქვეული მადლი.
 ფერფლად ქმნილა სერაფიტა მადლი,
 უღელნიოდ წევს მისი ტურფა ღანდი.

ღანდი არის ანარეკლი ტანადი,
 არ დაიფშენას, არ დაკარგოს ნემსტი.
 კუბოდ ერთი ხილამაზე მარადი
 და კვამლივით ბრხვიოდა ეშხი.

ღანდი არის უკვდავების ნუგეში,
 ქვამი ცოცხლობს უხინარა მწუხრა.
 სერაფიტა წევს გარანდულ კუბოში
 და იფხს ფერფლთან მოუხარია მუხლი.

ამაია, — დაგვწურნულებს, — ამამ —
 თუმე ვაგამე ქვარტლიანი დამე. —
 წამოდექი, ქვასე ქარი ქანაობს,
 მე მამდურე, ან მამდურე რამე.

ქართლში ვაფხა ალან არის ამას,
ვახი შენებთ ეტმანება ჭივის.
ჯუანია, როგორც გადისკრული მარათ,
შენი თმებით გადისკრული იყავს!

მართლა გვათხარ სიტუარეზე იგაფო,
არმაზის და ძველი მცხეთის ზერგო!
სამარეშიც შენ ღამაში იყავი
და მშვენებით უკვდავება გვრგო.

ამოხვედი, მაშიწვიც, მისუფრე,
წუნამდისონ მოაღწიე ღანდით.
ამოხვედი, როგორც ცისკრის სიტუარე
და ამოგვია შენ არმაზის მადლი.

შენ სიცოცხლზე ვერ დაუარე სამართად,
არ დაწებდი ქარაშხალს და ბეღარს.
სიღამისზე სერაფატის სადარი
არსად არი ივერთის გარდა.

1941

ქართული მხრე

ცხრა ძე მკაუდა, ცხრა ვაგაცი დედის,
მოკახმული ხმლით და მუხარადით.
ქართლის დროში დაუღოცა მხედართ,
როს დღევებსა მტერი მუხანათი.

შეჯარიოდნენ გულადები ცეცხლში,
ჩაინერგეს მხოლოდ ვაგაციობა.

ამშვენებდათ საქართველოს ეშხი,
 თვითუელმა ხმალი გააცოფა.

ერთი დასჭრეს და შეირხა დროშა...
 დედა გაინდა, მკლავის ანამარა,
 მედროშე შვილს შვაშველა ღოიგვა,
 მომდევნო ძეს ღროშა ჩააბარა.

დასძახოდა: არ შეირყეს ტარა,
 საქართველოს ძუძუს გაწოვებდით.
 მტერი სწებეთ, შეაწერეთ ქარი! —
 ეით სამრეკლო, რეცდა სასოვებით.

დასძახოდა, თმები განიძარცვა,
 თავდადებით აქეზებდა მხედართ,
 ცხრა მარუჯენა დროშამ გადინიველა,
 დაუბრუნდა დაუბრუნდა დედას.

არ ციულება დედას ხმა და სისხლი,
 ქართლის ნისლით საბუ დაეზანა,
 მწვერულადეით ამშვენებდა ნისლი,
 მისი თმები წვიმას დაემგანა.

ფეხშიშველი წინ უბლოდა ღაშქარს
 ახოვებული დედა ქეთევანი.
 არკინებდა მამულისთვის მამურალს,
 ბნელს აძობდა ქართლის სატყვარი.

წამომდგარი ღენაქს გადმოიხერხს,
 გორის ციხით ახლაც უხმობს მხედარს
 — მამულისთვის, ბრძოლა მამულისთვის! —
 ქარში რეცავს საქართველოს დედა.

3065 სიმბბ...

ეინა სოქვა, თითქოს ბატარა იყოს
ჩემი სამშობლო, დიდების დარბა,
ქართლში ეინ მხოვე ბატარა ციხე,
ეინ მოიგონა სამციერე მინა?!

აბა, შეადგით ერთმანეთს მოცბა,
მოცბა – შემკეული ხხივებს სირმათ,
ააშრთაღუთ არწივის ფრთები,
კლღით გაიკონეთ ვეირაღი ირმას.

ყოველ მადლობზე ციხე და კომეა
ნახეთ, აზომეთ ოსტატის მწერიოთ,
ან მოაგროვეთ უბხოვარ დრთში
ჩვენში დაღვრაღი ბუნებბს ფერი.

ვაზომეთ ქარი თუ ქარიშხაღი,
ნამწყდღეული რომ დამოდა ბეკით,
წყაღი შქეხარა და საშამარი
და აჟარღნიღი გუმბათი ბეკით.

წინაპრბს შიერ განღღიღი სივრცე,
ფამბა – ძღღეული გაფრწნიღ ცხენით,
და ვორგახაღის ნახიჯი მტრცე,
მოად აღბეჭღიღი ქართუეღის რწმენით.

შეახეთ ბრძიღღი გაწვრთნიღი ბეღი
დარუბანდიდან მოტანიღ კარებს,
და ვაიბხნება სამშობლო ჩემი,
უსახრუღობბს შემკეული მხარე.

ეინა სოქვა, თითქო ბატარა იყოს
ჩემი სამშობლო, დიდებბს დარბა,

ქართლში ვინ მხოვა პატარა ციხე,
 ვინ მოივინა ზამციარე მისა?!

1943

ქართლის ხალხმწიფი

1

რა კარვია მზის დახრისას ვორი,
 შემოდგომის ნრდილი რიგორ ეხამება.
 გადაჯვურებ ციხიდან და შორით
 ურმულივით ახლოედება შეღამება.

არ ჭახჭახებს ორდობეში მამვი,
 ვურძენს კრუფენ ვენახებში გამალებით.
 შემოდგომა ვინ აუშვა მთაში
 და ნრდილებით დაარხია ტრამალები!

ვინ აანთო ათასგვარი სირვვი,
 რტობ დაკვიდა ატმები თუ ქარვის თვლები!
 ხამავალ მზით ვინ შეღება ირგვლე
 მთებზე დრუბლის მოშრიალე ქარვისლები!

მინატრია, მეგალობა ციხით,
 ვული მიცემს, თუ მშვენებით ვავიძჭვალე.
 ვარს ვვარტყია საქართველოს ფიქრი,
 წყაროსავით გამკამა და გამჭვარვალე.

რიგორ შევძლო ავამღერო რიფელი,
 შრიაღვებენ ფითლები თუ ზღვავურია.

რამდენი ვხა, რა მანძილა ვრბელა
გორის ციხეს მგზავრის დარად ვაუვლია.

მაინც ვბოვე საქართველოს სიყრავ,
ათიქო ბაღში ვამლს კრეუდა და მიუესწარი,
ბუნებას ჰგავს მისი ვულის სიღრმე,
არმაზ ნახტომს მისი ფეხის საქუსღარი.

გორის მთებში სიჭაბუკე სახლობს,
ხალხზე უიქრიოი მთებს ჭადარა ვაგროია,
ქაბა ჭევერთან ფუსფუსებს და ამბობს:
მეც ვარჯაში სიცოცხლის ვხა დამყლია.

როცადღა ქართლის სიღამაზით ვიფრებოთ,
მწუხრის უმხით ვაქოღეია სანახება,
საგაღობღებს თაეად ჰგვანან მთები,
და ხმესივით დანყობილა ვენახება.

როგორც მეცხლო ავამღერო მწუხრია,
სამშობღოზე ღოაცეა თუ მევეინება
სუქურთმის ჰგავს საქართველო უზვი
და სრდიღლებით გორის ციხეს გეონება.

2

გუშინ ციხეც ვვამზედრებდა მძღავრა,
მიდიოდნენ, ფაცს აძღეცდნენ მეომრები,
ახლა ციხეს თავს ვეღება მტკვარი,
მთებიც ღვანან, როგორც სიყრმის მეგობრება.

რტოვამღილი შემოღვომა ვაღობს,
ამგაღამღიღს უშუმღება ტრადობება,
სუფრა არის თუ მზისფერი კაღო,
თუ ტურფებსა მივექსიყეს ჭადღოფება.

დაისის შიშით ვინ შედეხა ხალი,
სადამოს ფერს ატმის ფერი გაურია.
ორდობეში ჩარჩენილა ჩრდილი,
დაჭრილ მხედარს სადაც გუშინ გაუვლია.

ნაომარ გმირს გაუმართავს რთველი,
ეურძნის მტკვნიათ დამშვენებულს რა ვუწოდოთ.
გზაზე მხედრის გამოჩენას ვულო, —
ბინდა ვუღა კალათივით გაუწოდოთ.

ცხე ჩანს თუ საქართველოს კარი,
ველეჯან მწუხრის საღებავი ურევია,
რკინიგზასთან ბინდა წვება წყნარო,
და ქაღალში მოჭრიდალე ურმებია.

ყველაფერი გაჭოლვია ფიჭვით,
დახუნძლული რტი არის და ნაკადია,
წინ გადიფრენს მოგონება სიყრმის,
საგულეში ბარტყივით რომ ვეახადია.

როგორ შევბღლი აგამღერო რთველი,
ქართლის მთებზე დაფენილი ნობუბია,
ვენახია საქართველო მთული
და გორის ტინს ვაზის დარად მოხევეთა.

3

მიჯრიღა ხეხილები ჭრელი,
ბოხბებებით მოხატული კორდებია.
აღეებს მწუხრში შეუქმნიათ უერი,
ნელი რბევით ჩამავალ მშებს შორდებიან.

მათ შრიალში სიმშვიდეა ღიღი,
მტკვრის ნაპირზე ჩეროვები ირევიან,

მზე ევრება ვარემოს და მადის,
მზე არის თუ მთაზე მდგარი ირემია.

ნაცრისფერით შეიფლავს მტკვარი,
ინხრიალა, თეთრად ღამე გაათავა,
ხეობაში შემოადო კარი,
და ცისკარიც თავისუფლად ვაეტავა.

ხეობლებში მიიწურა ხმები,
დაღლილ ნიავს ვენახებში ურულება.
მხედრებზეთ აიშალნენ მთები,
გორის ციხეს რომ შეპფიცინ ერავულება.

მშურს განუქვრიტო წეთისოფლის სიბრძნე,
დაჭრილი მთაც ვანჯკურსო და ვაეამრთელო,
უჩინარა საოს რწევა ვაფრბენ,
თუ დაირწა ჩვენი ტურფა საქართველო.

ვინ ჩაპკირა გორის ციხის ფუმე,
ვაისარჯა, ვულმოფენელ აამენა,
აკიდოს ქვაეს მტკვრის ხეობის ბუფე
და მშვენებით საქართველი დაამშენა.

4

ვაეევრებსდი მატარებლის სარკმლით —
გორის ციხე შემოფეომით როგორია,
მომწევენა, შეჭვარტლულა კვამლით,
წარსულიდან ვანვისფერი მოპეოდია.

ამ ტრამალზე ვინ აღმართა ტინი,
კლლესზე ციხე რა მარჯვენამ გამოკვეთა,
ჩამავალ მზით ვადმოპკიდა ჩრდილი
და მფინარით ვახასველელი გამოკვეტა.

როგორ ტურფად მოუშენა კიბეც,
 ღიახევის წყლის მიხი ფუძე აღოკეინა.
 თავადავბა და მტვერი მწიფე
 სვეტის თაგზე ამოჭრა თუ ამოვირა.

შეიწყია, ხელ მიმინო შესეა,
 მუხის ველთა გამოჩანდა კარიბჭენი.
 მე ფრინველის ფრთას შრიალა შესმა
 და ხილული ხილამაზით დავიჭერი.

ახლა მწუხრით ვუთვალთვალე ციხეს,
 ღიახევიდან მე შევეურებ, როგორია,
 პეშეაო წყლიდან სიზალისეს ვიღებ,
 ცისკრისხვერით მდინარეს რომ მოკეოლია.

შუე დაეშეა მთავრებილზე კენტად
 შუე მიის მღამა აურახავით გადიფერდა,
 მეცობონემ თუ განჭერიტა ნეტავ,
 რომ ციხიდან სიყვარული აიფრენდა?

თუ ესმოდა დაფიქრებულს წუთით,
 რომ ეს ციხე მრავალ ციხეს დაბადებდა,
 და მშვენება შხით მოსირმულ კუთხის
 საქართველოს სიყვარულით აგვანთებდა?

მწიფობის თვეს შეურევედა მისაკს,
 ყველა ოჯახს გაათბობდა შთავონებით,
 დაიდგამდნენ უკვდავების ჯაღას
 ამ ცხოვრების თანამეზაური მთავორები.

რა კარგია შხის დაბრისას ვორა,
 შემოდგომის ჩრდილი როგორ ეხამება.
 გადავეურებ ციხიდან და შორით
 ურმელაფაო ახლოვდება შეღამება.

დავალი გარანტირებული ვადაში

შენ გარბოდი, გზაში ქარი მოგეწია,
მოგასხურა წვიმა და აგაპური ცხვენი.
ღმერთო ჩემო, წვეთა თუ წვლის შეწვია
ნუ დამამხებრევ მეხია, ხე კითლა მიხსენ!

არ ვისმინა, გზაში წვიმამ გაგამეტა,
გამაძლა იგი, როგორც ღვდის კლეოა.
მოშხუილე დამე ბინდად დაგებედა
და აუღარი ბედმა მოშხულ დავიტოვა.

ერთი ცაცხვიც არხად შეგებდა გაქოლგოდი,
ღარც თავის ზეინი, შესადარი ბებრის.
მოწანწკარე წვიმის ძეით დაბორკოდი,
გახილე და, შწირო, გამსუენებდა მწუხრი.

წვეთი იყო, თუ კვამალი ბუფეშურის,
რა ვხუხუაუდა აგრე, აუღარობის მხენამ
შენ გექებდი და წვიმაში მოგაშურე,
საწვიმარში ებოეთ საკვალეყო შენა.

შენ გცაეა, თუ მე ვაანკალეს, ხელ ვართაა,
ოდონდ ვეფით შარად ტრფიალებით მიურადი.
შენს მღეიმეშა მხურდა დამე გაშუთია,
ან მუპოვნა შენი ცრემლით ხაესე კვამლი.

გვრ მომხიბლე ღოცეთი, გული შემადონდ
ხელზე მითრათს ცრემლით შეფრქვეული იფქლი.
შეაგროვე გზაში, წვიმით შემოკონდ,
მომრიალე ქარში, ფრიაგამღალი ფიქტი.

გვასხოდი, შემრნა ქრატა ჩაქრობილა.
გამაგონე წვეთთა დამგანგველი ეღერა,

სად მდებარეობდა ადრობის ოქრობარი,
რომელ მინდვრად შეგვეგება ბედისწერა!

ხეტიალში ხუჭუჭა თმა გაახუნე,
გალობაში სუფთად შეახვიე წველული
და მლოცველმა კაღმით ქართლში დააბრუნე
ნაწეიშარი ვარდი, სტრიქონებში რგული.

წვამა თუ მგლოვიარე ყვავილები?
რა ამშვენებს წიგნში წამოფრენილ სტრიქონს
გვათბულობ და სანთელავით დავიღვეო
და წვამაში, მწარო, საქართველო ვიხმობს.

ლორდინი ვსახვიატსკოვი

„მოკრებ ქალაქ შუბ ვლოდიო“,
დაეცა ავრამშვილი

ზამთარია, ზამთარია თეთრი,
შეგვარტლული ღამეა თუ უღრანია?
მოღუღუნე ბუხარია ერთი,
მამულზე რომ საუბარი უბარია.

ქართველები მისხდომიან ბუხარს,
ნარდი მღერის თუ ჩხრიალებს კამათელი.
კრიალოხანს მარცვლავენ და სწუხან,
ვღანღებთ საქართველო სანატრელი.

ზამთარია, ზამთარია ცივა,
ნათლისღების მოწყარუნე ავღრეხია,
რიფრაფივით ფიქვის შემა ღვივის,
უსაქმიობით მელექსენი შრეულღებთან.

მოწყვნილნი გასცქერიან კარებს,
ნაკვერცხალზე ნაფიქრალი მიქურდება.
ფანჯარასთან ზარს მარხილი დარეკს...
ნაიჭროლებს და მამწუხრსი მიყურდება.

შერხულია, შრიალია ვარეთ,
წიგნს ზეჭდაყენ და სტამბაში კანკალებენ,
ყოველ ვურცელს ადარებენ მხუარებს
და ასობს ქართლის ვახებს ამგვანებენ.

ზამთარია, ავღარია ცივი,
პეტერბურდით დახმარებას მოედთან.
მშრალი ქარი ბაკვაშურში წივას,
ტყეს წიწვიანს თუთრი თოვლი მოერია.

შეიდა წელი მოუთვლია ღოდის,
გოდვე ბევრი საფუთქელი ვათეთრდება.
ვრძელი დამე დახრულდება როდის
და სამშობლოს მთა-გორებზე ვათენდება.

სათათბიროდ თავს იყრთან ავრე,
გარბერაფი ნაკვერცხალზე მიღურჯდება,
მხელუმბელებელი შემოვა და ცალკე
მიმქრალ ბუხარს მშობელივით მიუჯდება.

მოუხმობს და მოაყოლებს დავითს,
შვათათვეში ხატართველო რა ფერია?
და მოთხრობით მოგონება ჰევაფის,
ქართლიდან რომ ფრინველივით აფრენია.

მაცნის გურამიშვილის გრძელმა მასტანის პარლამენტის გავრ

ვარდაიყვალა ასტრახანში ვახტანგ მეექვსე,
ვაი, რა ბოძი, რა მამურალი და რა მელექსე!

როგორ გეაურევებს დუღარჭნილი ბედი მაცოური,
ცხენა ქიხეინებს და ქვითინით მივეც დასტური.

ქართლის ტრიდლობის სამკურნალოდ ქვეყნად მავალი
მგზავრი იყო და ვხაზუ შეხვდა ჭირა მრავალი.

მე მფარველ მექმნა და მიძხილა ნიჭი სამკალი,
ახლა იგი წვეს, კლამტარმა იწყო კანკალი.

ფურტარი არ გვევს და ხანთელი როგორ ჩამოვჭნათ,
მგლავი მოვეტეხეს, გლოვის ხარი როგორ ჩამოვკრათ?

ვადმოხეწილი ჩვენი ვლოყა ვარეთ გაისმის,
ყინვამ დააზრო იმედი და მდელი მათისი.

ჭერი დაგვეწვრა და წვიმაში შევრჩით კეჟანს,
სამშობლოს დროსა არ შრიადებს, დაბლა დაეშვა.

ლოვანთან ეწყო დაბეჭდილი წიგნი მრავალი,
უკვდავ სტრატეგიით აღეჭურვა შთამომავალი.

„ვეფხისტყაოსანს“, „დასტურლამაღს“, „ქართლის
ცხოვრებას“ –
თვითველ სტრატეგის შთამავე ემახსოვრება!

თავს დასდგომიან ხმლიანება ქართლის მოკეთეს,
ვისაც იმედა წრდილოეთის ყინვით მოკვეთეს.

შორს გადახეწე, გადასერე მაწა ხარბელით,
თურმე უცხოეთს მოგეწევა მაინც ხიკვდილი.

რომელიც შენთან აღზრდილია მშობელ მხარეში,
რამ შეგათრიოს სინათლიდან ბრუშე დაბეში.

უახტანგი მოვედა, კახაბამი ვერვინ შესტობა.
ტრიალ მანდორზე გზადგარგულს ვუთხრია შენდობა.

რატომ ხმაურობს ზემო გულა, როგორც წისქვილი
წისქვილში წაველ, აფაცდინო ვგებ ხიკვდილი.

როგორც მონახტვებს, შევეკვდლო, პური ვითხოეო,
მამურალი ენაბო, ქართლის ჭირი მასთან ეიგლოეო.

აღვებს დავითა, გადასცქერის ღია ხამარეს
და თავის მფარველს ასტრახანის მაწას აძარებს.

გ უ გ უ ლ ე ბ ი

მარტის თვიდან თეთრ გვევლებს
ვლახს, უნდა ვადიდაროს.
გულს გაღობა ავუგუნებს,
ვარდა რულაეს ხანტყარო.

ვათხოვრეთ, გვევლებო,
ღაღით ალუფგა უგუნებოდ,
სახმრად მშობელს მეუბარე
და უიქვენიოდ ვამარტვილუ!

სად ხარო, სად ხარო გვევლებო,
სახით მაწა გადახსნული,

მოსილთ ზამთრის უკუნეთა,
შეკდრეთით აღდგეს გაზაფხული.

წყლულმა გრულმა, დადაგულმა,
შემიბერო და კელარ უნახე:
ქართლის მიწა, დასაგრულმა,
მისი მთა და საკუნახე.
ბედის წიგნში ჩაშენწერა
ობლობა და სივავლახე.

გადმოფრინდიო, ვუგულუბო,
ზამთრის ბუდე დამიფუშეთ,
არ დამტოვიოთ უკუნებოდე
და ქრადლობა დამიშუშეთ.

ვეყიანებთ იუთრ ვუგულუბს,
თუ ახილეთ ქართლის ბარა,
ვუთნისდედა თუ დუღუნებს,
ვორის ციხის ვერდიო მდგარო?

თუ გადვიდა ქართლის ჭირი,
მარცვლულეთ მოთბა მიწა,
ბედისწერა კელაჟ დაგვტირის,
თუ ცვარიან ველზე მიწვა?

„გუგუს“ გალობთ, ვუგულუბო,
ზომ არ ქოვეთ ღანდი დედის,
ქართლში მყოფი უგუნებოდე,
მგლოფიარე ვაფის ბედით?

„აჟუ-თესე“ გამავონეთ,
სიცილებლის ხმა წემი მხარის.
გამახარეთ, ამამღერეთ,
ეამარტვილუ სიმწუხარით.

თორემ, რა ექნა, ცრემლია მწუთხა
 რად ვაგემო უგუნებოდ!
 ჩემი გულა ვარამს უფრთხის
 და თქვენ გულით, ვაგაულებო!

გამართონება და იმედი წასვლა

უკუარად ომში მიხმებს,
 ტყეში იყავ, სოკოს კრეფდი, ვინანუ,
 მსხმოიარე ვუნახა ხარ სიყრმის,
 ვერ გიპოვე, სამშინაღლი ვინანუ!

ამხედრების შეშხედა ვერი,
 დაიფარე თაფლისფერი ზაია,
 დამიქროლუ დარაია კრეღა,
 ბადისფერა, რაოვორც ჭიამაია.

მე დავრახტე ქუნე შადი,
 დამეფუშა მრდილოვანი კარავი.
 ვადმოშხედე, შეიფუთნე შადით,
 ვანშორების ვაშა და ვარამი!

თუ დავიჭრე, მწეაღეს წელღა,
 ვაი დედა, შეწილაღოს ვაგღანი,
 მომიტანე თეაღით გაზაფხუღა,
 შემარჩიე სამკურნაღლი ბაღანი.

მეამება სამაია,
 ივერთის ღვთაბმშობელის ზაია.
 შენი თეაღლი ღაა სამარვა,
 შენი კაბა – კრეღა ჭიამაია.

სად მოეკვდები სადაური!
ვერ დაგკრიფე დამაქრული ყურბენი.
შე ეარ წიგნას მხოლოდ სათაური,
ჩემი გამი — დასაწერი ფურცელი.

გამყოლე ტურფა ღანდი,
ყაზაყავით თუ მეტოქემ ამკაფა,
გამონახე ჩემი მუზარადი,
ჩააწვეთე შენი ცრემლი კამკამა.

მიძმეს მივე სასოებით,
მუზარადით შესვას ჩემი ვარამი.
გამავონე მოთქმა განშორების,
დამაფარე ივერიის აღამი!

ან რიც წელში ვხე ვარელით წყვილად, წყვილად

ამ რც წელში ვხე ვარელით წყვილად,
მთა და ბარში ხვეული და ხორა,
მთაში ბევრგზის შეგეხედა დილა,
კართან ბევრგზის მოგვეწია თქორი,

მოვეაფრტვია სიხალისე,
ჩამოვერვეხა მტრის მური თუ ჭორი,
და შენ შემინი ხელში ისე,
როგორც ვაზი ან ღამაში ქორი.

ორი ფრთა ვატებს, ერთი კეამლი,
ორი ბეჭდის გადაწილი ზოლი.
შენს თვალში ჩანს ცასკრის ჭავლი,
ჩემს თმაზე დევს ვაზაფხულის თოვლი.

ფრო მიქროს და მაიმუნებს,
ცხენს მიგაზმავ თუ მიჭედავ ხალებს,
წლები პეკანან განვიღო ქალებს
და სახლი პეკანს შენი ხელის აღუვრებს.

მეც არ მჯერა, თუ მოვხუცი,
არ ვახევენებ, არ დაშედოს ქონი.
შენს ქაღარას მე მოფუცი
და მერე კა დავბერდები, მგონი.

მარცხ ხიანო და ხინასე,
სახადიღვეს უხიანობო ძილი.
მტკვარი გვიანის აივანზე
და მამულში წვილიად შეგვაქვს წელიდა.

რაც შეგვიძლო, გავისარჯეთ,
მე დიქს ეწერდა, შენ ვხავნიდი წერილს,
კიდევ ბევრგზის გავადი ვხასზე,
რომ შევობრებს არ სამოვრძეო მერძისს.

თუ დავეჭირდა, შევშვიდროდეო,
ხელისგულზე მოუთავსდებო მკისე,
ღამე ვარსკვლავს ვიძიებო
და შენს ხუნთქვას, ვით წყაროს ხმას, ვისმენ.

მეც შეშეძლო ჩეხეა შეშას,
მთაში ირმის შეპყრობა თუ ვიხვის,
ცდა და დედეა მოხახევეში,
ოფლის დაღვრა და გაღბობა ქიარხლის.

დღეს შენ მიღეს სახლის კარებს,
ფანჯარასთან მე მიცდა თუ ქუხილს?
გამტრავ ქარში მომეფარე,
არ შეუშვა მან წვიმები მწუხრის.

არ მოედო სადმე კვალს,
როცა გზაზე სწევდა ვარსკვლავს თუ ვეავილს.
ხანდახმული ვრძნობა რეკავს,
მწუხრი რეკავს და ცისკარი ხვალის.

1953

მე მომხვდა შენი ნახროლი თოვლი,
წელან მომხვდა თუ დიდი ხნით აღრე
ვხუცდები, არ ვარ მე შენა ტოლი,
როგორ გაბედე, ხუმრობა შეადრე.

მე მომხვდა შენა ნახროლი გუნდა,
დაძასველა და შეხლები მითროის.
თუ სიყმაწვილის მოყვანა გსურდა,
უნდა გვეხოლა იუბი მინდვრის.

თოვლი ყრია თუ გამთასვლის ფერფლი,
მგონი ვინულზე წყრიალებს ქოში,
დამეძნა წერილი ფიჭრების ფეტვი
და ვერ აჯერიფე მარცვლები თოვლში.

შენ მოძახვედრე შეგრული გუნდა,
ვაგებარდა და შემოსკარ ტაშა.
ასეთ სიცილქებს სიყრმის დრო უნდა,
შენ კი ფანტელებს მიმატებ თმაში!

მომხვდა გუნდა თუ ტრფიალის ტყვია,
კაფში მწედა და ვაშეშებ კისერს,

ვერ გამოვივა, თუ არ გაქვს ია,
თოვლში აპრილი საიდან მიშვებს?

ცოეი ზამთარი ბევრჯერ შერყინა,
თოვლში შაშვეებს აკრებს ფატი,
ვუნდა მომხედა და გული შეტყინა
და სიტახუკის რა უნდა მეტა.

რა უნდა მეტა ვაწეართულ თიფებს,
სიცილქით სძლია ყინვა და თოში.
ჩემი ოცნებაე ქაღარას თამყნს
და ტახუკავით გუნდაობს თოვლში.

1955

თბილისის თოვლი

თოვლში თბილისი უტურფესია,
ყლორტზე ნახა თოვლის ფაფქები,
მოვბზე ვარდები დამითესია,
თუმცა მკრუფელი მე არ ვაქნება.

მოვბზე მფრინავი ფანტელესია,
მე კი შვონია — ჰევავის ტყემლესია,
ხვეში ვაღობით გამოვინება
და მოვბს ვამღივით თავზე ვეკლესია.

მეწეის ვერაზე სულის საყმელი,
შენი მშვენების ვახხდი მოწამე.
შენი ფიქრი და შენი საქმენი
გულის სასწორზე ბევრჯერ ავწონე.

ბნანში ღვინო არ მითხოვია,
მწუხრით ხავსება ღვინის ჭიქები.
თბილისის მთებზე დაუთოვია,
თოვლებ დაუფარავს ჩემი ფიქრები.

მაინც თბილია შენი კალთები,
ხავსლით ივსება ვულის კალათი,
შენი მშვენივლით ბევრჯერ დაუთვრები
და ვერ მივაღწევ ხახლის კარამდი.

ჩემი ხისხლია თოვლში ჩაღვრილი,
მაინც თეთრია თოვლის ფოჭქები,
შენი ცელი ვარ, შენი საყვირი
და შენი ფეხვიც მალე ეოქნები.

1934

არ მშორდება ჭირვეული მარტი,
ჩამოქროლებს ქარით ეტლიანი,
გამომტაცა ვეღა მისამართი
და ვერ შევძელ ვხებზე ბეტიალი.

აფრებოვით ფარფატებენ დღენი,
ჯერ მოვბია, მერე მერთალი ხევი.
ჩემს ხელნაწერს ვერსად მივაგენი,
ვერ ეიპოვე მოძმის ნაკვალევი.

ხად მიედივარ, ან მოედივარ ხადან,
ნუთუ მართლა დამეღია უადო

და სიციხეზე, მხოლოდ ერთი ციფა,
მეღა გამეღელს რაგონ ვეწიღადო.

ბანგარი, თებერვალი, მარტი,
სამი თვეა შეტად უღიმღამო.
გულას ჯამში დამიგროვდა ტეარტლი
მოგინზეზე სივარუღის ვამო.

13 მარტი, 1966 წ.
ღიღის 10 საათი.
უკანსკელი ლეჩო.

ՎԵՐԽ
ՁՈՒՍԵՆԵՎԵՐՅԱՆ

1901—1976

29/10/52

पुस्तकालय में प्रवेश करने के
लिए आवश्यक प्रपत्र प्राप्त
होने पर प्रवेश - लिपि लेखन
आदि - सभी प्रयत्न

पुस्तकालय में प्रवेश
के लिये आवश्यक प्रपत्र
प्राप्त होने पर प्रवेश, लिपि लेखन
आदि प्रयत्न प्रारम्भ

पुस्तकालय में प्रवेश
के लिये आवश्यक प्रपत्र प्राप्त
होने पर प्रवेश - लिपि लेखन
आदि प्रयत्न प्रारम्भ

पुस्तकालय में प्रवेश
के लिये आवश्यक प्रपत्र प्राप्त
होने पर प्रवेश, लिपि लेखन
आदि प्रयत्न प्रारम्भ

पुस्तकालय में प्रवेश
के लिये आवश्यक प्रपत्र प्राप्त
होने पर प्रवेश - लिपि लेखन
आदि प्रयत्न प्रारम्भ

पुस्तकालय में प्रवेश
के लिये आवश्यक प्रपत्र प्राप्त
होने पर प्रवेश - लिपि लेखन
आदि प्रयत्न प्रारम्भ

पुस्तकालय में प्रवेश
के लिये आवश्यक प्रपत्र प्राप्त
होने पर प्रवेश - लिपि लेखन
आदि प्रयत्न प्रारम्भ

पुस्तकालय में प्रवेश
के लिये आवश्यक प्रपत्र प्राप्त
होने पर प्रवेश - लिपि लेखन
आदि प्रयत्न प्रारम्भ

1952

पुस्तकालय में प्रवेश

მეზარეულსა კრებამოსაგვი

ზოგი ვენიას არიმევეს ჰაირონს
და ირონიით ახსენებს შოთას,
ფიქრობს, ვარ მათი თანახმართ,
და მუშტმოღვრით დაღის და შუოთავს!

რევიღუცია აიღო ხაგნად
და მის ვარშემო ჰოდავს რაღაცას,
მაგრამ ნამდვილად ის ვერ ასახა
და იცხლის ნაცვლად აბოღებს ნაცარს.

ახეთი არის ზოგი პოეტა,
ის ქვეყანაზე ზღუღს ვერ ათავსებს,
რაღაც ჰოდეით და მიეთმოეთით
აქეს წარმოღვენა საკუთარ თავზე.

ის ვრძნობს ობღობას თბიღისში მოყდით
და სზვიანს ამას ფიქროთა მიეთუღებს,
ზოაქეს ამბავი ფოსტიდან უოსტით,
ზოაქეს თბიღისში და აქართუღებს!

თან ფიქრობს ვუღში. ამ ფიქროთა კარავს,
რაც კი ვფარიღით ამენდა ვუღის,
თათქოს ქართული ჰამარდა ჰფარავს,
გახსნი, მარხთა სხვა ჰათუღში.

ვეღარ გაიგეს მეოცე ხანა,
როს ხინამდვილე ასე განსაზღვრეს,
ქართულ ცხოვრებას აძრობენ ხალათს
და ტანთ აცმევენ სხეა ხალხის აზრებს!

ოქვენ, პოეტებო, თუ წერთ ქართულად,
თუ ვინდათ რეკდეს სიტყვა ქართული,
წერეთ ლექსები წელგამართულად,
წერეთ ლექსები წელგამართული!

ასეთი ფერა, ეთქვათ, თუ დაბურდა
და მოისურვებს ფეხით გათვლონ,
იშას წაქიცივას ვერვინ გაბედავს,
ის ურყევია, ეთ საქართველო!

ეს მას არ ნიშნავს, რომ ეყვით ძუნწი
და ეაყასებდეთ მხოლოდ პატრიოტს,
არ ვეინდა ვინმეს, ვერ თავზე უწინ,
სხვისი სხენება რომ ვაპატიოთ!

და თუ მივიღეთ დანიშნულებად
ქართულ სულისთვის ბედი ასეთი,
რად ვაგყვიოდიოთ თავისუფლებას,
თანასწორობას რად ვაარსებდიოთ?

წვენც სხვებთან ერთად მივეციებით დრო-ვამს,
წვენც ერთი მზის ქვეშ მსოფლიოს ვეძებთ
და ბედოვნების საკუთარ დროშას
წვენც, წვენც ავიტანთ მის სამაღლეზე!

მამ, მეგობრებო და პოეტებო,
მშობლიურ ენას პატიუე ეცით,
თქვენი სახელი ხალხს მოეღება,
თუ მას დაანთებს ქართული ეყეხლად!

ჩვენც ბრძოლის დროშა გვაბობს აღისებრ,
 გვესმის ოქტომბრის მძლავრი ვიწვნის,
 ჩვენც ვეაფროთოვანებს და გვახალისებს
 მხნე გულსძვერა ამ საუკუნის.

მხოლოდ იყოფეთ, მშობლიურ მიწას
 სხვის ნაფიქრალში ნუღარ დამსდეთ.
 საკუთარ სახეს ვინც კი დაიცავს,
 იგი სოფელში შევა თამამად!

1922

ა მ ტ ო კ ო რ ტ რ ე ტ ი

მომატებს გლობუსი პოეზიას, ლექსებით სავსე,
 წინ გამაქანეთ, გამაქანეთ, ელვის რამშებო, —
 მშუო, მე ვეტყვი, დამსცადეთ, მთუარევ, შერც ახე,
 ვეტყვი, ვიამბობსი, თუ რა ხდება მიწის გარშემო!

ზოგიერთებს დამცინებენ, დამაცედრიან,
 რის „მე“-ზე ეფიქრობ და სულისთქმა მიტაცებს კიდევ, —
 ო, ჩემი გული, მძიმე არის, ეით ტრადედია,
 ო, ჩემი გული, მიწის გარდა, სხვა თუალებს იტყვის!

ბევრი რამ მინდა, ბევრს დავუბებ, მიუფრინავ ეტლით,
 წინ გამაქანეთ, გამაქანეთ, ბედის რამშებო, —
 ქარიშხლის ფრთებით გამაქროლეთ წინ განუწყვეტლივ,
 შემომატარეთ მზესთან ერთად მიწის გარშემო!

მეც შემოდლა ვიჯირათო რითმებით ლექსში,
 ქორივით ქარში გაღვარდნა ფიქრებთან ერთად, —

დადავ გაგზრდილვარ ამ ცხოვრების ზეენა-აღერსში,
 ლექსიც ვოველაივის აღგზნებული გულითი ძვერდა!

დღეს ჩემი სიტყვა ახალია და უჩვეულო,
 ჩემს სიმდერაში არც ზოდვია, ადარც წუხილი, —
 ცეცხლიან ფრთებით ინაეარდე, სულთ რჩეული,
 ვუბრძოლით ბნეღვის, შენ ეღვა ხარ — და მე ქუხილი!

ბევრის თქმა მინდა, ვიტყვი კიდევ, მიუფრინავ ეტლით,
 წინ გამაქანეთ, გამაქანეთ, ბედის რაშეში, —
 ამ ცხოვრებაში მე რაც მიეყარს, შე რასაც ვეტრფა,
 ეს მხოლოდ თქვენ ხარო, მომავლის გარიერაგებო!

გახებულაია ეს ვლიბუხა ლექსების ბოშით,
 ფაქრი — შხის ლტოლვა სურვიღების ღანღებს გადაქვეა,
 გათენებაძდე შე რაც მითქეაშს, რასაც ვამბობდი,
 ეს აწერია ვარსკვლავებად შიების გადაღმა!

ო, მახარია, რომ ეს ბედი ქვეყნად შეღირსა,
 წინსვლაა ჩემი ნადვღიანი დღის გამქარეული, —
 აღიო ძვირფასო, დაადლოცე გზები ბედისა,
 აღიო ძვირფასო, ცეცხლი იფოს შენი მფარეული!

1933

ლ 3 6 0 6 0

შენ ჩამოვეშორდა, ბედადო ლენინ,
 და ქვეყანაზე ობლად დავეტოვე
 ვადეუფარა ტრაურია ბნელი
 გაყობრიობის სხვადასხვა ტომებს!

გლოუობს თბილისი, მოსკოვი კრემლით,
 ღროშებშიაც თავი დაბარეს დაბლა,

საკვილა ნათელ სიცოცხლის წერეთი
წუნს აღმადრწუნს დაცვა დამბლად!

შავრამ, ო, არა! არ ვვინდა ცრემლი,
შენ წერეთის ეს არ ეკარნახია,
ევჯურობო სჯუაროდ და სკედილს უწყედილო,
რომ თაუზე ვკახვევს ფიქრებს ნაღვლიანს.

რისზეა ამოდის მკვეთრი, ძღაფრი,
მტრებს დავიშონებო თაფლით, ეღვითა,
შენებრ მებრძოლი და შენშიერი
ჩვენს წითელ ღამქარს თუ მოეღვანა.

ვფიციავთ შენს დროშას ვატარებო მადლა,
დაეხმარებო მროშისგან დაღვლილი,
ღწინ! შენს თვალებს წერ არ დაემარხავთ,
ღწინ! შენს შუბლზე მიწას არ დაეკრიო!

შენ თვალებიდან ეცხებო გვიოდა,
შავ ახლაც შფითი და სმეშია,
ფე, შეინახოს კაცობრიობამ
შენი სახელი, როგორც მუშია!

ჩაიუღის ეამი მტერვეთ, ხმადრით,
ხუდ სხვანაირი მოვა ცხოვრება,
მოვა სხვა ხადნი და სიყვარულით
შენს უკვდავ სახელს ვამბორება!

ნახტოვი ვხისკივ

მიეჭრი ელვის რაშებით,
 გაქანება მახარებს,
 უკან ცოვი ქარები
 მოშკივიან ზარებით, —
 საღამი და მშვიდობა
 ამ ქვეყანას, ამ მხარეს,
 მზეში დაბადებული
 მზისკენ მივემგზავრები!

ისმის მთების გუგუნო
 და სხივების დრეობა,
 ცაზე დრუბლის რაშები
 ცეცხლს აჩენენ ჭენებით, —
 ამ უღაბრო მიდამოს,
 ამ უკუნეთ ზეობას,
 ვერ გაივლის „მერანი“
 და ვერც „ლურჯა ცხენები“.

ვახწით, ელვის რაშებო,
 საზღვარს გადამატარეთ,
 ვახწით, გადავიაროთ
 დარიალის კარები, —
 — აღარ დაუბრუნდება
 ამ ქვეყანას, ამ დარებს? —
 მომკეთიან შორიდან
 საქართველოს ქარები!

დარიალო, მშვიდობით,
 იმედებსა დამთოვეს,
 ზუღის ეტლმაც საზღვარა
 ვანდლო, გადათარა, —
 მე შენს მკერდზე წარსულში

თუ რამ კვალი დავტოვებ
დე, იმ კვალში წაიღვი
საქართველოს იარა!

დროშიდ გამლილ სიხარულს
თუ პოლომდე მივიტან,
მე უღარდოდ ვაფიარ
ამ დარიალს, ამ დარებს, –
ვასწით, ელვის რამებსო,
ვასწით შურდულივითა,
და მხით შევფარებული
მზეში ვადამატარვი!

ვხედავ ახალ ქვეყანას,
მეხმას შრომის დაღადი,
წითლად მოსკიდებია
ეს დროშების აღები,
დედას გამოვეთხოვე,
და-ძმებს ვუთხარ სიხეამდის,
რა ვქნა, აქაც ბევრია
ჩემებრ ღურჯი თვალეხ!

ელვად გამლილ სიხარულს
მზეში თუ ვერ მივიტან,
რა მოარჩენს ამ პატარა
ქართველ გულის იარებს? –
ვასწით, ბედის რამებსო,
ვასწით შურდულივითა,
და სამშობლოს სიხდვარი
სეტყვით ვადაიარვი!

დიდება, შენ, ქვეყანავ,
მხისადარო, მზიანო,

ხელებს უწევდი მზის სხივებს,
 მწველზე მწველს და ისრიახს, —
 ხამშობლითვე ვოდებამ
 რომ არ დამიზიანოს,
 ჰა, ეს გული ქართული
 მხეში ვადამისყრია!

1925

პ ა ტ ა რ ა

შენ თუ ტორილივით მტერმა აგატირა,
 მკერდში ვიფეთქეუდა გული პატარათ,
 დაბადებიდანვე ქუჩის განაპირად
 ქარმა მშობელივით უბით გატარათ.

ჯერ შენი დარღება ცრემლის ოდენია,
 თვალში ზღვა ვიციინის ზვართებგამოსხმული,
 უჩუბით ვაივსები და რძეს მოდენიან
 მკერდზე ფართობლები ოდნავ ამოსული!

სეტყე, ჩემა თავი ისე შეგაყვარა,
 ჩემვენ ჰეხლებივით დამიღს აგზაენიდე,
 იყო სულ ასეთი ნაზი, თვალმაცვალა,
 მე ვა იმასებერი ჭკუას გახწავლიდე!

და თუ ტორილივით მტერმა აგატირა,
 აღმათ ვიფეთქეუდა გული პატარათ,
 დაბადებიდანვე ქუჩის განაპირად
 ქარმა მშობელივით უბით გატარათ!

გვეო, ჩამომორდი ამ ხალხს, ამ მიდამოს,
გვეო, ამ ქარებმა რაც რომ შენ განვალუბ,
მოდი, გაუბუტე ყველას საშუდამოდ,
მოდი, შე დამენდე, ბავშვო, ვერაცვალ!

1945

მ ტ კ ვ ა რ ი ს ტ ა ნ ი

ვახუდეთ.

მტკვარი დამტვრეული მორბის ხროტიანთ,
ხალხს, მხედარო,
კამლის ციდან ტყდება რეინება,
ღამე მუხლებში იღუნება
ზეგემოტივით
და აღიმება
ვარსკვლავების თეთრი კბილებით!

როს აღაოიხი

ცას ოქროსურად მოავარაყებს,
მზე ვადმოღვება —
ამირანი უაჭვამეებული,
მივქრი ნაბირზე,
მტკვარი ენახო გამშავებული,
ტალღების ენით
ვიფიარურად მოლაპარაკე!

მტკვარი მოტიარის

ატივებულ ტალღების მტვრევით,
უღარდელეით მოვხაური
და მოღუღუნე-
— რა უქნა, მე გული დამიხეთქეს

ვლდის ტივებით,
 რა ვერა, ვისერზე მატეხავენ
 რკინის ურდულებს!

ეჰ, მტკვარო, მტკვარო,
 ამ საბარზე უწინდელ დროში
 თუ წინაპრები მოვონებით
 შლიდნენ ოცნებას,
 მე შენს ხეტიალს
 ამ სავეარელ საქაროველოში
 ვგრძნობ, როგორც ტანში,
 აგრეთღებულ ხისხლის მოტყვევას!

თუ მოვონება მართლაც არის
 ძველი ზღაპარი,
 თუ ბავშვობაში
 ბებლებივით დუმილს ეიკრუფდი,
 მუქმუქობილია
 არემარე მიუსაფარი,
 შვეარდნებივით
 აფრებილან ჩემი ფიჭვებიც!

მოგაკვდუ დამვე,
 ერთი დანდიც თუ დაგიტოვონ,
 ხაუუნდიან არ ვეჭვობია
 დღის ღამობვეა,
 ზამეს,
 ელვების და ურაცხეის შშის ბარიტონი,
 ცა ვარსკვლავების დაიფინე
 ფებქემ ნობეზად!

ოქ აღბათ ვინმე გუმინდელი
 ღრუბლებს უმზერდა,
 ხდაც ზვინებად დაფროვილან
 კვამლის კონები,

დღეს, საქართველოს
განახლებულ მიწის გულზედა,
შრომის დიდება ისტამბულა
ქვის სტრუქტურებით!

ვის უზარია მილოდინი
მწვანე ვარდებზე,
ჩემო იმედა,
აწი აღარ გაითამბები,
ვახედე ზამესს,
წაიკითხე შხის დაბადება
და ეარსკვლევებით დაწვრილი
კვამლის დროშებში!

სადაც ბღაოდა ბარბანი
ღრუნით, მზავილით,
სადაც ღრუბელთა ქარავნების
თღვა რიალი,
აგდაა ქუჩის
მტვერიანი სუნთქვა ჩეარავით
და სინთეთი დამტვრეული
ხმა რიოილის!

წინათ აქ წვიმა ეურანს წერდა,
ელეთი და მუხით,
აზიის ქარი ცივ ღრუბლებით
შლიდა კარავებს,
აქ ბინადრობდა ხააკაძე –
ქართველი ვეფხვი
და ეელურ ქშენით ანერებსდა
ველზე ქარავნებს!

მტკვარზე დასკიდეს შხის მაგიერ
ზამესის გული
და მტკვარისატნი

ვარსკვლავებით გადაშლილია,
ზეცა — ბუხარი მოვლეთ
იწეის გუგუნით,
წოველი დამე
მზით დამწვარი დღის ნახშირია!

და ასე მოდის
დამეების გადაშენება,
ეჰ, ვინ რა იცის
უბინაო ბინას სად ბზოვებს,
მშობელი დედა,
თუ ასეთ რა ეშველება,
სამეგრელოდან
ვრიგაღვივით მოვარდნილ პოეტს?

ჩქარია სუნთქვა
და შრიალით დღენი ვარბიან,
იფლოტებს გული
ვულკანებით ამობერილი,
პირი ვაჭებს ხარბი
და თვალეზაც უფრო ხარბია,
თუ ხარ ქალაქის ცხოვრებიდან
ამობერილი!

დღესაც ქალაქის ხართულიდან
მთის ჭიშკრებს ეხედაე,
გურში ჩაბზახის მავთულივით
სოფლის ურბული...
— დარწი სოფელში!
გარინდებით მეტყვოდა დედა, —
მტვერში სიცოცხლე
ხანმოკლეა და გამურული!

რა ვქნა, რომ გულმა
ვაჭანება ისე მინდათ,

ჩამაცევს კვალი
და ხმაურში ვაფხნა მახუნებს,
ახალგაზრდობაჲ,
სიხარულის ბურთი ფრინდლი,
ბედის დედოფელს ვაკვირებულს
ვინ დაგასბრუნებს?!

1925

კვილი მახარა

ნუგ თუ ამდენხანს გამარჯვებულ ბრძოლებს ვავსკილდით,
თურმე ხალისაც მიდუნდება ფრთამომტვრეული,
ხელში მიჭაბავს, ტყუილ დაჭრილ ვარისკაცებით,
ძველი მახარა ვასაყიდად გამოიარეულ!

იქ სადაც ახლა ქიანურას ბასრი ხმებია,
ხელზე რომ ტირის მოქალაქე თვალმღერეულად;
რამდენი დამე თოყით ხელში გამოყენება
ამ წემს სვეტარულ მახარაში გამოხვეულად!

დღეს მუშტარს ვეძებ, წვეულ იყოს იმის სიხელი,
არც ვროშის ფასად იყოლება, აღარც – ნისიად,
ძველი მახარა, დღეს მახარზე გამოსაფენა,
წყმთეის არ ეარგა? სხეისთვას უფრო უვარგისია!

დავდივარ ბრახით და მყიდველის გამწვანს ვავსებ,
აქ ვველაფერი თათქობ გაღრწობს და გვიზიზღება,
წყმი მახარა, უკანასკნელ სიხლის შავიერ,
მახარის პირიდან ამონახველ უფროხით ასერებს!

მანარასავით დგას უღონოდ წემი სხეული,
გავსცქერი ხარბად ცოფიან მტვერს, მწკავეს ავონია
და ქვა ვოყელი, მოედანზე წამოქცეული,
დახოცილ გმირთა გაპობილი გული შვინია!

და ეფიქრობ ასე: წუთუ ბრძოლა ამით გათავდეს,
როს ეუნბუღლით მკერდზე კიდევ დარჩა იარა,
საკუთარ ხელით ამოუთხრი ორივე თვალებს,
ამდენმა ბრძოლამ უშედეგოდ თუ ჩაბარა!

აქ, მახსოვს, ქვებიც ხორცებით მიკვებია და
ხარბად ვეოფილვარ წემაც სისხლით პირმოშხამული,
რად არ იფთქებს, გულო წემო, ძირმკვრდიანად,
როცა მოგესმის ჩახმახებით ვერცხლის ჩხარუნნი?

აქაც, ამ ადგილს, ხადაც კიდევ ტყვიით გახრული,
გრომებს რომ ითხოვს არმიელი ფეხმოკვეთილი, —
სოვრცეს ბერაედა ბარაკადა კვამლის ღაღუმიით
და ვეფდა სისხლი ნაღვარად გადმოხეთქილი!

თუმცა: დაუმრეტ ქარიშხლების ტალღად შვერული
ცხოვრების გამსკლარ ნაპრალებში ფეიქავს იარა,
ვამა ამ მუბრძოლს, ვარც იმედით გაგაფებულა,
გაღამწვევტ ბრძოლის მილოღინში სწმენდავს იარადს!

ვეფირი, ვინ არის ამ მანარის მაინც მყოფველი?!
ეს, მუზარება ეს ადგილი და ეს მანარიც
კაცი არ არის თანამგრძნობი, არც გამყოთხეული,
დაუდვიარ მარტო, ვხეტიალობ ხელში მანარით.

მეიდველის გამწენს შეე ვაგინებ ჯავრით გავსილი,
ღამის დაეღლიჯო ეს მანარა (ისეთ გულზე ვარ),
ებრუნდები ხანღში და უბრალო ჯარისკაცივით
ძველი მანარა კვდავ კვდალზე აეტუხვება!

რა ეუყოთ, ზოგჯერ ქარიშხაღნი თუ ჩადგებიან,
მამე ყინვის დროს ზოგჯერ ცქცხლიც გაიყინება,
დარჯევს ეამბო, ბრძოლის ხმები აფეთქებებიან,
და ეს მაზარაც სისხლის ფასად გაიყიდება!

1926

არმბი კაპიტანი

ამა, დღეს მინდა
ესეც ცუცხლი დავატრიალო,
რომ გავიხსენოთ, ამხანაგო,
ბრძოლის წაღმის ხმა,

ვუღო, ათასჯერ დაუღეოთღო
და ნატყვიარო,
ტყვიების ზრეშით მოყირწყეღუღო
მოუღანი ხარ!

ვამბრძოლოთ მინც,
ვადრე მკლავი დავცივარდესა,
დაე, სოცოცხლე აღრიაღდეს
ქვებზე დაღვრილი,
მტრების პირისპირ
დავღეო ცუცხლის ბარიკაღებსად
და ქარქაშიდან
ამოუხიღოთ ლექსის მახვილი!

დღეს თუ ზეად
ბრძოლა ვადამწყვეტი ვანშეორდესა,
რომ სკუთარი სისხლის წვეთი

შესვან თვალეებმა,
სად გაგონილა —
კაცს პქონდეს ხმა
რისხვის ოდენა,
როს ამ ცხოვრების
აზვართებულ ზღვას ემაღება?

შენ, პოეტი ხარ,
სიცოცხლეში ღვექს ფრთხილად ვუღო,
მე კი ბრძოლის და
ამბოხების ძველი ორბი ვარ,
მძიმეა ბრძოლა,
ამ ბრძოლაში დე გატყდეს ვუღო,
გამტყდარ ვუღოდან
მხოლოდ სისხლი თუ წამოვიღა!

რად ვინდა ღვექსი, რომ ფოქაედეს
ბრძოლის ხელახით,
სიტყვა დარბი თუ წაყვი
ტანხედ ზერებოვით,
არის თუ არა ვინმე ისე
შესაბრალოსი,
როგორც პოეტი
ცხოვრებისგან სამორჩენილი?

რად ვინდა ღვექსი
უდღუწარი და უფწრადო,
საყუთარ ცისქვეშ
სამწრის ოფლში დღეს რომ ვაღაჭე
აღამანთა მოძრაობას
თუ არ ბუღადობს,
როგორც პოეტი,
ბოლშევიკი და მოქალაქე?

ხალხი ხომ ზღვაა —
რუხ ტალღებით ქუხს და კრიაღებს,
რეკლუკუციის მიყვავს ვეში
უზარმაზარა,
შიში და შრწოლა —
მხოლოდ გემს თუ დააგვიანებს,
გადმოსვებუღია, როგორც ღუზა,
ზღვაში წამხარით!

აედრთან დაძვს, თუმც ვეშიდღა
ღუზა ვისროდეთ,
ზღვას ვინ დაუშლის
რისხვიანად მინც დელაფდეს?
აეჯარებს თამი,
ჩვენ ყოველთვის
მზად ვართ, ვიბრძოდებო
დად ოქტომბრიდან
უკანასკნელ გამარჯვებამდე!

აი, წამოდგა ზღვის გულიდან
ტალღა ზეაგებად,
განადგურებს ვეშეჭრება
კლდეებზე ცეშით,
ეს, რამდენია
წამოსული თანამგზავრებად,
ღღებს ვეში სხედან,
არ აცთან, ხად მიდის ვეში?

და იტყვიანება ეს ცხოვრება
ახლადნაგები,
მივ შემოჭრილი
მტერ-მოგვარე ხალხიც ქრეღია,
მაგრამ არიან
გულფოლადი ამხანაგები,

რომლებთან ყოფნა,
 ერთად ბრძოლა სანატრელა.

ჩვენთვის მტკიცე და ნათელია
 შორი მიზნებიც,
 მოუდივართ, მოგვაცქვს
 დაუშრეტი თვალი მრაველი,
 იზრდება ცეცხლის ზმა გულიდან
 და ჩვენც ეიზრდებათ,
 როგორც მზე
 მთების ნაპრალიდან ამომავალი!

ხალხი ხომ ზღუაა,
 მუდამ ქუხს და აედარიანობს,
 ღვინის გული რომ დაიდგა
 მკურდზე გეშიეთ,
 გამართე გეზი
 შერ, მებრძოლო ადამიანო,
 ნუ შეეპინებს
 ვეშაპიეთ გზა დაღვრემილი!

ჩვენ კიდევ ტყვიით ამუწებულ კლდეებს ვუცვანით,
 სანამდე ბრწყინავს
 ღროშებიდან ხისხლი გამშრალი,
 ამხანაგებო,
 ისძის ხარ რევოლუციის
 და წახსელუღოდ ეშხადება
 ვეში გაეშანი!

ასწიეთ ღუზა!
 საღვურიდან ვეში გაეილა,
 დე, ამოყარდეს ქარიშხალი
 მეტი სიმსაფრით,
 ზღვა-ვირიანი

გზა ვერ მოხრის პოეტს კახტანს,
ახწიეთ ღუზა,
გეზი შეფერად, გეზი პირდაპირ!

1926

მამაკარგული ბრძობაღვაძი

ოქვენ დაქვრული ხარო, დაზგებს ამღვრებო,
ტემპიც მატულობს ყოველდღიურად,
დასცხუო, დაქარიო მარცხებს, გარღვევებს,
დასცხუო, დაქარიო კოლექტიურად!

ბა, ვრავანებენ ველავ მანქანებო,
ვალუზე ფეხბიან, ვრიგაღღებიან,
ტემპს რომ ხეღებიან მძღავრ გაქანებო, —
კომკავშირული ბრიგადებო.

თითქოს მანქანა დაზგებს დამხარის,
ვალუზე დაზღვარო ბორგავს გმირულად,
დასცხუო, დაქარიო, დასცხუო, დაქარიო,
დასცხუო, დაქარიო კომკავშირულად!

ახვაროებულა ტაღლა შეჯიბრის,
ბორგავს, ბობოქრობს შრომა ზეაღი,
ღიად ზუთწღუდის გამარჯვებისთვის
ობრძვის მუშათა ვნაუზიანში.

მამ, როგორ ვინღათ, როგორ გაქვანწროთ
ომის ქარცუცხლიო მძეინვარ ვერობას?
დასცხუო, დაქარიო, როგორც არასღრას,
რბევას, გარღვევას, დაუღვერობას!

ადურთოვენებულ მკერდით მოუდივართ,
 რომ დამკვრელობის გაეცეო მაგალითის,
 თურმე წვენ შორის ტემში ყოფილა
 შრომის პირველი დამკვრელთაგანი!

ის ქარხანა, შავი მტერიანი,
 კვამლის კრიალით მთებს რომ ეღება,
 ჰქმნას მანქანათა ჩქარი ტრიალით
 ინდუსტრიალურ შემოქმედებს.

ფორდს ეცობრება პეტროლეული,
 (ვახლავთ საბჭოთა მტკაცე ხელობის)
 უნდა გაეიღეს ნიუთი ვოველი
 პოლშევიკური მსოფლმხედველობის.

ეხელათ: მტრის მიერ ვაწვლილ ნაბიჯებს,
 წეწსკენ სისხლიან ომს რომ აწაღებს,
 რისხვა, პროტესტი რამზანს, ღარიჩევს,
 ინტერვენციის მომწყობ ყანაღებს!

განა იღებსშე დასახლობია,
 ეინც რესპუბლიკის ნგრევას ვეიმზადებს?!
 კლასთა პრიოდის და ომის ფრონტთა
 თუთ ძღვევამოსილ კომუნისმამღუ.

მამ, როგორ ვინდათ, როგორ დაუაყბრობთ
 კაპიტალიზმით მბეინვარ ევროპას?
 დასცხეთ, დაქართო, როგორც არასდროს,
 მტრობას, ომსა და დაუდეურობას!

აჰ, მანქანე ბორავს ჩქარ-ჩქარა,
 ათთქობ ტემპები დასმკვრება,
 დაზვის ვულდავულ რომ ღვას ღამქარი, —
 კომკავშირული დამკვრელებია.

მეც დამკვრელი ვარ, საქმეს ვამზადებ,
ტემის ვრიგალოვით ცეცხლი მოესტაცე,
და ვეჯიბრები საწერ დახვამზე
ინდუსტრიალურ ლექსის ოსტატებს.

მეც ვეცმაში მაქვს კალმით გაუღარო
მოების კლდე-ვუღლი და წყაროება,
ფიქრთა ვვირახი არის მადარო,
ლექსი – ფაღაღის ნაწარმოები.

აგროვალეზულ შრომის დახვამზე
დამკვრელ სტრიქონებს ეაწვობ რკინებად,
რომ სხვა იარაღთ შორის დამზადდეს
ბოლშევიკური განწყობილება.

წვენ კომუნისმის ვაგებთ ნიადაგს,
მაწა დროშების აღს დაუფარავს,
წიენი შრომის დროს აგურია და
ბრძოლას დროს – ტყვიით სესხე ყუმბარა.

ახე, მანქანა იბრძვის, ტრიალებს,
არის შეჯიბრი წარმოებებს,
ქქნიან ხაბჭოთა ინდუსტრიალიზმს
წენი ლექსებიც და პოემებიც.

თუ ვეიბრძოლია თოფით, სხეულად,
დღესაც მუდგარი ბრძოლა გეჭირია,
შრომის ფრონტიდან გამოქვეული
იგივე ბრძოლის დეზერტირია.

მამ, იგრაგანეთ კვლავ, მანქანებო,
ვრიგალოვით რომ დახვებს დამხარით,
დასცხეთ, დაკარით, ამხანაგებო,
დასცხეთ, დაკარით, დასცხეთ, დაკარით!

ხ რ რ ბ ა

1

დიდი ხანია, რაც დავტოვე
 მშობელი ხორვა,
 ზმარეული სიმღერები
 ბაგაყ-გორდების, —
 დედაე, ამბობენ, ხინანულით
 ხატებთან ბორგაე,
 წეშს დაკარგვაზე აღბათ ფიქრობ
 და ვაგონდება!

მომდის ბარათით ხაყუდური
 ვანუსომელი,
 უნახაობა შენი შეილის
 ძლიერ ვაწუხებს, —
 დედაე, ნუ შელი! მძულს ქაობის
 ვუბე-სოფელი,
 თითქოს უეშურა დასახრწობად
 მიტერს მარწუხებს!

შენ კი პატყეს გეცმ, როგორც დედას,
 კარგო მამული,
 მე შენს აღერსში მიმართულდება
 გული დასშული,
 შენში ეიგონებ მარტის მოვარეს
 და იმ აღიონს,
 როცა მოეშორდი სოფლის დარდათ
 გამურულ სახლებს
 და, როგორც თვალი, შევეზარდე
 ქალაქის სახეს,
 დედათა შორის,
 მჯირუას დედას ვარქმევს აღიონ!

ლექსი მარკო

არ დაბრუნდება არხად, არასდროს
 ერთხელ წახული წყენი ცხოვრება,
 წავალი და ბრძოლას აქ სხვა განავრძობს,
 წყენი ბრძოლებიც ვმახსოვრებათ.

ცვალებადია ღლე, სხავთ ისარიც,
 წელისწაღებზე ასე ვადიან,
 მხილოდ უცვლელი ქვეყნად ის არის,
 რომ ვველაფერი ცვალებადია.

მოეწედა ბავშვობის მინდვრებს, მაღაძობს,
 ხვალ სიჭაბუკე მშვიდობას შეტყვის,
 ან მომავალმა რა მომიტანოს
 სიბერისა და... სიმშვიდის მეტი?

მაინც მომავლის დღეებს ვუღიბა
 და ის მევაწყებს ამდენ ვოდებას, —
 რომ სეპი ლექსის შიშა-ქუხილი
 კიდევ მრავალჯერ განმეორდება.

1934

ს ა მ შ ი ბ ლ ი

აი, ქაყანა, სად უჩაყოფოდ
 უბრალო ხეც კი არ დარჩეულა,
 მთა ჩახვეულად მთას ეფარება,
 შავ ელვასავით ვხა დახვეულა.
 ვინღა მოვლი ღლე უსმუნღე წიავს,

რომ სხარული იგრძნოს სხეულმა,
მღამის პურის ნამქერებს მაქცხ,
შხის მადრევენებით ცა გარდევულა.

მაის გადაივლი, ისეე მოვბია,
ტყის ფარჩეულთი შემოსილვები,
ისეე ურთაღო დადმართვბია,
არცელივ ვღერაა სხივთა ხიმების,
ველზე გამწილა მღვდოს ხვეერდი,
ამოქსოვილი ოქროს ხარშებით,
ტანად მღალღი და რქანაყარო
ხეცბი ღვანან, როგორც ირმები.

მიწა ერთია, მხოლოდ ფერებით
დამორებულან უბნებს უბნები,
ხშირად, ფოთლების ღაფეარდებიდან,
პრწყინავს ატშები და ალუბლები.
მარჯენივ ზღვა დედავს თაფთუხიანი,
წამწილან ცის და მიწის ზღურბლები,
მარცხნივ გახედავ მაის ფერდობები
დაფარულია ცხვრების დრუბლებით.

შეერთებია სოფელი ქალაქს
ვზებით, ნარებით, წალამურებით,
აფეფებულან საღში დროშებშიც,
ფერწითლები და საამურები.
მცენარეებში ყინთავს ქალაქი,
გაფეფობებულა ცა აღმურებით,
მღვეამობილი შრომის დიდებს
მღერთან ქარხნის საღამურები.

უხვი ნაყოფის და ჭირნამბულის
ხვადად ქვეულა სოფლის ამაგი,
ველარ ეტევა ქვერში, ზღაღებში
ხორბლეულის და დვინის მარაგი.

ვახდიდრებულა მთელი მიდამო
 დაუმრეტელი შრომის ჰარაქით,
 დავის სოფელი: ვლუბის ეზოში
 დვას სურნელება რძის და კარაქის.

შეხვალ ბაღში და ერე ერიაშულით
 ცა დაგადება მწვანე ტყვრების,
 ზოგან ქლიაეთი დაბინდულია,
 ზოგან – ნარინჯთა სხიეთ შადრევნებით.
 ზენი ზემოდან ზელებს ვიშვერენ,
 რომ მოგაწოდონ მწიფე მტვევნები,
 დაგაეწყებება შენი ასაკი,
 ვაზებს ბავშვოეთი აედევნები.

ნემა ქვეყანა, ვერე ღამაში,
 შევი ზღვის ჰარად აღმართულია,
 თაეზე ვვირგვინად მუდამ მზე ადვას,
 მისგან დრუბლებიც დაფანტულია.
 ხან გაშლილია უგზო-უკვალოდ,
 ხან კუნახებით დახლართულია,
 მთაე ღამაშია, ჰარიე ღამაში,
 ცა – ფიროსმანის დახატულია.

1936

კობეო სამურობლო

როგორ ვიმარჯვეთ! მზიან დროშებით
 შევხვდით ცხოვრების ასულ განთიადს,
 როგორ ავმაღლდით წარსულისაკენ
 რა შონი ვხაა, რა დაღმართაა.

ბორცულანკვეთელ შრომის გარეშე
მხოლოდ მონიხა და დაღაღია,
ამას უამბობს კაცობრიობას
განახლებული ქვეყნის ქარტია.

როგორ ემპარჯეთი ეს გამარჯვება
ახლა მტრისთვისაც უკვე ცხადია,
ველეჯან საგმბრო და საამურია
შრომის დიდება და დაღაღია.
ყოველ საქმეში პრწყინავს აძედი,
ველეჯან ლენინის სიბრწინე მხატვია,
ამას უამბობს კაცობრიობას
გამარჯვებული ხალხის ქარტია.

თავისუფლებას უფრო სხივსიხიდს
ვინ დაინებებს, ქვეყნად რომელი,
ჭარხნის ხალამურს უბმენს ქალაქი,
დამკვადრებულა სოფლად მშრომელი.
ჩემო სამშობლოვ, შენ ვიხაროდექს,
ახრთა გენიის რომ ხარ მშობელი,
ამიერიდან შენ გენიჭება
ხალხთა მადლობა დაუმრობელი.

ღღეს სამჭოეთის დიად სამყაროს
შეადგენს მშური ქვეყნის ვრება,
ლენინის ახრით განადლებულან
ცრემლით ჩამჭრადი მათი ვერება.
მათ შორის შენც ხარ, ჩემო სამშობლოვ,
შენი მივებით და შენი სერებით,
შენი ბაღებით და ვენახებით,
შენი სოფებით და სიმღერებით.

ბედნიერი ხარ „ქართლის ზედისთვის“
ღღეს აღარ კვოდებ, აღარც მუნჯადება,

ბქუხარ სიცოცხლით, შენში მდინარის
 ძარღვაც არ არის უხმო, უწყვედი.
 განათებულან ხილთა სინათლით
 შენი ხეები, შენი ბუჩქები,
 ბედნიერი ხარ... დილის მზესავეთ
 მადლა იზრდები და აფურჩქნება.

ბედნიერი ხარ შენი აწმყოთი,
 და თუ ოდესმე მტერმა იწება
 სცადოს წაშითაც რომ შეაჩეროს
 შენი აღდგენა, აღორძინება,
 სცადოს საბჭოთა ხალხებისაგან
 შენი მოწყვეტა და მოცილება, —
 შენ გაიმარჯვებ ისეუ გმირულად,
 გაქვს ეფექტური გამოცდილება.

როგორ იქნება შედრკვს ქვეყანა,
 აყვანი ცაცხლის გამოშხსნელისა,
 რომელმაც ქმობა გმირი შებრძოლი,
 დამამზობელი ქვეყნად ბნელისა.
 როგორ დაჭკნება მოვხის მშეენება,
 ან სურჩელება მინდორ-ველისა,
 როგორ იქნება ჩაუქრობელი
 ჩაქრეს ნათელი რუხთავეელისა?!

ჩემო სამშობლო, დღეს შენი ერი
 განახლებული ქართველის ერია,
 ასე ხშიერად და ბედნიერად
 შენ არასოდეს არ გიმღერია.
 აღისფერია შენი მიდამო,
 ეგ შენი დრომაც აღისფერია,
 შენი სიცოცხლე არის უკვდავი,
 შენ დამარცხება არ გიწერია!

მართხალ ძაღლი მიმავალი

ერთხელ ქალი მიმავალი დაეინახე ველად,
მას ეშხიან სიღამაშეს გზას უიბობდა ყველა.

სწორედ არძის აღსაგობა, სწორედ არძის-ველა,
ტანზე იმეტი ვადმოუშვა, რაფორც ცისარტყელა.

ქალი, იქნებ, ვარის მეოსანს გზები ვაუფვალა,
დამანახი შენი ბანა, სად ხარ, ვის უფალობა?

შენი ხელით ვაღწეწვინი ჩემი გულის ქალი,
გვსაყვალის ჩემი თავა, შერ, კახეთის ქალი!

1937

გაზაფხულისა ჩემს ქვეყანაში

გაზაფხულისა, მოდის მახი,
სურნელს მოაფრქევს ბაღში, ყანაში,
მოდის ქართული სიღარბაისელი,
გაზაფხულისა ჩემს ქვეყანაში!

ათქვირებულან ნორჩი ზეები,
ვარდ-ვარვანების ფიფქით მოცულან,
აფულებულან მდინარეები,
ნახარებიდან რძე ვადმოსულა.

მწვანე მოუსხამს მთებს კოვრიანებს,
ამოქარვული სხივით სირშებით,
დაბლა ზუზუნით ტყე მოშრიადებს,
ითქოს დაძრულა ველზე ირმების

აყვავილებულ ბაღში, ვარდებში
სითბო, სიცოცხლე დგას გაზაფხულად,
ცის ფირუშოვან ხილაგვარდენში
ქვეყნის ღიმილი გამოისახულა.

მთიდან ჩამოდის ბარად ნიავეი,
მოაქვს დუღუნით ხმა საღამურის,
მინდვრად შროშაა ბარაქიანი,
ხამხიარულს და საამური.

მოქრის მერცხალი, როგორც შურდული,
მიწას ესობა თაქვე, თამაშით,
ბაღში ფოთლებმა მორთეს ფურცული,
გაზაფხულია ჩემს ქვეყანაში.

დიდება იმ მხეს, რომლის გამობარი
ხზივი სიცოცხლედ გვაქვს ჩასახული,
რომელმაც ქვეყნად სძლია ხამთარი
და გაუთენა ხალხს გაზაფხული!

1938

ა ლ უ ნ ა

ჩემი აღუჩა! თეთრი, ცქრიალა,
ისევ მეწვია ბაღში ამ დილით,
ჩამოუშლია თმები წკრიალა,
ძირს დაუგდია შავი მანდილი.

მოველ და... რაღაც მითხრა, მაგინა,
ფიქრი, ოცნება აღარ მაკადა,

მომალერსა და მიმაძინა,
ძიღში მანდილა გამომაყალა.

1940

ქ ქ ქ ქ 0

იხანი ნახვს თოვლის ფლატეში,
ერთად ჩაქრული მშობლიურ გრძნობით
და მოათავსეს ერთ პალატაში
შტეტთან ბრძოლაში დაჭრილი ძმება.

ერთად იბრძოდნენ, ერთ მახინსათვის,
ცეცხლის აღში თუ კვამლში გართულთ
სამშობლოსათვის ქვეყნის ხსნისათვის
შტეტის მაკაიოდნენ ხმალ-აღმართულთ.

მაგრამ დაუცვენ მკერდზე მახვილით,
თვალთ ყორნისფერა ნახლი ებურათ
და „ეაი-ნანას“ ამოძახილით
სიკვდილს ებრძოდნენ ვეფხისებურად.

კვლავ წამოდგომა ეწადათ, მაგრამ
ჟღერ დგებოდნენ, ხმაღს ვერ სწეუბოდნენ,
ხელი ჩახჭიდეს ერთმანეთს მაგრად,
ლოქვით ერთმანეთს ეზიდებოდნენ.

იმ დღეს კვლავ ჩვენი გახდა ტიხვინა,
უკან იხვედა შტერი კერანი,
და, სადღაც ტყეში, ჯღერ ჭიხვინით
მხედრებს ეძახდა ორი შერანი.

ძლივს მიაწუდინებს შეგობრებს ხმები,
პირადმა იწვნენ თოელის უღატემო
და სასიკვდილოდ დაქრილი ძმები
მოთაყვებულან ერთ პალატაში.

დილით, როდესაც მზე მწუხრის შერდინს
გაფანტავს... და ჭერს გააშხურებს:
— ძმა როვიარ არის? — კითხულობს ერთი,
— ძმა როვიარ არის? — დარდობს მეორე.

ძიღში, როდესაც პალატის გვერდით
ხმა გაიშხურვლებს, ვით მეტეორი:
— ძმა ცოცხალია? — ბუტბუტებს ერთი,
— ძმა ცოცხალია? — გმინავს მეორე.

სიზმრების ხლეა კი, როვიარც ზომალდებს,
ტახტებს არწევს და... დეღვა ჭეონიათ...
და ასე, სულის ამოხდომამდე,
ძმას აწამებდა ძმის აგონია.

ერთ მრისხანე დღეს, როცა აედარი
სძრავდა მიდამოს, ცა რისხვით ჰქუხდა,
პალატა დუმდა, ვით ნახაყდრალი,
ძმა ძმის შესახებ ადარი სწუხდა.

დვას ორი ქალაქი, ორი კვანძაზი

წრდილოეთს ნაგებია სუხხსა და წვიმაში,
ხამსამხრეთის მგზნებარე შხის შუქით ნაღაქი, —
დვას ორი ქალაქი, დვას მტრების წინაშე
ლენინის ქალაქი, სტალინის ქალაქი.

ხან შრომით დაღლილი, ხან მშვიერ-მწყურვალე
იმრძეის და თარვებს იმრთულვებს დაჭრაილი,
მას იცავს ღენინის ჯაემანი მხურვალე,
წინ დროსად მიუძღვის უკვდავი ანაღილი.

ტყვიებით დაეხრილეს, მაინც არ გამტყვარა,
სურთ დედას მოსწყეოტონ და მაინც მხნეღ არის,
ქარი არ წამდგარა, ხალხი ზღვად ამდგარა
და ვალეზე დამდგარა ბრნიჯაოს მხედარიც.

არ შედრკე! არ შედრკე! უმეროს ძმას უკივის,
წვიმა და ქარია, ელვა და ზანზარი,
ღენინის დროსაა, რომ დაქქრის შუქვით,
ტყვია ვერ ვანგმირავს, ვერ დასწვავს ხანძარი.

აქ ახლო წარსულშიც, მტრებს უნავარდათ,
აქ ომის დამხობის მრისხანე ზარის წინ, —
ბრძოლებში ნაწროობა სტალინის გვარდია
ათასგვარ მტრისიგან იცავდა ცარიცინს.

ერძმანეთს შეიფაცეს: დაიციან ბილომდი
ქვეყანა ძლიერი და შეურთვალე,
ოცდახუთ წელაწადს რომ სჭედეს ფოლაფით,
ქვეყანა დაძრული ოქტომბრის ვრთვალე.

ქვავს მწეავე კრილობას, მტარვალთა ნაბოჯით,
სევიდან ვოლგამდე გზა სისხლით ნაღაქი, —
დვას ორი ქალაქი, ორი ძმადნაფიცი,
ღენინის ქალაქი, სტალინის ქალაქი.

მ მ რ ხ ხ ი

კლდეზე ვდგავარ თვითი ვერხვი, მხრები აბიტოტებია,
ვინმე ზრამში თუ გადასცდა, — ხელი გაშიწოდებია,
მეხს ვართდებს მოზარდ ვერხვებს, — ტანს აუშოლტებიათ,
ფრთებს ახზამენ მტრედებს და საბუდარებს შორდებთან,
ახლაც ევბრძვი ქარს და წვამის გული აუშოთაებია,
თუ სიტყვები მცეივა, ვანა შემოდვიონის ფოთლებია?

მცეივა, ვანა მყოლდებთან,
თრთთან, ვანა ზუნდებთან,
ადრე ახიბანდებთან, უფრო ადრე ბრუნდებთან,
ვანა მწუხრის ბინდებია, — ეს მტრედების ვუნდებია,
მხრებზე დამაფრინდებთან, ტკბილად აღუღუნდებთან.

ჰე, მამულო, შენს თუარ გუშავს ვანა რული მორვეია,
ფეხვი მიდვას შენს მიწაში, ირგვლივ ქარის მორვეია,
გაქრა დამე, ადარე ომი, ადარე ხისხლის ტბორვეია,
ეს ქრილოზავ, ეს დიმილიც ტყეობს სამსორვეია.

მეც ვაწოთაუდი სიგულეში ცაცხლის აღი ფრთალებდა,
წკრიალებდა ვულის კარი, თუ ცახკარი ქრიალებდა, —
მეც ვაწოთაუდი და ფიქრებში ტყერი მწარედ შრიალებდა,
წრდილზე ფეხს რომ დამაფვამდუნ, ტანში ვამაწრიალებდა.

შენ ვიკუადი, შენთუას დამჭრეს, შეწყდა ხისხლი და თარა,
შემიხორცდა ნატყვიარი და ტყეილმაც ვათარა.

პ ვ ლ ი

ემა, მამულთ ღოცვად მიიღე
 ღაქმა ზურჩულთი თქმულა,
 შვერდაა ჩემი საკურთხეველი,
 შეპიმიწირავს გულად

თვა უკვამლოდ იწეის, ვნთება,
 ხახხლი მოწვეთავს მუქი,
 ცახცახებს, იწვებს და ითენთება,
 თვალში ამოდის მუქი.

1944

ღაჰის უიჰრები

მოვიდა ღაშუ... მოიხურა ბუნების კარი,
 შავ საოცნებო ქართლის მხარეა,
 შეწვდა მდინარის გულისცემა და სუნთქვა ჩქარი,
 თვლებს არეზარე... რა სიწვნარეა?

შეწვდა ვარსკვლავთა ერთამული და გატაცება,
 გაოცებული სდუმან სივრცენი,
 ო, მაპატიეთ უფთარი წახარბაცება,
 მე დედამიწის ბრუნვა ვივრძენი!

1946

ბ შ ხ ა ზ უ რ ი

ხალასი ვარ, აღმასი ვარ, ჯედისერთა ღამასი ვარ,
შე ღაფმასზე არა ეხივარ, ქარს გაეფრენ – ვაფასი ვარ.

არ გეგონოს ძაღლზე ვარ, ან ზერტეზი, ან ღაზი ვარ,
არც ისეთი ღამასი ვარ, არც ხალასი აღმასი ვარ,
მაგრამ მაინც აეხიანი ვარ.

ოჯახი მაქვს ძაღლიანი, ოჯა ცისფერთვალისანი,
ქში ფართობხალისანი, ბაღი ფორთოხხალისანი, –

ხალა, ვით ბოწეული, ხელება ამ წლის მოწეული,
ჯარნებშიც მყავს ოცეული, შემოხილი მოწეული.

ტახტი მიდვას ქონგურისებრ, ტახტზე, კიდეც ჩონგური წეს,
სატრეიალო დასაყრავი, ხშირად გულში ჩასაყრავი.

ჩემი ბედი შენ ვოფილხარ,
საქონწინოდ შემკობილხარ.

სხვა სიმდიდრე აღარ მინდა, აღარ მინდა შე მშობევი,
კოლექტუვის ზევეიც მყოფნის, სახლში ძლივსდა ვუბიდე.
ქაიბ, ჩემი აფხაზურა, ვასტერ ქარი აღმასურად,
ხადზე ვადი ჯამმასურად, წიგოგმანდი მადლასურად!
წადი, ნუღარ ვეხათრება, ეს რა ვადო ვეხლართება?

ფეხს ნუ ადვამ, ალაღია, ეს დაიას დალაღია.
ვანა ვამტრო დაიამა, ჩემმა ვარდმა და იამა,
ვაგავავარა დაიამა და მით გული დაიამა!

მომყავს ჩემი თეთრი ქალი,
თვალფირუხა, მკერდფიქალი.
სამეგრელოს ბაღნარიდან, ოჯალემის მადლარიდან, –
ბე, რა ხიმწრით, რა სიავით მოვიტაცე ეს ნიავ!

არ გამავინო!

არ გამავინო დაფა-ზურნის მანგა ველური,
ჩემს თბილისში ვარ, დაუკარი ტკბილქართველური!

განა დაგვძლია დამპყრობლების ძაღამ ურიცხვმა,
ქმარა ზურნის ხმა, გამავინე საღამურის ხმა!

დაუდაფს დაირა მირწვენი, ჩვენი დაირა,
თუირა დაირა, რომ დუღუნებს მტრუდისნაირად.

არღანს არა ხეობს ტანწერწეტა წვენი ჩონგური?
თამარ დედოფლის გვირგვინით ქმვენის ქონგური.

ზურნა არ მიეყარს, დაუდაფის ხმაც, არღნის ჩხაეილაც,
ქართლის ქუჩებში მომწვედუღან ქართშხალით.

მაგ დაფა-ზურნით მოდიოდა ურდო უცხოთა,
თუი მძეინვარე შამ-ახასის ჯარს მოუძლოდა.

და ისევ ის ხმა, შორეული, წვენი კი არა,
ტკბილი კი არა, მწველზე მწველი, როგორც იარა,

არ გამავინო! თორემ გული, ვული ღონდება,
ჩემი სამშობლოს აოხრება მომავონდება!

ნ რ გ ბ უ რ ი

ტახტა უფავს ქონგურისებრ,
შიოქვილი ოქროს ავაღთა,
ტახტზე კიდევ წონგური წვეს, —
საქართუელის დედაფაღი.

რა წვასა პავუს, რა სიმძიმეს
სიყვარულის ხსოვნა ტყბილი,
მკერდს შუიღფურად დასციმციმებს
თმა სიმუბად აწვობილი.

ყვავილებს ვნოსვაც ათრობს,
ათრობს ფაქრთა შთაგონებაც,
დადი შგობნის მოსულას ნატრობს
და მის ვულში ნაკონებას.

რომ ხამღურით აყენენ დაღადს,
აღაღანღებს ნატერის ვანა,
აღიაღონ, აქონ დაღად
წეწნი ჭეწენის ოქროს ხანა.

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

1907

Si Putih dan Si Hitam

Si Putih dan Si Hitam adalah sahabat,
pulang pulang selalu mengunjungi.
Suamiku bilang, ya Suamiku, Si Putih dan
Si Hitam itu adalah dua orang yang berbeda!

Si Putih adalah orang yang baik,
Si Hitam adalah orang yang jahat,
Si Putih itu adalah orang yang baik,
Si Hitam itu adalah orang yang jahat.

Si Putih itu adalah orang yang baik,
Si Hitam itu adalah orang yang jahat,
Si Putih itu adalah orang yang baik,
Si Hitam itu adalah orang yang jahat!

Si Putih itu adalah orang yang baik,
Si Hitam itu adalah orang yang jahat,
Si Putih itu adalah orang yang baik,
Si Hitam itu adalah orang yang jahat.

Si Putih itu adalah orang yang baik,
Si Hitam itu adalah orang yang jahat,
Si Putih itu adalah orang yang baik,
Si Hitam itu adalah orang yang jahat.

Si Putih itu adalah orang yang baik,
Si Hitam itu adalah orang yang jahat,
Si Putih itu adalah orang yang baik,
Si Hitam itu adalah orang yang jahat.

Si Putih itu adalah orang yang baik,
Si Hitam itu adalah orang yang jahat,
Si Putih itu adalah orang yang baik,
Si Hitam itu adalah orang yang jahat.

Handwritten signature

მიწის ხორციდან კაცივით
 კლდეც არი გამოძერწილი:
 მუცნის წარბ-ზემოთ ნახმლევი,
 მუბღზე თმა ჩამოვერცხილი.
 ზეგს უთქამს ხევ-ხევ წამოსულს,
 უთქამს და დაუჯერება, —
 რომ ფაფარამლილ მდინარეს
 მკავს თავქვე ცხენთა ჭუნება!
 რომ ჩვენი ქროლუაყ ეხაა,
 და აქ სხვა ქარი არა მქრის —
 ძმადმუფაცული მოუდივართ,
 როგორც ზვირთები არაგვის!

ვინ ამოთხაროს ცხრა მუხა,
 ცხრა ძმის და ცხრა მათს კრებულთ,
 დღეს ერთხელ კიდევ ფიცვერცხლით
 ურთიერთს შეხორცებულთ
 და ჩვენს დანუხილ ბეჭებზე
 ჭუხლით ვინ გადაიართოს,
 სანამ დგას კავკასიონი —
 არაგვი არაგვიანობს,
 სანამ ჩვენს მხედრულ ხიმღერას
 მის წიაღიდან არ ამგვის —
 ძმადმუფაცული მოუდივართ,
 როგორც ზვირთები არაგვის!

მ მ მ მ რ ე ბ ი

ვეება ქვევრი ხეების ქვეშ
გდია უახროდ, გდია გულაღმა,
გაბზარულია, და როგორც თქვეს,
ჯაგრიით გატრუნა ხელი მსუნაგმა.

ჯანსიკ გაეარდეს, თუ აგრე სურს –
მე სამეგობროდ სხვებს ეგვალეობა –
ცხრანოე აქ, სადღაც ითქვამენ სულს
ეაგაყდებივით მხრებმკრულეობი.

თუძეა ჩაქირეს მიწაში, მწამს –
რომ უიმედოდ არ ჰერდებან,
ელთან ღზინს და ელიანს წამს,
როცა ერამაშიად ამღერდებან!

როცა გულდაგულ მოსთხოვენ მათ
დოინჯათ მღერათ დოქები ღვინოს,
ცხრა ტოდუმსაში რომ დასხდნენ სმად –
ვერ ამოყლათ სისმელ-საღზნოს!

და ხელსაც უგვარს მხოლოდ ცხრა მძა,
ჩაღად არ უღირს მუათე ქვევრი,
ერვა და რისტამ-ბრძენებით ღრმა,
წევს მხარ-თეძოზე ცრუ ენამჭვერი!

ამ ხანტ-ბარბაცას ხელი ვინ ქვრა,
ვინ შეურყია უგულო მკერდა?!
აქ ზავსე გულთი ამყობს ცხრა,
სიგარაელთი – მხოლოდ ვე ვრათა.

ჩრდილქვეშ გამუშობს ვურივით ჩანს,
გვისმუნს და გვიქმნის იგავ-არაგებს, –

ხეია შრიაღსაც კი მოხდებს შარს,
მათა ხმით ბნელში იღამარაკებს!

და ბზარიც ისე აწნია კრულს,
როგორც უაზრო ღიმილი სახის...
— რა დაკარ გულს? — წაეძახებ ჭურს
და „დაკარ გულს“ — ვრუდ ამომძახის!

1932

მეხუთე გვირაბი

ს ი ბ ლ ე რ ა ბ ა

ვისაც სურდა, ჩვენი ტანჯვა ვნახა,
ვისაც თბილისის მუდროება შეღახა,
მისი გულის ორად გაძაბებული,
ვიცი, ჩემო მავო ბიჭო, შენა ხარ!

ჩემი გმირი ვაწოდე,
ხელი გამოფიწოდე,
გაიმარჯვე, იცოდე,
ჩემო ვაგაკეცი!

ჩემმა ვარდმა უცალოდ ვერ იყარდა,
დაშორება გულთა არ გაძიხარდა,
მაგრამ გულს შე კენესას ვერ ვათქმევინებ, —
შენ ხომღერით მკლავის გაშლა ვაყვარდა!

ჩემი გმირი ვაწოდე,
ხელი გამოფიწოდე,
გაიმარჯვე, იცოდე,
ჩემო ვაგაკეცი!

ვე ზომ წეში სასახოუმლო მელაფია,
განა შტრისგან დანა დასაყრავია
შტკოცედ იდეკ— შირიდან რომ გაცქარის,
წეში თუადი მუდამ ის ვარსყვლეფია!

წეში ვმარი გაწოდუ,
ზელა გამოფიწოდუ,
გამბარუვე, იცოდუ,
წეში ვაგაკაცი!

ვისაც სურდა, წეწი ტანჯვა ენახა,
ვისც თბილახის მყუდროება შელახა, —
მისი გულის ორად გამაპობული
იცოცა, წეში შეყო ბაჭო, შენა ხარ!

1942

მტკარის სანაპიროზე

მე მახსოვს წუთი სურვილისა მალეის,
ტალღისა დეღეა, სუნთქვა ქარისა...
შრიადით გროფა ხან ჩრდილი ალვის,
ხან თვათონ ალვის ტანი ქალისა!

მე მახსოვს ცეცხლი ფატქმანის თვალის
და გამბარული სარკე მტკეარისა, —
დუიოდა, რიფორე ნამწეაფი მიჯარის,
მღერაუ ტალღებში ცეცხლი თვალისა.

და მახსოვს მტკეარსაც მატებდა ხელისს,
რომ აწდა ღანდი ველმადღალისა.

შეც იმ წუთითაი მიშაღულ ხადის
ძუნამ მაყდურად გამახალისა...

და მახსოვს წუთი სურვილთა მადლის,
ტაღლათა დედუა, ხუნთქვა ქარისა...
შრადლით კრიოდა ხან სრდილი ადვის,
ხან ადვის ტანი ღვეის ქაღისა!

1942

ამ ღვეის თოვლის ეარსკვლავებით ეტოვებ აგრე დახატულს,
და უძვერღეს დათოვლილი გული, როგორც ნაკადულს!

ცოცა ჰეაც კა დაღვეულა მისი წუმი აღერსით...
შეგრამ არა, თოვლის ფიფქებს ეს არაყი არ ესმით!

არა, ბუბრის ნაპერწყლებად აღმენიშნა ნეტავი,
ბნელს რომ აწნდეს წუთებითაი ღტოლუა გაუბედავი...

არა... წუთთა საიდუმლოს ხშირად ღვეისსაე უმაღვერ
და წუთაც რომ გაიტაცოთ, გამოიღწნობთ უმაღვე –

რომ არც თოვლის ფიფქი არის და არც ნაპერწყალია...
შეღავზე ატრად ვეჯიღების ფერმიმქრალი კეალია!

შათ ამბორაც არ აწნდებათ საიდუმლო სახველად...
მისთვის არ შურს, გაეამხილო, არ შურს თვალის გახველა.

და ლექსს მხოლოდ ეარსებოდა ერთი აგრე დაბატულს,
რომ სტრატონესდათოვდალი ლექსიც შეაღებს ნაკადულს.

1941

ფატმანის თითების

ჩემს მავთლზე ეინ დადგა მინთ
ზღუა, ხარაკოდ ასე პატარა,
ან ეინ შეღებს თევზები ინთ,
ფატმანის თითებს ეინ შეაღარა?

თევზები, აყვით? რაცა თქვენ ვიმზერთ
ხანდაზმულობა შეცვლეს ყრმობად,
ხელეგაწედალი, ისევ და ისევ
ხარბად ვისწრაფა თქვენს შესაყრობად!

თქვამდ თრთოლვით რომ ამბედა სურვილს,
გვრძნობ, თითებივით ხარო სევეარელი, —
ხან გათელვებო მაცდურა ცურვიო,
ხან აყდით წითლად მოელვარენა...

რატომ გვინათ, მამალა ვშეჯლით,
თქვენ ხომ თითები ხარო ფატმანისა,
სამედისწერო წუთივით ვშეჯლით
ბაღე წერილთვალა ხელთათმანისა!

საით, პატარა თითებო, საით,
აგრე სასტიკად რად გამოწვერიო?
რად გაინამეთ ხელისთქმისავით,
რა გამოუენობ თინთო მაცქერიო!

აკითვალწუნებთ თვითონ ფატმანაც,
 ფტყეის: „თითები რა თითებია,
 ერთხელ შავი თმის ტალღებში მაინც
 აღერხით თუ არ გარინდლებიან...“

ოქროს თევზებო, ოქროს თევზებო,
 იგავ-არაკი თქვენ ხართ ამ ღვექსის...
 ოქროს თითები სადღა ვეძებო,
 მოტრფიალენი კვლავაც აღერხისს..

1942

მ უ ნ ა მ ბ ა ზ ი

ფარჩის კაბით ბნელში გაეშრიალე,
 ვიშრის თვალთან თვალით მისათვალე ვარ!
 ვაგვაცისათვის წელის ღამშვეწებელი,
 მეუ ქარქამში ნაგებული ხმალი ვარ...
 ფარჩის კაბით ბნელში გაეშრიალე,
 ერთი ეინმე შეთვალწარბა ქალი ვარ!

მეც არ ვიცი, აღმახი ვარ, ღალი ვარ,
 დაკარგული ძველი ნატვრისთვალე ვარ,
 თუ წარბებად შავის კალმით ნაწერი
 საათწოვას მუხამბახის ჰწკარი ვარ, —
 ღა თითების სააღერხოდ ახხმული
 მძივად ვწვეარ, — შავი მინანქარი ვარ!

თუ ხან თაფლის სანთელივით მკრთალი ვარ —
 ფრობილი ზუნთქვით ჩასაქრობა აღი ვარს..
 საყურეთა წრდილში ვადაკარგული,
 თვალდაბუჭვით მისაგნები ხალი ვარ.

სიყვარულის და სიმღერის დრო არის,
მე ვა ბანზე ჩუმიად ვადმომღვარი ვარ!

ჩემს მომღერალს ვუცდი ველამართული,
ზელით გულთან ასატყვი თარი ვარ,
ჩემი დედათ გლდებს ვეაღერსება,
სიყვარულით მოხუტებულე მტკვარი ვარ,
სიყვარულს და სიმღერის დრო არის,
წვიმის შემდეგ გამოსული დარი ვარ!

გამარჯვების ხმა მოფრინდა ქალაქში,
მეც შავ წარბებს ვაეშლი... და მერცხალი ვარ
ფაცხელ თმში დაღლილ მეომრისათვის
სანატრული ერთი პეშვი წყალი ვარ...
რას სწრაფვა, რას ხარბო წყურვილი –
ვალეფებულ ეშხის სანერწყალი ვარ!

სიმღერეთ, ცეცხლი აღმაფრთოვანეთ,
მკლავგამოღლი დამის სიაცქარი ვარ!..
არა, დამის სიაცქარი ვა არა –
მოტრუილუ გულს დაა კარი ვარ,
მე ჩემს ეაგაფს, ჩემს მომღერალს ვეძახი,
ერთი ვანზე შეთვალწარბა ქალი ვარ!

1945

წარწერა მკაწე

აქ მწუხარებს წარბს არ უბრან,
დროს ქვით სხე უცქარის უბრად.
მხოლოდ ხავსი და მხოლოდ მწუხრია,
მათ გამოხედვას რომ ახლავს ღრუბლად!

ჩანს ნუქურთმების დაშლილი პეკარაჲ
 წეეს მარშარილოს ხეუტის ნატება, —
 ოდესღაც შუა ტაძარში მდგარი,
 ავთანდილითა წარმოსადევი.

თვალის ამ ტაძრის ქვამ წარიტაცა
 და არა მისმა მკვდარმა ლუთაებამ,
 ვიცილუ ნეტავ, დარბეულ ტაძარს
 თუ ვინ არგუნა ეს უკვლავება!

დრო ასე ცოცხლად ვინ გააქვავა,
 ნეტავ ქარავშით მაინც მაჩვენა...
 რომ შევედართი მე, აბა, რა ვარ,
 მსურს, დამიდიდოს მხოლოდ მარჯვენა.

ბედს გული ზემი არ უჩიოდა,
 როცა მე მწვაედა ხანძარი დიდი,
 ნანგრევთა შორის როცა ვიუტად
 ვიდექ და ახალ ნუქურთმებს ვჭერიდა.

და ძველ ოსტატებს თუ მივემსგავსებ,
 თუ განმორების დამადგა ჯერი, —
 სადღაც ერთ ქართულ ნუქურთმის ქვაზე
 ზემი საბელი მეც ამოუჭერი.

ამდით ვუცქერ მათ მნიშვნელობას, —
 ქვებს დიდების დარაჯებას...
 და თუ დაანგრევს დრო კვლავ შენობას,
 მწამს, ნუქურთმები გადარჩებიან.

მტკვრის ტალღები

რას ამბობენ მტკვრის ტალღები, რას ამბობენ, ნეტავ,
როცა მათი მღვლეარების გადაყურებას ვხედავ,
როცა შუა მტკვარში ედგვიარ შეფხარი და ურჩი, —
ტალღებს მკერდით ვეცებები, როგორც ხიდას ბურჯი!
რას ამბობენ მტკვრის ტალღები, რას ამბობენ, ნეტავ,
თუთ მღვლეარე მოწამენი მუდამ მღვლეარ დღეთა,
ჯაყახეთათ წამოსულან, მოუვლათ მცხეთა,
სადღე ამათ მდინარებას კამხალეთათ ვეცებ.
სადღე უკე ახალ თბილისს ზატავს ჩემი ფუნჯი,
მთებს კი ღურჯი ფერი დაჰკრავთ, დაფვარდებით ღურჯი!

ტალღებს ერთი მთა არ უკვართ მოაწმინდაზე შეტად!
და მცხეთიდან ქალაქამდე, როგორც მწკრივა ხეობა,
ყველა სვეტი ამართა სვეტიცხოვლის სვეტად,
რომ აწთონ სიხარულის ამითას წვეთად!..
რას ამბობენ მტკვრის ტალღები, რას ამბობენ, ნეტავ,
ჩვენს ქუჩებში შუქის ფრქვევით შემოიჭრნენ, ვხედავ!
მტკვარო, ჩვენის ვედის კარი გაეღოთ გააღე და
ტანს ვესმის ხეყნების და ვეფენი დღეთა,
შეტები და ნარიყალა ისევ ისე სხედან!
არ იფიქრო სადღეგრძელის გაეღოთ გაღაურჩი, —
სიმღერებთ შემოვხედებით მე და ვთიმ-გურჯი!

თუბე ახალი სანახრო შემოფერტვა დედად,
კვდავ იჩქარი ბაღვაშილიდ მუბადურთა ბედად,
სად იყავი, სად მიდინარ მოფარული ტყეთა,
ორთაჭალის ქვეშით მუხას მუხლა მოეფეთა,
შენი ტალღა ენატრება და პუტბუტი მუნჯი,
შენგან ელის მუჭა სიღას დაცემული კუნძი!
სად იყავი, სად მიდინარ როგორც დენი დღეთა,
წინ რუსთავი შემოვხედება სიჭი ახალბედა,

სად იყავი, სად მიდიხარ როგორც დენა დღეობა,
შენს გულშია ჩახატული რუსთავი და მცხეთა.
რას ამბობენ ეგ ტაღლები, რას ამბობენ, ნეტავ,
საქართველოს ამღვრებულ მდინარეთა დედაქ!

ლისის ტაბახი

ს ი მ ე მ რ ა

რა ღამაში ხარ, სულ ვიციქვრდე მზურს,
საჩუმეში ნეტავ მივიძალოთ სულ!

საფეიქელთან კრთის ჩამომღილი თმა,
თმასაც გულში წუმიდ ჩახატავს ტბა.

ცას ვარსკვლავთა გუნდი თან დაქვეება ნახს,
ნეტარება წყნის იმით ციმციმს ჭგავს!

შეგი თვალი მოვლევარე შენც ხომ ბნელში ვერ დამალე,
რა კარგი ხარ, ვენაცვალე, რა ღამაში ხარ!

რა ღამაში ხარ, სულ ვიციქვრდე მზურს,
საჩუმეში ნეტავ მივიძალოთ სულ!

ნუ გაიხეღ თეიღს, არაფერი თქვა,
შენი კაბის შრთაღს იმეორებს ტბა...

ჭგავს ცხოვრებას ჩვენას მოცობციმე ცა,
იმ ათასში ერთი ჩემს ვარსკვლავად ვიცი!

შეი თვალი მოუღვარე შენ ხომ პნელში ვერ დამხლე,
რა კარგი ხარ, ვენაცუალე, რა ღამაზე ხარ!

1947

წაბლის ტყე

წაბლის ტყე, წაბლის ტყე უბილიყო
არ დაგვერბინა – არ თქიხებდი!
ჩრდილნარი მაინც არ ყოფილიყო,
ჩემს პირველ კოცნას აცილებდი...

როგორ დეუსეადი, პატარავ, როგორ,
აბა, რამდენი წამი აქვს წამწამს?!
წაბლის ბუძუბუთი რომ ახელ, გოგო,
მეც თვალ-წამწამის მეტი მე რა მწამს!

მეგრამ ხეები აქ ისე ღვანან,
ვერც ვეზბილები, ვერც თავს ვანებებ...
წაბლიც თვალს ახელს, ვერ ამჩნევ განა –
წაბლის ხეები გვითვალთვალუბენ!

1948

ნაპი სოფელი

როგორც ჩარგალი, როგორც ყვარული,
 როგორც ბესიკის ბაღის შრიალი,
 მეცა მაჭვს ჩემი კუთხე მზიანი,
 მუდამ საამო და საყვარელი!

სადაც არ უნდა ვაყო, ეით ხვედრი
 ბილის აქ მოდის ჩემი გზა-კვალი...
 სერს აძყოლია ევალ-მეფვალი...
 საურმე გზა და მესერა თვარი.

ვარდის ჩიტები და თეით ვარდნარი
 წილად მესერზე მიმოხატული,
 ვხის პირად, სადაც ჩანს საკადული
 და ალვისტანი ეკლ ავარდნილი!

მე აქ შირაზის ვარდი რად მინდა,
 თეიმურაზის თარი მკენესარი,
 ახლად შეფოთლილ ტოტზე, ეს არი,
 კვლავ ჩემი ვარდის ჩიტა დაფრინდა!

რა კარგი არის, ვუიქრობ, რა კარგი!
 და მუდამ, როცა ვხად მიეჩქარი,
 თვალს მიიტაცებს მუდამ კვიშარი,
 ეით გულისპირი უცხოელ საქარგი!

თვალს მიიტაცებს ნათელი ოდა,
 ზღვისუფრო მოლი, ცაცხვის ჩრდილები,
 და ალაღბედად ფრთებაშლილები,
 მოვინებები ზეშვიობის დროთა.

აქ არის ჩემი ეზო მზიანი,
 მუდამ საამო და საყვარელი,

როგორც ჩარგალი, როგორც ყვარული,
როგორც ბუხიკის ბაღის შრომელი!

1944

დელი-დელა

ნუთუ არ განმეორდება ვუშინდელი დელა
შენი ეზო მაგონდება შენი დელი-დელა!
სიყვლილით მიმალული საკადულის დენა
და იმ ტალღის სიყვარულით რტოდახრილი თელა.
ახლაც მოხლოდნენდა შრომლებდეს წელა:
ახა, დელი-ოდელა, ახა, დელი-დელა!

ამ სიმღერით თმში წაველ და ეთი მებრძოლს ძველად,
იკო, როგორც ფიქრო მწვავე, მახლდა ბრძოლის ველად,
როცა დამტრებს, დაფლეთილი ვუღოს გამოთელა,
ამ სიმღერით ამოვიდგო წარსმეული ენა..
სამოველ და, აო, თათქმის, დამეც გამოთენა..
ოდელიას ვინ არ აღტყვის, ახა, დელი-დელა!

1946

მ ე ლ ო ქ ე ბ ე ბ ი

ზემო სოფლიდან ურმებით
მოვიდნენ მელოქეები,
აუღლო მანათ მძევრწაენი,
წარმართთა მეტოქეები.

ფუნქციით შეუფუთინიათ
სურა, ხალამი, ჭინჭივლა...
საფი ნაგაზიცი მოკვევებით,
ვაჭუი აბაა ჯინჯილად.

დაბად გოგორა ურმებზე
გადაწოლილა ტურუბი
აუჭარებთან პარლიად
დევიეთი ვახარულება.

ამათი უღლის გამწევი
ისევ წიქარა ხარია,
კაცის ფერგამომწრთობვლად
მხეა და ზენა ქარია.

მელოქეებიც გამზდარან
გამომწეარ თიხის ფერისა,
მეტადრე ერთი ვაგყაცა —
სეხნაა კახახერისა —

შენერდნენ სოფლის წყაროსთან
ბარებნი ახსნეს ძარიბა,
გამოეგებათ ჭიშკრადან
ღიმილი პატარძილისა!

მელოქემ სურა მთაროვა
წვეთმეუხეამი, აბადი

ოდნავ ფერმტრიალი ქალივით,
ქალივით გულ-მკერდმზვალა.

ზედო ნამოართვა ღამაშმა,
მიდის ველმადელ სურათი...
წელს რომ დოინჯი მოიფუტს –
სურათა მისი სურათი!

გული შეუტრია კახაბერს,
აღგოლზე დარჩა უძრავად,
თუაღუბი თათქოს წაცვიფდა
წარსულის შესამუხრავად!

უცქერის, კამბ შრიალით
კამუებს რიგორ აფელას...
შუბლივით მოჩანს რაკულა
ახლად აწეობილ აფენის.

ღამსვენებულა მიდამო
ახალი ოდის შენებით,
ჯერ კიდევ სერია ეზოში
რუქერთმის ბურბუშელები!

ჯენახში თოხის ხმა ასმის,
ფვათონ უაყუცი არა ჩანს –
შესერზე გაფუციფა
ჯარისკაცული ფარაჯა!..

„ღიახაც, უნდა ქვეყნები
მოეცლო ხასხელოდა,
შინ თუ გვირგვანის ხასვენელად
ასეთი ბედი ელოდა!“

ოფიქრებს ბიჭი მწითურია,
ოფიქრებს... მაგრამ ანახლად

ბრვე მელოქეებს ზორზოციო,
 ვრძნობს, შხრება აუთამაშვიათ.

ვრძნობს, რომ სიცლით ურშებზე
 გადაწოლილან ჭურებოც
 და ტველ არაკად მოიხშის
 წყაროთა ნაწურწულევეოც!

ღვას ვლავ თავდახრით, წყაროსვეწ
 გახეღვა დეზარება, –
 ვული რომ რკინა ვგონა,
 დოქიეით ვავებზარება!

1947

დაწმობისკრძამული სურათი ზამთრის

უუნჯის ერთ მოსმით შხატვარი ცდილა,
 რომ თუთრა დილა არ დანრდილოს,
 თოვლის ფანტელი და თოვლის ფთილა
 ვადაძვენია ნაცრისფერ ტილოს!

სხვა უერს შხატვარი, ჩანს, არ ენდობა,
 ერთთა ზამთრის უერი ზღაპრული:
 ფაფუკი თოვლის მოსანს ვერდობად,
 სოფელოც თოვლში არის ჩაფლული.

აქა-იქ თითქოს ვვალთა თათის,
 მოას ფლატეებს ჩრდილი ანია...
 არავინ სუნთქავს, არავინ დადის,
 ქარს თოვლიც არსად ვაუფხავქნია!

არა, მხატვართ, არ შეგაცდინოს
დაუმთავრებელ ხერხთის წამმა,
ზამთრის მზესაეთ, ნაყრისფერ ტილოს
ანათებს ცოცხალ ფერების გამმა!

არა, მიდამო, არაა მუნჯი
და აგრე ერთი ფერთი ნახატო,
შეახე შენი მეტყველი ფუნჯი
და ამდურე თოვლქვეშ ნაგადი!

მიდამო თუმცა თოვლმა დაფარა,
კვლავ წვარობის წვარაწყურია,
შერც ვაიხსენე შენი ჭადარა...
თოვლქვეშ ვოველიფის გახაფხულია!

1947

რ უ ს თ ს ვ ო ს ს კ ვ ე

ს ო მ დ ა რ ა ს

რუსთავესკენ მტკვაროც მოსქრის ქარდაქარ!
შენ რად ვეძებს, ქაღო, თვალა, მოდი, სადა ხარ!
სენს ათასს აღვა უფვას მხარდამხარ,
შენ რად ვეცვარს, ქაღო, მაღუა, მოდი, სადა ხარ!

ახალ საქართველოს, ახალ მოს და მველოს,
ახალ რუსთავს ვუმდურათ სენს!

ო, სენს თვალწინ ნეტავ ავაქანდაცა..
ცეცხლში ფილადს ეადნობ, ხედავ? მოდი, სადა ხარ!

შეც ვღნები და ველავ შენით ხანდახან,
ჩემო კარგო, ჩემო ყველა, მოდი, სადა ხარ!

ახალ საქართველოს, ახალ მთაბ და მდელოს,
ახალ რუსთავს ვუმღერით ჩვენ!

მოდი, ჩაუქროლით რუსთავს კარდაკარ,
დამვენდები ჩემს გულს მხოლოდ, მოდი, სადა ხარ!

1949

მე საიათნოვას ქართულიც მიყვარს

ახლად ვერვერ შაინის

მე საიათნოვას ქართულიც მიყვარს,
ჩვენი ქალაქური სიტყვა ხალასი...
მე საიათნოვას ქართულიც მიყვარს,
როგორც ქვა-აგური ნარიალასი!

შისი მუხამბაზის მწკარი მგონია
ქვისა და აგურის ირიბი წვობა,
ო, არა, მტკერის ტალღებს არ გააფილდა
ის ტყბილი ხმა და ის პაექრობა!

ვგრძნობ, საიათნოვას ისევ სწევურია,
დაუსხიბი ღვინო, ღვინო გაბურნი! –
ამ კლდე-ფუძის ქვეშ შისი ვუღია,
განა აქ მხოლოდ ქვაა და აგური!

ღრო იყო, ირავლის ქალაქში მოხვდა,
სამღერით აქ ვოველ დღეს ახარებდა,

რომ ერთხელ სამღერაც მოგვლეს და მოკვდა,
მტრის ხელით მოკვდა, ქალაქის კარებთან

იმ ალალ გულთან მსურს, გამატოლონ,
იმისი ქართული შაქვს ანდაზადა
„— როდის მობრძანდება, ჩემო ბატონო,
ფეხბოქვამ გაგეშალო ფიანდაზადა!“

მუძახის, მუძახის, მუძახის, მუჯერა,
კიბის ვზა — ვიწრო, სამადლე აივნის...
მტკვრის პირად იუღუებს არაკლის შხერა
და შუქი ქალაქის კედლებში გაივლი...

სმა არი აქ ისევ და ღუქხის თქმა არი,
მოდა, ვამღერით, მიდი, უღაშე! —
სტუმრად შეწეია გურგენ შაარი
და შენ კი ჩვენს ძმობას გამოეთიშე?!

სახლზე ვიფარს ხომ ძველი ქალაქის,
ახალი მასპინძლის ახალი სტუმარი,
მტკვრის ერთ გატყვეულ ტალღად არა დირს,
ვისც ამ საპირებს ჩაუვლის მღუმარი.

დავიდვით ისევ დოქი ბარბაცა,
ძველ შეგობარივით ჩავჭიდეთ ხელში
და აი, დოქმაც კი აშუღს წამბაძა:
ტყბალი დიდინით სავსე აქვს ყელში

დაულოცოთ გვინდა ხინათლე დიდის,
სომართლე გვინდა ეთქვათ ქალაქურად!
ჩვენ ვვიფარს ყველა, ვინც ერთხელ თბილისს
გული დაუღო, გული აგურად!

რუსთაველის პაშვირზე

გამოდი გარეთ, გამოადე ხიმღერთა კარბი
 გამოდი გარეთ, გამაგონე ფეხბ ხმა ჩქარბი,
 გამლილ ქაფენილს იხე, როგორც ასიმიფერული
 დაშკენდა კაღმით მიწერილი ფეფილთა შქკარი...
 გამოდი გარეთ, გამაგონე ფეხბ ხმა ჩქარბი

გამოდი გარეთ, ქუნა თვითონ ვეუბტიფება,
 ეუთხრათ საღამი ახალ ბაღებს, ეუთხრათ დიდება,
 დიღით, შუნობს კიბეებთან დარგებს ჭადარი
 შეუფოთფულეღი დგას ჯერ კადეღ და ეროღება! –
 ეუთხრათ საღამი ახალ ბაღებს, ეუთხრათ დიდება!

გამოდი გარეთ! – საბური მზე და ჩრდიღია,
 ტამი რომ დაქრას – გაზაფხულიც რტოგამღიღია...
 შუა ქაღაქმი მოწიწებით დავღვათ ვარცხღბეკი,
 საღაა მოვა აკაკი და მოვა იღია...
 ტამი რომ დაქრას – გაზაფხულიც რტოგამღიღია!

გამოდი გარეთ, გულთ ჩემო, გამოდი გარეთ!

1957

ჩვენი პეზა

ჩემი ვზა მუღამ, ჩემი ოცნება
 მიყვება ცამდე ამართულ ქეღებს,
 ხან ბნულში ეღუად გაიტფორცნება,
 ხან ცისკრის იქით გადამაზღუღებს!

წინ თუ შეწყვიტა ვადამელომა,
წყალმა თუ ორად გასყო ფარდობი,
შე სიგაღწეობი ხიდაც შეყოფა,
მათს მიმოკარგულ ბილიც ვენდობი.

ჩემი დღე ღრუბლებს აქით მომეღას
ხეები ხელეგამღლით მოყდამან...
და მე ის წუთიც მივეარს, რომელიც
ჯერ არ მინახავს, არ ვამხილავია.

საღამო პირველ ზეირაებს, მანქნებებს
მეც კლდეებშიორის შათებრ ვიქიარა,
ვინ იცის, ვხაზუ ხიდ ამბლერებს
ეს ერთი წუთი დაუეწიყარს.

და თუ ვიქიარა, ბოლოს და ბოლოს
რა ზედს დავეებე, ან რა სანუეყარს?
— სიყოყმელე ჩემი სწრაფეა მხოლოდ,
მას შუაგზაზე დგომა არ უეყარს!

სიციოხელე ჩემი, კეყმა რაბ შეიოხის,
ამ სიხარულის ვრთა მწეარია,
თვალწინ ვამბარბის ხედახვე, თათქის
ამღერებულა ზეეის წეაღია...

დ ა მ ბ ა რ ა

— ბიჭო, ბიჭო — იქვეა
 დამბანამ დაბინდებისას
 და წამით — წამი ახარა
 მთებს ჩემი დაბადებისა!

ო, როგორ მხურდა, შემეტყობო
 ქვეყანა ხიყარულთა,
 მსუბუქა ბოლია ჯერ კიდევ
 ნათეს მიქონდა ღუღლიდან,

და უკვე ჩემი დამბანა
 ვნახე, რომ ტახტზე ვსვენა,
 შეშაკართო მიხმა სიცოცხემ,
 თმბმშვეერთხლოდ მქრენა.

რა იყო ჩემი ბიჭობა,
 ვიცოდე შინსე, რა იყო? —
 ნაქერწყალივით ნასროლი
 წამიც კი ორად გაიყო!

ნეტავა თვალის გახელით
 ბნელი კვლავ გამაფრთხობინა,
 ჩემი ცხოვრება დამბანის
 ერთი გასროლა ყოფილდა!

შანი ზღვის პირად ხახლი ანახე

ჩემი სიციხელე და სიამავე
ჩემი კერაა, ჩემი მამული
შავი ზღვის პირად ხახლი ანახე,
ხეების სრულქვეშ ქერმამაღულა

შავი ზღვის პირად, იქ, სადაც ტალღას
შუქარება თმაში ჭადარა,
ქვიმა მოხვეჭა ზღვამ საიდინდაც
და გამჭვირვალე ფსკერზე დასყარა.

ფსკერზე დასყარა პატარ-პატარა
ქუთუთოების მსვავსა ნიფარა,
ფსკერზე დასყარა, მაგრამ თითებთან
მოუფერებოდა, არ დამისაღამ

შოფარს მე თუაღი ამ კრიაღა კრქის,
ვაღაიწებულ ფიქრის ამწერის
შოფარს, მოკარდნილ ტალღას რომ ერჩის
ძველი ქვიტკარობს ერთი ნამცეცია.

მას, შეშიძლია, ზღვის ვულში ჩაეფე,
მისი მიწა და წყალი მწყურია,
იქ არის ჩემი ქალაქი წყალქვეშ,
იქ არის ჩემი დიობტურია

იხე ეთი მისი თანამედროვე,
ისიც დაღუპულ ფსკერზე დაფიდა...
მაგრამ წარუენათა შემდეგ მე შოფელ
და წელთადრიცხუას ვიწებ თაგიდან

შავი ზღვის პირად, იქ, სადაც ერთ ღროს
წყალმა წარხულის კვალი წამაღა,

ბედს უნდა ჩემი დღე შემსხვედროს,
 ჩემი გზა ვასჭრა, ჩემი გზა-შარა!

ახალ სერგების შრიალ-შრიალი
 ხელგამლით ახლა შეც აქ მამღერებს,
 ჩემი დღე ამ დიდ შრიალში არა,
 ჩემი დღე მღელა მიაქეთ ამ ხელებს!

ჩადირულ თვალთა შექს კი ვინ მოაქრებს,
 ზღვის ვულში დედუას რომ ჩახვლითათ,
 ხანდახან ზღვა რომ ამოთიბრებს;
 მე წახაბრების სუნთქვა მგონია!

და წამით ვუღიე შეკრახება, მაგრამ
 წარდუნით წართმეულ წუთს არ მივტოვებ, *
 მომავალ დღისა და დამის ვაყრამ
 ვერ უნდა შეხბრას ჩემი ქვატყარი.

მე სხვა იმდით თვალს ვერ გაჯახედ
 და მომთაბარედ ვერსად ვერ წავაგ...
 შავი ზღვის პირად სხელი ავაგე,
 კალბუთის ერთი მკვიდრი მუცა ვარ!

363 უ რ 0

გზგური რუხის ციხესთან ვნახე,
 აქ მომანს მიხი ტალღების ღვწვა, —
 და ერთი სიტყვა მეც გადუქმაზე, —
 ვნგურის ერთი ერთგული მეც ვარ!

— გაგონრღვევია კლდეების სიტყვა,
 რიგორღა ვინღა მოეებს უერთგულღა,

სამურზაყანოს მიწიდან – ზღვისკენ
თაფლავაწყებით გარბა, ენგურად

თბილერე, სანამ არაა გვიან,
სანამ მოვბიდან ვასული არ მარ,
თბილერე, სანამ ენგური ვქვიან
და არა უკვე შავი ზღვის ტალღა..

ენგურა რუბის ცხესთან ენაზე,
აქ მოჩანს მისი ჩქარა ფერხული.
სამოლღარეა მურზაყანს სხე
და დეარაქაფებზე მოქეხს ენგურად

შთა შეფოთილი ახლაც მაკორებს,
რომ ტანზე ჯაჭვის მურაბეა ვიყა.
ენგურას ზელი ჰქარა, და შთა-გორებს
ვხმით ამ ჯაგშის ამქარა ღეწეა..

ვიბღერით, სანამ არაა გვიან,
სანამ აქ უცხზე დგას მოვბის ალვა,
სანამ თვით ენგურს ენგური ჰქვიან
და არა უკვე შავი ზღვის ტალღა

მუნა – ბერძენი

ჯაჭვი აცვია წერილობადა,
სერი თუ ძველი ჯაგშანი?
გახედეო, მთაზე მუნაა
ჯაჭვა და მკლავებშია მთა

– ახლ ვანებში სამღვარო,
მუნა, მთხარი ვინა ხარ?

მეფე ერეკლეს კაცობით
აგრე ვინ შემოვიანხა!

ამ ჩვენს ხევსა და მდინარეს
დასურებ მაღალ-მაღალი, —
ბადის ვასროლა თუ მოგწონს,
ტალღების აყალმაყალი!

მუხავ, შენს ჩრდილქვეშ დავჯდები,
დაეუცდი ფიროსმანიშვილს,
ხელდალოცვილი კაცია —
სუფრას მინდორზე გამიშლის!

შისა პურ-ღვინო არ ვახსოვს?
თვალს რომ ეყოფა ამდენი,
დოში, ყველი და მოთალი,
ბოდოკი წითელ-წითელი!

თუთრა ბატკანი, ტაკქორა
და შოთი პურის ნატენი,
თვეზით მეც ერთი შეთვეზე,
თაგზე რომ წამოვადექი...

ფუნჯით რომ გადაათეთრა
ღამეც, ვით შავი მუყარო...
მოვარე გარრილა ტოტებში,
ტოტი დახწიე, მუხარო...

ცამ თვალი შემოგვანათა,
თვალი და შერე რა თვალი —
ღვინით ბიჭები დავვითრო,
ღვინით კი მხოლოდ მხატვარი...

წავიდა ღამე, წაიღო
ხიმღერა კავშიანი

და ბილი-ბილივ წახუდებს
პოვეებსმა შენა შრიალი.

დავტოვეთ მარტო, პერდიავ,
ღამეთა გამთენიებელი,
და როცა დაღლით შორიდან
კვლავ შემოვხედე, სებერო, —

შერხეეთა შენმა მკლავებმა
თითქოს ჩვენს მკლავებს წაძბაძა, —
ფიქრს თითქოს გვიან მიგვახვდა —
ფიქრმა შენც შეგამარბაყა.

დახმარებისთვის მადლობა

ხელს ეამუდლებდა რთველში შეზობელს,
ავეხო ვერძნის ტყვილმა ჭურება.
ნაპერწყლებივითა შერჩა ბნელ სოფელს
ღამითაც შორი კრამინქულებო...

ქაშნაქის ერთი მოყვარე მეც ვარ,
წუთი მეც ვერძნის შხეფა მგონია,
ბჭელტუნა დოქმა და ცდიხლზე შემწვარ
ზიძინდმა ახლაც შემეყოლია.

შინ ეზო-ეზო გვიან ვბრუნდება,
ბნელშიღა შესძის ბუტბუტა მაჭრის,
და ხის იმ ტოტთან კამათს უწნდება —
რტობს რამ გადუდილ უბეში მარჩის!

გზად ნააქარაღვ გამოძევა, ვითომ
 ოფიცრა წემი გამოცილება,
 მაგრამ გზა ისე ვშლება თვითონ,
 რომ ხელჩაქნევით გამტყონება...

ეტლი გზაზე

მხოლოდ შალვა დადიანს
 შუენის ეტლით იაროს,
 ბერთეშიდან მივდივართ,
 ეტოვებთ სადადიანოსს
 მირბის, მირბის შარავზა,
 შიაქვს თავქვე შთა-ბარბი,
 მირბის შმაგი ტეზურიც –
 გაუშლია ფაფარი!
 თეალს ვაღვენებ ზეირთების
 აქარებულ თქარათქურს,
 გზის, ამ თამაშ-თამაშით
 გაველევებს დარახტულს
 ტეზური და შარავზა
 ორთვ ურთ ცხენია,
 როგორ? – როგორ ვაძგებს,
 ვისაც არ უცქერიათ.
 მხოლოდ შალვა დადიანს
 შუენის ეტლით იაროს,
 ბერთეშიდან მივდივართ
 ეტოვებთ სადადიანოსს...
 როგორც დრონი შუეობდნენ –
 ისე დრომ ვერ იშეფა,
 და ეთ შალვა დადიანს,
 აქ შუეც გამუღამებს...

ხან შევუბნე მარაგზას
და ხან ტებურს შეუძახებ, —
მიპქრას ვრიაღ-ვრიაღლით
ჩვენი ეტლი ხედასკე!
ვეფელება მაღლითი
და სიმწვანე ხშირი ტყის,
დათვლილად რომ იყოს,
დაბერდათ ეთ იტყვის?!
უწრა ჩვენს დღეებში
უწრა ვაიცობფერებს, —
სიჭაბუკით ეუზივარ
ვერდათ ჩემსაც სიბერებს.
ვატყობ: ციბე-კომკია
კიდე ამ დილის მშვეწებს,
ესა აწყდებს მოიდან მთას —
ძლივს მოასწრა ჩვენებს!
ვატყობ, სადღაც აქვს
დასასრულად ამ ხვეთს...
წინ აღვიდგა დუმილი
ქათა ნაქალაქების
და ის ღანდიც ქვეყანას
წამით რომ დამყენა
ჩვენი მიხწრაფებთა
და სხვა არაფერია!..
მეგრამ მაღვა დადიანს
შეწინებ ეტლით იარობ...
წულ-მკერდს უხსნის ნიავი —
არამყებს სადარდიანობს!

ს ო ლ ა ნ ე ლ ე ბ ი

აქ, ორთაჭალა, მტკვრისპირა, ციხე და
 ჩვენს ქალაქს აქვე ამთავრებს კრწანისი.
 სოღანლუღისკენ რომ ვადახედავ —
 აღანაფურია გასახარისი.

აქედან ჯერ კიდევ არ მონანს რუსთავი,
 რომ უმირ მიწახთან სიახლემ იღავოს,
 რომ თვალი არ აცდეს უფერულსაყვით
 აღიხით შელესილ საზღვებს და მიდამოს...

ზოგან კრიღა და ზოგან რუხია
 წიადი კრიღობის განგებით წითურა,
 კლდეა თუ ღრეა, თუ სოღანლუღა —
 მტკვრის პირად ვდია ზურგ-ამოზიდული.

არც „შავი სოფელი“ არც „შავნაბადა“ —
 აქ მინდა გული გაერს გაეაბურღვინო
 გიტყვი, ასეთი ფანი რამ დაჰმაღა,
 გიტყვი, რას ამბობს ჩემი ბურ-ღვინო!

აივანს არ ვეძებ ხეებით შებურვილს,
 და არც მღელღებუ დაფხვილ ზეროებს, —
 ჩერს, სადაც მამათა სამარე გვეწულებს
 იქ ეუსმენო ჩვენს ახალ სადღეგრძელოებს!

სადაა ნარეკლის გაგმაყ არ იცის,
 მაგრამ აქ, სადაც არი კალაძე, —
 ის აქ დავეა და არა კრწანისის
 ველზე ან წახანდელ ნარიალაზე—

მამ, დამეც ვასილდი, ფიქროტასარიველო,
 აქ, სადაც თუდებსა ნაბიჯის კვალი,
 აქ ემშვიდობება მტკვარს საქართველო,
 ისე ვით ჩვენს დღეებს მღელღარე მტკვარა,

ჩვენა მოხუცი ღალი და გულღია
არა სხანს... და მანც არა მკვდარად
სოდანლუღია, ვერძინობ, სოდანლუღია
ან მისა ხეყდალ-ხეყოებლის კარად

●
ჩემი პატარა იმედი სიღლიც ზღვის პირად ზის,
ხველ წამწამებში პალუღად უღდაეს შუქი შხის.

რამდენჯერ უკითხე – პატარავ, ავრე ვის უმზერ, ვის?
რამდენჯერ დაცხრა მღელღარე მისეღა და მოხეღა ზღვისს.

ჩემი პატარა იმედი ისეც ზღვის პირად ზის,
ხველ წამწამებში შემოირსა შუქი ჩამავალ შხის...

თრუღლი მოხუღლა :

სიხანას

თრუღლი მოხუღლა? – რას თრუღლი, რას უკადარა,
ჩემს დიმიღლს თრუღლი ნიავქარმა შემოავარა!

თრუღლი მოხუღლა? – ეიშეორებ და უწებურად
უშიშობ არ მიიხრან: დათრუღიღა, დაბერ, ზუღდა!

გაუღუნადები და იმედიც მაკეს ამ გულღისა –
თრუღლქვეშ ვოვეღთღის სინეშეა გაზაფხუღისა...

თოვლი მოხუდა? — რაა თოვლი, რაა ჭადანა,
თუ წუთის ერთმა ნახერწყალმა კვლავ გამახარა —

ვაშლის ტოტივით აეფეთქებო, ავღაფავდებო,
ისე, რომ ისევ შემნატროდნენ ახალგაზრდებს!

ცად ვაეშლია შელაგებს და იმედიც მაქვს ამ გულისა —
თოვლქვეშ ყოველთვის ხიცოცხლეა გაზაფხულისა!

ნაშენი ბუხარის წარწერა

გულდამ აქაურ ქვით და აგურით
ამოვიშენა თალი ბუხარი,
რა გულით უნდა ვიბნინა, რა გულით,
გულჩახეულო კვლავაც წუ ხარო...
ნახერწყალს ხიტყვის თქმა დაასწარა,
არ დაეცხვად უბრადა! არ გაქვს უფლება —
ეს ცხოვრებას კვამლი, ნაკარა
და აღის აღთან გასაუბრება...
აწ გვიანდაა! ჯერს ვეღარ იფრო,
თორემ ის წუთი ისევ კაფობს,
კვამლი კი არა — თვალსა გვწეავს ფიქრი,
მიტოვებული ფიქრი გვიანობის:
„მეც, როცა ერთბედა, ენა-დაუმცხრალმა
შევაფლავ თვალი მხელს გასაკაწრად —
ჩემოვე ცაცხლის შუქმა და აღმა
მაქცია კვამლად, მაქცია ნეტრად!
იმ დამეების მოწმე ქვაც არი,
მაგრამ ნადევრდალს რაკი მაინდებს —
იტყვის, ცხოვრება ჩემი რაც არა,
აღი ხელახლა რომ ამრიალდეს!“

ივლისი, წამალი, პირაპი ღვინო

კვლამწრალი წითი წუთს არ ვეძებუბუბებს, —
უპირა უამ ხუნტა ღვინობის მუბებს!

ღვინობის ეზო იწვას ცუცხლის ადხით,
ღვინობის ეზო ამბაანდა ხაღხით!

და ფერს ჰკარავს მოლი, რაგონაც მერისხული,
შექნობითა ჭადრებს ხეხით ხელახული...

და საფარულ ფიჭვის ცრემლებამწრალ წამრამს
უამ მიშველ ჰგვრდის ამოხუნტაყ არ წამს.

ღვინობებს შინც ართოღვა ესმის წიწვის,
აუანზე წევს და აუანზე იწვის!

ამოუშრა უჭრობ ხეცხით ერის ძირი,
წევს გარეჯის მწირთა ნაცუცხლარზე მწირი!

ოქვას, რა უაური მუხედა, იგრანოს ეგებ შვება, —
ღვინობებს წუთუ ხიტყვა შეემღებს!

წუთუ ერთი წუთი მუორე წუთს არ ჰგავს? —
გაღმე ჩამწეღომ ხიტყვას ამოუღობს და ჰკარავებს!

გაღმე რე ტყვილო, ვინებ გული უცემს.
არ გამოირღვ წუთით ღვინობის ტუტებს!

ერთ მოშველ გღვებს, უნდა უთხრას წარხულს,
რომ უშენოდ უამ უაგაგებაც არ ხურს!

ს ა რ მ მ მ

მკითხველებს	5
ალექსანდრე აბაშელი	
მზე ამოდის	9
ტრაილეტებს	10
ტაძარში	10
შორეული სამართი	12
მოქსნეული თვალები	18
ჩამქრალი სანთელი	19
სიყვებულე ქალაქში	19
ღვინობისთვის	20
შემოღობის მზე	21
მზე და ჰერა	22
სადღისი თბილისში	22
ფერხევი ამსუი	23
წერილი ნოე მხავეციძეს	24
აჭმის ვეფხვი	27
მამის სიკვდილი	28
ფეხბრძენი	30
ბახჩენი	31
ბოტრებს	33
*** (კაწრებს ვეფხვი)	34
*** (ბეჭინებს მოკლე სწორედ)	35
ახალგაზრდებს	36
აქაქის	38
თიფლი	40
ერთი შერეხული	41
ამბილი	42
ახალ სქიპოველის	43
სამღესი ღამქარი	44
არ მოეშვა, დასკარი	45
ცხრა წყარო	47
სინთელი	47

ვალერაან გაფრანდამეილი

სატყუარა-საბრძოლველად	51
საქართველოს დროუდა	51
ვერს კახე	53
თეონი სეოლი	53
ქალს საფრთხე თუღია	54
სატყუარის დროუდა	55
სამა ვერაუდა	56
საოლი თამაღს	57
სატყუარა	57
საფა	58
თეონის თეონსაფა	59
საფა თეონსაფა	60
საფა თეონსაფა	61
თეონი საფა თეონსაფა	62
თეონი თეონსაფა	63
თეონი	64
საფა	65
სატყუარა თეონი	66
საოლი თამაღს და ტეონს ტამაღს	67
ტეონს ტამაღს საფა თეონსაფა	68
თეონი	69
სატყუარა	70
სამა თეონსაფა	71
საფა საფა თეონსაფა	72
ტეონს საფა თეონსაფა	73
საფა თეონსაფა	76
საფა თეონსაფა	77
თეონსაფა	78
საფა თეონსაფა	79
თეონსაფა თეონსაფა	81
საფა თეონსაფა	82
საფა	83
საფა	85
საფა საფა	86
საფა თეონსაფა	87
*** (საფა თეონსაფა)	88
საფა თეონსაფა	89
საფა თეონსაფა	90

თსუგზ ვრომამუილო

სამშობლოს ნანგრევებში	93
დასჯარე? დასჯარე?	94
რა კარგი ხარ, რა კარგი?	95
ვლარჯის მადლი	96
აკაკი და ვარსკვლავები	97
ვერსიბლიში	97
თაორის ქალი სუბსარქისში	98
ტრაოდუტები შუთანსაზარში	99
შედე ვახტანგი	100
ყალიყალახვევალს	101
შენი ველი	102
შეხუთი შიგვიდზე	103
შაიფისიციის	104
ამსაშინახტენ	105
ქორწილი სეენს უბანში	106
შატარის	106
ქერძული აღუბის	109
სენს ხამის	109
შეუბის	111
ფარსიკე	111
ღამსაშინახტენს	112
ტფილისის შიქი	114
ვაშინახტენს შედე თბილისის ძეგლ აღუბის ხარის ქარის აღარ შიქებს	115
ვერსიციების შედე თბილისის ხარისზე	117
სენს აღმართი	119
ამბილი თბილისში	119
ვროსი დეე სოფელში	121
ახანის ცრემლები	123
შინილი	127
შოთა რესაიყული სენს სობლიოთეკაში	128
შორწინაყი	129
სამშობლოსიგმა	130
სახარული სიდეფარსეული	131
შარხანის	132
ველი სიდეფ შიდეტების	132
დებერდიონ - არაი	133
შეოსტორიდე წიყნი დებერე?	134
არაი სიდეფი	136

ახალისის პოეტი	136
ვლისსებო ზურჯიანიშვილის თხოვნებზე	137
როცა ხარვეზის ვახუშტი	137
ლენისის მოდანი	138
ნამკურჯა	139
ნატა განსაძეს მარტყვიდან	140
ახალისი ანუ ზენა ლექის მასწავლებელი	141

ვალაკტიონ ტაბიძე

ბრძოლა სათამ	145
მთაწმინდის მთიანე	146
ლურჯი ცხენები	147
შენი	148
შერაცხვა	150
მამული	151
ა. ა.	152
საქმიანის დღევან	152
ქარბული	153
თოვლი	153
ცამეტა წლის ხარ	155
შენიხალნი გამჭვრეტელი ბოძებში	156
აჭმის ძგოი, დღადღული რგოი	156
ამ ცემის ვაჟმარჯოს, ამ აჭმის ყვეთლებს	157
სადაცარდო ანუ ვარდა სიღამი	158
შემოდგომა „უმსუო ჩასხევის“ მამოთ სავანეში	159
*** (შეუო თბისთვის)	161
ღრამებსა ზეარამ	161
ჩამბლნობზე დღე ჰეტროგრაფში	162
შენ ერთი მანტი	164
ლექსის დაბრუნებზე	164
*** (ვაჟონებს თუ არა)	165
თვითრტი	165
ცემი „ღიღინილი“	166
მთვარეხალა ავიანი	167
მას ვახუშტილი დარბა თვადებს	168
მთვა... მთვარამ როდის	170
*** (ღაღეს მათის)	171
მარამზე	172
სახლი ტყის მარად	173

სიღვერძელი აფხ მისა	173
„აფხა ბედიანი“	174
„ბავშვთ უპირველეს ეკლესია“	175
„ეს მშობლური ქარა“	176
„შეგი შეპოხლხარ, მოვირე ვაღვია“	178
„ვაღვია“	178
„ახე ვაღვია“	181
„მშობლური ვაღვია“	183
„ქარი ჰქრის...“	184
„ქალაქ!“	185
„ჩუბ, პოეტებს სჯობავედობს“	186
„სახედაინ“	187
„პროლეტი 100 ლექსის“	188
„თავლი აფხ ირისა, აღმაცურა“	188
„მატარებელში“	189
„სუბი იარაღი!“	189
„მე მისინე ვარ...“	190
„ამ მშელი ღამით“	190
„შენ აღბრუნებო ახე ვნებო“	191
„ფლორია“	191
„ჩუბოლეოვარ სჯობავედობს“	192
„ველას რამე აქვს სხმოვარა“	192
„ვარ ვამე მესხი მუღაქე“	193
„უარსკრული მატარებელი“	194
„მეფარს სამშობლან“	195
*** (წვალტუბოდან ქუთაისში)	196
„სტამბო“	196
„ქუთაისი ქუბი ნაკორწინხდას“	197
*** (მდიხარ... ახე მეფატქს წვალესა)	199
*** (ქარი დეცხა სხმოქრის)	200
*** (მუხანა ვაღვია)	201

პოეტი იაშვილი

*** (პოეტი იაშვილს მომეწინა ვაღვია დანტე)	205
„წერილი ფელას“	205
„პარამილესში“	207
*** (ხმინას სხმოქე რამხის სტუმარია)	207
*** (თარბეტი წვლიდან აღბრ მუღაქე)	208
„ნაკო ღამთაქეფინხდას“	210

თეორეტიკული	211
ტყეაშ ტახბეშ	211
უორე ღუთხბეშ	212
ელეჲ დარბახს წუბს უბრლოჲ დო ამბელოჲ	213
ცხეცეა ქოლე	214
ბედე ანეორეცე	215
ბედე დო ადამახი	216
ბიხეცხალე ბეცხი	217
ეცხი	218
ბახეცხალე ელენოღ	219
ღოღო ბეცხეცე	221
ელეჲ დარბახს წუბოღო ასო ამბეცე	221
ბახეცხალე	222
ბეცხეცე	224
ღუბახ	224
ბიხეცხი	226
ბეცხეცე	228
ბეცხეცე	228
ბეცხეცე	230
ბეცხეცე	230
ბეცხეცე	232
ბეცხეცე	233
ბეცხეცე	234
ღოღო	235
ბეცხეცე	236
ბეცხეცე	237
ბეცხეცე	239
ბეცხეცე	240
ბეცხეცე	243
ბეცხეცე	244

ტყეაშ ტახბე

ბეცხეცე	249
ბეცხეცე	250
ბეცხეცე	251
ბეცხეცე	252
ბეცხეცე	253
ბეცხეცე	254

ოცდასამი აპრილი	258
ოღაიანი	256
მუხამმანი, რომელიც არ იმდევრება	259
სურვეი ესენის	260
ობინია	262
მე ვინალებმა მომკლეს არავესე	263
ღასამაზიდან...	264
ვალიტკოს ტაძარზე	265
ასანურთან	266
ამასი იფის ეს ხაღვერდელი	267
ამიღის, ნაიღესი	268
სოდანლუღიდან	269
ჩაა-ჩაა	270
ამბოლისის ღამე	271
კახეთში	272
ღუღუღა მუწევი	273
ოქროვანი	274
მამ, ვამარჯუებს...	275
სანტამენტალური მოგზაურობა	276
უკანონოს მათზე	277
სუ ვაიკითებს	278
მუმიფიკაციის დღე ოქროვანში	279
ოქროვანი	281
მუწევი მუწევი	282
მუხამმანის უღამე სიბუნელი ღუღუღა	283
იღუღუღის წახედა	284
ღუღუღა წუღუღა	286
იღუღუღი	287
*** (არც ერთი სიტყვა არ დამეღუღა)	289
ესე უხარღუღ, რიფიჩე მუხამმანზე	290

კოლხუ ნადირაძე

სუქარჩანი მოგზაურობა მუქარჩანის ერთად	295
მარჯული მარტი	296
ფოიღუღი ქარში	297
აქსინი ქაღაჩი	297
მუმიფიკაციის ამბოლისის სოფელში	298
ოქროვანი სუქარჩანზე	299
უღუღუღი წუღუღა	298

მთაწმინდის წყლის	300
მთაწმინდა	301
საქმების მოკონცხი	301
Notre-Dame	303
დაქრებულა ღოღო	304
გაზაფხულია თბილისში	304
თაბაჩის ზედა	305
სულს საქმეებს	306
მინაწერი	307
თრქ	308
ფაქტი კრძანებისზე და მინა რამდენაზე	309
რქონა	310
მზერა	312
ზედა ზარ, სუმი რქონის დღეები	315
რთა კონია	316
ფაქტებელი ტყუილება	317
დაღის ხაზი	318
ზარ სკედილი	319
სუმი ვარკველი	320
განთავი ზედაზე	321
დად გხოსან	322
შეზღვევის სტუმრის	322
წამებრიდან ზედაშითზე	324
ზედაშით	326
ზედას ზარს	326
მე სკედილი დაღა	327
სამი მარჯული	329
მენ სუმი ცაყხლის	331
თბილისში	332
შეზღვევის ვაჯი	334
ხაღი მარჯული	335
ზედა ან სკედილი მარჯული, შინაგან	337
ეს ვითა ფაქტი	337

ილი მისამევილი

სამაო	341
მედი ტყუილიდან	343
შეზღვევისზე	343
დაღმა სწავლას	344

ქორწილი ზენს სოფელში	343
დაბრუნებული დარეხი	347
არაფს – ვალაკტორის	349
ვაშისხიოვება სოფელში	350
ცხოვრების ვხაზე	352
ღამე ვიშნორზე	353
ვიშნორის ღამეები	354
აღმდებებოღზე	355
არსენის ღამეი	359
მონადირეაი	360
პარკელი ხახარელი	362
ღერს ქილა	364
წყელი ჯახეთს	364
მოხუცი მწიროვარე	365
სოფარული ადობ	366
მამლი ხოხობი	367
უცა-მონადირე	368
არემა არემს ვაქწეღის ხელახ	370
არაფს	371
ახლადის წემა	372
ოცენს ტემა	374
ღამე ტემა	376
მოფრენს	377

ტარანტი ვრანელი

ფაროსმინიშეღეს	383
მეშლილი ცრებლები	384
*** (მოდის ფარწახული ღამე)	384
*** (ეს ოცენს სარკესეაი ეღამეს)	386
სოცოცხლის ვრადეცა	386
სამშობლის	387
მელოცარე სერაფიმებს	388
ხალაფ და ვაღაფ	390
Silentium ხანების ფეაფილები	391
ღაფე ვაფრენსახაფის	391
ქილის ფერია	392
შე და ვალაკტორის	393
უშინი სეტაღი	394
*** (ახლა ეს ვრანობს ვურაი წეღამ)	395

შენს მილოდებში	396
მეორე უჩვენებლად	397
სოფლიდან ამოღებში	397
Memento mori	398
მარადობის დადგინება	399
პოეტი პატარა	399
გზაგზაულის ხედვა	401
*** (დაწერე სკოლის თემა)	402
ქალი, მიწვევით ცხოვრობს გაუფრთხილ გზაში	402
*** (შენი ადამიანი გრძელად დაქონდა)	404
*** (რა უნდა, თუადავად ასე დაწერა...)	404
*** (მეტი სურვილი ხდებდა მილოდობას)	405
ღოღოე მეორეხარის	406
*** (ვინა უფროდდა სოფლის ტყე-ველი)	406
შემოღება მიწვევებში	407
სახლთან სავა	408
*** (სადღაც ხედვის მივსი, ხალხი ნახედი)	408
*** (ამოღებს მეორე და მიღდა აწივს)	409
ამოღების მილოდობა	409
სულის დეცხვა	410
მეორეხარის ფენს მიმის და ზიზის	411
*** (რა უნდა მტერი დაუფრთხილდა)	412
*** (ახლა ეს სავა უფრო წყნარია)	412
ახლა დამე	413
*** (მეორე, სხვა დღეა უფრო ამოვრტან)	413
*** (ხედა აწივრია და მიწა მისი)	414
დასტურებს სოფელში	414
*** (გადამტყუნა? - ეტყუნს უკონებს ზიზის)	415
სახლგარეკენ	416
მიმართვა ხალხში	417
ქალი მიტარებულში	417
უფროსი დამე	418
მეორე ცხოვრება	419
შემოღებას მილოდობა	419
*** (ახლა მივსი დრო, შენც ამოვრტან)	420
შენი ზიზის, მე წყნარ მიღდა	421
მიღდა დღისას	421
მიტარებულად	422
მივსი	423
მილოდობების დღე-ღამე	424
მე	425

გიორგი ლეონიძე

ღამე ივერთას	429
იურის ღამე	430
თსუბ დავითაშვილის სურათზე	431
ცაცარა	432
ქალღიღ და დამას	433
თუცა ვერცხლობა, სიმღერების თხზულება	434
მოაწმინდვიან ვარს მოქორდა	435
სიმღერა პირველი თოვლისა	437
ნანაწმინდვის ღამე	439
მეტყულება	440
წყა ლექია და წაღებს	441
ფრანგული ღამე	442
მეფრანლობა	443
ფრანგის ჰუმანი	444
მშობლავრა, ტკბოლა, მწერალე	445
თბილისის ჰუმანები	447
მე ვეცხვნილიდა ქართლის ცხოვრებას ¹	448
ვათქვებისა მერძვე წიგნი	449
რა სიჭარბა ლექსისთვის ტაში?	450
იურის პირად	450
საბინავა	453
მამ, რა ვეფრა, ჰუმანები...	456
სიჭარბე და ლექსი ვრთია	458
ჰუმანები სიტყვითადასწრა	459
რადე	460
ტყუბი ივერთები	465
ვეზღურ სამშობლოს	467
ჰუმანის ლეღა	468
ნანო ვეჭვავაძეს	469
-ლეღა ვარ ²	469
ავაგის	470
მეუბი თაღვარა	471
არ ღაღადარო, ლეღო...	473
პეტრობეღალი	475

სიმონ ნაჭივანი

მუარე მადღენა	479
მეზღერის სიმღერა	479

პირველი მიძევს	481
უშნევი მხეობეს	482
სიფრის ხეფერულუ	484
*** (არის ხეფრმეს და სიშწიფეს შორის)	487
*** (გურამიშვილის და კავის ფერის)	488
პირველი მინაწერი	489
დედაჩემი	491
სახელოვე	492
არა ფრთა	492
ღვწისი დაწვესა	493
იჭვი	494
მესამე მინაწერი	496
ძველი მესხეთი	497
ფიქრი სერაფიფტზე	498
ქართული დედა	499
კანა სიჭე...	501
ქართლის ხელამოები	502
დავით გურამიშვილი წყომში	507
ლოდინი ვესევიატსკოვში	508
დავით გურამიშვილის ვიდეეს ვიტსინეს ვარდაყვალუხის ვიბო ვაფაღულუ	510
ვაშითხოვეს და იმში წასვლა	513
ამ რე წელში ვეს ვაწველიუ წველილ	514
*** (შე შიშვედა შენი ნასროლი თოუდა)	516
ახილასის თოუდა	517
*** (არ შიშორვეს ვიარვეული მარტი)	518

აღლით მირყეხულევა

მამართეა პოეტესიხედში	523
აფტომორტრეტო	525
ღუნინი	526
ნახტომი შხასტენ	528
პეტარა	530
მტყარისტანი	531
ძველი მისრა	535
პოეტე კაპიტანი	537
დაშვერული პირეადესი	541
სორეა	544
ღვენი მარაღი	546
სამშობლო	546

ქაშია სამშობლოს	548
ერსებულ ქალი შიშვეალი	551
გაზაფხულია წემს ქვეყანაში	551
ადუნა	552
ძივსი	553
სიბღერა გამარჯვებისა	554
ფესი ორი ქალაქი, ორი მძღვნიფაფე	555
ვერზე	557
ნაღა	558
ღამის ფიქრები	558
აფხაზური	559
არ გამაყინო	560
წონვერა	561

ქარღლი ვაღამე

მეფარული	565
ქვეყრები	567
წემი ვნაი	568
მტყვრის სანახორზე	569
*** (ამ ლექსი თავდის ვარსკვლავებისა,.)	570
ფაქტანის თავებს	571
მუნაშისა	572
წარწერა ჭაზე	573
მტყვრის ტალღები	575
ღამის ტაზე	576
წიბლის ტე	577
წემი სოფელი	578
ფული-ფული	579
მელოქები	580
ღაფთაფრებელი სურათი ზამთრის	582
რუსთაფისაგან	583
მე სათათნოებს ქართულად მთვეარს	584
რუსთაფელის გამზარზე	586
წემი ვნა	586
ღამისა	588
მეცა ზღვის ჰორად სარდა იფაფე	589
ენვერა	590
მუნახებრდია	591
ღაფთაფისთვის ლამე	593
ვტალი ვნაზე	594

Ներածություն	596
*** (Ինչև նրանք ունենան...)	597
արդյունքներ	597
Ինչև նրանք բաժնյակ	598
պատկեր, Բեկյան, զանազան պատկեր	599

რ49/ე

რედაქტორი დ. პეროშვილი
მხატვარი გ. წერეთელი
მხატვრული რედაქტორი კ. ფანელია
ტექნიკური რედაქტორი დ. რაზმაძე
კორექტორები: ე. ნიკიშვილი, ა. დვინიაძე, ნ. დომიძე
გამომცემი ნ. ხუციანი

ს.ბ. - 3126

მასზე წარმოებს 3,04,85 წ. ხელმოწერილია სანქციად 1,07,85 წ. № 01025, ფორმატი 64X108¹/₁₆, სანქცია ქაღალდი № 1. გარნიტურა დიტი-რატურული. პეკლეა შიდადი. პარონითი ნანქცია უარეული 32,34. სად-რატევი-საეპოშეკელი უარეული 21,21. პარონითი სადესე ვატარეს 32,34.
ტარევი 49.000 ევზ, შედე № 960.
ფესი 2 მან 10 კამ.

გამომცემლობა „მერანი“, რუსთაველის პრ. 42, თბილისი 1985

ТЫСЯЧА СТРОК ПОЭТА

(на грузинском языке)
Издательство «Мерани»
пр. Руставели 42,
Тбилиси 1985

საქართველოს წმინდა გიორგი-მთავრის, პეტრე-წმინდისა და ნიკოლოზ-წმინდის
სახეზე სახელმწიფო კომიტეტის დასახლებული ო. ქვეყნის სსრ. წყნის
ფაბრიკა, მეცნიერების ენციკლოპედია № 7.

Тбилисская книжная фабрика, им. Н. Чавчавадзе, Государствен-
ного комитета Грузинской ССР по делам издательства, полигра-
фии и книжной торговли, пр. Дружбы № 7.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՆԱԿԱՐԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ